

การบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

นางสาวคงขวัญ กลิ่นจันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการบริหารกิจการสื่อสาร สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2563

News Management at Radio Thailand

Miss Kongkwun Klinchun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Communication Arts in Communications Business Administration

School of Communication Arts

Sukhothai Thammathirat Open University

2020

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
ชื่อและนามสกุล นางสาวคงขวัญ กลิ่นจันทร์
แขนงวิชา การบริหารกิจการสื่อสาร
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คะเชนทร์พรรค
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุณาโลม จันทร์รุ่งมณีกุล

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2564

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน งามสนิท)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คะเชนทร์พรรค)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุณาโลม จันทร์รุ่งมณีกุล)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ผู้วิจัย นางสาวกชวัญ กลิ่นจันทร์ รหัสนักศึกษา 2601500305

ปริญญา นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (แขนงวิชาการบริหารกิจการสื่อสาร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุณาโลม จันทร์รุ่งมณีกุล
ปีการศึกษา 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย 2) ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และ 3) ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แหล่งข้อมูลมี 2 ส่วนคือแหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารระดับสูงและกลุ่มผู้บริหารระดับปฏิบัติการและผู้ปฏิบัติงานด้านการข่าว จำนวน 12 คน เลือกตัวอย่างด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง และแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ได้แก่ แผนปฏิบัติราชการกรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ. 2563-2580 และระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ฉบับสมบูรณ์ กรมประชาสัมพันธ์ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง จำนวน 3 ฉบับ และแบบวิเคราะห์เอกสาร เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการศึกษาจากเอกสาร และวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการสร้างข้อสรุป

ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยมีโครงสร้างการดำเนินงานแบบระบบราชการที่สนับสนุนการประชาสัมพันธ์ตามนโยบายภาครัฐเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชน โดยนโยบายการบริหารงานข่าวมุ่งเน้นความถูกต้อง ความชัดเจน ความเที่ยงตรง และครบถ้วน เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นใจและเชื่อถือ ส่วนกระบวนการบริหารงานข่าวเริ่มจากการประชุมโต๊ะข่าวกรมประชาสัมพันธ์ร่วมกันของกองบรรณาธิการข่าวทั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทุกวันเพื่อกำหนดประเด็นข่าวให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันก่อนจะมอบหมายผู้สื่อข่าวในสายลงพื้นที่ทำข่าว 2) ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย แบ่งเป็นปัจจัยภายใน ได้แก่ ความเป็นระบบราชการ นโยบายผู้บริหาร บุคลากรขาดความเชี่ยวชาญและไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และปัจจัยภายนอก ได้แก่ ความเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี รวมทั้งการแข่งขันและการหารายได้ และ 3) ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ได้แก่ โครงสร้างการบริหารด้านบุคลากรในระบบราชการ ภาวะสมองไหลเพราะขาดความไม่มั่นคงในอาชีพ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอระเบียบปฏิบัติของทางราชการที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน และวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย

คำสำคัญ การบริหารงานข่าว ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าว สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

Thesis title: News Management at Radio Thailand

Researcher: Miss Kongkwan Klinjan; **ID:** 2601500305;

Degree: Master of Communication Arts (Communication Enterprise Management);
Thesis advisors: (1) Paiboon Kachentaraphan, Associate Professor;
(2) Dr. Unalom Chanrungrmaneeekul, Assistant Professor; **Academic year:** 2020

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the conditions and status of news management at Radio Thailand; 2) factors that affect the process of news management at Radio Thailand; and 3) problems or obstacles that affect the process of news management at Radio Thailand.

This was a qualitative research. Data were obtained from documents and in-depth interviews. For the interviews, the key informants were 12 high-level administrators, operating managers and operations-level news staff at Radio Thailand, chosen through purposive sampling. The documentary source of data was full versions of the Public Relations Department's 2020-2037 operations plan and the 3-year plan for 2020-2022 and related documents. The research tools were 3 semi-structured interview forms and a document analysis form. Data were analyzed deductively.

The results showed that 1) The news management at Radio Thailand was structured in the bureaucratic system because the station supports government public relations following the government policy and has the mission of creating a good understanding between the government and the people. The news management policy emphasizes truth, accuracy, clarity, and thoroughness in order to maintain public confidence. The news management process starts with a meeting in the Public Relation Department's news room where news staff of national and regional radio and TV stations join to discuss on the direction of news issues for mutual understanding before delegating assignments to their reporters. 2) Factors that affected Radio Thailand's news management process included internal factors, such as the bureaucratic system, administrators' policies, lack of experiences of the staff and personnel shortages; and external factors such as changes in the media landscape, technological advancements, market competition and the need to make revenue. 3) Problems or obstacles affecting the process of news management at Radio Thailand were the personnel management structure in the government bureaucracy, brain drain because talented people felt working at Radio Thailand was not secure enough, personnel shortages, some government red tape that did not facilitate nimble work operations, and a lack of sufficient materials and modern equipment.

Keywords: News management, Factors affecting news management proceed, Radio Thailand

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ไพบูรณ์
คะเชนทรพรรค อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุณาโลม จันทร์รุ่งมณีกุล อาจารย์ที่
ปรึกษาร่วม และรองศาสตราจารย์ ดร.สมาน งามสนิท อดีตประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิตย
ศาสตร์มธว. ที่ให้ความอนุเคราะห์ สนับสนุนแนวทางการวิจัย ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย
การให้คำแนะนำ ติดตามผลการดำเนินการวิจัย ตลอดจนการตรวจสอบข้อมูล ผลการวิจัย และการจัดทำ
วิทยานิพนธ์จนสำเร็จได้ด้วยดีบรรลุลตามวัตถุประสงค์

ขอขอบคุณ นางพิชญา เมืองเนา รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ นายทองศ มหามนตรี
ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย นายจำลอง อนันตสุข ผู้อำนวยการส่วนสื่อ
ข่าวและผลิตรายการข่าว นางสาวนิตา สุขกาย, นางสาวกรรณิกา แก้วใส บรรณาธิการข่าว
นายอภิสิทธิ์ จันทร์เต็ม, นางสาวมาลี ไชโย, นางสาวนฤนาถ แจ่มจัน, นางสาวพรหมธิดา ทิพยานนท์
ผู้สื่อข่าว นายบุญมา ศรีหมาด, นายทรงพล ชูเวช และนางสาวชัยศิลป์ คนคล่อง ผู้ประกาศและผู้ดำเนิน
รายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงาน
ข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย รวมทั้งขอขอบพระคุณนายอนุสรณ์ ปานะสุทธะ
ผู้อำนวยการสำนักประชาสัมพันธ์เขต 8 (กาญจนบุรี) ดร.เมธาวิ น สาระยาน ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัย
ราชภัฏเพชรบุรี นายธนวัต วิงศ์วิริยวนิช ผู้สื่อข่าวสวท.ประจำบุรีรัมย์ ที่ช่วยอนุเคราะห์ตรวจสอบ
คุณภาพเครื่องมือ และขอขอบคุณนายสาธิต คำผิง ที่ให้คำแนะนำสำหรับการทำวิจัยครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ ขอขอบพระคุณ คุณพ่อคณิงและคุณแม่ทองใบ กลิ่นจันทร์ ซึ่งเป็นผู้มีพระคุณ
ตลอดจนนายวรพจน์ ทรัพย์อยู่ นางบุญรักษา คำผิง ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และคุณประโยชน์ที่ได้รับจากการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ขออุทิศแด่
นางสาวกนกวรรณ กลิ่นจันทร์ ผู้ล่วงลับ และทุกๆ ท่านที่คอยเป็นกำลังใจ ให้การสนับสนุนและ
ช่วยเหลือเสมอมา หากเนื้อหาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้
แต่เพียงผู้เดียว

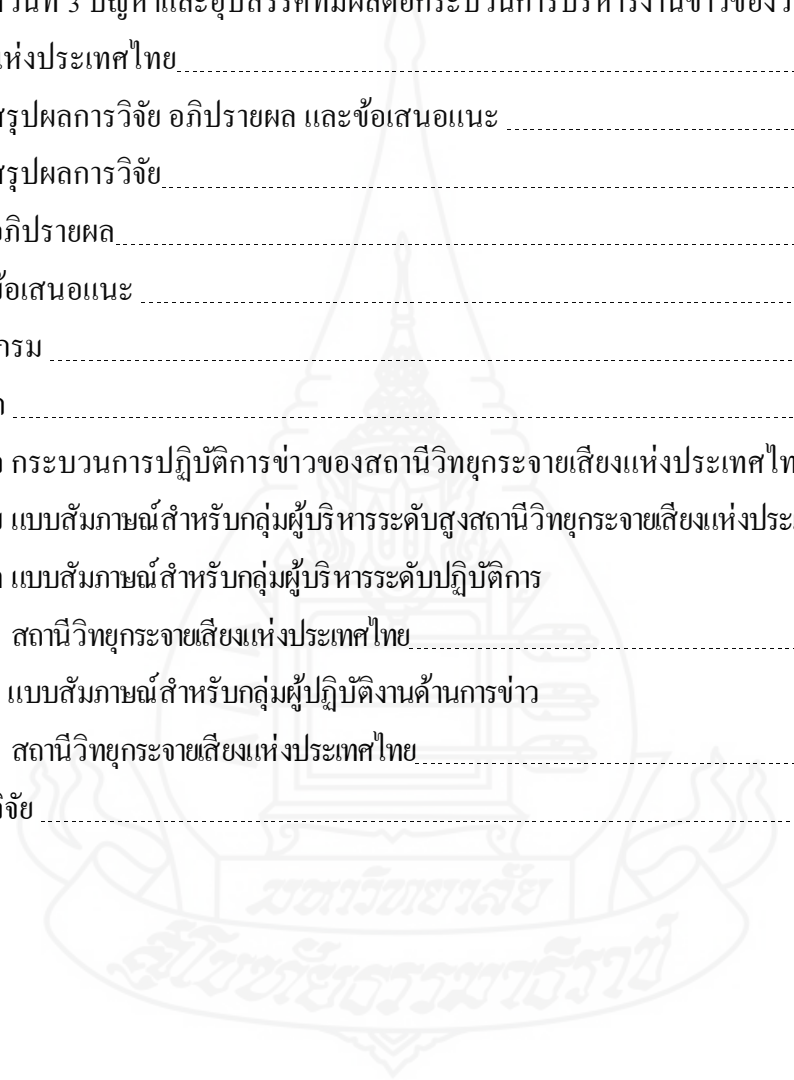
คงขวัญ กลิ่นจันทร์

สิงหาคม 2564

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญดารง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	9
วัตถุประสงค์การวิจัย	9
ขอบเขตการวิจัย	9
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	9
กรอบความคิดการวิจัย	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานข่าววิทยุกระจายเสียง	13
แนวคิดเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อ	33
ทฤษฎีการบริหารองค์การ	37
แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยและแรงกดดันที่มีผลต่อการบริหารงานข่าว	44
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของเทคโนโลยีในการบริหารงานข่าว	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	54
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	58
รูปแบบการวิจัย	58
แหล่งข้อมูล	59
เครื่องมือการวิจัย	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล	63
การวิเคราะห์ข้อมูล	63

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
ส่วนที่ 1 สภาพการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	65
ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	102
ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย	116
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	122
สรุปผลการวิจัย	123
อภิปรายผล	135
ข้อเสนอแนะ	143
บรรณานุกรม	145
ภาคผนวก	150
ก กระบวนการปฏิบัติการข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	151
ข แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มผู้บริหารระดับสูงสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	154
ค แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มผู้บริหารระดับปฏิบัติการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	156
ง แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านการข่าว สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	158
ประวัติผู้วิจัย	160

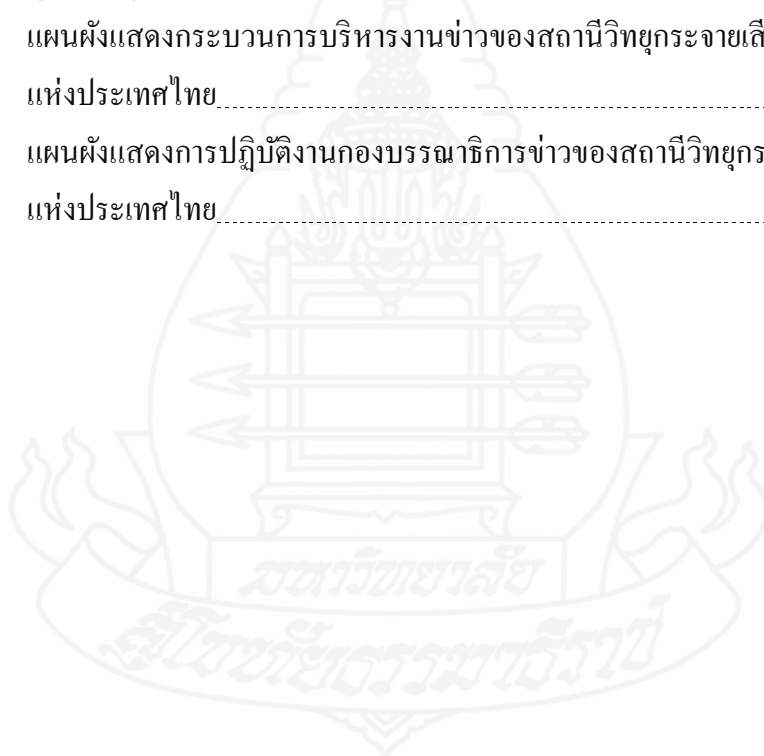
สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 การออกแบบการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย.....	58

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบความคิดการวิจัย.....	11
ภาพที่ 2.1 แผนผังโครงสร้างส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าวภาครัฐ.....	29
ภาพที่ 4.1 แผนผังแสดงโครงสร้างการบริหารงานของสถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย.....	67
ภาพที่ 4.2 แผนผังโครงสร้าง ส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าวสถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย.....	79
ภาพที่ 4.3 แผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างแผนปฏิบัติราชการกรมประชาสัมพันธ์ สู่แผนปฏิบัติการด้านการบริหารงานข่าว.....	84
ภาพที่ 4.4 แผนผังแสดงกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย.....	86
ภาพที่ 5.1 แผนผังแสดงการปฏิบัติงานกองบรรณาธิการข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย.....	126

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

“การวิทยุกระจายเสียงที่ได้เริ่มจัดขึ้น และทำการทดลองตลอดมานั้น ก็ด้วยความมุ่งหมายว่าจะส่งเสริมการศึกษาการค้าขายและการบันเทิง แก่พ่อค้า ประชาชน เพื่อควบคุม การนี้เราได้ให้แก้ไขพระราชบัญญัติที่ได้ประกาศใช้เมื่อเดือนกันยายนแล้ว และบัดนี้เครื่องกระจายเสียงอย่างดีมาตั้งที่สถานีวิทยุโทรเลขพญาไทเสร็จแล้ว เราจึงถือโอกาสสั่งให้เปิดใช้เป็นปฐมฤกษ์ตั้งแต่วันที่ไป”

กระแสพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ที่กองช่างวิทยุ กรมไปรษณีย์โทรเลข ทำการถ่ายทอดกระแสพระราชดำรัสประกอบพิธีเปิดสถานีวิทยุกระจายเสียงถาวรแห่งแรกของประเทศไทย ในงานพระราชพิธีฉัตรมงคล จากพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวัง กรุงเทพมหานคร (สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย , 2562)

เหตุการณ์ดังกล่าวนับเป็นจุดเริ่มต้นของวิทยุกระจายเสียงที่ถือกำเนิดขึ้นในประเทศไทย โดยพลเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าบุรฉัตรไชยากร กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคมในรัชกาลที่ 7 และทรงเป็น "บิดาแห่งวงการวิทยุกระจายเสียงไทย" พระองค์ทรงสั่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงเข้ามาจากประเทศฮอลแลนด์ (เนเธอร์แลนด์ในปัจจุบัน) และรับสั่งให้ห้างเกียรติ์สันสร้างห้องส่งสำหรับการกระจายเสียง กลายเป็น"สถานีวิทยุกรุงเทพฯ ที่พญาไท" สถานีวิทยุแห่งแรกของประเทศไทยและมีการกระจายเสียงปฐมฤกษ์ในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2473 ในการถ่ายทอดกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 ในงานพระราชพิธีฉัตรมงคลจากพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยพระบรมมหาราชวัง ซึ่งปัจจุบันสถานีวิทยุกรุงเทพฯที่พญาไทได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งถือเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งแรกที่มีอายุยาวนานที่สุด กว่า 90 ปี (Linetoday, 2563)

ในอดีตวิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่ง ที่มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนเนื่องจากเข้าถึงประชาชนได้มาก มีราคาถูกลงและสามารถกระจายเสียงได้ไกล (วีระยุทธ วีระสังจะจิตร, 2556) สามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกพื้นที่เกือบทุกจุด อีกทั้งยังมีประสิทธิภาพ

กว้างไกล ออกอากาศที่เดียวแต่ได้ฟังพร้อมกันทั้งหมดเมื่ออยู่ในพื้นที่ห่างไกลกัน ก็สามารถส่งข่าวถึงกันได้อย่างรวดเร็ว แม้ผู้รับข่าวสารจะอ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้ ก็สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเช่นกัน สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นสื่อที่ประชาชนเชื่อถือมากรองจากวิทยุ โทรทัศน์ (พัชราพรณ์ สุวลัย, 2553) วิทยุกระจายเสียงจึงกลายเป็นส่วนสำคัญในการติดต่อสื่อสาร ทั้งทำหน้าที่ส่งข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง เป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างรัฐกับประชาชน พร้อมทั้งเป็นสื่อที่ยังคงความเป็นสื่อโตทัศน์ที่เน้นในด้านของการฟังเป็นหลัก จึงทำให้ผู้ฟังรายการสามารถเปิดรับฟังเนื้อหาของรายการ โดยสามารถทำงานหรือทำสิ่งอื่นๆ ควบคู่ไปกับการฟังพร้อมๆ กันได้ เช่น การฟังเพลง หรือฟังข่าวพร้อมๆ กับการทำงานหรือขณะขับรถยนต์ เป็นต้น

นอกจากนี้ ในสมัยก่อนวิทยุกระจายเสียงมีความสำคัญมาก จัดเป็นสื่อที่ใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อทางการเมือง โดยเฉพาะถูกใช้เป็นเครื่องมือรณรงค์ทางการเมืองระหว่างประเทศคู่สงคราม (ครรรชิต สิงหเสนานนท์, 2562) และหากกล่าวถึงการโฆษณาชวนเชื่อทางการเมือง ในอดีตวิทยุกระจายเสียงมีความสำคัญและมีอิทธิพลอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลเผด็จการเยอรมนีภายใต้การนำของ ฮิตเลอร์ ได้ยึดครองสื่อมวลชนไว้เป็นกระบอกเสียงของรัฐ เพื่อ “โฆษณาชวนเชื่อ” (Propaganda) ชักจูงให้ชาวเยอรมันเกิดความเชื่อ ศรัทธา และคล้อยตามแนวคิด “ลัทธินาซี” (Nazism) ทำให้เกิดความเป็นชาตินิยม ที่คิดว่าเชื้อชาติของตนเหนือกว่าเชื้อชาติอื่นๆ ความรู้สึกเห็นด้วย และให้ความร่วมมือในการทำสงครามในที่สุด ผลจากการโฆษณาชวนเชื่อในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นกำเนิดของ “ทฤษฎีเข็มฉีดยา” (Hypodermic needle Theory) ที่เชื่อว่าองค์กรหรือผู้ส่งข่าวสารเป็นผู้มีอำนาจและบทบาทสำคัญที่สุด กล่าวคือ สามารถกำหนดข่าวสารและส่งข่าวสารไปยังผู้รับ โดยคาดคะเนผลที่จะเกิดขึ้นได้ คล้ายกับหมอนฉีดยาให้คนป่วย ข่าวสารที่ส่งไปก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้รับได้โดยตรง กว้างขวาง และทันที ส่วนฝ่ายผู้รับข่าวสารเป็นคนจำนวนมาก ที่ต่างคนต่างอยู่ เกือบขาด และไม่มีปฏิกริยาหรือพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปตามที่ผู้ส่งข่าวสารต้องการ ไม่มีบทบาทหรืออำนาจควบคุมผู้ส่งข่าวสารได้ ทฤษฎีนี้ถือว่า ผู้มีอำนาจและเข้าใจสถานการณ์สามารถใช้สื่อมวลชนทำให้เกิดผลตามที่ตนเองต้องการได้ (สมาคมนักข่าววิทยุ โทรทัศน์ไทย, 2548)

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 นั้น ทั้งฝ่ายอักษะและสัมพันธมิตร ต่างใช้วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อในการเผยแพร่โฆษณาชวนเชื่อต่างๆ ส่วนใหญ่ก็เพื่อปลุกปั่นประชาชนของตนเอง แต่ก็ใช้เพื่อปั่นหัวกองกำลังและพลเมืองของฝ่ายตรงข้ามบ้าง โดยทั้งสองฝ่ายนั้น ต่างก็มีนักโฆษณาชวนเชื่อมืออาชีพ ซึ่งกลายมาเป็นคนที่มิชชีชื่อเสียงในช่วงเวลาสงคราม บางคนก็ถูกจับและครหาว่าเป็นคนทรยศชาติหลังสงครามจบลง เช่น วิลเลียม จอยซ์ เป็นชาวอเมริกันที่ฝึกใฝ่ลัทธินาซี และใช้ชีวิต

ส่วนใหญ่อยู่ในอังกฤษ เขาเป็นที่รู้จักในฐานะโฆษกโฆษณาชวนเชื่อ ชื่อ ลอร์ด ฮาว ฮาว วิลเลียม จอยซ์ เป็นนักพูดฝีปากกล้าสำเนียงแบบอังกฤษ และเป็นสาวกของฮิตเลอร์ ชอบพูดจาเหน็บแนมและยกย่องฮิตเลอร์เพื่อหวังล่อมผู้ฟัง อีกทั้งยังชอบรายงานข้อมูลเท็จเกี่ยวกับผู้เสียชีวิตและรายงานบทลงโทษหากเยอรมันชนะสงคราม ต่อมาไม่นานอิทธิพลของเขาก็เสื่อมลง และถูกจับที่เฟลนเบิร์ก ใกล้กับเยอรมนีในปี 1945 และถูกตัดสินโทษประหารโดยการแขวนคอ (gypzyworld , 2559)

สำหรับในประเทศไทย การโฆษณาชวนเชื่อของรัฐบาลเห็นได้ชัดในยุคของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยเมื่อเป็นนายกรัฐมนตรี มีนโยบายเรื่องชาตินิยม รัฐนิยม และการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมให้มีลักษณะ สากลนิยม โดยใช้วิทยุเป็นสื่อในการปลูกเร้าความรู้สึก ความคิด และความเชื่อของประชาชนให้เป็นไปตามนโยบายของตัวเอง ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีรายการสนทนา รายการหนึ่งชื่อว่า “รายการสนทนาของนายมัน นายคง” ที่เริ่มกระจายเสียงตั้งแต่ปี 2482 เป็นรายการสนทนาด้วยภาษาง่ายๆ สลับด้วยเพลงปลุกใจ โดยจะคุยเรื่องราวที่กำหนดมาโดยจอมพล ป. เช่น จะให้ทุกบ้านติดธงชาติ ก็จะมีการนำมาพูดในรายการ นอกจากนี้ ยังมีการเผยแพร่นโยบายที่รุนแรงให้ประชาชน สวมหมวก เลิกกินหมาก และแต่งกายแบบสากล เพื่อส่งเสริมศิลปะแบบใหม่แทนแบบจารีตของเจ้านายและขุนนางยุคเก่า โดยในปี 2488 มีคำสั่งให้ทุกจังหวัดต้องมีวิทยุกระจายเสียง เปิดให้ประชาชนฟัง รัฐบาลพยายามชักชวนให้ประชาชนฟังวิทยุ ซึ่งเป็นปากเสียงสำคัญของรัฐบาล ในสมัยนั้นวิทยุสามารถสร้างกระแสชาตินิยมให้เกิดขึ้นได้อย่างกว้างขวางทั่วประเทศ (allitsite, 2558)

นับว่าวิทยุกระจายเสียงในอดีตนั้น มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ในการนำเสนอข่าวสารไปสู่ประชาชนอย่างกว้างขวาง องค์การศึกษาวិทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ได้ประกาศให้วันที่ 13 กุมภาพันธ์ของทุกปีเป็นวันวิทยุโลก หรือ World Radio Day ซึ่งได้รับการรับรองจากสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ โดยเห็นว่า วิทยุกระจายเสียงเป็นช่องทางสำคัญในประเทศที่ประชากรหนาแน่น และเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพในการให้ข้อมูลข่าวสาร ความบันเทิง การศึกษาแก่ผู้คนได้ครั้งละจำนวนมาก รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพในการพัฒนาสังคม (febcthailand./2559)

ปัจจุบันการประกอบกิจการกระจายเสียงของประเทศไทย อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการ โทรทัศน์และกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช. เพื่อให้การใช้คลื่นความถี่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้ประชาชนสามารถรับสัญญาณวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ระบบดิจิทัลได้อย่างทั่วถึง โดยกรมประชาสัมพันธ์ถือครองคลื่นวิทยุมากที่สุด ในระบบ FM จำนวน 88 สถานี และถือครองคลื่นวิทยุระบบ AM จำนวน 57 สถานี (ศิริวรรณ อนันต์โท, 2561) ทั้งนี้ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงของชาติ ภายใต้การกำกับดูแลของกรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี

คอยสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ของรัฐด้านนโยบาย ข้อมูลข่าวสารและสะท้อนปัญหาของประชาชน
สู่รัฐบาล ตลอดจนส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชน

สภาพการณ์ของกิจการวิทยุกระจายเสียงของประเทศไทย ต่างมีรูปแบบตามระบบ
การเมืองการปกครอง หรือบริบทในสังคมแต่ละยุคสมัย สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเปลี่ยนแปลงไปตาม
สถานการณ์ (ชนกร ศรีสุขใส, 2561) พร้อมกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่มีบทบาทในการช่วยเพิ่ม
ประสิทธิภาพการสื่อสารในทุกระดับ และ อีกหนึ่งความเปลี่ยนแปลงที่สื่อวิทยุกระจายเสียงต้องเผชิญ
ได้แก่ “การเปลี่ยนแปลงด้านภูมิทัศน์สื่อ” อันหมายถึงเมื่อสื่อใหม่ล่าสุดอย่างอินเทอร์เน็ตเข้ามา ทำ
ให้หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ กลายเป็นสื่อเก่าโดยปริยาย (สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
แห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2560)

ปัจจุบันวิทยุกระจายเสียง ถูกเรียกว่าสื่อเก่าท่ามกลางสื่อใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย
เช่น คอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์เคลื่อนที่ คอมพิวเตอร์แบบพกพา เป็นต้น อุปกรณ์การ
สื่อสารทันสมัยเหล่านี้มีความสะดวกสบายในการใช้และการพกพา รวมถึงสามารถรับสื่อได้หลาย
ประเภทในเครื่องเดียวกัน ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ หรือหนังสือพิมพ์ และนิตยสารออนไลน์ ซึ่งมีทั้งข้อความ
รูปภาพ และรับได้ทั้งวิทยุและโทรทัศน์นอกจากจะรับแล้วยังสามารถส่งข้อความที่เป็นตัวหนังสือ
ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวได้ด้วย จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีการสื่อสารมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลาอย่าง
ไม่หยุดนิ่ง ทำให้ความนิยมฟังวิทยุจากเครื่องรับวิทยุโดยตรงลดน้อยลง (สุมน อยู่สิน, 2557) อย่างไร
ก็ตามสื่อวิทยุกระจายเสียงยังคงได้รับความนิยม จากการสำรวจในช่วงปี พ.ศ. 2560 เป็นที่น่าสังเกตว่า
ปัจจุบันคนสามารถรับฟังรายการวิทยุได้จากหลายช่องทาง ดังนั้น สื่อวิทยุจึงเป็นตัวเลือกหนึ่งที่
ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่ายกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับสื่อโทรทัศน์ (ศิริวรรณ อนันต์โท, 2561)

เมื่อเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไปทำให้พฤติกรรมการรับสารของประชาชนเปลี่ยนไปด้วย
และพฤติกรรมการเปิดรับสารที่มีความเปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือ พฤติกรรมของวัยรุ่นที่ฟังวิทยุ
น้อยลง ดูโทรทัศน์เฉพาะรายการบันเทิง อ่านหนังสือพิมพ์และนิตยสารน้อยลง นิยมใช้สื่อใหม่เช่น
โทรศัพท์เคลื่อนที่แบบสมาร์ตโฟนที่มีลักษณะเป็นคอมพิวเตอร์พกพา สามารถดูหนัง ฟังเพลง
และเล่นเกม ถ่ายภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว รวมทั้งติดตั้งโปรแกรมสำหรับใช้งานด้านอื่นๆ อีกด้วย
โดยใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่วันละหลายชั่วโมง ซึ่งส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการฟัง
วิทยุที่เห็นได้ชัดเจน คือ จำนวนผู้ฟังรายการวิทยุลดลง (สุมน อยู่สิน , 2557) โดยผลสำรวจพฤติกรรม
และแนวโน้มการรับฟังสื่อทางเสียงของคนไทยปี 2562 ของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง
กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ พบว่า กลุ่มอายุมากมีความสนใจรับฟังรายการข่าว
ในขณะที่กลุ่มอายุน้อยสนใจรับฟังรายการบันเทิงมากที่สุด ทั้งนี้ ในส่วนของการรับฟังเพลงออนไลน์

และมิวสิคสตรีมมิ่ง พบว่า โทรศัพท์มือถือเป็นช่องทางการรับฟังที่สำคัญมากที่สุด การฟังสื่อทางเสียงผ่านออนไลน์และมิวสิคสตรีมมิ่งได้รับความนิยมมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากสามารถเข้าถึงการบริการได้สะดวก ทุกที่ ทุกเวลา และสามารถรับฟังได้จากอุปกรณ์พกพาเคลื่อนที่ เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ และแท็บเล็ต โดยการรับฟังเพลงออนไลน์และมิวสิคสตรีมมิ่ง มักสะท้อนพฤติกรรมของประชากรอายุน้อยที่มีการใช้งานอินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เป็นอุปกรณ์สื่อสารอยู่แล้วในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากประชากรจำนวนไม่น้อยของประเทศไทยนั้นเป็นประชากรสูงอายุที่ยากต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การเข้าถึงสื่อผ่านช่องทางดั้งเดิมจึงยังมีความสำคัญอยู่ เช่น การรับฟังวิทยุ AM และ FM ผ่านเครื่องรับวิทยุ เป็นต้น (สำนักนโยบายและวิชาการกระจายเสียงและโทรทัศน์, 2562) วิทยุกระจายเสียงจึงถูกแทรกแซงพื้นที่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนจากสื่อต่างๆ โดยเฉพาะจากสื่อสังคมออนไลน์ อย่างเลียงไม่ได้

ผลกระทบที่ตามมาจากพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของผู้รับสาร ทำให้ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงทุกประเภท โดยเฉพาะสถานีประเภทบริการธุรกิจต้องทำงานอย่างหนัก เพื่อดึงผู้ฟังให้หันมาฟังรายการวิทยุของสถานีตนเอง ซึ่งเป็นเรื่องยากในสภาวะการแข่งขันที่รุนแรง สถานีวิทยุของบริษัทใหญ่มีเงินทุนสูงย่อมได้เปรียบในการแข่งขัน ด้านการลงทุนในการใช้กลยุทธ์ต่างๆ ดึงดูดความสนใจของผู้ฟังให้ติดตามรับฟังรายการอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ทำให้ผู้บริหารต้องมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการดึงผู้ฟังอยู่เสมอ มีการพัฒนาคุณภาพของรายการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันกับความต้องการของผู้ฟังและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีพร้อมทั้งขยายช่องทางการฟังวิทยุไปยังสื่อใหม่ที่เป็นที่นิยมของคนในสังคม และต้องตระหนักว่าพฤติกรรม การฟังวิทยุ รวมถึงพฤติกรรมสื่อสารโดยรวม มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี จำนวนคนที่ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงลดลง โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนที่หันไปสนใจสื่อใหม่มากขึ้น ประกอบกับสถานีวิทยุกระจายเสียงมีจำนวนมากและมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงในการดึงดูดผู้ฟังเพื่อหวังผลจากการโฆษณาสินค้า ดังนั้น จึงต้องหากกลยุทธ์ใหม่ในการดึงผู้ฟังให้ฟังรายการของสถานีอย่างต่อเนื่องและต้องมีการปรับกลยุทธ์อยู่เสมอ (สุมน อยู่สิน, 2557)

การบริหารจัดการสถานีวิทยุกระจายเสียง ทั้งในแง่ของความเปลี่ยนแปลงต่อคุณลักษณะเฉพาะของสื่อวิทยุกระจายเสียง กล่าวคือ เทคโนโลยีทำให้วิทยุกระจายเสียงไม่ได้มีแค่เสียงแต่ยังสามารถมองเห็นภาพได้ ดังนั้น ผู้ผลิตจึงต้องบริหารจัดการและวางแผนการผลิตที่ซับซ้อนขึ้น โดยใช้ประโยชน์จากการเห็นภาพและสร้างกิจกรรมร่วมกับผู้ฟัง อีกทั้ง ระบบอินเทอร์เน็ตช่วยขยายช่องทางการเข้าถึงเนื้อหาสาระได้มากขึ้น และหัวใจสำคัญของการสร้างสรรค์รายการวิทยุให้สอดคล้องกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย คือ การเรียนรู้ผู้ฟังและรู้จักผู้ฟัง กล่าวคือ ผู้ผลิตรายการต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจ

เข้าใจพฤติกรรมผู้ฟัง โดยการศึกษาหาข้อมูลเพื่อเข้าใจส่วนลึกในจิตใจของผู้ฟัง เช่นเดียวกับมิดิของนักการตลาดที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับจิตใจของผู้บริโภค (พัชรภาพร คิววงษ์, 2559)

ถึงแม้วิทยุกระจายเสียงยังคงมีการนำเสนอเนื้อหาในการรับฟังใกล้เคียงรูปแบบเดิม แต่ก็ปรับเปลี่ยนให้มีความทันสมัยและตอบรับกับสังคมรุ่นใหม่ การรับฟังในยุคดิจิทัลมีความจำเป็นที่ต้องเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะผู้ประกอบการ หรือผู้ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงจะต้องปรับตัวเพื่อใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะการทำแอปพลิเคชันเพื่อยังคงดำเนินวิถีและเป็นลมหายใจให้กับวิทยุกระจายเสียง (ครรชิต สิงหเสมานนท์, 2562)

การเปลี่ยนแปลงด้านการรับฟังคือวิทยุกระจายเสียงในส่วนของกลุ่มผู้ฟังนั้น ถือว่าได้รับประโยชน์ จากเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทในการเพิ่มรรถรสในการรับฟัง ผู้ฟังสามารถรับฟังได้ทั้งเสียงและภาพ สามารถพูดคุยสื่อสารโต้ตอบได้ทันที ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนรับชมรับฟังได้ทุกที่ทุกเวลา อุปกรณ์พกพาสะดวก ซึ่งเป็นผลดีและเป็นประโยชน์สำหรับผู้ฟังหรือผู้รับบริการอย่างมาก แต่ในทางกลับกันกลุ่มผู้ผลิตผู้ให้บริการมีภาระเพิ่มขึ้น ทั้งอุปกรณ์ บุคลากร งบประมาณ และอื่นๆ เนื่องจากผู้ผลิตคือวิทยุกระจายเสียงทุกรายทั้งภาครัฐและเอกชนต้องมีการปรับตัวตามเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มศักยภาพสื่อของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทุกกลุ่ม โดยเฉพาะวิทยุกระจายเสียงภาครัฐอย่างสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงของชาติ แม้มิได้ดำเนินการเพื่อหวังผลกำไรทางธุรกิจ แต่มีส่วนสำคัญในการส่งข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐสู่ประชาชนและสะท้อนความคิดเห็นของประชาชนสู่ภาครัฐ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความก้าวหน้าของประเทศ อาจกำลังถูกลดความสำคัญและถูกแทรกแซงพื้นที่จากสื่อที่มาจากหลากหลายช่องทางตามแพลตฟอร์มต่างๆ โดยเฉพาะในยุคที่ผู้บริโภคสามารถเลือกรับสื่อเองได้

การดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยนั้น เป็นการกระจายเสียงเพื่อสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ของรัฐ ด้านนโยบาย ข้อมูลข่าวสาร และสะท้อนปัญหาของประชาชนสู่รัฐบาล ตลอดจนส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชน (สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, 2562) ผลิตและเผยแพร่ข่าวสาร ที่มีรูปแบบและเนื้อหาสาระที่เน้นข่าวสารมากกว่าความบันเทิง เน้นการสร้างภาพลักษณ์ ที่ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชน และระหว่างประชาชนด้วยกัน เพื่อให้การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของชาติเป็นไปอย่างมีระบบ ด้วยการประชาสัมพันธ์เสริมสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนและประชาคมโลกในยุทธศาสตร์และนโยบายสำคัญของรัฐบาล เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เป็นกลาง ถูกต้อง ดังนั้นเนื้อหาที่นำเสนอจึงมีรูปแบบรายการข่าวสารที่เป็นข่าวหนักมากกว่าความบันเทิง และด้วยปัจจุบัน

ข่าวสารที่มาจากหลากหลายช่องทาง เป็นความท้าทายอย่างหนึ่งที่ทำให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับยุคสมัย

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยมีชื่อเสียงเรื่องการนำเสนอข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือ และเป็นต้นแบบของการนำเสนอข่าวที่เป็นแบบแผนและเป็นทางการมายาวนาน โดยผลสำรวจการรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ.2561 ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ประชาชนเพียงร้อยละ 33.7 รับฟังรายการจากสถานีวิทยุกระจายเสียง โดยรับฟังรายการจากแหล่งสื่อ คือ วิทยุมากที่สุด ร้อยละ 25.1 ส่วนประชาชนที่ระบุว่า ไม่ฟังรายการจากสถานีได้ให้เหตุผลสำคัญว่า ติดตามจากสื่ออื่น เช่น โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ ส่วนด้านความพึงพอใจต่อสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย นั้น ประชาชนที่รับฟังทางสถานี ร้อยละ 21.9 ระบุว่ามีความพึงพอใจต่อสถานีในระดับมากที่สุด ร้อยละ 66.4 ระดับมาก ร้อยละ 11.2 ระดับปานกลาง ขณะที่ร้อยละ 0.5 ระบุว่ามีความพึงพอใจระดับน้อย น้อยที่สุด และไม่พึงพอใจส่วนความต้องการรับฟังเนื้อหารายการของสถานีวิทยุ ประชาชนที่รับฟังจากสถานี ร้อยละ 87.0 ระบุว่าต้องการรับฟังเนื้อหารายการของสถานีวิทยุเกี่ยวกับความบันเทิงมากที่สุด ร้อยละ 57 รองลงมาได้แก่การเมือง ร้อยละ 34.2 สภาพอากาศ ร้อยละ 31.4 เศรษฐกิจ ร้อยละ 27.2 และการเกษตร เช่น การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

ทั้งนี้ การขยายตัวของสื่อสังคมออนไลน์ที่คนไทยทุกกลุ่มอายุชื่นชอบ รวดเร็ว ทันใจ ทำให้สื่อกระแสหลักทั้ง โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง ต้องมีการปรับตัว และพยายามที่จะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผ่านเครือข่ายเหล่านี้ ทำให้สื่อทุกแขนงนำไปเป็นทางเลือกในการใช้เป็นพื้นที่เวทีโฆษณาข่าวของสำนักข่าวต่างๆ ซึ่งการแข่งขันกันนำเสนอข่าวสารทางสื่อสังคมออนไลน์มีส่วนทำให้การนำเสนอเนื้อหาข่าวสารที่มีลักษณะบิดเบือนจากความจริงมากขึ้นเรื่อยๆ ผู้คนจึงต้องการรับรู้ข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริง จรรโลงสังคม มากขึ้นเช่นกัน และสิ่งนี้ถือเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญในการนำเสนอข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ที่ถือเป็นวิทยุกระจายเสียงระดับชาติ ในบริบทที่สังคมเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านการดำรงชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม พฤติกรรม ผู้รับสารจากเทคโนโลยีที่ทันสมัย จำเป็นอย่างยิ่งที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จะต้องมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตข่าวสารให้ทันต่อยุคสมัย สนองตอบพฤติกรรมผู้รับฟังในยุคที่มีความหลากหลายของสื่อ บวกกับข้อด้อยที่สื่อวิทยุกระจายเสียงมีแต่เสียง ไม่มีภาพ เน้นข่าวสารมากกว่าความบันเทิง ถือเป็นความท้าทายอย่างยิ่งของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยกับความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในโลกปัจจุบัน

แม้ว่าปัจจุบันสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จะเป็นสถานีหลักที่มีเครือข่ายในการส่งข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชนอยู่ทั่วประเทศ แต่ปัญหาสำคัญคือจะทำอย่างไรให้ประชาชนเลือกรับข่าวสารจากสถานีซึ่งเป็นที่วิทยุกระจายเสียง เนื่องจากช่องทางการสื่อสารในปัจจุบันข่าวสารมาจากหลายช่องทาง ผ่านแพลตฟอร์มต่างๆ ที่มีผลต่อการเปิดรับข่าวสารของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่มีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารจากวิทยุกระจายเสียงน้อยลงและการดำเนินชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับสมาร์ทโฟนมากขึ้น รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายที่ติดตามรับฟังข่าวสารผ่านวิทยุและเริ่มปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามเทคโนโลยีที่เข้ามาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ทั้งนี้ เพื่อรักษาความนิยมในกลุ่มผู้ฟังของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยไว้ให้กลุ่มคนฟังยังคงติดตามรับฟัง และเข้าถึงผู้ฟังในทุกกลุ่ม คงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือในฐานะวิทยุกระจายเสียงของชาติ ท่ามกลางการหลั่งไหลของข่าวสารที่มาหลายช่องทาง ล้วนมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ปฏิเสธไม่ได้ว่าจะต้องนำเทคโนโลยีสื่อสารในปัจจุบันเข้ามาบิบทบาทสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการบริหารงานข่าวซึ่งเป็นหัวใจสำคัญ แม้จะเผชิญกับข้อจำกัดที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ แม้จะมีได้ดำเนินการเพื่อหารายได้ในเชิงธุรกิจ แต่จะทำอย่างไรให้คนฟังจดจำและรู้สึกว่าการฟังวิทยุเป็นสิ่งสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งในการรับข้อมูลข่าวสารเพื่อการดำรงชีวิต โดยเฉพาะการเป็นสื่อของภาครัฐที่ต้องดำเนินการภายใต้นโยบายการบริหารงาน งบประมาณ บุคลากร รวมถึงความสร้างสรรค์ด้านเนื้อหาที่มีกรอบชัดเจนในสัดส่วน 70:30 สาระข่าวสารมากกว่าความบันเทิง ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายที่วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จะครองใจคนฟังได้ โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่คนฟังเป็นผู้เลือก ท่ามกลางการแข่งขันของธุรกิจสื่อที่รุนแรง และต้องคงความเป็นเอกลักษณ์ของตนเองคือวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา เรื่อง การบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ให้กับสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และสื่อวิทยุกระจายเสียงของภาครัฐรวมทั้งผู้ที่สนใจ ได้เป็นกรอบแนวทางในการวางแผน และพัฒนากระบวนการข่าวให้สามารถนำเสนอข่าวสารที่ตรงกับความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจนขึ้น

2. คำถามการวิจัย

- 2.1 สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยมีสภาพการบริหารงานข่าวเป็นอย่างไร
- 2.2 ปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
- 2.3 อะไรบ้างที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 3.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
- 3.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
- 3.3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

4. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลและการศึกษาจากเอกสาร ระหว่างเดือนมิถุนายน 2563 - สิงหาคม 2563

5. นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีการใช้ความหมายของศัพท์เฉพาะบางคำในงานวิจัยดังนี้

5.1 การบริหารงานข่าว หมายถึง โครงสร้างการดำเนินงาน การบริหารงานส่วนสื่อข่าว และผลิตรายการข่าว รวมทั้งนโยบายและกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

5.2 การบริหารประเด็นการนำเสนอ หมายถึง การวางแผนพิจารณาคัดเลือกรื่อง หัวข้อ ข่าวสารที่จะนำเสนอสู่ประชาชน กำหนดเป็นประเด็นการนำเสนอในแต่ละวัน เช่น สถานการณ์ นโยบายสำคัญของรัฐบาล ซึ่งต้องเป็นเรื่องที่ประชาชนต้องรู้ ควรรู้ และอยากรู้

5.3 นโยบาย หมายถึง คำสั่งหรือข้อสั่งการ ที่ผู้บริหารมอบหมายให้กับผู้ปฏิบัติเป็นแนวทาง ในการดำเนินการดำเนินงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เพื่อยึดเป็นหลักในการ ปฏิบัติร่วมกันให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

5.4 ความเป็นระบบราชการ หมายถึง การเป็นหน่วยงานสื่อของรัฐ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ และดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล ภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับ และขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ภายใต้การควบคุมดูแลของผู้บริหารซึ่งเป็นไปตามโครงสร้างการทำงานของระบบราชการกรมประชาสัมพันธ์

5.5 โครงสร้าง หมายถึง ระดับ ชั้น สายการดำรงตำแหน่งและปฏิบัติงาน เพื่อให้การสื่อสาร และกระบวนการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีระบบ ตามอำนาจหน้าที่ซึ่งมีการบังคับบัญชาเชื่อมต่อกัน ไปยังส่วนงานต่างๆ เพื่อทำงานร่วมกันจนบรรลุเป้าหมาย

5.6 ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการบริหารงานข่าว หมายถึง สิ่งที่มีผลกระทบต่อการบริหารงาน ข่าวที่เกิดขึ้นภายในสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ได้แก่ ความเป็นระบบราชการ นโยบายผู้บริหารบุคลากร

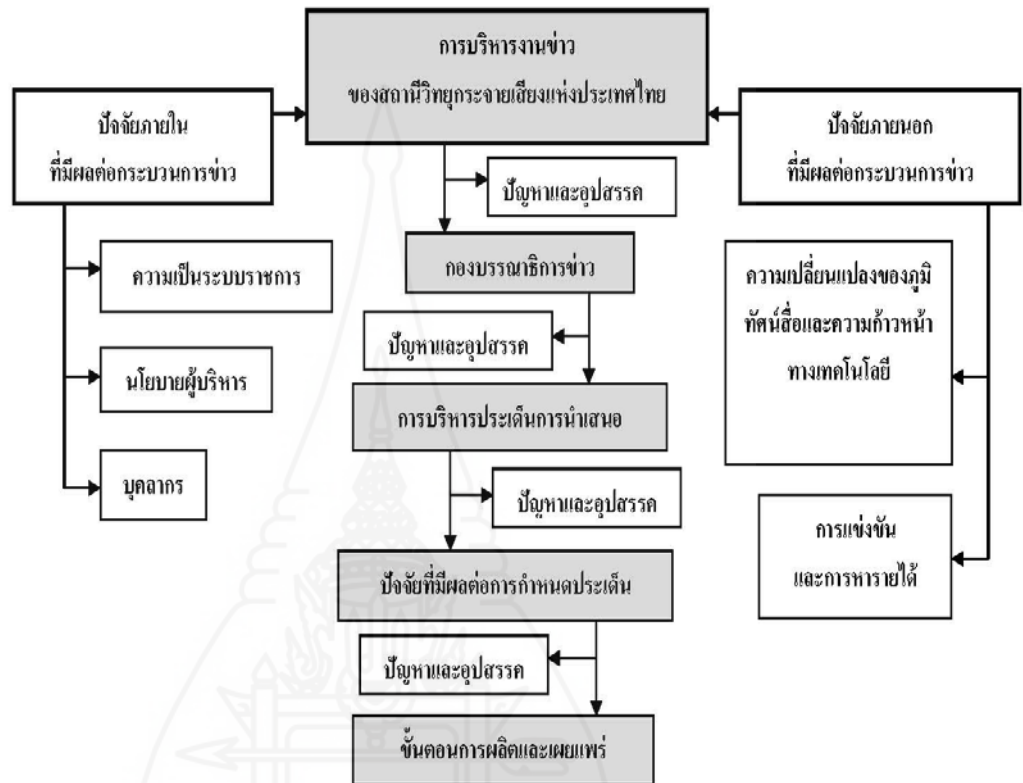
5.7 ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการบริหารงานข่าว หมายถึง สิ่งที่มีผลกระทบต่อ การบริหารงานข่าว ที่มาจากภายนอกของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ได้แก่ การแข่งขัน การหารายได้ ความเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

5.8 รายการข่าว หมายถึง รายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ที่นำเสนอ เรื่องราว ข่าวสาร ในประเด็นสำคัญตามนโยบายรัฐบาล ด้วยข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง รวมทั้งเหตุการณ์ ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องราวที่คนทั่วไปให้ความสนใจและเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของ ประชาชนนำไปสู่การพัฒนาประเทศ

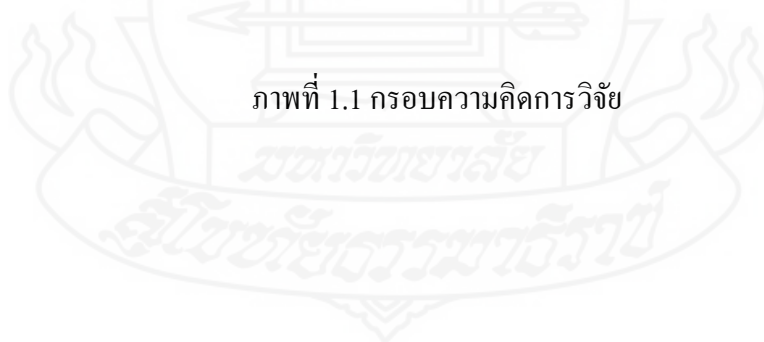
5.9 เทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง การนำเทคโนโลยีการสื่อสารและนวัตกรรมการสื่อสาร ใหม่ๆ มาเพิ่มศักยภาพและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการกระบวนการผลิตและเผยแพร่ข่าวสาร ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ได้แก่ สื่อโซเชียลมีเดีย เฟซบุ๊ก ยูทูป ไลน์ เว็บไซต์ต่างๆ

5.10 ช่องทางการเผยแพร่ หมายถึง วิธีการที่นำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในส่งข้อมูล ข่าวสารผ่านรายการข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ไปสู่ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย อย่างทั่วถึง โดยอาศัย สื่อโซเชียลมีเดีย อาทิ เฟซบุ๊ก ยูทูป ไลน์ อินสตาแกรม เว็บไซต์ เป็นต้น

6. กรอบความคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบความคิดการวิจัย

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สามารถนำไปเป็นแนวทางหรือต้นแบบในการบริหารงานข่าว ปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกลไกการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงในยุคปัจจุบันได้ พร้อมทั้งผลิตและเผยแพร่รายการข่าววิทยุที่มีคุณภาพเพื่อขยายช่องทางการเผยแพร่และเข้าถึงกลุ่มผู้ฟังมากขึ้น นอกจากนี้ยังนำไปปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถเผยแพร่ข่าวสารที่เป็นประโยชน์สู่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ผู้ศึกษา ได้ทบทวน แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานข่าววิทยุกระจายเสียง
2. แนวคิดเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อ
3. ทฤษฎีการบริหารองค์การ
4. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยและแรงกดดันที่มีผลต่อการบริหารงานข่าว
5. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของเทคโนโลยีในการบริหารงานข่าว
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานข่าววิทยุกระจายเสียง

จากการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมา มีความสำคัญต่อประชาชนอย่างมาก ท่ามกลางความหลากหลายของช่องทางสื่อทั้งสื่อใหม่และสื่อเก่า ส่งผลต่อการกลั่นกรองความรู้ของประชาชนมีผลกระทบต่อความคิด ทักษะคิด โดยเฉพาะหากสื่อเลือกนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้อง อาจชี้นำสังคมไปในทิศทางที่ผิดได้ โดยเฉพาะปัจจุบันประชาชนหันมาบริโภคข่าวสารจากรายการข่าวมากขึ้น การบริหารงานข่าว จึงเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ข่าวสารนั้นถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.1 ความหมายของรายการข่าววิทยุกระจายเสียง

รายการข่าววิทยุ เป็นรายการที่จัดทำขึ้นเพื่อรายงานเหตุการณ์สำคัญๆ ที่เกิดขึ้นแล้วในวันหนึ่งๆ เพื่อให้ผู้ฟังได้รู้ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร รายการข่าวทางวิทยุกระจายเสียงควรมีลักษณะสั้นๆ ชัดเจน เข้าใจง่ายมีหัวข้อข่าวทำให้รู้ว่าเป็นเรื่องอะไร และมีรายละเอียดครอบคลุมให้ชัดเจนว่า ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร รายการข่าวอาจแยกย่อยลงได้หลายประเภท เช่น ข่าวการเมือง ข่าวอาชญากรรม ข่าวต่างประเทศ ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวสังคม ข่าวกีฬา ข่าวการศึกษา และข่าวบันเทิง เป็นต้น (นภาภรณ์ อัจฉริยะกุล และ ชีราภรณ์ โพธิสุวรรณ, 2546)

ดังนั้น ราชการข่าววิทยุกระจายเสียง จึงเป็นราชการที่มุ่งเสนอข้อมูลข่าวสารเหตุการณ์ ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นที่เกิดขึ้นใหม่ๆ ที่น่าสนใจ มีความสำคัญและผลกระทบในวงกว้าง ถือเป็น ราชการหลักที่ทุกสถานีต้องจัดให้มีขึ้น วัตถุประสงค์ที่สำคัญของราชการข่าว คือ การตอบสนอง ความต้องการ ด้านข่าวสารของประชาชนให้ทันโลกทันเหตุการณ์ เป็นการทำหน้าที่สื่อด้านข่าวสาร ตามที่กฎหมายกำหนดหรือการประกาศข่าวสารในสถานการณ์ฉุกเฉินต่างๆ นอกจากนั้น ราชการ ข่าวยังสามารถสนองตอบพันธกิจของหน่วยงานต้นสังกัดทางด้านการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ หรือการหารายได้ด้วย (สุรินทร์ แปลงประสพโชค, 2557)

1.2 ความสำคัญของราชการข่าววิทยุกระจายเสียง

ราชการข่าววิทยุกระจายเสียงเป็นราชการหลักที่สถานีวิทยุกระจายเสียงทุกแห่ง ต้องจัดให้มีขึ้นตามภาระหน้าที่ของสื่อมวลชน เพื่อการบรรลุเป้าหมายทางการตอบสนองความ จำเป็นของผู้ฟังเป้าหมาย และการปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายที่ควบคุมสื่อมวลชนของ แต่ละประเทศ ในการบริหารจัดการด้านราชการข่าว จึงเป็นเรื่องที่ทุกสถานีต้องวางแผนและบริหาร จัดการให้เป็นประโยชน์สูงสุดและน่าสนใจในการติดตามของผู้ฟัง ทั้งยังต้องดำเนินการให้ถูกต้อง ครบถ้วน ทั้งด้านกฎหมายและจริยธรรมสื่อมวลชน จึงจะบรรลุเป้าหมายไม่ว่าจะเป็นวิทยุกระจายเสียง ประเภทหรือขนาดใดก็ตาม การนำเสนอราชการข่าวที่ดีมีประสิทธิภาพย่อมนำมาซึ่งชื่อเสียงหรือ รายได้ของสถานี นอกจากนั้นยังมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ ทางด้านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาด้วยในทางตรงกันข้ามหากตก ขาวสำคัญ หรือมีความผิดพลาดในการเสนอข่าว ย่อมทำให้เกิดความเสียหายตั้งแต่ชื่อเสียงสถานี ความเสียหายกับบุคคล สถาบันทางสังคมและความมั่นคงของชาติและส่วนอื่นๆ ที่ติดตามมาได้ อย่างมากมาย (สุรินทร์ แปลงประสพโชค, 2557)

หากจะพิจารณาถึงความหมายแล้ว ราชการข่าวเป็นราชการวิทยุกระจายเสียง ประเภทพูดคุย ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการนำเสนอข่าวสารเหตุการณ์ ข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็นของ บุคคลที่เกิดขึ้นใหม่ๆ เป็นที่น่าสนใจและส่งผลกระทบต่อผู้ฟังในวงกว้าง โดยจัดเป็นรายการประจำ ที่มีผู้ดำเนินรายการหรือใช้ผู้ประกาศข่าว ในการนำเสนอเป็นรายการประจำ ทั้งรูปแบบของข่าวภาค หลัก ภาคข่าวย่อยทุกต้นชั่วโมงหรือทุกครึ่งชั่วโมงหรือการแจ้งข่าวด่วนแทรกในรายการปกติก็ได้ เพื่อให้การนำเสนอข่าวทันเหตุการณ์ มีประสิทธิภาพสูงสุดในการแข่งขันนั่นเอง การนำเสนอ ข่าวสาร ที่รวดเร็วทันเหตุการณ์ รอบด้านที่ประชาชนต้องการย่อมนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือศรัทธา ทำให้สถานีได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว เพราะคุณค่าของข่าวอยู่ที่การรับรู้ของผู้ฟัง ดังนั้นในกรณี ที่เกิดเหตุการณ์สำคัญเป็นข่าวด่วน สถานีวิทยุขึ้นนำจะมอบหมายให้ฝ่ายข่าวของสถานี เป็นผู้ตัดสินใจ ในการปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศได้ทันที โดยสามารถเสนอข่าวนั้นได้ทั้งในรูปแบบการเสนอ

ข่าวด่วนที่เกิดขึ้น รวมถึงการเพิ่มเวลาในการเสนอข่าวสำคัญๆ นั้น ซึ่งในกรณีนี้จะต้องเป็นข่าวที่สำคัญมากเป็นพิเศษ หากไม่เป็นเช่นนั้นจะทำให้ผู้ฟังเสียความรู้สึกได้

วิทยุกระจายเสียง มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ข่าวสารสู่ประชาชนพร้อมมีคุณสมบัติโดดเด่น 3 ประการ ที่ผู้บริหารรายการข่าวจะต้องคำนึงถึงและใช้เป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการ คือ (สุรินทร์ แปลงประสพโชค, 2557)

1.2.1 ความฉับไวในการเสนอข่าวสาร วิทยุกระจายเสียงสามารถรายงานข่าวสารและรวดเร็วและรอบด้านมากกว่าสื่ออื่นๆ เพราะไม่ยุ่งยากในการบริหารจัดการเหมือนวิทยุโทรทัศน์ ทำให้สามารถเข้าถึงแหล่งข่าวได้ทุกซอกทุกมุม และออกอากาศสดได้ทันที ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จของรายการประเภทข่าวสารหากข่าววิทยุไม่ใช้ข้อได้เปรียบนี้ จะทำให้ไม่สามารถแข่งขันกับวิทยุโทรทัศน์ซึ่งให้ทั้งภาพและเสียง รวมทั้งหนังสือพิมพ์ซึ่งสามารถลงภาพและให้รายละเอียดภูมิหลังต่างๆ ได้แต่ต้องเสียเวลากับกระบวนการจัดพิมพ์และการเผยแพร่สู่ประชาชน

1.2.2 ความน่าเชื่อถือในการเสนอข่าวสาร วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อที่มีอิทธิพลสูงต่อสังคมมาช้านานและมีการกำกับดูแลราชการ ทำให้เป็นสื่ออ้างอิงของบุคคลในสังคม แม้ว่าปัจจุบันความนิยมของช่องวิทยุกระจายเสียงจะลดลงเพราะไม่สามารถแข่งขันได้กับวิทยุโทรทัศน์และมีสื่อรูปแบบอื่นๆ เกิดขึ้นมากมายวิทยุกระจายเสียงยังคงมีความโดดเด่นในความน่าเชื่อถือ เพราะสื่อสารด้วยการใช้ภาษาพูดคุยให้เข้าใจได้ง่ายในมาตรฐานภาษาที่บ่มเพาะความถูกต้องมาช้านาน รวมทั้งมาตรฐานของข่าวสารที่เน้นความถูกต้อง มีแหล่งข่าวอ้างอิงที่ชัดเจน สิ่งเหล่านี้เป็นจุดแข็งที่สร้างความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้น ดังนั้นในการบริหารงานข่าววิทยุกระจายเสียงจึงเน้นการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนของแหล่งข่าวและเนื้อหาข่าวสารก่อนนำออกอากาศ

1.2.3 การเข้าถึงผู้รับสาร วิทยุกระจายเสียงสามารถเข้าถึงได้ง่ายเพราะราคาถูกและมีความสะดวกในการรับฟังขณะปฏิบัติภารกิจอื่นๆ ได้ จึงเป็นความได้เปรียบสื่ออื่นๆ ที่สามารถเลือกเสนอข่าวสารให้ตรงกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายด้าน โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายขนาดเล็ก และยังมีศักยภาพในการเสนอข่าวเชิงลึกเฉพาะกลุ่มสนใจได้อย่างกว้างขวางอีกด้วย

ในการบริหารงานข่าววิทยุจึงต้องนำแนวความคิดของคุณสมบัตินี้ ไปสู่การวางแผนบริหารจัดการให้ผู้ฟังได้ทางเลือกในการรับข่าวสารที่แตกต่างจากสื่ออื่นเพิ่มขึ้น ทั้งยังเป็นการเพิ่มศักยภาพของวิทยุกระจายเสียงในการเป็นสื่อสนับสนุนการสื่อสารเพื่อการพัฒนาอีกทางหนึ่งด้วย ในความคิดนี้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ในการนำไปใช้ในการเสนอข่าววิทยุกระจายเสียงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิทยุกระจายเสียงท้องถิ่นหรือวิทยุกระจายเสียงชุมชน (สุรินทร์ แปลงประสพโชค, 2557)

นอกจากรายการข่าววิทยุกระจายเสียงจะมีความสำคัญต่อสังคมแล้ว การนำเสนอรายการข่าวยังเป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งมีข้อบังคับไว้อย่างชัดเจนที่ทุกสถานีต้องปฏิบัติ

กล่าวคือ ในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์พุทธศักราช 2551 ได้บัญญัติไว้ในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มาตรา 33 ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่แต่ละประเภทต้องจัดผังรายการให้มีสัดส่วนรายการ ดังต่อไปนี้ (สุรินทร์ แปลงประสพโชค, 2557)

1) ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ ต้องกำหนดให้มีรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบ

2) ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชนต้องกำหนดให้มีรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือท้องถิ่นที่รับบริการในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบ

3) ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการทางธุรกิจต้องกำหนดให้มีรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้า

จากมาตรา 33 นี้เองจึงเป็นข้อบังคับให้สถานีวิทยุกระจายเสียงทุกแห่ง ต้องมีรายการข่าวตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ทำให้สถานีขนาดเล็กที่ไม่มีศักยภาพเพียงพอต้องร่วมถ่ายทอดข่าวจากสื่อกระแสหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานีระดับชาติ แต่อย่างไรก็ตามสื่อท้องถิ่นโดยสภาพที่มีความใกล้ชิดพื้นที่หากสามารถสะท้อนข่าวสารที่สำคัญเข้าสู่เครือข่ายได้ จะทำให้ข่าวสารมีอิทธิพลต่อผู้รับสารมากขึ้นด้วย ดังนั้นต้องมีการบริหารรายการข่าวด้วยมิใช่เพียงสถานีทวนสัญญาณเท่านั้น

นอกจากนั้น ในมาตรา 35 ยังได้กำหนดให้สถานีต้องแจ้งข่าวเตือนภัย หรือการให้ความช่วยเหลืออื่นๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด ดังนี้ "ในกรณีที่มีภัยพิบัติหรือมีเหตุฉุกเฉินหรือมีกรณีอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดซึ่งมีความจำเป็นต้องออกอากาศแจ้งข่าวหรือเตือนภัยให้ประชาชนทราบเมื่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร้องขอ ให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการตามที่ร้องขอนั้น"

จากข้อกำหนดนี้เอง สถานีทุกแห่งจึงต้องเตรียมความพร้อมในการเสนอข่าวอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดเหตุการณ์สำคัญที่กระทบความเป็นอยู่ของประชาชน กรณีการเกิดภัยพิบัติหรือเหตุฉุกเฉินต่างๆ ซึ่งนอกจากจะแสดงรายการข่าวแล้ว ยังอาจจะเสนอออกอากาศทันที โดยหยุดรายการปกติในรูปแบบของข่าวด่วนเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ หรืออาจจะจำเป็นต้องขยายเวลาในการออกอากาศ เพื่อติดตามและเสนอข่าวต่อเนื่องโดยไม่ปิดสถานีตามเวลาปกติหรือแม้แต่การเปิดกระจายเสียงขึ้นใหม่หลังจากปิดสถานีไปแล้วก็มีการดำเนินการเพื่อสนองความจำเป็นดังกล่าว นอกจากนั้นประกาศของทางราชการบางอย่างเป็นเรื่องในใจที่ต้องดำเนินการตามกฎหมายแม้จะดูว่ามีคุณค่าข่าวน้อยก็ตาม (สุรินทร์ แปลงประสพโชค, 2557)

จากความสำคัญของรายการข่าว ในการตอบสนองความต้องการของผู้ฟังและสังคม ทำให้รายการข่าวเป็นรายการวิทยุที่สามารถเพิ่มความนิยมในสถานีวิทยุที่ดำเนินการ และให้ความสนใจในการพัฒนาข่าววิทยุอย่างจริงจัง สถานีบางแห่งถึงกับปรับบทบาท ให้เป็นสถานีข่าวโดยเฉพาะ เพื่อให้ผู้ฟังและสะดวกในการติดตามข่าวสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงยุคที่มีการแข่งขันจากสื่ออื่นๆ สูงดังเช่นปัจจุบัน ที่มุ่งเน้นในการเข้าถึงตลาดผู้ฟังที่เฉพาะเจาะจง โดยมุ่งสร้างให้เป็นสถานีเนื้อหาหลักด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ ปัจจุบันสถานีข่าวหลายแห่งก็ประสบความสำเร็จไม่แพ้สถานีเพลง บางสถานีได้เพิ่มบทบาทของผู้ฟังในการร่วมแจ้งข่าวสารที่หลากหลายเข้าสู่รายการข่าว หรือตลอดเวลาของการกระจายเสียง โดยมีการฝึกอบรมผู้สื่อข่าวอาสาเหล่านี้ด้วย ทำให้สามารถเสนอข่าวได้รวดเร็วและได้รับความนิยมน้อยกว่าเช่นเดียวกัน (สุรินทร์ แปลงประสพโชค, 2557)

ความนิยมและความมีชื่อเสียงเป็นเป้าหมายสำคัญของการส่งกระจายเสียงไม่ว่าจะเป็นสถานีวิทยุประเภทใดก็ตาม ขณะที่สื่อเพื่อบริการสาธารณะหรือสื่อของรัฐบาลและจะไม่มุ่งหวังในเชิงการแข่งขันทางธุรกิจ แต่ก็ยังต้องมุ่งหวังผู้ฟังซึ่งเป็นผู้รับบริการที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน เพราะคงปฏิเสธไม่ได้ว่าความสำเร็จของการบริหารจัดการสถานีก็ขึ้นอยู่กับความนิยมเช่นเดียวกัน เพราะการสื่อสารใดๆ แม้ข่าวสารนั้นจะมีคุณค่า มีความสำคัญต่อสาธารณะหรือเป็นการเผยแพร่ภารกิจสำคัญขององค์กรเพียงใดก็ตาม หากไม่มีผู้รับฟังก็คือความล้มเหลวนั่นเอง ดังนั้นผู้บริหารสื่อของรัฐหรือสื่อเพื่อบริการสาธารณะใดๆ ก็ตาม แม้จะไม่ต้องรับผิดชอบต่อรายได้แต่ยังคงต้องรับผิดชอบต่อการสร้างค่านิยมให้เกิดขึ้นเช่นกัน ด้วยเหตุนี้จะเห็นได้ว่าวิทยุกระจายเสียงของรัฐบาลหรือวิทยุกระจายเสียงเพื่อการบริการสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นสถานีวิทยุในเมืองใหญ่หรือวิทยุชุมชน ยังคงต้องเสนอข่าวตามความสนใจของบุคคลที่ไม่ใช่ภารกิจของสถานีที่มุ่งเน้นข่าวด้านสารประโยชน์ที่เป็นข่าวหนักซึ่งน่าสนใจน้อยกว่าด้วย ดังนั้นการผสมผสานในการนำเสนอข่าวให้รอบด้าน จึงเป็นแนวคิดที่สำคัญในการนำเสนอข่าวสารทางวิทยุกระจายเสียงไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างการบริหารจัดการอย่างไร จะแตกต่างกันเพียงจุดเน้นของการนำเสนอว่าจะให้ความสำคัญกับข่าวประเภทใด และการให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายของรายการข่าวนั้น (สุรินทร์ แปลงประสพโชค, 2557)

ดังนั้น รายการข่าววิทยุกระจายเสียงจึงมีบทบาทในการทำหน้าที่สื่อครบทุกด้าน ประกอบด้วย การให้ข่าวสารทั้งในด้านการสอดส่องตรวจตราข่าวสารสำคัญที่เกิดขึ้น การเฝ้าระวัง รวมทั้งการกลั่นกรองข่าวสารเพื่อนำเสนอต่อประชาชนอย่างถูกต้อง ครบถ้วน การให้การศึกษาที่เกิดจากความตระหนักและการแสวงหาความรู้ของประชาชนจากข่าวสารที่ได้รับทำให้บางสถานีวิทยุกระจายเสียง จึงต้องนำเสนอข่าวในเชิงลึกและการสนองตอบความต้องการอีกด้านหนึ่งของ

ผู้ฟังคือเพื่อความบันเทิง ทำให้วิทยุกระจายเสียงมีการเสนอข่าวเบา เช่น ข่าวแปลกๆ ข่าวชาวบ้าน ข่าวอาชญากรรม ข่าวบันเทิง ข่าวกีฬา เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้ฟังวัตถุประสงค์ของรายการข่าว จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชนในการตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดไว้ ทางด้านสัดส่วนรายการวิทยุกระจายเสียงและการให้ความร่วมมือในการประกาศข่าวสารภัยพิบัติหรือมีเหตุฉุกเฉิน รวมทั้งกรณีจำเป็นอื่นๆ นอกจากนั้นยังเป็นการสนับสนุนภารกิจขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายและเป็นการสะท้อนปัญหาในการตรวจสอบสังคมเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา (สุรินทร์ แปลงประสพโชค, 2557)

1.3 การบริหารจัดการด้านข้อมูลและแหล่งข่าว

ในการผลิตรายการข่าววิทยุกระจายเสียง ข้อมูลและแหล่งข่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก เพราะเป็นที่มาของคุณภาพของข่าวที่จะใช้ในการผลิตรายการและการบรรลุเป้าหมายของรายการและองค์กรสื่อรวมทั้งสามารถแข่งขันกับสื่อมวลชนอื่นๆ ได้ การบริหารข้อมูลและแหล่งข่าว เป็นที่มาของข่าว ที่ใช้ในการผลิตรายการข่าว ข้อมูลเหล่านี้มีที่มาหลากหลาย ทั้งจากบุคคล หน่วยงาน สื่อมวลชนอื่น สำนักข่าว หรือผู้สื่อข่าวของสถานี ข้อมูลและแหล่งข่าวเหล่านี้ต้องบริหารจัดการอย่างระมัดระวังเพื่อให้ได้ข่าวที่ถูกต้อง เทียบธรรมรอบด้าน มีความน่าสนใจและเกิดประโยชน์ด้านข่าวสารต่อผู้ฟังอย่างแท้จริง และยังคงคำนึงถึงคุณค่าข่าวความรวดเร็วทันเหตุการณ์สามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้ ขณะเดียวกันยังต้องดำเนินการภายใต้กรอบกฎหมายและจริยธรรมสื่ออย่างเคร่งครัด เพราะหากผิดพลาดจะส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือและผลกระทบอย่างกว้างขวาง ตั้งแต่ระดับบุคคล องค์กร รวมถึงสังคมประเทศชาติได้ ข้อมูลและแหล่งข่าวของสื่อวิทยุในระดับชุมชน ภูมิภาค ระดับชาติ ย่อมแตกต่างกันและต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับภาระหน้าที่ของสื่อในแต่ละระดับอย่างเช่น วิทยุชุมชน ย่อมต้องการข่าวสารใกล้ชิดตัวในชุมชน ซึ่งสื่อในระดับภูมิภาคหรือระดับชาติจะต้องการประเด็นข่าวที่มีความสำคัญ และผลกระทบในวงกว้างกว่าขณะเดียวกันโครงสร้างการบริหารจัดการสื่อแต่ละประเภท ยังสนใจประเด็นข่าวที่ต่างกันเพื่อสนองต่อภารกิจด้านข่าวสารของสื่อด้วย ดังเช่น สื่อภาครัฐจะให้ความสำคัญข่าวสาร ที่สนับสนุนภารกิจขององค์กร จึงมุ่งเสนอข่าวหนักมากกว่าข่าวเบาที่สนองความต้องการของสื่อเสรีในการสร้างความสนใจให้กลุ่มเป้าหมายได้มากกว่า หรือประเด็นข่าวที่เป็นประโยชน์สาธารณะย่อมเป็นการสนองภารกิจหลักของสื่อเพื่อการบริการสาธารณะ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องบริหารจัดการข้อมูลและแหล่งข่าวเหล่านี้ทั้งในด้านการครอบคลุมทั่วถึงและการเลือกใช้แหล่งข้อมูลที่มีคุณภาพ น่าเชื่อถือ มีความถูกต้อง เทียบธรรม และถูกแทรกแซงทางการเมือง ธุรกิจ หรือความโน้มเอียง ส่วนตนของสื่อเอง รวมทั้งในบางครั้งจำเป็นต้องมีพัฒนาแหล่งข้อมูล เพื่อเพิ่มคุณภาพของข่าวและปฏิบัติงานร่วมกันด้วย (สุรินทร์ แปลงประสพโชค, 2557)

1.4 กองบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการ นับเป็นหัวใจสำคัญ ต่อการผลิตรายการข่าว เพราะเป็นผู้รับผิดชอบ การกำหนดนโยบายด้านข่าวสารประจำวันของสถานี การบริหารจัดการด้านข้อมูลข่าวสาร และการ นำเสนอข้อมูลข่าวสารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ความเป็นอิสระของกองบรรณาธิการ ให้สามารถ ทำงานข่าวได้อย่างมืออาชีพ หลุดพ้นจากการถูกครอบงำทางการเมือง ในงานหรือธุรกิจ เป็นความ จำเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งของสื่อมวลชนทุกประเภท เพราะเป็นที่มาของความน่าเชื่อถือ และเป็น ที่ไว้วางใจของประชาชนผู้รับข่าวสารจากสถานี (สุรินทร์ แปลงประสพโชค, 2557)

1.4.1 องค์ประกอบของกองบรรณาธิการ กองบรรณาธิการข่าวเป็นการทำงาน ร่วมกันของหัวหน้าสายข่าวและหัวหน้ากลุ่มงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการข่าวประจำวันของ สถานีระดับชาติ หรือ สถานีเครือข่ายระดับชาติ ที่จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เพราะเป็นการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรด้านข่าวจำนวนมาก ตั้งแต่การแสวงหาข่าว การรวบรวม และการพัฒนาข่าวสารเพื่อให้เหมาะสมกับการนำเสนอ การกำหนดรูปแบบการนำเสนอ การประสานงาน ให้เกิดการปฏิบัติที่ราบรื่นมีเอกภาพและสนองตอบพันธกิจด้านข่าวสารของสถานี องค์ประกอบหลัก ของกองบรรณาธิการข่าวจะประกอบด้วย

1) หัวหน้ากองบรรณาธิการ เป็นผู้บริหารสูงสุดของกองบรรณาธิการ จะเป็น นักข่าวอาวุโสที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการให้กองบรรณาธิการสามารถสร้างสรรค์งานข่าวได้ อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในนโยบายและภารกิจของหน่วยงาน อย่างชัดเจนแล้ว ยังต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้รอบด้านข่าวสารและมีความคิดสร้างสรรค์ ใช้หลักการ ประชาธิปไตยภายใต้กรอบบรรทัดฐานสื่อในการปฏิบัติงาน โดยเคารพความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน กล้าตัดสินใจและมีความรับผิดชอบสูง เพราะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่ง ต่อความเป็นอิสระของกอง บรรณาธิการ รวมทั้งการพัฒนาด้านเนื้อหาสาระและการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ให้เกิดประโยชน์ สูงสุดแก่ประชาชน รวมทั้งการให้ คำปรึกษาและร่วมแก้ไขการปฏิบัติงานข่าวประจำวัน แล้วยังมี บทบาทสำคัญในการพัฒนางานและบุคลากรด้านข่าวด้วย

2) หัวหน้าสายข่าวหรือบรรณาธิการประจำโต๊ะข่าว เป็นนักข่าวอาวุโส เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสายข่าวที่กำกับดูแลทั้งในประเด็นเนื้อหา และแหล่งข้อมูลรวมทั้งมี ความคิดสร้างสรรค์งานด้านข่าวสาร เพื่อให้สามารถนำเสนอประเด็นด้านกลุ่มลึกรอบด้าน หัวหน้า สายข่าว หรือบรรณาธิการ โต๊ะข่าวนี้ จะทำหน้าที่ในการกำหนดประเด็นเนื้อหาข่าวประจำวันใน สายข่าวที่รับผิดชอบการมอบหมายงานในวาระข่าว ที่กำหนดไว้ให้ผู้สื่อข่าวในสายปฏิบัติ หรือการ สั่งการให้ผู้สื่อข่าวปฏิบัติงานข่าวต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสารที่ครบถ้วนสมบูรณ์ การกำกับ ดูแล ตรวจสอบแก้ไขข่าว ในฐานะบรรณาธิการข่าวในสายที่รับผิดชอบและให้การสนับสนุน

การปฏิบัติหน้าที่ของผู้สื่อข่าวในสายทั้งด้านข้อมูลและแหล่งข่าวต่างๆ การติดตามข่าวสารและปฏิบัติงานร่วมกับสื่อมวลชนอื่นๆ และแหล่งข่าวต่างๆ รวมทั้งการประสานการปฏิบัติร่วมกับกองบรรณาธิการข่าวประจำวัน ตามที่ได้รับมอบหมาย บทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือหัวหน้าสายข่าวจะเป็นผู้เสนอประเด็นสำคัญประจำวันที่ได้กลั่นกรองร่วมกับผู้สื่อข่าวในสายเข้าสู่การประชุมของกองบรรณาธิการข่าวประจำวันและรับมอบภารกิจจากกองบรรณาธิการข่าวประจำวันมาให้ผู้สื่อข่าวปฏิบัติด้วย

3) บรรณาธิการข่าวประจำวัน เป็นหัวหน้าสายข่าวที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้ากองบรรณาธิการ ให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นบรรณาธิการข่าวประจำวัน หมุนเวียนกัน มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการกองบรรณาธิการข่าวประจำวัน ตั้งแต่การร่วมพิจารณาข่าว การติดตามข่าวตามวาระและการสั่งการเพิ่มเติมให้การปฏิบัติงานของทีมข่าวมีความสมบูรณ์ครบถ้วน รวมทั้งการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน การตรวจแก้ไขข่าว การจัดทำต้นฉบับข่าว ติดตามและแก้ไขปัญหาการนำเสนอข่าว ติดตามการนำเสนอข่าวของสื่ออื่นๆ เพื่อการเปรียบเทียบกับข่าว ที่นำเสนอเพื่อความถูกต้องครบถ้วน รวมทั้งอาจจะขอให้ข่าวบางประเด็น หรือการอ้างอิงแหล่งข่าวสำคัญจากสื่อมวลชนอื่นด้วย บรรณาธิการข่าวประจำวัน ยังมีบทบาทสำคัญในการจัดเก็บข้อมูลข่าวประจำวัน รวมทั้งการให้ข้อมูลที่จำเป็นในการตัดสินใจของฝ่ายบริหารสถานีในการเพิ่มเวลาสำหรับรายการข่าว ในกรณีจำเป็นฉุกเฉินหรือการปรับเนื้อหาของข่าวสาร ให้เหมาะสมกับเวลาข่าวที่อาจจะมีเปลี่ยนแปลงผังรายการกะทันหันในวันดังกล่าว ดังนั้นบรรณาธิการข่าวประจำวัน จึงต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานประจำกองบรรณาธิการตลอดทั้งวัน ทำให้จำเป็นสับเปลี่ยนหมุนเวียนให้บรรณาธิการในสายข่าวอื่นๆ มาปฏิบัติหน้าที่ด้วย

4) หัวหน้ากลุ่มหรือบรรณาธิการกลุ่มงานผลิตรายการข่าว เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการในการนำเสนอข่าวสารของสถานี เพื่อให้การนำเสนอข่าวสารประจำวันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรณาธิการกลุ่มนี้จะทำหน้าที่ในการดึงข่าวจากถึงข่าวของสถานีมาบรรจุเป็นเนื้อหาข่าวภาคต่างๆ และนำเสนอออกอากาศในสถานีระดับชาติ

1.5 การบริหารงานกองบรรณาธิการ

1.5.1 การประชุมกองบรรณาธิการ หัวใจสำคัญของการบริหารงานกองบรรณาธิการ คือ ความเป็นอิสระและความคิดสร้างสรรค์งานด้านข่าวให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยไม่ถูกแทรกแซงจากหน่วยงานบุคคลหรือธุรกิจใดๆ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญ ที่ทำให้สามารถบริหารจัดการข่าวสารให้เที่ยงธรรม เป็นกลาง น่าเชื่อถือสำหรับประชาชนได้ โดยที่กองบรรณาธิการ เป็นการปฏิบัติงานร่วมกันของสายข่าวและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดทิศทางและการ

บริหารจัดการข่าวของสถานีให้เกิดเอกภาพ จึงมีความสำคัญยิ่งสำหรับสื่อมวลชนที่มีการจัดหาข่าวสารของตนเอง

1.5.2 การจัดทำต้นฉบับข่าว เป็นหน้าที่ของกองบรรณาธิการที่จะรวบรวมข่าวที่กองบรรณาธิการตรวจแก้ไขเรียบร้อยแล้ว นำมาจัดทำเป็นต้นฉบับข่าว เพื่อนำเสนอตามเวลาข่าวของสถานีในการจัดทำต้นฉบับข่าว ต้องคำนึงนโยบายของด้านข่าวของสถานี ความถูกต้องครบถ้วนของข่าวสาร การบริหารจัดการด้านการนำเสนอและเวลาในการนำเสนอข่าวเพื่อให้การนำเสนอเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1) นโยบายด้านข่าวของสถานี เป็นสิ่งที่บรรณาธิการข่าวประจำวันต้องถือปฏิบัติ โดยเคร่งครัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคข่าวหลักของสถานี ที่จะเน้นเนื้อหาข่าวที่แตกต่างกันในแต่ละภาคข่าวหรือจะเป็นเนื้อหาเฉพาะด้าน หรือการให้สัดส่วนเวลาของข่าวแต่ละประเภท รวมทั้งการจัดลำดับข่าวที่จะนำเสนอก่อนหลัง จะต้องเป็นไปตามนโยบายที่ถือปฏิบัติร่วมกันของสถานีหรือตามระเบียบข้อบังคับของทางราชการ นโยบายด้านข่าวของแต่ละสถานีนี้จะต้องสอดคล้องกับวัฒนธรรมการทำงานของสื่อ และวัฒนธรรมของสังคม โดยในการทำงานของสื่อ นั้น จะให้ความสำคัญในการนำเสนอประเด็นข่าวตามลำดับความสำคัญของข่าว ขณะเดียวกันก็ยังคงให้ความสำคัญกับบุคคลในข่าว ตามลำดับชั้นยศให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยด้วยเช่นกัน

2) ความถูกต้องครบถ้วนของข่าวสาร ถึงแม้ว่าปัจจัยสำคัญที่สุดของคุณค่าข่าว คือ ความรวดเร็วทันเหตุการณ์ก็ตาม บรรณาธิการข่าวก็ต้องคำนึงถึงความถูกต้อง ครบถ้วนของเนื้อหาของข่าวสารด้วย เพราะถือว่าเป็นจรรยาบรรณการทำงานที่สำคัญในการสร้างความน่าเชื่อถือในข่าวสารของสถานี การตรวจสอบแหล่งข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งข่าวที่ไม่รู้จักหรือข้อมูลข่าวที่ยังไม่ชัดเจน คลุมเครือ ควรจะมีการตรวจสอบ ยืนยันจนมั่นใจในความถูกต้องก่อนนำเสนอออกอากาศ แม้จะเสียเวลาในขั้นตอนนี้บ้าง ยังดีกว่าการเสนอข่าวที่ผิดพลาด ขณะเดียวกันก็ควรตรวจสอบเปรียบเทียบกับสื่อมวลชนอื่นๆ อีกทางหนึ่งเพื่อการเปรียบเทียบด้วย

3) การบริหารจัดการด้านการนำเสนอ ข่าวต่างๆ ที่นำเสนอ นอกจากจะคำนึงถึงประเภทและการจัดลำดับข่าวแล้ว ในการนำเสนอหากเป็นประเด็นข่าวเดียวจากหลายแหล่งข่าว ควรนำมาเรียบเรียงเป็นข่าวเดียวกันและมีความจำเป็นต้องปรับแก้สำนวนให้สอดคล้องกันด้วย หากจะมีสื่อบุคคลหรือสารคดีข่าว ควรบรรจุไว้ท้ายประเด็น เพื่อให้ข้อมูลรายละเอียดที่มาของข่าวสำคัญดังกล่าว นอกจากนั้นหากเป็นประเด็นข่าวสำคัญที่มีความเคลื่อนไหวล่าสุด ที่จะนำเสนอในรูปแบบของรายการสดของผู้สื่อข่าวในพื้นที่ หรือการสัมภาษณ์แหล่งข่าวเพิ่มเติม จะต้องระบุไว้ในลำดับการเสนอ และแจ้งประเด็นการสัมภาษณ์ให้ผู้อ่านข่าวทราบเพื่อ การดำเนินการสัมภาษณ์สดในกรณีนี้ จำเป็นต้องมีผู้ประสานงานนัดหมายล่วงหน้า บอกประเด็นความยาวของการสัมภาษณ์

และแนวทางปฏิบัติในระหว่างการสัมภาษณ์สด ให้ผู้ให้สัมภาษณ์ทราบล่วงหน้าและก่อนเข้าสู่การสัมภาษณ์ ต้องประสานเตรียมพร้อมอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้จำเป็นต้องบันทึกการสัมภาษณ์สดดังกล่าวไว้เพื่อจัดทำเป็นข่าวขยายผลต่อไปด้วย

4) เวลาในการนำเสนอข่าว บรรณาธิการข่าว จะต้องเตรียมต้นฉบับข่าวให้พอดีกับเวลาของรายการข่าว โดยต้องคำนวณเพื่อเวลาไว้สำหรับ Title หรือการประกาศเปิด-ปิดรายการ ด้วยความยาวของต้นฉบับข่าว ใช้การนับบรรทัดซึ่งในการอ่านในอัตราความเร็วปกติจะอยู่ที่ประมาณ 7 บรรทัดต่อนาที ดังนั้นหากเป็นข่าว 5 นาที บรรณาธิการจะเตรียมข่าวไว้ 35 บรรทัด ข่าว 10 นาทีเตรียมไว้ 70 บรรทัด ข่าว 15 นาที เตรียมไว้ 105 บรรทัด เป็นต้น ทั้งนี้บรรณาธิการข่าว จะต้องเตรียมตรวจสอบว่า ผู้อ่านข่าวเป็นผู้ใด เพื่อประกอบการพิจารณาในการจัดเนื้อหาข่าวให้เหมาะสมด้วย เพราะอัตราความเร็วในการอ่านข่าวของผู้ประกาศข่าวแต่ละคนไม่เท่ากัน โดยอาจจะเพิ่มเนื้อหาข่าวให้มากขึ้น สำหรับผู้ประกาศที่อ่านข่าวได้เร็วหรือลดจำนวนข่าวลงสำหรับผู้ประกาศที่อ่านไปช้ากว่า ภารกิจที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือการจัดให้มีทีมข่าวอยู่ประจำกองบรรณาธิการ เพื่อเฝ้าระวังและติดตามข่าวได้ตลอด 24 ชั่วโมงและหากมีความสำคัญ หรือสถานการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้น ก็สามารถประสานการปฏิบัติกับฝ่ายบริหาร เพื่อดำเนินการตามความเหมาะสมได้ทันการณ์

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การบริหารกองบรรณาธิการ มีความสำคัญยิ่งในการผลิตรายการข่าวจะมีการแบ่งเป็นส่วนข่าวหรือโต๊ะข่าว เพื่อติดตามทำข่าวเฉพาะเนื้อหาในด้านต่างๆ ได้แก่ ข่าวการเมือง ข่าวความมั่นคง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวสังคม ข่าวการศึกษา ข่าวสาธารณสุข ข่าวอาชญากรรม ข่าวภูมิภาคข่าวต่างประเทศ ข่าวศิลปวัฒนธรรมและข่าวกีฬา การแบ่งสายข่าวเหล่านี้อาจจะแตกต่างกันบ้าง แต่แนวทางในการบริหารจัดการจะคล้ายคลึงกัน และรายการข่าวนิยมจัดเป็นรายการสด จึงต้องจัดทำต้นฉบับ อยู่ในเวลาข่าว ต้นฉบับต้องสะอาด ถูกต้อง ครบถ้วน อ่านง่าย หากมีการแก้ไข อยู่ในดุลพินิจของบรรณาธิการข่าว ในการผลิตข่าว บางสถานีอาจมีทีมงานในการวางแผนบริหารจัดการนำเสนอ ให้มีความน่าสนใจและตอบสนองกลุ่มเป้าหมายได้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มสื่อเสรีที่มีการแข่งขันสูงและใช้แหล่งข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย

1.6 การบริหารประเด็นและการนำเสนอข่าว

1.6.1 การบริหารประเด็นข่าว หากจะพิจารณาถึงเนื้อหาสาระของสิ่งที่เป็นข่าวแล้ว จะประกอบไปด้วยเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ข้อเท็จจริง หรือข้อคิดเห็นที่สื่อมวลชนตัดสินใจนำเสนอผ่านสื่อที่รับผิดชอบ ผ่านกระบวนการคัดสรรโดยสื่อมวลชนนั่นเอง เพราะเป็นไปไม่ได้ที่จะนำเสนอเรื่องราวทั้งหมดที่เกิดขึ้นในสังคม การจะเลือกนำเสนอสิ่งใดนั้น ขึ้นอยู่กับคุณค่าของข่าวซึ่งประเมินได้จากปัจจัยข่าวและยังต้องมีการบริหารประเด็นข่าวให้เหมาะสมด้วย ดังนี้

1) ความสดทันเหตุการณ์ (Timeliness) สิ่งที่เกิดขึ้นใหม่และไม่เคยเผยแพร่ทางสื่อมวลชนอื่นมาก่อน ย่อมมีคุณค่าข่าวสูง เป็นที่น่าสนใจสำหรับประชาชน วิทยุกระจายเสียงจึงควรเป็นสื่อแรกที่นำข่าวสารที่น่าสนใจ เสนอต่อประชาชนในรูปแบบการแจ้งข่าวด่วนที่เกิดขึ้น การติดตามความเคลื่อนไหวล่าสุด รวมทั้งการเปิดประเด็นข่าวใหม่ๆ โดยไม่ยึดติดกับการเสนอข่าวตามกระแสมากเกินไป หากจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากสื่อมวลชนอื่น จำเป็นต้องเลือกใช้จากแหล่งข่าว เพื่อสร้างความหลากหลายแตกต่างจากสื่อใดสื่อหนึ่งและต้องเพิ่มข้อมูลล่าสุด ที่ติดตามได้ เพื่อให้เป็นข่าวที่สดทันเหตุการณ์มากที่สุด

2) ความใกล้ชิด (Proximity, Nearness) ข่าวสารที่เป็นเรื่องใกล้ตัวย่อมน่าสนใจกว่าข่าวสารที่ไกลตัว เพราะความใกล้ชิดทางด้านกายภาพ หรือทางด้านจิตวิทยาจะเป็นสิ่งเร้าที่สำคัญต่อความอยากรู้ข่าวสารของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย ข่าวที่มีคุณค่าสำหรับท้องถิ่นแต่ละแห่งจึงไม่เหมือนกันในการนำเสนอข่าว จึงต้องแยกแยะถึงความเหมาะสมในการเสนอข่าวระดับชุมชน ระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ ซึ่งกล่าวไว้ว่าเป็นการเสนอข่าวสารใกล้ตัวด้านกายภาพ ขณะเดียวกันความรู้สึกที่ใกล้ตัวอีกประการหนึ่ง คือด้านจิตวิทยาเป็นความรู้สึกนึกคิดที่เกี่ยวข้องผูกพันกัน เช่น อุบัติเหตุเครื่องบินไทยตกในต่างประเทศ แม้จะไกลในด้านภูมิประเทศ แต่เป็นความรู้สึกที่คนไทยมีความผูกพัน ย่อมมีองค์ประกอบของความใกล้ชิดด้านจิตวิทยาที่ฝ่ายข่าวสถานีจะต้องให้ความสำคัญในการติดตามข่าวมานำเสนอต่อผู้ฟัง

3) ผลสะท้อน (Consequence) และความสำคัญ Significance เป็นเหตุผลสำคัญที่สื่อมวลชน จะหยิบยกสิ่งใดขึ้นมาเป็นประเด็นข่าวและการให้รายละเอียดที่เพียงพอกับข่าวสารชิ้นนั้น อาจจะต้องมีการใช้แหล่งข่าวที่หลากหลายเพื่อการเก็บเนื้อหาจัดทำเป็น สกู๊ปข่าว หรือสารคดีเชิงข่าวร่วมกับการเสนอข่าว ความเคลื่อนไหว ก็จะช่วยอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นให้ผู้ฟังเกิดความรับรู้ข่าวสารได้สมบูรณ์รอบด้าน มากกว่าการเสนอข่าวเพียงอย่างเดียว

4) ความสำคัญหรือความเด่น (Importance or Prominence) สิ่งที่เป็นข่าว อาจจะมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคคล หรือสถานที่ ที่มีชื่อเสียง ก็มีแนวความคิดในการบริหารจัดการ เช่นเดียวกับปัจจัยด้านความใกล้ชิด กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเข้าไปดำเนินการยอมเป็นข่าวที่เหมาะสมในการนำเสนอทางสื่อในพื้นที่ กิจกรรมเดียวกันหากเป็น นายกรัฐมนตรี เข้าไปดำเนินการอาจจะถูกเลือกนำมาเสนอทางสื่อระดับชาติ หรือกิจกรรมบางอย่าง อาจจะถูกรื้อ หยิบยก ขึ้นมาเสนอเป็นข่าวใหญ่ได้หากเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ หรือประเพณีที่สำคัญ ดังนั้นในการบริหารประเด็นข่าว จึงต้องกำหนดถึงปัจจัยในเรื่องนี้เพื่อพิจารณาในการกำหนดประเด็นข่าวแต่ละวันและวิธีการนำเสนอที่เหมาะสมด้วยการติดตามวาระข่าวบุคคลสำคัญ จึงถือเป็นภารกิจด้านข่าวสารของสื่อมวลชนที่สามารถนำไปเชื่อมโยงกับประเด็นข่าว ได้

อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ในปัจจุบันด้านความสำคัญหรือความเด่นนี้ ยังเกี่ยวข้องกับการจัดลำดับการนำเสนอข่าวด้วย เพราะยังเป็นข้อถกเถียงของสื่อมวลชนว่า จะยึดการลำดับการนำเสนอข่าวก่อน-หลัง อย่างไรระหว่างความสำคัญของประเด็นข่าวกับบุคคลในข่าว ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะยึดตามลำดับความสำคัญของประเด็นข่าวเป็นหลัก และก็ยังคงต้องให้ความสำคัญในการลำดับข่าวตามฐานะของบุคคลในสังคมที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปด้วย

5) เรื่องที่มนุษย์สนใจ (Human interest Stories) เหตุผลในการเลือกนำเสนอสิ่งที่เป็นข่าว คือ การมุ่งสนองต่อความสนใจในข่าวสารของผู้ฟัง ได้แก่เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความแปลกประหลาด ความมีเงื่อนไขสงสัย เรื่องเกี่ยวกับเพศ เรื่องเร้าอารมณ์ความรู้สึก ทั้งความตื่นเต้นเร้าใจ ความสุข เสรีเสรีใจ ปัจจุบันข่าวเหล่านี้ แม้จะไม่มีมีความสำคัญในสารประโยชน์ที่ผู้ฟังจะได้รับ แต่เป็นปัจจัยข่าวสารสำคัญ ที่ดึงดูดความสนใจของผู้ฟัง ทำให้สถานีใช้ปัจจัยข่าวเหล่านี้ ในการพิจารณาประเด็นข่าวที่จะนำเสนอด้วย แม้แต่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นสถานีวิทยุแห่งชาติหรือแม้แต่สื่อเพื่อบริการสาธารณะอื่นๆ ก็ยังคงมีการเสนอประเด็นข่าวอาชญากรรม โดยพิจารณาเสนอข่าวสำคัญเท่านั้น ในการนำเสนอยังคงต้องระมัดระวังในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายสิทธิส่วนบุคคล การคุ้มครองเด็กและเยาวชน การป้องกันพฤติกรรมการเรียนแบบของสังคมด้วย ในการบริหารประเด็นข่าวแต่ละวันเป็นยุทธศาสตร์สำคัญ ที่ทำให้รายการข่าวของสถานีมีทิศทางในการนำเสนอที่ชัดเจน มีจำนวนข่าวที่จำกัดแต่สามารถนำเสนอได้เจาะลึกรอบด้าน เป็นการช่วยผู้ฟังในการคัดสรรข่าวสารสำคัญในชีวิตประจำวัน ทำให้รายการข่าวมีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองภารกิจ ในฐานะสื่อมวลชนได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนและยังทำให้รายการข่าวมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความนิยมในรายการข่าวของสถานีด้วย

1.6.2 การนำเสนอ วิทยุกระจายเสียงมีศักยภาพในการนำเสนอข่าวสารได้รวดเร็วที่สุด เพราะเป็นสื่อราคาถูกลงและไม่มีความยุ่งยากในการเตรียมการ และกระบวนการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเหมือนกับสื่อประเภทอื่น ทั้งวิทยุโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ จึงสามารถบอกข่าวสำคัญให้กับผู้ฟังได้ในทันทีที่ต้องการ จึงถือเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญของการบริหารงานด้านข่าวสารของสถานี โดยทั่วไปแล้วการนำเสนอข่าวของวิทยุกระจายเสียงจะประกอบด้วยกลยุทธ์ในการนำเสนอ ดังนี้

1) ข่าวสั้นชั่วโมง เป็นภาคข่าวย่อยของสถานี มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะเสนอข่าวสำคัญ ที่เกิดขึ้นในรอบชั่วโมงข่าวนั้น หรือประเด็นความคืบหน้าข่าวสำคัญประจำวัน ลักษณะจะเป็นข่าวสั้นๆ ที่อาจ จะไม่เป็นทางการ หรือต้องรอการยืนยันแหล่งข่าวอีกครั้งหนึ่ง ในการนำเสนอต้องบอกกล่าวให้ผู้ฟังทราบและต้องนำเสนอรายละเอียดในภาคข่าวหลักต่อไป ความยาวของข่าวสั้นชั่วโมงจะมีเวลาเสนอ 3-5 นาทีและนำเสนอข่าวสั้นๆ 1-3 ข่าว ใช้วิธีการอ่านข่าวโดยผู้ประกาศหรือการรายงานข่าวสดจากที่เกิดเหตุก็ได้

2) ข่าวหลัก เป็นการเสนอข่าวประจำวันของสถานีที่มีความยาวตั้งแต่ 15 นาทีขึ้นไป โดยยึดถือเวลาอาหารเป็นหลัก คือ เวลาเช้า กลางวัน และเย็น ในการนำเสนออาจจะจัดในรูปของการอ่านข่าว การรายงานข่าวหรือการคุยข่าว โดยมีผู้ดำเนินรายการข่าวประจำ จุดมุ่งหมายของการเสนอข่าวหลัก คือ การเสนอประเด็นข่าวสำคัญในแต่ละช่วงของวัน เพื่อให้ผู้ฟังได้รับข่าวสารประจำวันในภาพรวมนั่นเอง ดังนั้นในข่าวแต่ละประเด็น จะให้รายละเอียดครบด้านและอาจจะติดตามความคืบหน้าล่าสุดโดยการสัมภาษณ์แหล่งข่าวในระหว่างการนำเสนอข่าวก็ได้ นอกจากนี้ในกรณีข่าวสำคัญอาจจะนำเสนอสัปดาห์ข่าว หรือสารคดีข่าวในเรื่องดังกล่าวปิดท้ายเพื่อให้รายละเอียดที่สมบูรณ์หรือให้ภูมิหลังข่าวให้ผู้ฟังมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้นด้วย โดยข่าวหลักแต่ละภาค บรรณาธิการข่าวจะเก็บรวบรวมไว้เพื่อการดึงข่าวสำคัญมาใช้สรุปประเด็นในรายการสรุปข่าวประจำวัน ซึ่งเป็นเวลาข่าวภาคสุดท้ายก็เป็นที่นิยมดำเนินการเช่นกัน โดยสรุปข่าวประจำวันจะใช้เวลาไม่เกิน 10 นาที ครอบคลุมเนื้อหาข่าวสำคัญทุกด้านและเป็นการนำเสนอโดยผู้อ่านข่าวสถานี โดยไม่มีการรายงานจากผู้สื่อข่าว ภาคข่าวหลักถือเป็นภาคข่าวที่สำคัญของสถานีทุกข่าวจะต้องมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ ต้องมีการยืนยันแหล่งข่าวที่ถูกต้องชัดเจน กองบรรณาธิการต้องตรวจสอบจนมั่นใจก่อนการนำเสนอ เช่นเดียวกับการนิยมใช้บุคคล ในห้องข่าวเป็นผู้ดำเนินรายการข่าวเพราะมีความใกล้ชิด เข้าใจประเด็นข่าวและมีทักษะในการนำเสนอข่าวนั่นเอง

1.6.3 ข่าวด่วน Flash News เป็นการนำเสนอข่าวสำคัญในทันทีที่กองบรรณาธิการได้รับข่าว โดยหยุดรายการปกติไว้ชั่วขณะเพื่อการนำเสนอข่าวดังกล่าว โดยใช้ผู้ประกาศข่าวหรือผู้ดำเนินรายการสดในขณะนั้นเป็นผู้เสนอก็ได้การนำเสนอจะเป็นเพียงการบอกให้ผู้ฟังได้ทราบถึงเหตุการณ์หรือข่าวสารที่สำคัญให้ผู้ฟังได้ทราบไว้ก่อน เพื่อการติดตามรายละเอียดความคืบหน้าในข่าวต้นชั่วโมงหรือข่าวภาคหลักของสถานีต่อไป ในการเสนอข่าวด่วนนี้อาจจะแทรกในระหว่างการนำเสนอข่าวก็ได้ เพื่อทำให้วิทยุกระจายเสียงสามารถให้ข่าวสารที่ทันสมัยที่สุดแก่ผู้ฟัง อย่งไรก็ดีในการหยุดการเสนอรายการเพื่อใช้เวลาในการเสนอข่าวด่วน ย่อมทำให้ผู้ฟังสะดุดและไม่พอใจจากการถูกรบกวนการรับฟัง ข่าวด่วนที่จะบอกกับผู้ฟัง จึงต้องมีความสำคัญมากเป็นพิเศษ มีเหตุผลในด้านข่าวสารที่เพียงพอและจะต้องเสนอโดยรวบรัด มีการทบทวนซ้ำ โดยผู้ดำเนินรายการนั้น เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้นนั่นเอง

กล่าวโดยสรุป การบริหารประเด็นข่าวทำให้สถานีมีทิศทางการนำเสนอข่าวที่ชัดเจน มีจำนวนข่าวที่จำกัดทำให้สามารถนำเสนอได้นุ่มลื่นรอบด้าน เป็นการช่วยผู้ฟังในการคัดสรรข่าวสารสำคัญในชีวิตประจำวัน ทำให้รายการข่าวมีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองภารกิจในฐานะสื่อมวลชนได้อย่างถูกต้องครบถ้วนและยังทำให้รายการข่าวมีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับได้ ในการบริหารประเด็นข่าวจะยึดหลักการนำเสนอข่าวสารให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและ

ปัจจัยความสำคัญของข่าวสารในด้านความสดใหม่ ใกล้เคียง ผลสะท้อน ความสำคัญหรือความเด่น และสิ่งที่มนุษย์สนใจ ส่วนยุทธศาสตร์ในการนำเสนอข่าวมีความสำคัญกับการติดตามข่าวสารของผู้ฟัง ทำให้ได้รับข่าวสารที่รวดเร็ว ทันเหตุการณ์และครบถ้วน ทำให้สถานีมีศักยภาพในการแข่งขัน การเสนอข่าวสูงขึ้น ซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างความนิยมให้เกิดขึ้นด้วย ในการนำเสนอข่าวนั้น สถานีจะมีการนำเสนอใน 3 ลักษณะคือ เสนอข่าวย่อยข่าวที่นำเสนอทุกต้นชั่วโมง หรือกลางชั่วโมง เพื่อเสนอข่าวความเคลื่อนไหวข่าวสำคัญที่ได้รับในชั่วโมงข่าวนั้น ข่าวหลักคือข่าวสำคัญที่เกิดขึ้นในแต่ละวันนำเสนอตามช่วงเวลาอาหาร และ ข่าวด่วนที่เป็นข่าวสำคัญและนำออกอากาศทันทีที่ได้รับข่าวโดยหยุดรายการปกติ

1.7 ขั้นตอนการผลิตและเผยแพร่ข่าววิทยุกระจายเสียง

ขั้นตอนและกระบวนการในการผลิตข่าววิทยุกระจายเสียงนั้น หากเป็นองค์กรขนาดใหญ่จะมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวโดยตรงของสถานีวิทยุกระจายเสียงเป็นผู้ดำเนินการ สำหรับสถานีขนาดเล็กหรือผู้จัดรายการข่าวอิสระ จะใช้วิธีการซื้อข่าวจากสำนักข่าว หรือ ใช้ข้อมูลข่าวจากแหล่งข่าวอื่น ทั้งหนังสือพิมพ์ และสื่อมวลชนอื่น หรือค้นหาข่าวจากเว็บไซต์ของแหล่งข่าวต่างๆ นำมาประมวลและนำเสนอ ซึ่งจำเป็นต้องอ้างแหล่งข่าวด้วย โดยทั่วไปแล้วเจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวประกอบไปด้วยหัวหน้าข่าวบรรณาธิการแต่ละภาค ผู้สื่อข่าว และผู้อ่านข่าว โดยแต่ละฝ่ายจะมีบทบาทหน้าที่เฉพาะและสามารถทำงานได้ประสานสอดคล้องกัน จึงจะทำให้การผลิตรายการข่าวบรรลุเป้าหมาย (สุรินทร์ แปลงประสพโชค และ ฌัฐสุพงษ์ สุขโสต, 2558)

ขั้นตอนในการผลิตรายการข่าว

สามารถสรุปเป็นขั้นตอนได้ 6 ขั้นตอน คือ การวางแผน การรวบรวมข่าว การเขียน ตกลงข่าว การตรวจแก้ไข การจัดทำต้นฉบับข่าว และการนำเสนอรายการข่าวดังนี้

1.7.1 การวางแผน มีความสำคัญเป็นอันดับแรกก็คือหลังจากที่ได้นโยบายในเรื่องการผลิตรายการข่าวจากสถานีแล้วฝ่ายข่าวจะต้องมาวางแผนดำเนินงานใน 3 ด้าน ประกอบด้วยด้านเนื้อหา ด้านบริหารและด้านแหล่งข่าว

1) การวางแผนด้านเนื้อหา จะกำหนดสัดส่วนของเวลาที่จะเสนอข่าวแต่ละประเภทไว้คร่าวๆ เช่น ข่าวในประเทศ ที่ครอบคลุมไปถึงข่าวท้องถิ่น ข่าวในพระราชสำนัก ข่าวอาชญากรรม ข่าวต่างประเทศ ข่าวกีฬา ว่าแต่ละประเภทควรจะมีเวลาเพื่อเสนอมากน้อยเพียงใดเพื่อจะทำข่าวได้ถูกต้อง

2) การวางแผนด้านบริหาร ประกอบด้วยการจัดหาอุปกรณ์สื่อข่าว และการบันทึกเสียงอุปกรณ์สื่อสาร การพัฒนาเว็บไซต์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานข่าว รวมถึงการสนับสนุนด้านยานพาหนะ ในการเดินทาง ทั้งในแง่ของการบริหารบุคคล ก็จำเป็นต้องกำหนดบทบาทหน้าที่

ของแต่ละฝ่ายเพื่อแบ่งความรับผิดชอบ อาทิ การกำหนดสายงานให้ผู้สื่อข่าวติดตามเป็นประจำ เช่น การเมือง เศรษฐกิจและเทคโนโลยี อาชญากรรม เป็นต้น

3) การวางแผนเกี่ยวกับแหล่งข่าว โดยทั่วไปแล้วนอกจากการจัดการข่าว โดยผู้สื่อข่าวแล้วสิ่งจำเป็นที่ฝ่ายข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงต้องพยายามดำเนินการให้มีความกว้างขวางมากที่สุด เพื่อจะได้ไม่ตกข่าวและสามารถเลือกข่าวที่น่าสนใจมาเสนอได้มากขึ้น

1.7.2 การรวบรวมข่าว โดยปกติแล้วข่าวจากแหล่งต่างๆ จะเข้าสู่สถานีในหลายรูปแบบ ทั้งในรูปแบบที่มีการเขียนต้นฉบับเรียบร้อย หรืออาจจะเป็นเอกสารข้อเท็จจริง ประกาศทางราชการ การรายงานข่าว การส่งข่าวทางโทรศัพท์ การสืบค้นข่าวจากเว็บไซต์ หรือบางครั้งอาจจะต้องส่งเจ้าหน้าที่ออกไปรับ เช่น ข่าวการประชุมคณะรัฐมนตรี หรือข่าวจากกองงานโฆษก เป็นต้น ดังนั้นจึงมีหน้าที่ของกองบรรณาธิการ จะต้องจัดระบบการรับข่าวสารเหล่านี้และแจกจ่ายให้ผู้สื่อข่าวในกองบรรณาธิการทำการเขียนตกแต่งต้นฉบับข่าวขึ้นใหม่และรวดเร็วที่สุดและไม่สูญหาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข่าวบางข่าวจะต้องออกเผยแพร่ตามข้อกำหนดของระเบียบราชการ

1.7.3 การตกแต่งข่าว เป็นการเขียนข่าวขึ้นใหม่หรือเขียนแก้ไขต้นฉบับข่าวจากแหล่งข่าวต่างๆ ให้เหมาะสมกับการเผยแพร่ทางวิทยุกระจายเสียง กองบรรณาธิการเป็นผู้ดำเนินการ เมื่อผู้สื่อข่าวได้อ่านบททวนจนเข้าใจแล้วหากพบว่าจำเป็นต้องหารายละเอียดเพิ่มเติม หรือมีข้อความไม่แน่ใจและต้องการจะตรวจสอบความถูกต้องก็จะตรวจสอบได้จากแหล่งข่าวอีก 1 ครั้ง ดังนั้นหากเป็นเอกสารข่าวจากหน่วยงานต่างๆ จึงจำเป็นต้องบอกหมายเลขโทรศัพท์และบุคคลที่ผู้สื่อข่าวจะติดต่อขอทราบรายละเอียดเพิ่มเติม

1.7.4 การตรวจแก้ไข เป็นหน้าที่ของบรรณาธิการที่จะตรวจสอบและแก้ไขต้นฉบับที่ได้ผ่านการเขียนเรียบเรียงขึ้นใหม่แล้ว เพราะโดยธรรมชาติการทำงานย่อมอาจมีข้อผิดพลาดได้ จึงเป็นสิ่งที่บรรณาธิการทุกคนจะต้องตระหนักในความจริงข้อนี้ และพยายามตรวจสอบอย่างละเอียดถี่ถ้วน ถึงข้อเท็จจริงภาษา สำนวนข่าวและทำความเข้าใจในข่าวอีกครั้ง หากพบเห็นข้อบกพร่องก็จะตรวจสอบแก้ไข เช่นข่าวในพระราชสำนัก บางครั้งอาจจะมีคำราชาศัพท์ให้ถูกต้อง บรรณาธิการจะต้องตรวจสอบไปที่ราชเลขาธิการเมื่อราชเลขาธิการเห็นควรแก้ไขอย่างไร ก็จะแจ้งกลับไปให้ผู้สื่อข่าวประจำสำนักพระราชวังอีกครั้ง เพื่อขออนุญาตแก้ไขข่าวต้นฉบับ เป็นต้น หรือบางครั้งบรรณาธิการอาจจะเห็นว่าข่าวนั้นมีความยาวมากเกินไป ก็อาจตัดทอนให้เหมาะสม หรือหากมีข่าวหลายชิ้นในเรื่องเดียวกัน ก็อาจจะนำมารวมกันโดยเขียนคำเชื่อมโยงเป็นข่าวเดียวกันในลักษณะข่าวหลายเนื้อหาก็คือได้

1.7.5 การจัดทำต้นฉบับ ข่าววิทยุเป็นหน้าที่ของบรรณาธิการที่จะคัดเลือกและรวบรวมข่าวที่จะเสนอเป็นต้นฉบับข่าววิทยุและจัดเรียงลำดับที่จะเสนอ พร้อมทั้งเขียนใบปะหน้า

ข่าวซึ่งควรจะระบุภาคข่าว วัน เวลาที่เสนอออกอากาศ จำนวนหน้า และ ชื่อบรรณาธิการข่าวไว้ด้วย จากนั้นจึงเขียนหัวข้อข่าวทั้งหมดเรียงลำดับตั้งแต่ข่าวแรกจนถึงคราวสุดท้ายเพื่อให้ผู้อ่านได้ใช้แจ้งต่อผู้ฟัง ในการเรียงลำดับข่าวนั้น นิยมลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย โดยอาจจะยึดความ เป็นไปได้ 2 ลักษณะ คือ ยึดความสำคัญของเหตุการณ์ที่เป็นข่าวนั้น หรืออาจจะยึดความสำคัญของ บุคคลในข่าว

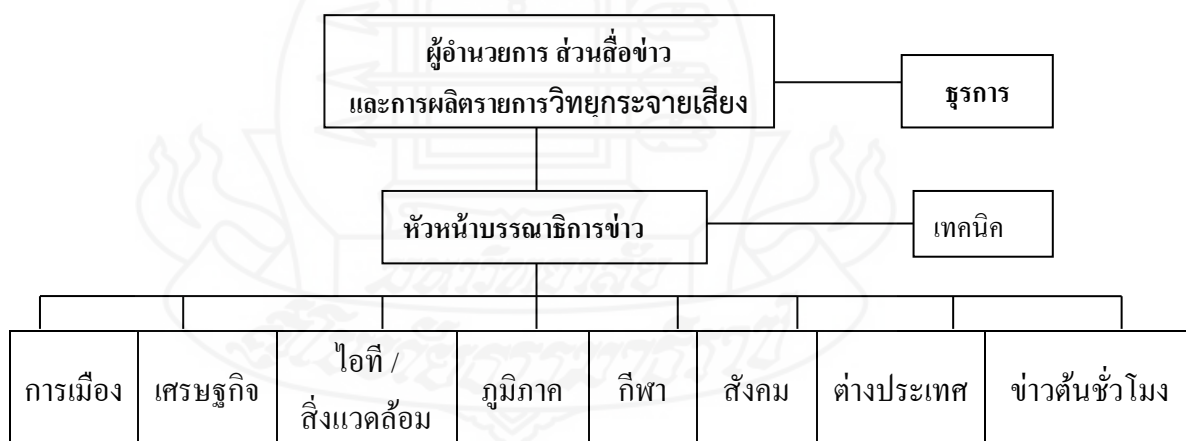
1.7.6 การนำเสนอออกอากาศ เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการผลิตรายการข่าว มีส่วน สำคัญอย่างยิ่งหากดำเนินการ ไม่น่าสนใจรายการข่าวนั้นแทบจะหมดความหมายไปในทันที เพราะฉะนั้นผู้อ่านข่าวจึงควรมีการซักซ้อมก่อนออกอากาศจริง ควรแบ่งวรรคตอน จังหวะการอ่าน โดยการทำเครื่องหมายไว้สำหรับคำยากและคำที่ไม่แน่ใจ ควรจะตรวจสอบการอ่านที่ถูกต้องอีกครั้ง หนึ่ง และแน่นอนที่สุดว่าการอ่าน ตรวจสอบของผู้ประกาศนี้บางทีก็กลับไปแก้สิ่งที่ถูกต้องให้ผิดไป เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็ได้ นอกจากนี้ผู้อ่านยังต้องศึกษาลำดับการเสนอข่าวซึ่งอาจจะมีทั้ง ข่าวอ่าน ข่าวประกอบเสียง หรือการรายงานจากภายนอกเข้ามาในขณะเสนอข่าวเพื่อให้ได้ข่าวที่สด ทันเหตุการณ์ ในลักษณะเช่นนี้จำเป็นต้องมีการประกาศเชื่อมโยงข่าววนนอกเหนือจากการอ่าน โดยปกติ จึงต้องจัดลำดับการเสนอและศึกษาให้ถ่องแท้ก่อนจะเริ่มการอ่านข่าว

1.8 โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ฝ่ายข่าวของวิทยุกระจายเสียงภาครัฐ

โครงสร้างการบริหารงานข่าววิทยุกระจายเสียงแต่ละสถานีจะมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับโครงสร้างการบริหารงานของสถานี ขนาดและภารกิจของสถานี และนโยบายในการ บริหารจัดการด้านรายการของแต่ละสถานี กล่าวคือ แม้โดยหลักการแล้วรายการข่าวจะเป็นรายการ ประเภทหนึ่งก็ตาม แต่ก็มิรูปแบบการบริหารจัดการที่ยุ่งยาก ซับซ้อนทั้งการจัดหาข่าวและการ นำเสนอเนื้อหาที่ถูกต้อง ชัดเจน ภายใต้งบประมาณเวลาที่จำกัด และสามารถแข่งขันกับสื่ออื่นๆ ด้วยความรับผิดชอบที่กว้างขวาง ต้องใช้บุคลากรและค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการบริหารจัดการ แตกต่างจากรายการประเภทอื่น จึงทำให้บางสถานีได้แยกการบริหารรายการข่าวออกจากฝ่าย รายการ โดยจัดตั้งเป็นหน่วยงานเฉพาะเพื่อทำหน้าที่นี้โดยตรง ทั้งในรูปแบบที่เป็นหน่วยงานของ สถานี หรือหน่วยงานในสังกัดเดียวกันรวมทั้งการสื่อข่าว จากสำนักข่าวต่างๆ หรือบางแห่งอาจจะ ใช้การถ่ายทอดรายการข่าวจากสถานีแม่ข่ายและสถานีอื่นๆ รวมทั้งการถ่ายทอดจากรายการข่าว โทรทัศน์ หรือส่งเจ้าหน้าที่ไปประจำอยู่ในกองบรรณาธิการข่าวโทรทัศน์เพื่อนำข่าวมาคัดแปลง ใช้เป็นข่าววิทยุในรายการข่าวของสถานี ก็มีการดำเนินการอย่างแพร่หลายแม้ในประเทศที่พัฒนา เช่น สหรัฐอเมริกา มีการดำเนินการในลักษณะเช่นนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิทยุกระจายเสียงท้องถิ่น ประจำเมืองต่างๆ ที่บางเมืองจะมีสถานีวิทยุโทรทัศน์ท้องถิ่นที่ใช้บุคลากรสายข่าวประมาณ 40 คน แต่สถานีวิทยุจะใช้เพียง 5 คน หมุนเวียนมาประจำที่กองบรรณาธิการข่าวโทรทัศน์ เพื่อรายงานข่าว

สำหรับวิทยุกระจายเสียงท้องถิ่นตลอด 24 ชั่วโมง โดยใช้ข้อมูลจากรายการโทรทัศน์นั่นเอง (สุรินทร์ แปลงประสพ โชค, 2557)

โดยโครงสร้างการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียง แม้จะมีหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสารเหมือนกันแต่มีเป้าหมายในการส่งกระจายเสียงที่แตกต่างกัน ทำให้มีการเลือกสรรข่าวสารและวิธีการนำเสนอข่าวที่แตกต่างกันด้วยสื่อของรัฐ จะมุ่งเสนอเนื้อหาข่าวสารเพื่อสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลเป็นหลักและมีรูปแบบการนำเสนอที่เป็นทางการในทางข่าวสารจึงเป็นข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ของรัฐ มีลักษณะเป็นข่าวหนัก และมีขอบข่ายความรับผิดชอบที่กว้างขวางครอบคลุมถึงเนื้อหาข่าวทุกประเภท รวมทั้งการนำเสนอข่าวเบา ที่แม้จะไม่ใช่งานหลักแต่มีความจำเป็นต้องนำเสนอ เพราะเป็นข่าวที่ดึงดูดความสนใจให้คนติดตามรับฟังรายการ นอกจากนี้ในการบริหารงานข่าว ยังถูกจำกัดด้วยงบประมาณและระเบียบของทางราชการ ทำให้ถูกแทรกแซงจากหน่วยงานราชการและการเมืองได้ง่าย รูปแบบที่เห็นได้ชัดเจนคือการสั่งการให้นำเสนอข่าวหรือการนำเสนอข่าวเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติการกิจของหน่วยงานราชการหรือการที่หน่วยงานของราชการได้จัดสรรงบประมาณให้สื่อของรัฐ ใช้ในการจัดทำข่าวสนับสนุนภารกิจของหน่วยงาน จนมีผลให้สื่อของรัฐให้ความสำคัญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนล้มภารกิจหลักที่ต้องนำเสนอข่าวสารให้ครบถ้วนรอบด้านได้

ภาพที่ 2.1 แผนผังโครงสร้างส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าวภาครัฐ

โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของฝ่ายข่าว ขึ้นอยู่กับโครงสร้างขององค์กร เป้าหมายการบริหารจัดการและภาระรับผิดชอบในส่วนของภาครัฐ จะมีโครงสร้างการบริหารแบบราชการ เช่นเดียวกับต้นสังกัดและมีเป้าหมายการบริหารจัดการข่าวเพื่อสนองต่อภารกิจของ

หน่วยงานต้นสังกัดเป็นหลัก ดังเช่นสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยที่มีหน้าที่เผยแพร่ข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ของชาติ จึงมีโครงสร้างการบริหารจัดการแบบราชการ มีการจัดทำและเผยแพร่ข่าวสารทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น เป็นเครือข่ายข่าวสารของทางราชการ (สุรินทร์ แปลงประสพโชค, 2557)

1.9 จริยธรรมและการบริหารงานข่าว

การบริหารงานข่าวนอกจากต้องคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานด้านข่าวสารแล้ว ภาระที่คุ้มครองการทำงานที่ดีที่สุดของสื่อมวลชนคือมาตรฐานทางจริยธรรมของสื่อมวลชนที่ทำให้ข่าวสารเป็นที่ไว้วางใจน่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ที่แท้จริงต่อประชาชน องค์กรสื่อแต่ละแห่งจึงพยายามสร้างมาตรฐานทางจริยธรรมของตนขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานและมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มาตรฐานทางจริยธรรมนอกจากจะสอดคล้องกับความถูกต้องทางจริยธรรมแล้ว ยังต้องสอดคล้องกับมาตรฐานทางวัฒนธรรมและวิชาชีพด้วยจริยธรรมสื่อมวลชน ที่ประกาศใช้เป็นลายลักษณ์อักษร เรียกว่าจรรยาบรรณอาจจะถูกถอดและขยายความนำไปสู่การจัดทำเป็นหลักการปฏิบัติงานให้บุคลากรทุกฝ่าย ในองค์กรมีความรู้ความเข้าใจและยึดถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน

ในการจัดทำจรรยาบรรณสื่อมวลชนของประเทศไทยได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์มาตรา 39 ให้ กสทช. มีหน้าที่ส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้รับใบอนุญาตผู้ผลิตรายการและผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เป็นองค์กรรูปแบบต่างๆ เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพและควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรม ในการดำเนินการควบคุมจรรยาบรรณนั้น กฎหมายดังกล่าวได้ให้แต่ละองค์กรจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมจริยธรรมซึ่งประกอบด้วยผู้ประกอบอาชีพและวิชาชีพ นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ในสัดส่วนที่เหมาะสม ทั้งนี้ กสทช. อาจจะทำให้การส่งเสริมจากเงินกองทุนมาตรา 52 แก่องค์กรที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมด้วย อย่างไรก็ตามในส่วนของผู้จัดรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์สมาคมนักวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้มีการประกาศใช้ประมวลจรรยาบรรณวิชาชีพและจรรยาบรรณวิทยุและโทรทัศน์ พ.ศ. 2538 บังคับใช้กับสมาชิกของสมาคมตั้งแต่วันที่ 23 พฤษภาคม 2538 ในประมวลจรรยาบรรณดังกล่าวมีทั้งหมด 5 หมวด ประกอบด้วย หมวดที่ 1 ความรู้ทั่วไป หมวดที่ 2 จรรยาบรรณในการเสนอข่าว หมวดที่ 3 จรรยาบรรณในการแสดงความเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์ หมวดที่ 4 จรรยาบรรณในการประกาศโฆษณาและหมวดที่ 5 ความประพฤติ โดยในหมวดที่ 2 ว่าด้วยจรรยาบรรณในการ

เสนอข่าวมีรายละเอียดดังนี้ เพื่อสนองสิทธิแห่งการรับรู้ของประชาชน นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ พึงมีความรับผิดชอบในการเสนอข่าวและสำนึกต่อวิชาชีพของตนดังต่อไปนี้

- 1) ไม่เสนอข่าวและภาพซึ่งรู้้อยู่แก่ใจว่าเป็นเท็จไม่ว่าในลักษณะใดๆ
- 2) ไม่เสนอข่าวและภาพซึ่งทำให้ประชาชนเสียขวัญเกิดการแตกแยกกระทบกระเทือนความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และสัมพันธไมตรีอันดีระหว่างประเทศ
- 3) ไม่เสนอข่าวและภาพลามกอนาจารซึ่งขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- 4) ไม่เสนอข่าวลือและภาพไร้สาระชวนให้หลงเชื่อมง่าย
- 5) ไม่เสนอข่าวและภาพด้วยความลำเอียงอันอาจทำให้สาธารณชนวินิจฉัยคลาดเคลื่อน
- 6) ไม่สอดแทรกความเห็นใดๆ ของตนลงไปในข่าว
- 7) ในกรณีคัดลอกข้อความจากหนังสือพิมพ์หรือหนังสืออื่นต้องแจ้งให้ทราบซึ่งแหล่งที่มาของข้อความนั้น
- 8) ภาษาที่ใช้ในการเสนอข่าวหรือการบรรยายภาพต้องสุภาพ ปราศจากความหมายในเชิงเหยียดหยาม กระทบกระเทียบ เปรียบเปรย
- 9) ไม่ใช้การเสนอข่าวและภาพเป็นไปในทางโฆษณาตนเอง
- 10) ไม่เสนอข่าวและภาพซึ่งขัดกับสัจธรรมประโยชน์ของประชาชนและสังคมประเทศชาติ
- 11) ไม่เสนอข่าวและภาพ ซ้ำเติม ระบายสี บุคคล องค์กร สถาบันซึ่งตกเป็นข่าว
- 12) ไม่เสนอข่าวและภาพในเชิงดูหมิ่นเหยียดหยามลัทธิความเชื่อในศาสนาใด
- 13) พึงให้ความเคารพต่อสิทธิของบุคคลองค์กรและสถาบันอื่นตามกฎหมาย
- 14) พึงรับผิดชอบและแก้ไขโดยเปิดเผยและไม่ชักช้า ถ้าเกิดความเสียหายแก่บุคคลองค์กรหรือสถาบันในการเสนอข่าวผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง
- 15) พึงละเว้นการรับอามิสสินจ้างใดๆ ให้ทำหรือละเว้นการกระทำเกี่ยวกับเสนอข่าวอย่างตรงไปตรงมา

กรอบแห่งจรรยาบรรณนี้เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่สื่อมวลชนจะยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อมวลชนชั้นนำของโลก เช่น บีบีซีของอังกฤษ ได้กำหนดเป็นกรอบจรรยาบรรณขององค์กรไว้อย่างชัดเจน (หลักการดำเนินงานของบีบีซี, 2544 อ้างถึงใน สุรินทร์ แปลงประสพโชค และณัฐสุพงษ์ สุขโสด, 2558) สรุปได้ดังนี้

- 1) ความเที่ยงธรรม เป็นหลักการสำคัญที่สุดของบีบีซี รายงานทุกอย่าง บริการทุกแบบของบีบีซีจะต้องมีลักษณะใจกว้างและยึดมั่นความเป็นจริง รายการของ BBC ต้องเสนอความคิดเห็นที่มีความสำคัญทุกๆ แนวอย่างเสมอหน้ากัน
- 2) ความถูกต้อง เราต้องรายงานให้ถูกต้องและต้องพร้อมที่จะตรวจสอบความถูกต้องซ้ำแล้วซ้ำอีก พยายามหาผู้รู้อธิบายเพื่อให้ได้ความถูกต้อง
- 3) ความยุติธรรม ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความยุติธรรมเปิดเผยและตรงไปตรงมาและต้องซื่อตรงและเคารพผู้ที่เข้าร่วมในรายการ
- 4) ให้โอกาส ให้โอกาสคนเต็มที่ เพื่อแสดงทัศนะและวัฒนธรรมทั้งในสหราชอาณาจักรและทั่วโลก รายการและบริการของ BBC จะต้องสะท้อนความหลากหลายและนำความหลากหลายมาสะท้อนชีวิตที่เป็นจริง
- 5) ศักดิ์ศรีและความเป็นอิสระของกองบรรณาธิการ ผู้ชมและผู้ฟังจะต้องมีความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีของรายการที่ BBC นำเสนอ ต้องมั่นใจได้ว่าการตัดสินใจนำเสนอเรื่องใดใดนั้น เพราะมีเหตุผลที่สมควรในแง่ข่าวสารไม่ใช่เพราะถูกบีบบังคับหรือกดดันจากฝ่ายการเมือง การค้าหรือกลุ่มผลประโยชน์
- 6) การเคารพในความเป็นส่วนตัว จะต้องไม่ละเมิดเรื่องส่วนตัวของใคร ยกเว้นการละเมิดนั้นเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม เรื่องส่วนตัวของบุคคลทั้งในด้านความประพฤติที่ดี การโต้ตอบทางเอกสารที่ดี หรือคำพูดที่ดี จะต้องไม่นำมาเปิดเผย เว้นเสียแต่ว่าเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวม
- 7) ครอบในรสนิยมที่ดีและความประพฤติดี ผู้ผลิตรายการพึงระลึกรู้เสมอและต้องยอมรับว่าผู้ชมผู้ฟังมีทัศนะหลากหลาย
- 8) หลีกเลี่ยงการลอกเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านสังคมและอาชญากรรม
- 9) ให้ความยุติธรรมแก่ผู้ที่เราให้สัมภาษณ์
- 10) ต้องคำนึงว่าเรามีผู้ฟังหลากหลายในสหราชอาณาจักรรายการ BBC จะต้องให้มีประโยชน์และความเหมาะสมต่อผู้ชมผู้ฟังทั้งหลายในทุกส่วนของประเทศ
- 11) ปราศจากอิทธิพลของการค้า ผู้ชมผู้ฟังรายการของ BBC จะต้องไม่รู้สึกรายการนั้นกำลังส่งเสริมหรือสนับสนุนสินค้าบริการหรือบริษัทใดๆ ทั้งสิ้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อ

ด้วยเทคโนโลยีสื่อสารในปัจจุบัน มีบทบาทสำคัญมากต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ มีบทบาทในการช่วยเพิ่มขยายประสิทธิภาพการสื่อสารทุกระดับ ส่งผลให้การใช้ชีวิตและพฤติกรรม การรับรู้ข้อมูลข่าวสารแตกต่างจากเดิมอย่างสิ้นเชิง

สภาพการณ์สื่อหรือที่เรียกว่า "ภูมิทัศน์สื่อ" นั้น เปลี่ยนแปลงไปมากจากอดีต ด้วยศักยภาพของเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นตามลำดับ เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนรูปแบบการสื่อสาร พฤติกรรมการสื่อสาร ตลอดจนกระบวนการสื่อสารมวลชนเป็นอย่างมาก อาทิ การสื่อสารผ่านสื่อมวลชน หรือระบบการสื่อสารมวลชน และมีการปรับตัวเข้าสู่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวขับเคลื่อนทั้งระบบการผลิต การแสวงหาข้อมูลข่าวสาร การรายงานข่าว ผู้ประชาชนล้วนมีเทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะภายใต้บรรยากาศการแข่งขันเชิงธุรกิจ ยิ่งกระตุ้นให้บทบาทของเทคโนโลยีการสื่อสารมีมากขึ้น ในบริบทของความเร็ว การขยายขอบเขตการสื่อสารการเข้าถึงกลุ่มผู้รับสารเป้าหมาย (มาลี บุญศิริพันธ์, 2560)

การเปลี่ยนผ่านรูปแบบการสื่อสารมวลชนแบบเดิม ไปสู่ลักษณะการสื่อสารโดยอาศัยเทคโนโลยีเป็นฐานการผลิตที่สำคัญ ได้นำสู่วาทกรรมที่เรียกกันว่า "สื่อเก่า" หรือ "สื่อดั้งเดิม" และ "สื่อใหม่" ซึ่งมีจุดต่างในเรื่องของศักยภาพการสื่อสาร อันเกิดจากเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวหลัก กล่าวคือ "สื่อเก่า"หรือ"สื่อดั้งเดิม" เป็นสื่อที่มีลักษณะการสื่อสาร ที่มีผู้ส่งสารคนเดียว จากหน่วยผลิตหรือองค์กรสื่อมวลชน ส่งผ่านข้อมูลข่าวสารไปยังกลุ่มผู้รับสารจำนวนมากในเวลาเดียวกัน การตอบกลับจากผู้รับสารจะค่อนข้างช้าเพราะต้องการเวลาระยะหนึ่ง ทำให้โอกาสในการเปลี่ยนแปลงข้อมูลค่อนข้างจำกัด อาจกล่าวได้ว่าลักษณะการสื่อสารในรูปแบบสื่อเก่า มักมีความเด่นชัด ที่การส่งสารจากสื่อมวลชนไปยังกลุ่มผู้รับสารเป็นสำคัญลักษณะของสื่อเก่าที่ชัดเจน ได้แก่ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์ สื่อภาพยนตร์ เป็นต้น โดยมีกระบวนการผลิตเป็นขั้นตอนมีการกลั่นกรอง ตรวจสอบและการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบที่น่าเชื่อถือในภาษาที่เข้าใจง่าย (มาลี บุญศิริพันธ์, 2560)

ส่วน "สื่อใหม่" คือสื่อที่ต้องอาศัยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นฐานการสื่อสารข้อมูลไปยังผู้รับ เช่น คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์มือถือ ส่งผ่านข้อมูลในรูปแบบดิจิทัล ผู้สื่อสารทุกฝ่าย สามารถเข้าถึงเนื้อหาใดๆ ที่ต้องการได้อย่างไม่มีข้อจำกัดทางด้านเวลา สถานที่ ผู้สื่อสารทั้งผู้ส่งและผู้รับสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลโดยโต้ตอบกันได้ ซึ่งเอื้อให้เกิดการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ลักษณะของสื่อใหม่ที่สำคัญคือ เปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเข้าร่วม

ในกิจการสาธารณะได้อย่างสร้างสรรค์ มีการเผยแพร่ กระจายข่าวสารสร้าง เครือข่ายการสื่อสาร เป็นชุมชนและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นช่องทางหนึ่งของกระบวนการประชาธิปไตย ตลอดจนการสร้างขยายเครือข่ายการสื่อสารได้อย่างกว้างขวาง ตัวอย่างของสื่อใหม่ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ บล็อก Twitter Instagram Facebook Social Media ฯลฯ (มาลี บุญศิริพันธ์, 2560)

เทคโนโลยีได้เพิ่มขีดความสามารถของผู้บริโภคที่จะเลือกใช้สื่อในแง่ของการกำหนด เวลา รูปแบบ และแพลตฟอร์ม พลวัตนี้ได้เปลี่ยนแปลงโมเดลธุรกิจสื่อดั้งเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อ สิ่งพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ จึงเห็นได้ว่า เทคโนโลยีมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อ (เพ็ญพักตร์ เตียวสมบุญกิจ, 2557)

จากความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีทางการสื่อสารได้ ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม การสื่อสารของคนในสังคม เป็นปรากฏการณ์ใหม่ในสังคม การสื่อสารที่เรียกว่าปรากฏการณ์ หลอมรวมสื่อ media convergence กล่าวคือจากเดิมที่เป็นการมองสื่อ แบบแยกกลุ่ม แยกประเภทกัน ในปัจจุบันสื่อหลากหลายเหล่านั้น ได้ถูกนำมาหลอมรวมเป็นสื่อเดียวและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน ซึ่งการผสมผสานศักยภาพเหล่านี้ กำลังนำผู้ใช้สื่อไปสู่การใช้ชีวิตในรูปแบบใหม่ ที่มีลักษณะการทำงานแบบใหม่ มีการสร้างความสัมพันธ์ในสังคมใหม่ การสร้างบุคลิกภาพใหม่ และการสร้าง วัฒนธรรมใหม่ขึ้นมาบนการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารแบบไร้สาย (เพ็ญพักตร์ เตียวสมบุญกิจ, 2557)

พัฒนาการทางเทคโนโลยีการศึกษาในยุคคอนเวอร์เจนซ์ ทำให้เทคโนโลยีการสื่อสาร เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตประจำวันมากขึ้น สามารถสนองความต้องการสารสนเทศด้าน ต่างๆ ของผู้ใช้งาน ทั้งด้านข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ปัจจุบันและความบันเทิง ช่วยในการดำเนินชีวิต ของผู้คนสะดวกสบายมากขึ้น รวมทั้งผู้ใช้สื่อมีพฤติกรรมบริโภคข่าวสารอยู่ตลอดเวลา หรือที่ บางที่เรียกว่า "คนยุคเชื่อมต่อ" หรือ "สังคมก้มหน้า" มีพฤติกรรมใช้สื่อเป็นเวลานานในแต่ละวัน จึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อทัศนคติ ค่านิยม พฤติกรรม การตัดสินใจของประชาชนตลอดจนมีอิทธิพล ต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม (เพ็ญพักตร์ เตียวสมบุญกิจ, 2557)

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ทำให้เรารับรู้ข่าวสารได้อย่างทันเหตุการณ์ ไม่จำกัดสถานที่ และเวลา ผ่านเทคโนโลยีสื่อช่องทางต่างๆ อย่างรวดเร็ว ทำให้สื่อมวลชน หรือสื่อยุคเก่าต้องปรับตัว ในการทำงาน ตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร การใช้สื่อในแต่ละประเภท ไม่จำเป็นต้อง แยกส่วนอย่างชัดเจนเหมือนในอดีตเสมอไป แต่สามารถบูรณาการเนื้อหาที่ต้องการสื่อสารไปยัง กลุ่มเป้าหมายในสื่อหลักและสื่อสมัยใหม่อย่างสื่อออนไลน์ได้ ภูมิทัศน์สื่อจึงเปลี่ยนแปลงไป เปลี่ยนแปลงวิธีการใช้สื่อของคนเรา แต่ทั้งนี้เทคโนโลยีใหม่และสื่อใหม่ ก็ไม่ได้แยกออกต่างหาก

จากสื่อดั้งเดิม พฤติกรรมของคนสัมพันธ์กับสื่อมีการปรับเปลี่ยนไปจากผู้รับกลายเป็นผู้ผลิตและใน ส่วนของผู้ผลิตก็กลับกลายมารับสาร ด้วยกระบวนการผลิตข่าวในสื่อทุกวันนี้ที่เปลี่ยนไป

ในปัจจุบันบุคคลสามารถสื่อสารกันผ่านอุปกรณ์สมาร์ตโฟนได้อย่างรวดเร็ว ด้วยภาษา และสัญลักษณ์ ที่เข้าใจกันได้ทั้งผู้ส่งและผู้รับ ในจำนวนผู้ร่วมการสื่อสารโดยไม่จำกัด โดยปราศจาก ข้อจำกัดด้านเวลา สถานที่ และพื้นที่การสื่อสาร ผู้บริโภคสื่อไม่จำเป็นต้องเดินทางไปซื้อหนังสือพิมพ์ 1 ฉบับ เพื่อนำกลับมาอ่านที่บ้านหรือไม่จำเป็นต้องเดินทางไปโรงพยาบาลเพื่อชมภาพยนตร์ เรื่องโปรด เช่นเดียวกับการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียง ทุกคนสามารถกระทำผ่านพื้นที่บน สมาร์ตโฟน และกิจกรรมการดำเนินชีวิตหลายอย่าง ก็ได้รับการหลอมบรรจบบนเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตและดิจิทัล เทคโนโลยีกลายเป็นปัจจัยพื้นฐานข้อห้า ของมนุษย์ยุคดิจิทัล ยุคที่เทคโนโลยี เป็นตัวกำหนด ลักษณะวิธีการ ช่องทางการสื่อสารของมนุษย์อย่างเต็มรูปแบบทั้งวิถีดำเนินชีวิตและ การสื่อสารทุกระดับ (มาลี บุญศิริพันธ์, 2560)

นอกจากนี้ในการศึกษา เรื่องภูมิทัศน์สื่อ ในภาพรวมของสื่อที่มีการพัฒนาและ เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ชาม เชื้อสถาปนศิริ ได้อธิบายความหมาย โดยกล่าวถึง "ภูมิทัศน์สื่อ" ไว้ว่า "ภูมิทัศน์สื่อ" คือการพิจารณาลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ เช่น เวลา ผู้ส่งสาร ผู้รับสาร ผ่านช่องทาง สื่อ ลักษณะเนื้อหาสื่อ และการดูว่าใครกลายมาเป็นผู้มีอำนาจหลัก ในสถานการณ์สื่อสารนั้นๆ ว่าแท้ที่จริงแล้วใครเป็นเจ้าของสื่อกันแน่ โดยการเกิดขึ้นของสื่อใหม่อย่างอินเทอร์เน็ต หรือสังคม ออนไลน์ ทำให้สื่อมวลชนหรือสื่อยุคเก่า ต้องปรับตัวในการทำงานและการสื่อสารเพื่อเข้าถึง มวลชนในลักษณะที่ต้องเปลี่ยนไปจากเดิมอย่างมาก (ชาม เชื้อสถาปนศิริ, 2556)

2.1 ผลกระทบของเทคโนโลยีมีต่อการเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลง ของภูมิทัศน์สื่อ หรือกายภาพสื่อ ในแต่ละยุคแต่ละสมัยแตกต่างกันไป พอสังเขปดังนี้ (มาลี บุญศิริพันธ์, 2560)

2.1.1 การหลอมรวมสื่อ สื่อในอดีตที่สื่อแต่ละประเภทมีเอกเทศในกระบวนการ ผลิต การส่งสาร การรับสาร ซึ่งผู้รับสารจะเลือกรับสื่อใดสื่อหนึ่ง ตามการกำหนดของผู้ผลิตสาร เช่น ฟังวิทยุ แยกจากการ ดูโทรทัศน์อ่านหนังสือพิมพ์ที่ละฉบับ ตามความสนใจ แต่เมื่อเกิด เทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้เกิดการหลอมรวมของสื่อทุกแขนง ที่สามารถส่งสาร ถึงผู้รับได้จากอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์และสมาร์ตโฟน โดยรวมรวมตั้งแต่กระบวนการผลิต การแสวงหาข้อมูล การนำเสนอ การเข้าถึงแหล่งข้อมูล การโต้ตอบ และเปลี่ยนข้อมูล การแสดงความคิดเห็น ฯลฯ

2.1.2 แหล่งแสวงหาความรู้และการเรียนรู้ ด้วยเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต เปรียบเสมือน เครื่องมือนำไปสู่ขุมพลังแห่งความรู้ เพราะเอื้อให้ผู้ใช้สื่อ สามารถเสาะหาข้อมูลข่าวสาร ที่ต้องการ

ได้ทั่วโลกโดยไม่ต้องเดินทางไปค้นถึงต้นแหล่งเหมือนในอดีต อินเทอร์เน็ตมีประโยชน์มากมายต่อการเข้าถึงแหล่งความรู้และบริการอันหลากหลาย นอกจากนี้ ยังช่วยให้การสื่อสารมีความรวดเร็ว ย่นระยะเวลาและข้อจำกัดเรื่องเวลา การสื่อสารเพื่อกิจการใดๆ จึงมีประสิทธิภาพมากขึ้น อันเป็นประโยชน์ต่อพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งทางการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและองค์กรอย่างปราศจากอุปสรรคด้านสถานที่และระยะทาง

2.1.3 เวทีแลกเปลี่ยนข่าวสารความคิดเห็น การหลอมรวมสื่อและเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ต ยังเปิดให้สังคมมีพื้นที่หรือช่องทางในการสื่อสารความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวสาร บ้านเมือง เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องต่างๆ ในสังคมได้อย่างกว้างขวาง เท่ากับเป็นเวทีหล่อหลอม ความเป็นประชาธิปไตยให้ประชาชนและสังคม มีโอกาสทำหน้าที่ ตรวจสอบและเสนอแนะความเห็นเรื่องใดๆ ที่อาจเป็นปัญหาสังคม โดยเฉพาะเป็นช่องทางที่สังคมสามารถตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ ขณะเดียวกันรัฐบาลก็สามารถรับรู้ถึงความนึกคิดของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติหรือ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญของระบอบประชาธิปไตยด้วย

2.1.4 ชุมชนออนไลน์ ด้วยศักยภาพของเทคโนโลยีดิจิทัลและอินเทอร์เน็ต ที่ทำให้การสื่อสารกระจายอย่างทั่วถึง ด้วยการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูลความรู้ความคิดเห็น จึงนำไปสู่การสร้างชุมชนออนไลน์ ที่สามารถพูดคุยสนทนาขยายโลกทัศน์ วิพากษ์วิจารณ์ วิเคราะห์เรื่องราวจากสื่อกระแสหลักทำให้เกิดชุมชนออนไลน์เป็นช่องทางแลกเปลี่ยนข่าวสาร ในเรื่องที่สนใจร่วมกันอย่างเข้มข้นซึ่งชุมชนที่เกิดขึ้นบนสื่อออนไลน์ มีการขยายตัวอย่างหลากหลาย อาทิ ชุมชนด้านการศึกษา ชุมชนสุขภาพ ชุมชนสู่สาธารณะ ชุมชนที่เกาะกลุ่มกันอย่างสุจริตเหล่านี้ ล้วนมีบทบาทต่อการขับเคลื่อนสังคม ไปสู่การพัฒนาในแต่ละเรื่องได้อย่างน่าสนใจ

2.1.5 เวทีสำหรับผู้ผลิตสารภาคประชาชน ด้วยศักยภาพการเข้าถึง ช่องทางการสื่อสารสมัยใหม่เปิดโอกาสให้เกิดผู้ผลิตสารรุ่นใหม่ จากภาคพลเมืองนั่นคือประชาชนหรือพลเมือง มีโอกาสได้ส่งผ่านข่าวสารข้อมูลความคิดเห็น จากท้องถิ่นระดับรากหญ้าให้สังคมรับรู้ โดยเฉพาะสามารถบอกกล่าวเล่าปัญหาให้ผู้บริหาร รับรู้และแก้ไขก่อให้เกิดกลุ่มการสื่อสารจากภาคพลเมืองที่ชัดเจน เช่นกลุ่มนักข่าวพลเมืองจากพื้นที่ภาคต่างๆ ของประเทศหรือกลุ่มเสียงอีสาน ซึ่งในอดีตไม่เคยมีพื้นที่ให้ภาคประชาชนได้แสดงความเป็นอัตลักษณ์ของตนมาก่อนเลย อาจกล่าวได้ว่าเทคโนโลยีการสื่อสารมีบทบาทในการสร้างเวทีให้ประชาชนมีโอกาสสื่อสารและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐจากประชาชน

2.1.6 สื่อสังคม-แหล่งข้อมูลข่าว ดังได้กล่าวแล้วว่าประโยชน์และศักยภาพของเทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อออนไลน์ทำให้เกิดชุมชนออนไลน์และการสื่อสารข้ามพรมแดน เป็นสื่อสังคม

ที่มีอิทธิพลอย่างยิ่ง ต่อความเป็นไปในสังคม ส่งผลให้เกิดการพึ่งพาระหว่างเวทีสื่อสังคมกับสื่อกระแสหลัก โดยสื่อหลักได้อาศัยข่าวสารในสื่อสังคมเป็นแหล่งข้อมูล ในการแสวงหาเบาะแสข่าว สำหรับแสวงหาข่าวเชิงลึก ที่มีผลกระทบต่อส่วนรวมต่อไป โดยผู้สื่อข่าวกระแสหลักจำเป็นต้องทำหน้าที่ในฐานะสื่อมวลชนที่มีคุณภาพ โดยต้องมีวิจักษณ์ญาณในการประเมินคุณค่าข่าว และนำเสนอสิ่งที่มีประโยชน์ต่อการประเทืองปัญญา และพัฒนาคุณภาพสังคมเป็นหลักในการดำเนินการ พดติกรรมการรับสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ลดลง โดยเฉพาะสื่อหนังสือพิมพ์ ซึ่งนอกจากสื่อใหม่จะมีผลต่อธุรกิจสิ่งพิมพ์แล้วยังมีผลต่อสมาธิและศักยภาพการอ่านหนังสือของผู้รับสารรุ่นใหม่ด้วย

เทคโนโลยีสื่อสาร ถือเป็นตัวนำและทำให้ภูมิทัศน์สื่อในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทำให้สื่อต้องมีการปรับตัวเข้าสู่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวขับเคลื่อนทั้งกระบวนการผลิต การแสวงหาข้อมูลข่าวสาร การถ่ายทอดและส่งต่อข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการรับรู้ข่าวสาร เทคโนโลยีล้วนเป็นตัวกำหนด จนทำให้ผู้บริโภคเองก็มีความสามารถในการกระบวนการผลิต มีอำนาจในการเป็นผู้เลือกรับสื่อ สามารถกำหนด เวลา รูปแบบ และแพลตฟอร์ม ที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ต้องการตามความพึงพอใจของตนเอง ส่งผลให้พฤติกรรมของคนในยุคปัจจุบันสัมพันธ์กับสื่อที่มีการปรับเปลี่ยนไป จากผู้รับสื่อกลายเป็นผู้มีส่วนผลิต และในส่วนของผู้ผลิตก็กลับกลายมารับสาร สิ่งสำคัญเทคโนโลยีทำให้คนจำนวนมากสามารถเข้าร่วมและแสดงความคิดเห็นได้ในเวลาเดียวกัน เพื่อแสดงจุดยืนและชัดเจนในสิ่งที่ต้องการ ดังนั้นสื่อมีอาชีพอย่างวิทยุกระจายเสียงจึงต้องมีการปรับตัว โดยเฉพาะการผลิตรายการข่าวทางสถานีวิทยุกระจายเสียง เพื่อคงไว้ซึ่งคุณภาพและความน่าเชื่อถือ เพื่อพัฒนารายการข่าวให้เป็นที่ไปตามภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนแปลงไป พร้อมกับตอบสนองการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของคนในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทฤษฎีการบริหารองค์การ

3.1 ความหมายความสำคัญของการบริหารองค์การและประเภทขององค์การ

การบริหาร หมายถึง กระบวนการคิดวางแผนจัดการและควบคุมการใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และบรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้ซึ่งต้องอาศัยทักษะความรู้ ประสบการณ์ในการจัดการ

องค์การ หมายถึง หน่วยงานสถาบันที่มีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป หรือกลุ่มบุคคลมารวมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อให้งานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ โดยองค์การจะมีระบบ โครงสร้างมีการดำเนินงานที่ต่อเนื่องรวมทั้งการสื่อสารที่เชื่อมโยงสมาชิกภายในองค์การ

การบริหารองค์การ จึงหมายถึง กระบวนการคิด วางแผน จัดการและควบคุมการ ใช้ทรัพยากรของหน่วยงานสถาบันให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

การจัดองค์การ หมายถึง การจัดโครงสร้างขององค์การ โดยจัดกลุ่มกิจกรรมที่ เหมือนกันไว้ในหมวดหมู่เดียวกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การและกำหนดให้ผู้บริหารมี อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบการมอบหมายงาน การสื่อสารการประสานงานในแนวดิ่งจากระดับบน ลงสู่ระดับล่างและตามแนวนอน โดยทั่วไปแล้ว การจัดองค์การที่ดี ต้องดูความสัมพันธ์ของโครงสร้าง องค์การทั้งในแนวดิ่งและแนวราบโดยโครงสร้างขององค์การที่มีความสัมพันธ์ในแนวดิ่ง ประกอบด้วย (ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ, 2557)

- หลักเอกภาพในการบังคับบัญชา หมายถึง ผู้ใต้บังคับบัญชามีผู้บังคับบัญชาเพียง คนเดียวเพื่อให้เกิดเอกภาพของสายการบังคับบัญชา

- หลักการของขอบข่ายการควบคุม หมายถึง ผู้บังคับบัญชา 1 คนจะควบคุมดูแล ผู้ใต้บังคับบัญชาโดยตรงถ้าองค์กรมีสายบังคับบัญชาที่ยาว มักเป็น โครงสร้างองค์กรที่มีขอบข่าย แค่งการทำงานจากมีขั้นตอนและใช้เวลาดำเนินการมากและบุคลากรจะมีโอกาสเลื่อนขึ้นเป็น ผู้บริหารมากขึ้น ถ้าโครงสร้างองค์กรมีลักษณะแนวราบหรือแนวนอนและกระจายความรับผิดชอบ สู่บุคลากร จะมีสายการบังคับบัญชาที่สั้นผู้บังคับบัญชาสามารถติดตามควบคุมและใกล้ชิดกับผู้ ปฏิบัติงานได้มากแต่โอกาสในการก้าวหน้าของผู้ใต้บังคับบัญชาขึ้นเป็นผู้บริหารจะน้อยกว่าการ จัดการองค์การแบบมีขอบข่ายการควบคุมแบบแคบเพราะมีตำแหน่งรองรับสูงขึ้นไปในแต่ละชั้น

- หลักการรวมอำนาจภายในองค์การ หมายถึง การตัดสินใจภายในองค์การ โดยคน เพียงคนเดียวหรือรวมกันตัดสินใจไว้ที่ผู้บริหารระดับสูง องค์การใดมีการกระจายอำนาจสู่การ ตัดสินใจกระจายอยู่ตามส่วนต่างๆ ขององค์การ ซึ่งการจัดองค์การแบบรวมอำนาจหรือ กระจายอำนาจต้องคำนึงถึงเป้าหมายและสภาพแวดล้อมขององค์การด้วย

- หลักสายการบังคับบัญชา หมายถึง องค์กรต้องมีการกำหนดลำดับชั้นในการ ควบคุมบังคับบัญชาเพื่อที่บุคลากรภายในองค์กรจะรู้สึกถึงเส้นทางการใช้อำนาจและจำนวนระดับ ชั้นในองค์การ ซึ่งแสดงถึงช่องทางการสื่อสาร การใช้อำนาจการตัดสินใจก่อให้เกิดความชัดเจนใน การปฏิบัติงาน รวมถึงการติดต่อสื่อสารอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

ส่วนโครงสร้างความสัมพันธ์ในแนวราบ หมายถึง การจัดกลุ่มงานหรือกิจกรรมที่ เหมือนกันไว้ในหมวดหมู่เดียวกัน เพื่อความรวดเร็วในการติดต่อประสานงานภายในองค์การ เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีการจัดการองค์การโดยยึดความสัมพันธ์ในแนวราบ สามารถจัดได้ 2 วิธีคือ

- การจัดแผนงานตามหน้าที่ เป็นการจัดกลุ่มกิจกรรมโดยใช้ความรู้ความชำนาญทักษะที่เหมือนกันไว้ในหมวดหมู่เดียวกัน เช่น ฝ่ายรายการ ฝ่ายเทคนิค ฝ่ายข่าว ฝ่ายบริหารทั่วไป เป็นต้น

- การจัดแผนงานตามเป้าประสงค์ เป็นการจัดกลุ่มกิจกรรมโดยยึดลูกค้าเป็นหลัก เช่น ฝ่ายลูกค้าเงินสด ลูกค้าสินเชื่อ ฝ่ายลูกค้าปลีก เป็นต้น

โครงสร้างสถานีวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะมีโครงสร้างหรือการจัดโครงสร้าง 2 แบบ คือ โครงสร้างองค์การแบบเรียบง่าย ซึ่งเป็นโครงสร้างความสัมพันธ์ในแนวนอนและโครงสร้างองค์การระบบราชการซึ่งเป็นโครงสร้างความสัมพันธ์ในแนวดิ่ง

โครงสร้างองค์การแบบเรียบง่ายจะมีโครงสร้างไม่สลับซับซ้อน ผู้บริหารจะเป็นเจ้าของโครงการและทำหน้าที่ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ แผนงาน เป้าหมาย ทิศทางขององค์การมาตรฐานการปฏิบัติงานรวมทั้ง ลงไปปฏิบัติงานเองการทำงานในโครงสร้างแบบนี้จะทำงานเป็นทีมไม่มีการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญเฉพาะ มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างใกล้ชิดผู้บริหารจะเป็นผู้ตัดสินใจอาทิ สถานีวิทยุชุมชนสถานีวิทยุท้องถิ่นธุรกิจขนาดเล็ก

- โครงสร้างองค์การแบบระบบราชการ สถานีวิทยุกระจายเสียงที่มีโครงสร้างนี้ จะให้ความสำคัญกับความเป็นมืออาชีพของบุคลากร บุคลากรจะมีความรู้ความสามารถด้านการฝึกฝนมาจนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีมาตรฐานการทำงานจะมีการแบ่งงานตามความเชี่ยวชาญ เช่น ส่วนผลิตรายการ บุคลากรต้องมีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการผลิตรายการ ส่วนเทคนิค บุคลากรต้องมีความรู้เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การใช้การซ่อมแซมบำรุงรักษาการปฏิบัติงาน จึงมีระเบียบกฎเกณฑ์มาตรฐานมีการติดต่อสื่อสารทางอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การตัดสินใจมาจากผู้บริหารระดับต่างๆ มีแผนงานวัตถุประสงค์เป้าหมายและการประเมินผลชัดเจน

องค์การทั่วไปจึงมีการแบ่งงานเป็นกลุ่มเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่นในสถานีวิทยุกระจายเสียง แบ่งเป็น กลุ่มผลิตรายการ กลุ่มเทคนิค กลุ่มบริหารงานทั่วไป การแบ่งงานที่แสดงให้เห็นถึงขอบเขตความรับผิดชอบของแต่ละส่วนงานและสมาชิกของส่วนงานนั้นๆ โดยมีสายการบังคับบัญชาตั้งแต่ระดับสูงลงมาเป็นการแสดงถึงการจัดโครงสร้างองค์การและการจัดโครงสร้างองค์การดีและเหมาะสมกับบุคลากรและงาน คาดหมายได้ว่าองค์การนั้นจะมีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ

ประเภทขององค์การ สามารถแบ่งประเภทขององค์การได้หลายแนวคิด ดังนี้

1) องค์การตามแนวความคิดเก่า 2) องค์การตามแนวความคิดใหม่ (ธีรารักษ์ โพธิ์สุวรรณ, 2557)

1) **องค์การตามแนวความคิดเก่า** ได้แก่ องค์การแบบระบบราชการเป็นองค์การที่อิงหลักเหตุผล ระเบียบระบบอำนาจหน้าที่ ความเป็นเอกภาพและความชัดเจนในสายการบังคับบัญชา มีหลักการแบ่งงานกันทำการเป็นการออกแบบองค์การแบบเครื่องจักร คือ

- มีโครงสร้างสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจนมีการลดหลั่นกันลงมา
- มีการแบ่งหน้าที่ชัดเจน โดยใช้หลักความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง
- มีการแบ่งงานกันทำตามหน้าที่
- มีการรวมศูนย์อำนาจในการตัดสินใจลดหย่อนตาม โครงสร้างสายการบังคับบัญชา

ซึ่งผู้บริหารระดับสูงจะมีอำนาจในการตัดสินใจมาก

- มีกฎระเบียบ หลักเกณฑ์ในการทำงานเพื่อเป็นบรรทัดฐานเดียวกัน ทำให้การทำงานมีความเป็นทางการสูง

- มีการติดต่อสื่อสารเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นข้อความ ทางการมีขั้นตอนขอขบขายการควบคุมแบบ

2) **องค์การประเภทแนวความคิดใหม่** ได้แก่ องค์การที่พยายามปรับตัวโดยลดข้อจำกัดของระบบราชการที่ก่อให้เกิดความไม่คล่องตัวในการทำงานไปสู่ความยืดหยุ่น การกระจายอำนาจ การตัดสินใจการส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม เช่นการออกแบบองค์การให้มีลักษณะเป็นองค์การแบบสิ่งมีชีวิต ลักษณะขององค์การแบบสิ่งมีชีวิตจะแตกต่างกับองค์การระบบราชการแบบเก่า คือ

- โครงสร้างของการยืดหยุ่น
- มีการทำงานเป็นทีม
- มีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจผู้ปฏิบัติงานสามารถมีส่วนร่วมได้
- เน้นผลงานมากกว่ายึดกฎระเบียบหลักเกณฑ์ตายตัว การใช้กฎระเบียบหลักเกณฑ์ใช้

เท่าที่จำเป็น

- มีรูปแบบการติดต่อสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการหรือผู้ปฏิบัติงานไม่จำเป็นต้องติดต่อสื่อสารผ่านโครงสร้างสายการบังคับบัญชา

การบริหารองค์การ หมายถึง กระบวนการคิดวางแผนจัดการและควบคุมการใช้ทรัพยากรของหน่วยงาน สถาบัน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ การบริหารองค์การมีความสำคัญในด้านการช่วยสร้างองค์การสู่ความเป็นเลิศ สร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน สร้างความทันสมัยให้กับองค์การ และช่วยนำพาให้องค์การอยู่รอดได้

3.2 ทฤษฎีการบริหารองค์การในระบบราชการ

ทฤษฎี การจัดองค์การระบบราชการ (bureaucracy) หมายถึงการจัดการที่มุ่งเน้นองค์การที่มีเหตุผล มีการจัดโครงสร้างที่ดี โครงสร้างที่ดีก่อให้เกิดการบริหารองค์การ บิดาแห่งระบบราชการ คือ แม็ก เวเบอร์ (Max Weber) เป็นนักสังคมวิทยา ที่ให้ความสำคัญกับการจัดการองค์การ ระบบราชการเป็นองค์การที่มีลักษณะเป็นทางการ (formality) มีความซับซ้อน (complexity) มีการรวมอำนาจตัดสินใจ (centralization) ซึ่งองค์การระบบราชการมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้ (เสน่ห์ จุ้ยโต, 2549)

- 1) มีการกำหนดหน้าที่แยกจากกันตามความชำนาญเฉพาะด้าน โดยมีการกำหนดขอบเขตของงานแต่ละงานอย่างชัดเจน และกำหนดหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานนั้นได้ลุล่วง
- 2) มีการกำหนดสายการบังคับบัญชาอย่างเป็นทางการ ในสายการบังคับบัญชาจะแบ่งอำนาจหน้าที่ลดหลั่นตามระดับชั้นจากบนลงล่าง
- 3) มีการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานตามความรู้ความสามารถ ต้องมีการบริหารงานบุคคลที่ยึดหลักคุณธรรม รวมทั้งการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม
- 4) มีการกำหนดกฎระเบียบต่างๆ อย่างชัดเจน กฎระเบียบ นี้ จะทำให้เกิดการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเกิดความเหมาะสม และสมาชิกองค์การอยู่ในระเบียบวินัย และการดำเนินการขององค์การเป็นไปอย่างต่อเนื่อง
- 5) มีการปฏิบัติงานที่ไม่อิงความสัมพันธ์ส่วนบุคคล การติดต่อระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา องค์การกับลูกค้า ต้องยึดหลักระบบงาน มิใช่หลักความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งเป็นที่มาของระบบการบริการอย่างเสมอภาคและเป็นไปตามลำดับคิวก่อนหลัง

การบริหารจัดการในองค์การสถานีวิทยุกระจายเสียง มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานหลายด้านจึงต้องใช้หลักการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างและหน้าที่ขององค์การ ปัจจัยแวดล้อมที่ต้องคำนึงถึงในการบริหารจัดการองค์การสื่อวิทยุกระจายเสียง เช่น การกำหนดเนื้อหา การวิเคราะห์เป้าหมายและความสำเร็จขององค์การ ซึ่งประกอบด้วย โครงสร้างการบริหารจัดการในองค์กรสื่อ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดเนื้อหา เป้าหมายของการบริหารงานในองค์กร ที่มีพันธกิจแตกต่างกันและแนวโน้มของการบริหารจัดการองค์กรในอนาคต ซึ่งการบริหารจัดการในสื่อกิจการวิทยุกระจายเสียงมีความแตกต่าง ซับซ้อน และมีปัจจัยแวดล้อมเกี่ยวข้องที่ต้องคำนึงถึงหลายด้าน ได้แก่ กฎหมาย ระเบียบ นโยบายของรัฐ การเมืองการหารายได้ คู่แข่งขัน พันธมิตรองค์กร ตรวจสอบโครงสร้างทางสังคม การบริหารจัดการ การกำหนดเนื้อหา กลุ่มผู้ฟังและผลสะท้อนกลับ รวมทั้งด้านเทคโนโลยี (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร 2551 อ้างถึง ใน เพ็ญญา เข้มตรง, 2554)

แมกซ์ เวบเบอร์ (Max webber) นักสังคมวิทยาชาวเยอรมัน ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานองค์การแบบระบบราชการดังนี้

- หลักการฐานอำนาจทุกคำสั่งมาจากอำนาจที่ตราไว้ในกฎหมายหรือกำหนดไว้ในระเบียบ

- การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและความชำนาญเฉพาะทาง

- ระบบการปฏิบัติงานมีความมั่นคง

- การบริหารงานไม่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนตัว

หลักการฐานอำนาจ แมกซ์ เวบเบอร์ เสนอว่าองค์กรที่เป็นระบบราชการจะดำเนินงานได้จะต้องมีโครงสร้างของอำนาจภายในองค์กร 3 ประการคือ

1) อำนาจตามประเพณี หมายถึง อำนาจที่มีรากฐานมาจากขนบธรรมเนียมประเพณีความนิยมที่มีมาเป็นระยะเวลานาน การใช้อำนาจตามประเพณีจะพบในสังคมศักดินา เช่น การสืบสันตติวงศ์ เป็นต้น

2) อำนาจบารมี หมายถึง อำนาจที่เกิดจาก คุณลักษณะหรือบุคลิกภาพและความสามารถของบุคคลนั้น ในการโน้มน้าวใจให้ผู้อื่น เชื่อฟัง หรือยอมทำตามอำนาจ ประเภทนี้ไม่คงทนถาวรเหมาะสมกับสังคมในยุคเดิม ที่มีความสัมพันธ์ในเชิงเครือญาติ เช่น ผู้นำทางความคิดและประเพณีต่างๆ ผู้นำทางธุรกิจ เป็นต้น

3) อำนาจตามกฎหมาย หมายถึง อำนาจที่เน้นหลักความมีเหตุผล อำนาจที่ใช้ตามกฎหมายระเบียบ ซึ่งพัฒนาจากข้อมูลข่าวสาร ความชำนาญที่มีการสร้างระบบของกฎหมายและระเบียบนั้นๆ ขึ้นมาเหมาะสมกับสังคมสมัยใหม่ซึ่งมีโครงสร้างซับซ้อนนั้น คือ ระบบราชการ

การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและความชำนาญเฉพาะทาง หมายถึง องค์กรในระบบราชการจะมีการแบ่งกันทำหน้าที่และความชำนาญเฉพาะ มีสายการบังคับบัญชาหรือการควบคุมที่ชัดเจน ใครเป็นผู้บังคับบัญชา ใครเป็นผู้ใต้บังคับบัญชา การปฏิบัติงานมีความเป็นทางการ มีการสื่อสารด้วยลายลักษณ์อักษรมีแนวปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบประกาศ

ระบบการปฏิบัติงานมีความมั่นคง หมายถึง ความก้าวหน้าในระบบราชการมีความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่การงาน มีเงินเดือนมีผลตอบแทนจากการทำงาน ความก้าวหน้าขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถและคุณธรรม

การบริหารงานไม่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนตัว หมายถึง การดำเนินงานต้องยึดประโยชน์ของประชาชน มีการปฏิบัติงานด้วยความเป็นกลางและเป็นธรรมไม่เลือกที่รักมักที่ชัง

ทฤษฎีการบริหารงานในระบบราชการ ของแมกซ์ เวบเบอร์ ได้มีนักวิชาการนำมาศึกษาและพัฒนาเพิ่มขึ้น สถานีวิจัยที่เป็นหน่วยงานหนึ่งขององค์การราชการ จะนำทฤษฎีการ

บริหารองค์การในระบบราชการมาใช้ตามหลัก 4 ประการ นั้น คือ โครงสร้างของอำนาจภายในองค์การ จะใช้อำนาจตามกฎหมาย หลักการฐานอำนาจ การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและความชำนาญ เฉพาะทาง มีสายการบังคับบัญชาชัดเจน ตั้งแต่ผู้บริหารสูงสุดของสถานี คือ ผู้อำนวยการสถานี รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายงาน สื่อสารด้วยลายลักษณ์อักษร หนังสือราชการ ระเบียบ ประกาศ ระบบการปฏิบัติงานมีความมั่นคง ได้แก่ การเลื่อนตำแหน่ง เลื่อนขั้นเงินเดือน ผลตอบแทน มีระบบ อาวุโสและระบบคุณธรรมเข้ามามีส่วนในการบริหารงาน และมีการบริหารงาน ยึดประโยชน์ของ ประชาชนเป็นหลัก นั่นคือการให้บริการด้านราชการ และกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายทุกกลุ่ม (เพ็ญภา เจริญตรง, 2554)

3.3 การประกอบกิจการสื่อสารที่เป็นหน่วยงานราชการ

พรสิทธิ์ พัฒนานุรักษ์ อธิบายถึง การประกอบกิจการสื่อสารที่เป็นหน่วยงานราชการ ไว้ดังนี้ (พรสิทธิ์ พัฒนานุรักษ์, 2549)

3.3.1 ความหมายของกิจการสื่อสารที่เป็นหน่วยงานราชการ

กิจการสื่อสารที่เป็นหน่วยงานราชการ หมายถึง องค์การที่ดำเนินกิจการอัน เกี่ยวข้องเป็นการสื่อสาร โดยผู้ดำเนินการเป็นหน่วยงานราชการที่ได้รับการจัดตั้งโดยกฎหมาย และได้รับงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรไว้ให้ดำเนินการ ตามนโยบายรัฐบาลกำหนดเพื่อมอบหมาย ให้บริการสื่อสารที่เป็นพื้นฐานอันเกี่ยวข้องกับการเผยแพร่และกระจายข่าวสารความรู้สู่ประชาชน ขณะเดียวกันก็มีการตรวจสอบการดำเนินการอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ข้าราชการดำเนินงานตาม แผนงานและโครงการที่วางไว้

3.3.2 สภาพการประกอบกิจการสื่อสารที่เป็นหน่วยงานราชการ

1) การจัดตั้งกิจการสื่อสาร เนื่องจากกิจการสื่อสารที่เป็นหน่วยงานราชการ ได้รับการจัดตั้งโดยบทบัญญัติของกฎหมาย จึงเป็นองค์การที่มีความเป็นนิติบุคคลที่ถูกควบคุมดูแล จากรัฐโดยตรง การดำเนินการใด จึงต้องนำนโยบายของรัฐบาลไปเป็นแนวทางพื้นฐาน และรัฐบาล จะเป็นผู้จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินการ

2) การการสนับสนุนปัจจัยในการดำเนินงาน หน่วยงานราชการที่ตั้งขึ้นเพื่อ รับผิดชอบกิจกรรมสื่อสาร เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วก็จะได้รับการจัดสรรงบประมาณเข้ารองรับ การดำเนินงานควบคู่กับการจัดกรอบอัตราค่าจ้างคน ทั้งที่เป็น พนักงานและลูกจ้าง เพื่อให้มี ความสามารถในการดำเนินงานภายใต้กรอบภารกิจที่ได้รับมอบหมาย อันเป็นการบริการเพื่อประโยชน์ ของสาธารณชนเป็นสำคัญดังนั้น จึงเป็นหน่วยงานที่เน้นใช้เงินมากกว่าหาเงิน ดังองค์การธุรกิจที่มุ่ง แสวงหากำไร ที่มักดำเนินไปโดยคำนึงถึงผลตอบแทนของหน่วยงานเป็นการสร้างกำไรให้แก่ผู้เป็น เจ้าของหรือผู้ถือหุ้น

3) การบริหารกิจการสื่อสาร ในการบริหารงานของกิจการสื่อสารนั้น เนื่องจากมีฐานะที่เป็นหน่วยราชการ จึงถูกควบคุมและกำกับโดยตรงจากรัฐบาลให้ดำเนินการตามอำนาจกฎหมายที่ได้รับการจัดตั้งและภายใต้นโยบายแห่งรัฐ ควบคู่กับการควบคุมที่มาจากการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินจะต้องมีแผนงานและโครงการชัดเจนล่วงหน้า นอกจากนี้ยังได้รับการควบคุมที่มาจาก การแต่งตั้งและถอดถอน การควบคุมโดยการตรวจสอบจากหน่วยงานที่มีหน้าที่ กำกับ ตรวจสอบและการควบคุมโดยฝ่ายนิติบัญญัติที่พิจารณาจากผลปฏิบัติงานประจำปี เพื่อใช้ในการจัดสรรงบประมาณ จึงส่งผลให้การดำเนินงานความคล่องตัว อีกครั้งผู้ปฏิบัติงานที่เป็นข้าราชการ จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้าราชการพลเรือนก็ยิ่งส่งผลต่อการดำเนินงานที่มีข้อจำกัด

4) ผลตอบแทนของกิจการ ผลตอบแทนของหน่วยงานราชการนั้น มิได้มีวัตถุประสงค์ในการมุ่งแสวงหากำไร หากแต่ต้องการตอบสนองความต้องการในการให้บริการแก่ประชาชนและการบรรลุภารกิจตามแนวนโยบายของรัฐบาล ดังนั้นจึงต้องเป็นหน่วยงานที่มีลักษณะของการเป็นผู้ใช้เงินมากกว่าการหาเงิน สำหรับผู้ปฏิบัติงานก็จะได้รับเพียงเงินเดือนค่าตอบแทนและสวัสดิการที่รัฐได้จัดสรรให้เท่านั้น

5) การเลือกกิจการ หน่วยงานราชการแต่ละแห่งจะยกเลิกหรือยุบรวมจะกระทำได้โดยการออกกฎหมายและมีมาตรการต่างๆ มารองรับ ทั้งนี้เพื่อป้องกันความเจ็บจำเป็นที่ต้องดำเนินการดังกล่าวและการดำเนินการนั้น ต้องไม่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงของผู้เกี่ยวข้อง

4. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยและแรงกดดันที่มีผลต่อการบริหารงานข่าว

4.1 สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการบริหารองค์การวิทยุกระจายเสียง

องค์การสื่อมวลชนมีลักษณะขององค์การแบบสิ่งมีชีวิต ที่มีการเปลี่ยนแปลง องค์การ มีลักษณะสำคัญได้แก่ (ธีรารักษ์ โภชิสวรรณ, 2557)

1) โครงสร้างยืดหยุ่น ไม่ยึดติดกับโครงสร้างที่ตายตัวในการปรับโครงสร้างองค์การให้เข้ากับสภาพแวดล้อมการทำงาน

2) มีการกระจายอำนาจ ทำให้ผู้ปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ไม่ผูกขาดการตัดสินใจที่ผู้บังคับบัญชาแต่ละฝ่าย

3) การทำงานเป็นทีม จะช่วยผลักดันงานให้บรรลุผลสำเร็จ โดยสมาชิกแต่ละคนอาจทำงานหลายด้านมีความเชี่ยวชาญทั่วไป ไม่มีการแบ่งหน้าที่ชัดเจน ในลักษณะการแบ่งงานกันทำ

4) เน้นผลของงานมากกว่ากฎระเบียบ โดยจะกำหนดระเบียบเท่าที่จำเป็นและมองว่ากฎระเบียบนั้น เป็นเพียงเครื่องมือที่ช่วยในการทำงาน หากไม่เหมาะสมสามารถปรับเปลี่ยนได้

5) มีการติดต่อสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ สมาชิกสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ในทุกระดับโดยตรง ไม่ต้องผ่าน โครงสร้างสายการบังคับบัญชา และไม่จำเป็นต้องสื่อสารอย่างเป็นทางการเสมอไป จากลักษณะขององค์การแบบสิ่งมีชีวิต สภาพแวดล้อมจึงเป็นตัวกำหนดที่สำคัญในการบริหารองค์การ สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการบริหารองค์การแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ สภาพแวดล้อมภายนอกสถานีสถานีและสภาพแวดล้อมภายในสถานีสถานี

สภาพแวดล้อมภายนอกสถานีสถานี ได้แก่

4.1.1 สภาพแวดล้อมทั่วไป ได้แก่ สภาพแวดล้อมการเมืองเศรษฐกิจ สังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมเทคโนโลยี สภาพแวดล้อมเหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อการบริหารองค์การวิทยุกระจายเสียงแทบทั้งสิ้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน คือ นโยบายทางการเมือง เกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมของชาติ โดยมีจุดเริ่มต้นจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 กำหนดไว้ในมาตรา 40 ว่า "คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์และวิทยุโทรคมนาคมเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่งและกำกับดูแลประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์และกิจการ โทรคมนาคมทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ การดำเนินการตามวรรคสองต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษาวัฒนธรรมความมั่นคงของรัฐและประโยชน์สาธารณะอื่นรวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม"

4.1.2 สภาพแวดล้อมของงานมีผลกระทบต่อสถานีสถานี โดยตรงกับการบริหารสถานีสถานี ได้แก่

1) ผู้ฟังความพึงพอใจของผู้ฟังมีส่วนสำคัญต่อเป้าหมายของสถานีสถานีสถานี ได้รับความนิยมนิยมสูงย่อมทำให้มีเม็ดเงินจากผู้สนับสนุนหรืองบประมาณเข้ามาช่วย ทำให้สามารถผลิตรายการดีๆ ได้ตรงใจผู้ฟัง

2) สถานีสถานีคู่แข่งเป็นสิ่งที่ผลกระทบต่อสถานีสถานีโดยตรง การติดตามศึกษาวิเคราะห์กลยุทธ์ของสถานีสถานีคู่แข่ง เพื่อรักษาส่วนแบ่งการตลาด หรือกลุ่มผู้ฟังไว้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เสน่ห์ จูย์โต อธิบายว่าการศึกษาคู่แข่งในปัจจุบันใช้วิธีการที่เรียกว่า Bench Marking โดยการสร้างตัวชี้วัดเพื่อเปรียบเทียบกับองค์กรที่ปฏิบัติได้ดีที่สุด ซึ่งเป็นวิธีการเปรียบเทียบพัฒนาเพื่อการพัฒนาองค์กรให้ทันคู่แข่ง

3) การบริหารงานวิทยุกระจายเสียงบางครั้งอาจต้องมีการซื้อรายการหรือมีผู้มาร่วมผลิตรายการสถานีสถานีอาจไม่สามารถผลิตรายการเองได้ทั้งหมด ต้องมีผู้มาสนับสนุนการบริหารงาน ให้มีการออกอากาศรายการได้จึงจำเป็นต้องมีเครือข่ายพันธมิตรเพื่อสนับสนุนสถานีสถานี

4) ผู้ควบคุมจะเป็นผู้กำกับดูแลตรวจสอบ การดำเนินงานขององค์กร ทั้งจริยธรรม จรรยาบรรณ สถานีวิทยุกระจายเสียงเองมีคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กสทช.เป็นผู้กำหนดนโยบาย มีการตรวจสอบ

4.1.3 สภาพแวดล้อมภายใน สถานที่ที่มีอิทธิพลหรือผลกระทบต่อการบริหารงาน ของสถานี ได้แก่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ วิธีการบริหารจัดการ สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ เป็นสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการบริหารสถานี เช่น สถานีขาดแคลนผู้จัดการรายการที่มีความรู้ ความชำนาญและความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดและผลิตรายการและการขาดแคลนงบประมาณ ทำให้ไม่สามารถจ้างบุคลากรได้เหมาะสมกับความสามารถ ไม่มีวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและการ ผลิตออกมาได้ต่ำกว่ามาตรฐาน ไม่น่าพึงส่งผลให้ไม่ได้รับความนิยมนจากผู้ฟังมากเหมือนกับสถานีที่ มีความสมบูรณ์ด้านทรัพยากรการผลิตรายการ

4.2 การบริหารการเปลี่ยนแปลงในองค์กรวิทยุกระจายเสียง

ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ยุคการเปลี่ยนแปลงด้านสื่อมวลชน หรือเรียกว่าเป็นการปฏิรูปสื่อ โดยเฉพาะวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ นับตั้งแต่การประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช 2540 และฉบับ 2550 เป็นต้น มาแต่การเปลี่ยนแปลงยังไม่หยุดนิ่ง เพราะระเบียบและกฎเกณฑ์ต่างๆ ยังมีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา ทำให้ผู้บริหารองค์กรวิทยุกระจายเสียง ต้องมีการปรับตัวให้ทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยต้องเข้าใจธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง เข้าใจกระบวนการ ของการเปลี่ยนแปลง และสามารถตัดสินใจเลือกกลยุทธ์มาใช้ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น กับองค์กร และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมกับองค์กรวิทยุกระจายเสียงแต่ละประเภท เช่น สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ จะต้องมีการบริหารจัดการอย่างไร จึงจะทำให้องค์กรมี คุณภาพ หรือสถานีวิทยุเพื่อบริการธุรกิจจะเป็นจะต้องบริหารโดยใช้กรณีอย่างไรจึงจะได้ผลกำไร เป็นต้น การบริหารองค์กรที่กำลังเปลี่ยนแปลงต้องมีการเตรียมความพร้อมต่างๆ ดังนี้

4.2.1 นโยบายขององค์กร องค์กรวิทยุกระจายเสียงที่ตั้งขึ้นใหม่ ต้องมีการกำหนด นโยบายวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร โดยมาจากนโยบายการสื่อสารแห่งชาติ ซึ่งมาจากการศึกษาปัจจัยแวดล้อมทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและเทคโนโลยี องค์กร วิทยุกระจายเสียงจะนำนโยบายนั้นมาเป็นแนวทางกำหนดนโยบายและนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ได้ ผลผลิตขององค์กรนั้นก็คือ เนื้อหาและรายการประเภทต่างๆ นั้น องค์กรวิทยุกระจายเสียง ซึ่งตั้งตน ขึ้นมานานจึงต้องมีการปรับนโยบายที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยแวดล้อม นอกจากนี้ ยังต้องมีการปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กรเพื่อให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง

4.2.2 การจัดโครงสร้างองค์กร โดยเฉพาะองค์กรวิทยุกระจายเสียงขนาดใหญ่ อาจมีโครงสร้างองค์กรซับซ้อน ไม่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง ต้องมีการปรับปรุง รวมถึงการปรับเปลี่ยน

ให้เป็นองค์กรสมัยใหม่ ที่เหมาะสมกับงานวิทยุกระจายเสียง คือ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และองค์กรแห่งการสร้างสรรค์ ในการบริหารองค์กรวิทยุกระจายเสียงสมัยใหม่ จะไม่คำนึงหรือยึดหลักของการแบ่งโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน จะเน้นเนื้อเรื่องกระบวนการทำงาน และผลผลิตมีคุณค่าของงานมากกว่าที่เรียกว่าห่วงโซ่คุณค่าซึ่งหมายถึงการทำงานทุกกระบวนการ ทุกขั้นตอนต้องสร้างคุณค่าให้กับองค์กร

4.2.3 การวางแผนด้านบุคลากร บุคลากรคือทรัพยากรที่สำคัญสำหรับองค์กรทุกประเภทบุคลากรในองค์กรวิทยุกระจายเสียง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือบุคลากรฝ่ายบริหาร และบุคลากรฝ่ายปฏิบัติการในการบริหารงานองค์กรวิทยุกระจายเสียงในยุคการเปลี่ยนแปลง ต้องมีการสรรหาบุคลากรที่มีคุณภาพมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถทำงานได้อย่างหลากหลายพร้อมมีเทคโนโลยีเข้ามาช่วยทำให้การทำงานสะดวกสบาย ดังนั้น จำนวนบุคลากรอาจปรับลดลงโดยเพิ่มรายได้หรือแรงจูงใจอื่นๆ เพื่อรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพเอาไว้และมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

4.2.4 การวางแผนการปฏิบัติงาน หมายถึง การนำนโยบายไปวางแผนจัดรายการและวางแผนผลิตรายการ รวมถึง การเลือกสรร ควบคุม คุณภาพรายการและการประเมินรายการนั่นเอง ในการปฏิบัติงานวิทยุกระจายเสียง นอกจากจะคำนึงถึงนโยบายแล้วจะต้องคำนึงถึงผู้บริโภคหรือผู้ฟังเป็นสำคัญสำหรับสถานีวิทยุเพื่อบริการธุรกิจ ยังต้องคำนึงถึงผู้สนับสนุนรายการหรือผู้โฆษณาสินค้าและการธำรงรักษาทั้งผู้ฟังและผู้สนับสนุนรายการในการวางแผนปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดเวลาให้เหมาะสมมีขั้นตอนในการทำงานที่ชัดเจน เพราะการทำงานวิทยุกระจายเสียงต้องขึ้นอยู่กับเวลา ต้องใช้เวลาในการออกอากาศนอกจากนี้ การวางแผนปฏิบัติงานบางอย่าง เช่น รายการข่าวจะต้องแข่งกับเวลาและวางแผนการเข้าถึงแหล่งข่าวอย่างรวดเร็ว

4.2.5 การสื่อสารในองค์กร มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น สมาชิกในองค์กรต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เคยชิน โดยเฉพาะสถานีวิทยุของภาครัฐ ที่เคยอยู่ในวัฒนธรรมองค์กรแบบเดิม อาจเกิดความไม่พอใจและเกิดการต่อต้านขึ้น หรือบางครั้งอาจเกิดการได้รับข่าวสารไม่เพียงพอ ผู้บริหารจะต้องแจ้งให้พนักงานที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทราบถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นล่วงหน้าด้วย จะแจ้งให้ทราบเหตุผลต่อการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงประเด็นที่สำคัญในการสื่อสารคือการสร้างความเข้าใจและให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กรร่วมกัน

4.3 เทคโนโลยีสารสนเทศที่เปลี่ยนแปลง

เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เปลี่ยนแปลงส่งผลต่อพฤติกรรมสื่อสารของผู้คนในสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในรอบทศวรรษที่ผ่านมา การพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศส่ง

ผลกระทบและท้าทายบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคมอย่างมาก ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารที่พัฒนาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดเป็นแรงกดดันที่ท้าทายสื่อมวลชน ด้วยพฤติกรรมของผู้บริโภคข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงไป จึงเกิด (มนวิภา วรจรูระ, 2560)

แรงกดดันที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนและการบริหารงานข่าวประกอบด้วย

1) เทคโนโลยีการสื่อสาร ทำให้การไหลเวียนของข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว หลากหลายช่องทาง ผู้คนในสังคมเริ่มไม่พึ่งพาสื่อมวลชนสำหรับการรับรู้ข่าวสารอย่างเช่นในอดีต เมื่อเกิดสื่อหลากหลายช่องทางหรือหลายแพลตฟอร์ม ทำให้ผู้คนมีแหล่งที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมากมายในเวลาอันรวดเร็วและในเวลาที่คุณเลือกได้ รวมทั้งผ่านช่องทางที่ตัวสะดวก มีเวทีสำหรับการแสดงออกความคิดเห็นที่เกิดขึ้นมากมาย โดยไม่จำกัดเฉพาะในพื้นที่ของสื่อมวลชนแบบดั้งเดิมหรือแทบจะทดแทนสื่อดั้งเดิมที่เคยมีบทบาทสำคัญเหล่านั้นมาก่อน

2) มืองค์กรสื่อมวลชนหลายแห่ง พยายามที่จะปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง โดยการนำเทคโนโลยีการสื่อสารมาใช้ประโยชน์ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค เช่น องค์กรสื่อมวลชนเกือบทุกแห่ง พยายามที่จะนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ผ่านสื่อหลากหลายช่องทาง เช่นเนื้อหาข่าวเดียวกันนอกจากจะนำเสนอผ่านหนังสือพิมพ์หรือโทรทัศน์ที่เป็นสื่อหลักแล้ว ยังต้องนำเสนอผ่าน Facebook Twitter เว็บไซต์เพิ่มเติมอีกด้วย นับเป็นการปรับตัวขององค์กรสื่อมวลชน ให้ทันสมัยโดยอาศัยเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ ส่วนหนึ่งเพราะคู่แข่งใหม่ๆ ของสื่อมวลชนเกิดขึ้นจากเทคโนโลยีใหม่นั้นเอง ทำให้ความเป็นมืออาชีพของสื่อมวลชนถูกท้าทาย ต้องจับกระแสการเปลี่ยนแปลงและปรับใช้เทคโนโลยีให้ทัน รวมทั้งการพัฒนาความสามารถของบุคลากรสื่อให้ทัน การเปลี่ยนแปลง

3) เทคโนโลยีทำให้การเกิดขึ้นของสื่อใหม่ เป็นไปอย่างง่ายดายและกระจายกว้างขวาง ส่งผลทำให้บทบาทสื่อถูกสั่นคลอน เพราะเทคโนโลยีการสื่อสารที่รวดเร็ว ทำให้ใคร่ร่วมตรวจสอบ ฟ้องร้องและเรียกร้องสื่อด้วยตนเองได้ ทำให้สื่อมวลชนเองก็ถูกตรวจสอบการทำงานที่ของตนไปด้วยในขณะเดียวกัน

เทคโนโลยีการสื่อสารทำให้ผู้คนในสังคมมีพฤติกรรมบริโภคข้อมูลข่าวสารเปลี่ยนแปลงไปสาธารณชนหรือผู้อ่าน ผู้ชม ผู้ฟัง ไม่ได้เป็นผู้รับสารเพียงฝ่ายเดียวแต่กลายเป็นผู้ส่งสารแข่งขันกับสื่อมวลชนไปด้วย แนวคิดเรื่อง generated Content กลายเป็นประเด็นสำคัญ ที่กระจายไปในสังคมอย่างแพร่หลายเพราะปัจจุบันเราจะพบว่าข้อมูลข่าวสารที่ปรากฏไหลเวียนในสังคม แม้จะผ่านสื่อกระแสหลักยังมีเนื้อหาที่ ผู้รับสารเป็นผู้สร้างสรรค์ เช่น คลิปข่าวที่ผู้อื่นแชร์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์และกลายเป็นข่าวใหญ่ เลยส่งผลกระทบต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการ

ตรวจสอบ หาช้อเท็จจริง เทคโนโลยีทำให้ผู้อ่าน ผู้ชม ผู้ฟังแสวงหา รวบรวม เรียบเรียง ข้อมูลตนเอง และส่งผ่านช่องทางข่าวสารใหม่ที่หลากหลาย โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ ที่ข่าวสารไหลลื่นไปอย่างรวดเร็ว แนวคิดเรื่องผู้รับสารเป็นผู้สร้างสรรค์สารบางครั้งก็ท้าทายและทำหน้าที่แข่งกับสื่อสารมวลชน เช่น นักสืบพันทิป แฟนเพจ Facebook ที่มีคนติดตามมากมาย เป็นต้น

5. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของเทคโนโลยีในการบริหารงานข่าว

ด้วยรูปแบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทำให้พฤติกรรมกรดำรงชีพของคนเราเปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเฉพาะเรื่องของการสื่อสาร การดำรงชีพในแต่ละวันต้องเกี่ยวข้องกับการสื่อสารตลอดเวลา ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่ตอนเราตื่นนอน เพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้น เกี่ยวข้องและมีผลกระทบต่อตนเอง ผู้ที่ทำหน้าที่สื่อจึงต้องนำเทคโนโลยีมาเป็นตัวช่วยสำคัญ ในการส่งข้อมูลข่าวสารให้ตรงต่อความต้องการตามภูมิทัศน์สื่อเปลี่ยนไปในแต่ละวัน

ในการนำเสนอข่าวสารในปัจจุบัน สื่อมวลชนจำเป็นต้องนำ “สื่อใหม่” มาใช้ในกระบวนการสื่อข่าว ไม่ว่าจะเป็นสื่อมวลชน กระแสหลัก ทั้งนักข่าวหนังสือพิมพ์ นักข่าววิทยุกระจายเสียง และนักข่าววิทยุโทรทัศน์ ล้วนต้องรายงานข่าวอย่างฉับไวจากพื้นที่ เพื่อตอบสนองความต้องการรับข่าวสารที่รวดเร็ว ชัดเจน ถูกต้อง ของประชาชนผู้รับสื่อต่างๆ การใช้สื่อใหม่ของผู้สื่อข่าวในการนำเสนอข่าวสารที่มี ผลต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว คือ 1) สื่อใหม่ที่ถูกนำมาใช้ในกระบวนการสื่อข่าว ได้แก่ อากาศยานไร้คนขับ (Drone) กล้องดิจิทัลรุ่นที่รองรับระบบ High Definition (HD) โทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน แท็บเล็ต (ผ่านแอปพลิเคชันต่างๆ เช่น ไลน์ กูเกิลแมป เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ เป็นต้น) อินเทอร์เน็ต อีเมลล์และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 2) การใช้สื่อใหม่ ในกระบวนการสื่อข่าว เริ่มจากการค้นคว้าและแสวงหาข้อมูล ช้อเท็จจริงจากแหล่งข่าว นำสื่อใหม่มาใช้ทำให้การค้นคว้า แสวงหา ข้อมูลได้รวดเร็วมากขึ้น รวมถึงการประเมินความน่าเชื่อถือของ แหล่งข่าว การตรวจสอบ ความถูกต้องหรือเรียกว่าการบรรณาธิการข่าว สามารถนำสื่อใหม่มาใช้ทำให้เกิดการตรวจสอบที่รวดเร็ว ถูกต้อง หาช้อมูลเพิ่มเติมได้รวดเร็ว ข่าวมีความสด ใหม่ นำเสนอได้หลากหลาย ช่องทางการเขียนข่าวและการถ่ายภาพข่าวโดยใช้คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก หรือแท็บเล็ต การใช้โปรแกรมตัดต่อที่ทันสมัยทำให้ส่งข่าวได้ อย่างรวดเร็วและทันเหตุการณ์ ภาพข่าวคมชัด สามารถจัดเก็บ ทั้งข่าวและภาพข่าวได้มาก ผ่านการ์ดหน่วยความจำต่างๆ (ณัฐรัชดา วัฒนาชัยผล, 2560)

5.1 แนวความคิดเกี่ยวกับสื่อใหม่

สื่อใหม่ New media มีความหมายครอบคลุมถึงการเกิดขึ้นของเทคโนโลยีดิจิทัล เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีเครือข่าย และเทคโนโลยีสารสนเทศ แต่การสื่อสารในช่วง

ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 20 โดยเทคโนโลยีที่ถูกนิยามว่าเป็นสื่อใหม่ส่วนมากจะมีคุณลักษณะที่ถูกจัดการได้ เชื่อมต่อเป็นเครือข่ายได้ ทำให้หนาแน่นและมีสัญญาณได้ มีปฏิสัมพันธ์และมีความเป็นกลาง สื่อใหม่คือสื่อที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ส่งสารและผู้รับสาร สามารถทำหน้าที่ได้พร้อมกันเป็นการสื่อสารสองทาง และนอกจากนี้สื่อใหม่ยังสามารถส่งสารได้หลายรูปแบบ เช่น ภาพ เสียงหรือข้อความ ได้ในเวลาเดียวกัน โดยรวมเอาเทคโนโลยีการสื่อสารของสื่อดั้งเดิมมารวมกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้สามารถสื่อสารได้สองทางในเวลาเดียวกันผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งปัจจุบันสื่อใหม่พัฒนาขึ้นอย่างหลากหลายทั้งสื่ออินเทอร์เน็ตและสื่อ โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือสมาร์ทโฟน ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลทำให้สามารถหลอมรวมสื่อที่หลากหลายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการสื่อสารมากขึ้นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือโทรศัพท์ ก่อนหน้านั้นโทรศัพท์เป็นสื่อเพื่อการสื่อสารด้วยเสียงแต่ปัจจุบันโทรศัพท์ได้ถูกหลอมรวมไปกับสื่ออื่นๆ เช่น ภาพถ่าย วิดิทัศน์ ข้อความ เพลง อินเทอร์เน็ต การสนทนาออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ตจะเห็นได้ว่าสื่อใหม่ได้อำนวยความสะดวกในการสื่อสารยุคใหม่อย่างมาก จะยิ่งไปกว่านั้นสื่อใหม่ยังเอื้อประโยชน์สนับสนุนการเรียนรู้ยุคใหม่ได้ดีมากเช่นกัน

โดยสรุป สื่อใหม่คือสื่อดิจิทัลที่มีความสามารถในการปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ได้ เพื่อส่งข้อมูลข่าวสารไปยังกลุ่มเป้าหมาย ทั้งเฉพาะบุคคลและเครือข่าย โดยมีคุณลักษณะที่อธิบายได้ดังต่อไปนี้ 1) สื่อมีความเป็นดิจิทัล ทำงานและประมวลผลแบบดิจิทัล ซึ่งหลากหลาย รวดเร็ว และแม่นยำกว่าแบบอนาล็อกที่เป็นเทคโนโลยีดั้งเดิม 2) สื่อมีการหลอมรวม จากเดิมที่แต่ละสื่อมีคุณสมบัติและหน้าที่เฉพาะด้าน ได้ถูกนำเอาลักษณะต่างๆ มาหลอมรวมกัน เช่น หากต้องการสนทนาต้องฟังผ่านโทรศัพท์ หากอยากเห็นภาพต้องฟังพาโพรทัศน์ พิมพ์ข้อความต้องอาศัยพิมพ์ดีด ฟังเพลงต้องเอาสายวิทยุหรือเครื่องเล่น CD ค้นหาเส้นทางต้องอาศัยแผนที่ แต่สื่อใหม่ทุกอย่างถูกหลอมรวมไว้ในเครื่องสมาร์ทโฟน 3) สื่อกับผู้ใช้สื่อมีการปฏิสัมพันธ์ได้ผลตอบกลับทันทีเกิดขึ้นทันทีทันใดด้วยยิ่งไปกว่านั้นผู้ส่งสารและผู้รับสารก็มีปฏิสัมพันธ์ได้ตอบกันอย่างทันใดด้วยเช่นกัน 4) สื่อสารจากหน่วยเดียว บุคคลเดียวสามารถกระจายสารไปยังกลุ่มหมู่มาก ซึ่งมีลักษณะคล้ายสื่อมวลชนที่สามารถกระจายข่าวสารจากผู้ส่งเพียงคนเดียวหรือกลุ่มเดียวไปยังผู้รับสารจำนวนมากพร้อมกันภายในเวลาอันรวดเร็วเพียงแต่สื่อใหม่นั้นผู้ส่งสารไม่จำเป็นต้องเป็นผู้สื่อสารระดับมืออาชีพที่มีอำนาจแบบนักสื่อสารมวลชนหากแต่ว่าเป็นบุคคลธรรมดาทั่วไปเท่านั้น 5) สื่อสาร กระจายสารจากกลุ่มคนไปยังกลุ่มอื่นนอกจากการกระจายจากบุคคลเดียวไปยังหมู่มากแล้ว ยังอาจเป็นการกระจายสารจากหลายๆ คนไปยังอีกหลายๆ คนในเวลาเดียวกัน นั่นคือลักษณะการสื่อสารระบบเครือข่ายซึ่งจะทำให้การแพร่สารเป็นไปอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว (ชุตินันท์เกิดวิบูลย์เวช และอัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว, 2560)

ณัฐชดา วัฒนาชัยผล กล่าวว่าสื่อใหม่ คือ สื่อเพื่อให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารทำหน้าที่ส่งสารและรับสารได้พร้อมกันเป็นการสื่อสารสองทางและสื่อยังทำหน้าที่ส่งสารได้หลากหลายประกอบการ คือ ภาพ เสียง และข้อความ โดยรวมเทคโนโลยีของสื่อดั้งเดิมเข้ากับความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสัมพันธ์ทำให้สื่อสามารถสื่อสารได้ 2 ทางผ่าน ทางระบบเครือข่ายและมีศักยภาพเป็นสื่อประสมปัจจุบัน สื่อใหม่พัฒนาขึ้นหลากหลายและเป็นที่ยุ้จักและนิยมกันมากขึ้นในปัจจุบันมีการนำสื่อใหม่มาใช้กับวงการสื่อข่าวผ่าน สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต พาเลท หรือเครื่องคอมพิวเตอร์รับส่งข่าวสารผ่านทาง Gmail อีเมล เป็นต้น โดยอาศัยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ปัจจุบันผู้รับข่าวสารสามารถอ่านหนังสือพิมพ์และนิตยสารได้จากหน้าจอโทรศัพท์เคลื่อนที่ ในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนสามารถรับข้อมูลข่าวสารได้ด้วยตนเองผ่านอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นการนำนวัตกรรมการสื่อสารใหม่ๆ มาใช้โดยการทำเว็บไซต์การสร้าง Application Twitter Instagram Facebook Fanpage (ณัฐชดา วัฒนาชัยผล, 2560)

ดังนั้น ในการนำเสนอข่าวสารในปัจจุบัน สื่อมวลชนจึงจำเป็นต้องนำสื่อใหม่มาใช้ในกระบวนการสื่อข่าว โดยเฉพาะสื่อกระแสหลัก อย่างวิทยุกระจายเสียง และนักข่าวรุ่นใหม่ต้องรายงานข่าวอย่างฉับไว จากพื้นที่เพื่อตอบสนองความต้องการรับข่าวสารที่รวดเร็ว ชัดเจน ถูกต้องของประชาชนผู้รับสื่อต่างๆ เช่นเดียวกับ พัชรภรณ์ ดิวังศ์ ระบุว่า พัฒนาการของเทคโนโลยีการสื่อสารในยุคดิจิทัล ได้มีบทบาทต่อการปรับเปลี่ยนรูปแบบและขั้นตอนการทำงานของสื่อวิทยุกระจายเสียง โดยปัจจัยหลักสำคัญที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง คือ พัฒนาการของระบบอินเทอร์เน็ต เนื่องจากทำให้เกิดช่องทางการสื่อสารใหม่สำหรับวิทยุกระจายเสียง นั่นคือ วิทยุอินเทอร์เน็ตที่มีความสะดวกรวดเร็ว ครอบคลุม มีประสิทธิภาพ ที่ขยายขอบเขตการสื่อสารแบบเดิม ให้มีความกว้างไกลมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้เทคโนโลยีสื่อสารยุคดิจิทัล ได้สร้างความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการรับรู้ข่าวสารหรือลดความแตกต่างระหว่างส่วนกลางและท้องถิ่นลง ด้วยการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้น จะเห็นได้จากคนต่างจังหวัดสามารถรับฟังข่าวสารและความบันเทิงจากรายการวิทยุกระจายเสียงได้เหมือนกันอย่างทั่วถึง และพร้อมกันทั่วประเทศ อีกทั้งเทคโนโลยีการสื่อสารที่ก้าวหน้า ทำให้เกิดพันธมิตรและกลุ่มทางสังคมวัฒนธรรมขึ้น ทำให้กิจการของสื่อวิทยุกระจายเสียงได้รับการพัฒนาและการก้าวเข้าสู่วิทยุกระจายเสียง ในรูปแบบใหม่ คือ วิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล ทำให้ในอนาคตอันใกล้ปริมาณสถานีวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย จะมีจำนวนสถานีเพิ่มขึ้น เนื่องจากระบบดิจิทัลเป็นการบีบอัดสัญญาณคลื่นความถี่ ทำให้เกิดจำนวนช่องรายการเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากกว่าพันสถานี ซึ่งผลจากปรากฏการณ์ดังกล่าวจะส่งผลโดยตรงต่อกิจการวิทยุกระจายเสียง (พัชรภรณ์ ดิวังศ์, 2559)

โดยเมื่อศึกษาเรื่อง สื่อดิจิทัลสมัยใหม่หรือสื่อใหม่ จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัย เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี หรือกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลง เมื่อเทคโนโลยีเปลี่ยน คนเปลี่ยน ผู้รับสาร-ส่งสาร ช่องทางการสื่อสาร วัฒนธรรม ความคิด พฤติกรรมของมนุษย์เปลี่ยนๆ นำมาสู่การกระจายตัวของสื่อไปสู่การแข่งขันเชิงธุรกิจที่รุนแรงขึ้น เมื่อผู้รับสารผู้บริโภคมีทางเลือกที่หลากหลาย เทคโนโลยีเอื้อให้ผู้รับสารสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างง่ายดาย สะดวก รวดเร็ว ทุกเวลา สถานที่ ผู้รับสารหรือผู้บริโภคจึงกลายเป็นผู้เลือกไม่ใช่ผู้ถูกเลือก เมื่อประชาชนผลิตสื่อและมีช่องทางการนำเสนอเองได้อย่างปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคของการหลอมรวมสื่อ ทั้งภาพ-เสียง อินเทอร์เน็ต เข้าไว้ด้วยกัน ทำให้บทบาทของสื่อกระแสหลัก อย่างโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ หรือแม้แต่วิทยุกระจายเสียงต้องเปลี่ยนไป โดยเฉพาะวิทยุภาครัฐ จึงต้องมีการพัฒนาในด้านต่างๆ ต้องแสวงหายุทธศาสตร์ทั้งด้านเทคโนโลยีสื่อดิจิทัล สื่อใหม่ มาพัฒนาเพื่อการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย การค้นหาข้อมูล นำเสนอข่าวสารอย่างน่าสนใจ มีการวิเคราะห์ ตรวจสอบคุณภาพเนื้อหา กลั่นกรอง สร้างความน่าเชื่อถือ เพื่อทำหน้าที่สื่อมวลชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเป็นมืออาชีพ ที่สำคัญจะอย่างไรให้ประชาชนรู้สึกได้ว่าวิทยุกระจายเสียงของรัฐยังมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของทุกคนอยู่ (พัชรภรณ์ ดิวงศ์, 2559)

แม้ปัจจุบันความนิยมของสื่อหลักอย่างวิทยุกระจายเสียงภาครัฐจะลดลง แต่วิทยุกระจายเสียงภาครัฐก็ยังคงทำหน้าที่ส่งต่อข้อมูลข่าวสาร เพื่อความมั่นคงและแข็งแรงให้แก่ประชาชนรับทราบข่าวสารที่เป็นประโยชน์จากภาครัฐอย่างทั่วถึง ดังนั้น วิทยุกระจายเสียงภาครัฐจึงมีนำเทคโนโลยีสื่อสารมาพัฒนารูปแบบรายการข่าวให้เข้ากับการสื่อสารในยุคดิจิทัลมากขึ้น

นอกจากนี้ พัทธพร ดิวงษ์ ยังกล่าวถึง กระแสการสิ้นสุดยุคของเทคโนโลยีสื่อสารแบบดั้งเดิมด้วยว่า สื่อวิทยุกระจายเสียงซึ่งเป็นที่ดั้งเดิม ที่มีการแพร่กระจายเพียงสัญญาณเสียง อาจหมดความสำคัญและถูกกลืนหายไป แต่ปัจจุบันสื่อวิทยุกระจายเสียงได้พิสูจน์ให้เห็นว่าเป็นสื่อมวลชนที่จะไม่มีวันถูกกลืนหายไป ซึ่งเห็นได้จากการต่อสู้ของผู้ประกอบการในธุรกิจวิทยุกระจายเสียง ที่ได้ทำความเข้าใจและปรับตัวให้เท่าทันกับเทคโนโลยีต่อเนื่อง ด้วยการผลิตรายการวิทยุของสถานีวิทยุหลายแห่งปรับเปลี่ยนรูปแบบและสร้างสรรค์เนื้อหารายการของสถานีให้มีความแปลกใหม่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อสังคมมากขึ้นอีกครั้ง ดังนั้นหากผู้ประกอบการธุรกิจวิทยุกระจายเสียงไม่ปรับเปลี่ยนรูปแบบและสร้างสรรค์เนื้อหารายการให้มีความทันสมัยตามเทคโนโลยีที่เคลื่อนไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วอาจทำให้สถานีวิทยุกระจายเสียงไม่สามารถ ครอบงำผู้ฟังเป้าหมายและต้องปิดกิจการของสถานีลงในที่สุด (พัชรภรณ์ ดิวงษ์, 2557)

เทคโนโลยีการสื่อสารยุคดิจิทัล ได้สร้างความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หรือลดความแตกต่างระหว่างส่วนกลางและท้องถิ่นในการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้น จะเห็นได้จากผู้ที่อยู่อาศัยในต่างจังหวัด สามารถรับฟังข่าวสารและความบันเทิงจากรายการวิทยุกระจายเสียงได้ทั่วถึง และพร้อมกันทั่วประเทศ นอกจากการเทคโนโลยีการสื่อสารที่ก้าวหน้าทำให้เกิดพันธมิตรและกลุ่มทางสังคม วัฒนธรรมการสื่อสารในยุคดิจิทัลทำให้เรากำลังก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการหลอมรวมสื่อ Media convergence ทำให้วิทยุกระจายเสียงจำเป็นต้องปรับตัวให้ก้าวทันเทคโนโลยีใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา (พัชรภรณ์ คิวงษ์, 2557)

สื่อวิทยุกระจายเสียงยังคงเป็นสิ่งมวลชนแขนงหนึ่งที่มีความสำคัญกับผู้รับสาร เนื่องจากมีคุณลักษณะเฉพาะตัวที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้รับสาร อีกทั้งผลจากเทคโนโลยีเกี่ยวกับการกระจายเสียงที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้เครื่องรับวิทยุกระจายเสียงมีขนาดเล็กกะทัดรัดและมีประสิทธิภาพสูงและสะดวกต่อการพกพาและยังเป็นสื่อที่มีราคาถูกลง มีคุณสมบัติเด่นในเรื่องของข้อมูลข่าวสารที่มีความรวดเร็ว ฉับไว ทันต่อเหตุการณ์และสามารถเข้าถึงประชาชนทั่วประเทศ จึงทำให้สื่อวิทยุกระจายเสียงยังคงได้รับความนิยมจากผู้ฟังจากหลายยุคหลายสมัยจวบจนปัจจุบัน

กระบวนการสื่อสารเพื่อการบริหารองค์กรในยุคดิจิทัล มุ่งเน้นพัฒนาในทุกมิติของกระบวนการสื่อสาร ตั้งแต่ผู้ส่งสาร (องค์กร) สาร ช่องทางการสื่อสารและผู้รับสาร (ผู้บริโภค) รวมทั้งปฏิริยาตอบกลับที่มีผลสำคัญกันตลอดทั้งกระบวนการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านผู้บริโภคที่เป็นตัวแปรสำคัญ และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน บทบาทหน้าที่ขององค์กร จึงต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้สอดคล้อง กับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวที่เกิดขึ้นประเด็นที่น่าสนใจ คือบทบาทของผู้บริโภค มีความเป็นปัจเจกชน มีความตื่นตัวหรือความกระตือรือร้น ที่จะกระทำต่อองค์กร สาร ช่องทางการสื่อสาร และปฏิริยาตอบกลับมากขึ้น เช่น การเปิดรับสื่อที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของตนเอง ซึ่งอาจมากกว่าหนึ่งช่องทาง การเลือกรับข้อมูลข่าวสารเฉพาะที่ตนสนใจ ในการใช้ข้อมูลต่างๆ ตามความพึงพอใจของตนเอง เป็นต้น ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่องค์กรควรทำความเข้าใจในพฤติกรรมของผู้บริโภค และใช้พฤติกรรมดังกล่าว ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรรวมทั้งวิธีการป้องกันแก้ไข หากในอนาคตเกิดวิกฤตขึ้นกับองค์กร ก็จะสามารถใช้กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อแก้ไขเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พจน์ ใจชาญสุขกิจ, 2558)

เมื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมกรรมการรับฟังข้อมูลข่าวสารจากสถานีวิทยุกระจายเสียง ไม่เพียงแต่สถานีวิทยุกระจายเสียงภาครัฐกิจเท่านั้น ที่ต้องมีการพัฒนารูปแบบรายการข่าวสารที่น่าสนใจเพื่อให้ผู้ฟังได้รับรู้ได้ในยุคดิจิทัลนี้ วิทยุกระจายเสียงที่มีการกำกับดูแลโดยรัฐ ซึ่งเป็นวิทยุของหน่วยงานราชการ อาทิ วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

กรมประชาสัมพันธ์, สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา, วิทยุกระจายเสียงของกองทัพ, ฯลฯ ก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ และวิธีการนำเสนอ ให้เข้ากับพฤติกรรมผู้รับสารที่เปลี่ยนไปเช่นกัน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ได้ศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ศึกษาได้นำมาเป็นกรอบแนวคิด และนำมาอ้างอิงในครั้งนี้คือ

พัชราภรณ์ ศิววงศ์. (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การคิดสร้างสรรค์รายการวิทยุกระจายเสียงในยุคดิจิทัลกรณีศึกษา สถานีวิทยุ Seed 97.5 ผลการศึกษา พบว่า เมื่อเทคโนโลยีการสื่อสารมีความก้าวหน้า และพัฒนาแบบก้าวกระโดดอย่างต่อเนื่องส่งผลโดยตรงกับกิจการวิทยุกระจายเสียง โดยปัจจุบันสามารถมองเห็นภาพการจัดการรายการของผู้จัดรายการบนหน้าเว็บไซต์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้ ผู้ผลิตรายการจึงต้องวางแผนและจัดการกับเนื้อหารายการที่มีความซับซ้อนมากขึ้น โดยสามารถใช้ประโยชน์จากการมองเห็นภาพของการจัดการรายการมาสร้างเป็นกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับผู้ฟัง ทั้งในรายการแบบเรียลไทม์และกิจกรรมนอกสถานที่ต่างๆ เพื่อแข่งขันเป็นผู้นำในการครองใจผู้ฟังเป้าหมายที่มากที่สุด นอกจากนั้นในโลกยุคดิจิทัล ทำให้ผู้ฟัง สามารถเข้าถึงเนื้อหาของรายการวิทยุได้มากขึ้น คือปัจจุบันผู้ฟังสามารถฟังวิทยุออนไลน์ได้ตลอดเวลา ผ่านมือถือสมาร์ทโฟน อีกทั้งในอนาคต อันใกล้รูปแบบของวิทยุดิจิทัลกำลังเกิดขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการด้านวิทยุกระจายเสียงต้องเผชิญหน้ากับคู่แข่งใหม่ๆ ทั้งคู่แข่งในสื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อประเภทอื่นๆ ด้วยเช่นกัน นอกจากนั้น ผู้ผลิตรายการวิทยุควรตระหนักและวางแผนการผลิตรายการอย่างรอบคอบภายใต้การสร้างสรรค์ เนื้อหารายการวิทยุ และควบคุมคุณภาพของเนื้อหารายการ โดยไม่คำนึงถึงแต่กำไร แต่ต้องสร้างสมดุลระหว่างกำไรและจรรยาบรรณของสื่อ ด้วยการผลิตรายการที่มีคุณค่าและประโยชน์ต่อสังคม เพื่อความอยู่รอดของธุรกิจและตอบสนองความต้องการของผู้ฟังต่อไปในอนาคต

พัชราภรณ์ ศิววงศ์ (2559) ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดในวิทยุกระจายเสียงยุคดิจิทัล การศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่า เมื่อเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าเข้ามาเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุ ทำให้ปัจจุบันผู้ฟังสามารถรับฟังรายการวิทยุได้หลายช่องทาง เช่น คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต อีกทั้งรูปแบบของวิทยุดิจิทัล กำลังจะเข้ามาสร้างปรากฏการณ์ให้ธุรกิจวิทยุกระจายเสียง เกิดการแข่งขันที่เข้มข้นขึ้น ดังนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจวิทยุกระจายเสียง จึงต้องวางกลยุทธ์การตลาดและสร้างสรรค์รายการวิทยุให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้ฟังในยุคดิจิทัล ด้วยการคัดเลือกกลยุทธ์การตลาดแบบผสมผสาน โดยการใช้กลยุทธ์การเล่าเรื่องข้ามสื่อ

เพื่อบูรณาการสื่อต่างๆ ให้เชื่อมโยงกับเนื้อหาที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตผู้ฟังในยุคดิจิทัลและเกิดประสิทธิภาพทางการสื่อสารมากที่สุด

พัชรินทร์ รักสัจย์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการสื่อข่าวของรายการข่าวบันเทิงทางโทรทัศน์ในยุคหลอมรวมสื่อ ผลการศึกษาพบว่า สำนักข่าวบันเทิงไม่ได้นำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้เพื่อต่อยอดช่องทางการสื่อสารจากสื่อโทรทัศน์เพียงอย่างเดียว แต่เริ่มมีการผลิตรายการข่าวบันเทิงเพื่อนำเสนอเฉพาะช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ อาทิ LINE TV Facebook เว็บไซต์ และ YouTube การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลให้กระบวนการสื่อข่าวบันเทิงในยุคหลอมรวมสื่อ บรรณาธิการต้องสนองความต้องการผู้รับสารด้วยการนำเสนอข้อมูลข่าวที่สังคมกำหนดให้ความสนใจ โดยทำหน้าที่เป็นผู้เฝ้าประตูคัดกรองความถูกต้องของข้อมูลและวางแผนเพื่อบริหารเนื้อหาข่าว 1 ข่าวให้มีรูปแบบที่หลากหลาย สามารถนำเสนอในช่องทางสื่อดั้งเดิมและสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านผู้สื่อข่าวบันเทิงต้องมีทักษะในกระบวนการผลิตและนำเสนอรายการข่าวหรือผู้สื่อข่าว 1 คน ต้องสามารถสืบค้นหาข่าว สัมภาษณ์ บันทึกภาพ ตัดต่อวิดีโอ เขียน เรียบเรียงและใช้อุปกรณ์สื่อสารรายงานข่าวผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้ทุกรูปแบบ

ณัฐรัชดา วัฒนาชัยผล. (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สื่อใหม่กับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการสื่อข่าว ยังคงมีรูปแบบการทำงานในกระบวนการสื่อข่าวแบบเดิม แต่มีการนำสื่อใหม่เข้ามาช่วยในเรื่องการถ่ายภาพด้วยกล้องดิจิทัลที่มีคุณภาพสูง การนำอากาศยานไร้คนขับหรือโดรนมาใช้ในการถ่ายภาพ มีการส่งข่าวด้วยสื่อสังคมออนไลน์ เช่น อินเทอร์เน็ต ไลน์ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ แอปพลิเคชันในมือถือ สมาร์ทโฟน เป็นต้น ทำให้การนำเสนอข่าวมีความรวดเร็วสดใหม่ ซึ่งบรรณาธิการก็ต้องมีความรอบคอบ เพิ่มวิจารณญาณในการเผยแพร่ข่าวผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น เพื่อสร้างมาตรฐานความน่าเชื่อถือของสื่อเช่นเดิม หากจะมีการใช้สื่อใหม่เกี่ยวกับอุปกรณ์หรือเครื่องมือในขั้นตอนต่างๆ และมีความรวดเร็วทันสมัยและตรงกับความต้องการของผู้รับข่าวสารซึ่งใช้ช่องทางการรับสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์

รุ่งลักษณ์ นาคพงศ์. (2561) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยในการบริหารงานข่าวของสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลและการปรับตัวในยุคที่ภูมิทัศน์สื่อมีการเปลี่ยนแปลง ผลการศึกษาพบว่า องค์กรข่าวของสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล มีการกำหนดนโยบายการนำเสนอข่าวบนความถูกต้องเป็นกลาง และนำเสนอถือปัจจัยด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลเป็นปัจจัยภายในองค์กรที่มีการขาดแคลนบุคลากรทำให้บุคลากรที่มีอย่างจำกัด ต้องมีความรอบรู้ในการปฏิบัติงาน รวมถึงปัญหาด้านการปรับตัวของบุคลากรรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ ส่วนปัจจัยด้านเทคโนโลยีส่งผลต่อการบริหารงานผ่านกระบวนการสื่อข่าวออนไลน์ และการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการผลิตข่าวปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการบริหารงานข่าวมากที่สุด คือ รายได้หลักที่มาจากการสนับสนุนและโฆษณาองค์กร จึงมีการนำเสนอ

ข่าวเพื่อสร้างความนิยมจากผู้รับชม รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการแข่งขันสูงจากจำนวนช่องดิจิทัลที่เพิ่มขึ้น องค์กรมีกระบวนการบริหารจัดการข่าวโดยการหลอมรวมสื่อ บูรณาการระหว่างกระบวนการสื่อสารแบบดั้งเดิมกับสื่อออนไลน์เข้าด้วยกัน เพื่อการนำเสนอข่าวยุคที่มีภูมิทัศน์สื่อเปลี่ยนไป โดยเพิ่มช่องทางการสื่อสารด้วยสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อตอบสนองพฤติกรรมของผู้รับชมในยุคดิจิทัลและเพื่อเพิ่มโอกาสทางธุรกิจ สิ่งสำคัญที่สุดต่อการนำเสนอข่าวในยุคดิจิทัลต้องอยู่ภายใต้กรอบจริยธรรมจรรยาบรรณที่ต้องรับผิดชอบต่อสังคมและต่อแหล่งข่าว

วิระยุทธ วิริยะ สัจจะจิตร (2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานข่าววิทยุไทยพีบีเอสออนไลน์ที่มีผลต่อการทำหน้าที่สื่อสารสาธารณะ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานข่าววิทยุไทยพีบีเอสออนไลน์ประกอบไปด้วย 2 ปัจจัยที่สำคัญ คือ 1. ปัจจัยภายใน ได้แก่ การบริหารจัดการความสามารถทางวิชาชีพเทคโนโลยี และ 2. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยปี 2551 รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี 2554 และระเบียบขั้นตอนของหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ วิทยุไทยพีบีเอสออนไลน์ มีโครงสร้างหน้าที่ในการบริหารงานข่าววิทยุไทยพีบีเอสออนไลน์ ประกอบด้วย 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายวิทยุออนไลน์ 89.0 ดิจิทัล ฝ่ายการสื่อดิจิทัลฝ่ายสร้างสรรค์ผลิตสื่อดิจิทัล โดยมีการกำหนดวาระข่าวด้วย 2 ส่วนสำคัญ คือ การจัดผังรายการที่เชื่อมโยงสัญญาณกับประเด็นข่าวสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยพีบีเอส และการกำหนดประเด็นข่าวสารการกำหนดประเด็นเชิงมหภาค เช่น นโยบายภาครัฐ ทั้งนี้ ผู้ศึกษามีการเสนอแนะให้มีการปรับปรุงด้านการบริหารจัดการข่าวและพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการนำเสนอข่าว รวมถึงปรับโครงสร้างของสถานีวิทยุไทยพีบีเอสออนไลน์ไม่ใช่นักสื่อดิจิทัล ทั้งนี้ควรลดขั้นตอนระเบียบของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานวิทยุไทยพีบีเอสออนไลน์ให้สอดคล้องกับสื่อสาธารณะอย่างแท้จริง

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรม มีประเด็นที่ศึกษาและมีความสอดคล้องกันอยู่ 5 ประเด็น คือ

1. ภูมิทัศน์สื่อเปลี่ยนแปลงไปทำให้สื่อต่างๆ ต้องพัฒนาและปรับตัว เพื่อสนองตอบความต้องการของมนุษย์ ตามพฤติกรรมการรับสารของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไป
2. ปัจจัยที่มีผลกระทบกับการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงมีหลายด้าน อาทิ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี วัสดุ อุปกรณ์ ทักษะความสามารถของบุคลากร จรรยาบรรณวิชาชีพ การแข่งขัน และงบประมาณ เป็นต้น
3. ปัญหาและอุปสรรค ในการบริหารงานข่าว เรื่องหนึ่งที่สำคัญคือวัสดุอุปกรณ์จำเป็นต้องมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย และบุคลากรต้องมีความสามารถในการใช้ ซึ่งการพัฒนาประสิทธิภาพงานข่าวของสื่อวิทยุกระจายเสียงในปัจจุบัน คือการนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญ เชื่อมโยงกับ

ระบบอินเทอร์เน็ต ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งทำให้ผู้รับฟังสามารถเข้าถึงเนื้อหารายการวิทยุได้มากขึ้น มีทั้งภาพ เสียง และการสื่อสารสองทาง ที่สามารถทำได้ทันที

4. ในขณะที่กระบวนการข่าวยังคงมีรูปแบบเดิม แต่บุคลากรงานข่าว จำเป็นต้องเพิ่มทักษะการทำงานมากขึ้น หากมีบุคลากรอย่างจำกัด แต่ละคนก็ต้องมีความสามารถในการทำงานที่หลากหลาย ด้าน มีการปรับตัวทั้งบุคลากรรุ่นเก่าและใหม่เข้าด้วยกัน มีความสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้มากขึ้น

5. การพัฒนารายการข่าว เกิดการแข่งขันในด้านคุณภาพ การสร้างสรรค์เนื้อหารายการมากขึ้น ควบคู่กับการรักษาจรรยาบรรณวิชาชีพ ความถูกต้อง เป็นกลาง น่าเชื่อถือ เสนอรายการที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีระเบียบวิธีวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. แหล่งข้อมูล
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกร่วมกับการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 3.1 การออกแบบการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย	ทฤษฎี/แนวคิด	แหล่งข้อมูล	วิธีรวบรวมข้อมูล
1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	- แนวคิดเกี่ยวกับภูมิทัศน์สื่อ - แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานข่าว วิทยุกระจายเสียง	- ผู้ให้ข้อมูลหลัก กลุ่มผู้บริหารระดับสูง กลุ่มผู้บริหารระดับปฏิบัติการ - เอกสารที่เกี่ยวข้อง	ศึกษาจากเอกสาร และสัมภาษณ์ผู้ให้ ข้อมูล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	- แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานข่าว วิทยุกระจายเสียง - แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของเทคโนโลยีในการบริหารงานข่าว	- ผู้ให้ข้อมูลหลัก ทั้ง 3 กลุ่ม กลุ่มผู้บริหารระดับสูง กลุ่มผู้บริหารระดับปฏิบัติการและ	ศึกษาจากเอกสาร สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เชิงลึกทั้ง 3 กลุ่ม สังเกตการณ์

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์การวิจัย	ทฤษฎี/แนวคิด	แหล่งข้อมูล	วิธีรวบรวมข้อมูล
	- ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร องค์กร	ผู้ปฏิบัติงานด้านการข่าว เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
3. เพื่อศึกษาปัญหาและ อุปสรรคที่มีผลต่อ กระบวนการ บริหารงานข่าวของ สถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย	- แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของ เทคโนโลยีในการบริหารงาน ข่าว - ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร องค์กร - แนวคิดด้านปัจจัยและแรง กดดันที่มีผลต่อการบริหารงาน ข่าว	- ผู้ให้ข้อมูล ทั้ง 3 กลุ่ม ผู้บริหารระดับสูง กลุ่มผู้บริหารระดับ ปฏิบัติการและ ผู้ปฏิบัติงานด้านการข่าว	ศึกษาจากเอกสาร สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล สังเกตการณ์

2. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มี 2 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แหล่งข้อมูลจากบุคคล แบ่งเป็น 2 กลุ่ม รวมจำนวน 12 คน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บริหารระดับสูง ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นผู้ที่มีหน้าที่บริหารงานองค์กร อาทิ กำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร กำหนดกลยุทธ์ กำหนดนโยบาย และวางแผน ระยะยาว รวมถึงการตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่มีความสำคัญ เป็นต้น ทั้งนี้ผู้ศึกษาทำการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 2 คน ได้แก่

- 1) นางพิชญา เมืองเนา รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์
- 2) นายทองศ มหามนตรี ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้บริหารระดับปฏิบัติการและผู้ปฏิบัติงานด้านการข่าว ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการข่าว ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ไม่ต่ำกว่า 10 ปี โดยเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในตำแหน่ง ผู้อำนวยการส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าว บรรณาธิการข่าว ผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศและดำเนินรายการ ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ทั้งหมดรวมจำนวน 10 คน ได้แก่

- 1) นายจำลอง อนันตสุข ผู้อำนวยการส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าว สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

2) นางสาววนิดา สุขกาย บรรณาธิการข่าวสายข่าวเกษตรและเทคโนโลยี และนางสาวกรรณิกา แก้วใส บรรณาธิการข่าวสายข่าวการเมืองและความมั่นคง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

3) นายอภิสิทธิ์ จันทรเต็ม, นางสาวมาลี ไชโย, นางสาวนฤนาถ แข็งขัน และนางสาวพรหมธิดา ทิพยานนท์ ผู้สื่อข่าวสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย รวมจำนวน 4 คน

4. นายบุญมา ศรีหมาด, นายทรงพล ชูเวช และ นางสาวชัชศิลป์ คนคล่อง ผู้ประกาศข่าวและดำเนินรายการข่าวสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย รวมจำนวน 3 คน

ทั้งนี้ การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้ศึกษาใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์ว่าจะต้องเป็นผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของการบริหารกิจการกระจายเสียงของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย รวมทั้งผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในส่วนที่ดูแลใกล้ชิดงานด้านบริหารรายการข่าวที่สำคัญเป็นผู้ปฏิบัติงานโดยตรงซึ่งมีผลต่อการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยทั้งสิ้น

ส่วนที่ 2 แหล่งข้อมูลจากเอกสาร ประกอบไปด้วย จากหนังสือวารสาร 72 ปี กรมประชาสัมพันธ์ และแผนปฏิบัติการกรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ. 2563-2580 และระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ฉบับสมบูรณ์ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี รวมถึง แหล่งข้อมูลที่มาจากรายการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (Radio Thailand)

3. เครื่องมือการวิจัย

เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงใช้การสัมภาษณ์แหล่งข้อมูลแบบเจาะลึก โดยทำการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างมีคำถามแน่นอน และอาจลดหรือเพิ่มเติมบางส่วนหากเป็นประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย จึงสามารถปรับเปลี่ยนความยืดหยุ่นเพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ พร้อมกับการสังเกตการณ์ด้านการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย โดยแบ่งชุดการเก็บข้อมูลออกเป็น 3 ฉบับเพื่อรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ทั้ง 2 กลุ่ม ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 1

กลุ่มผู้บริหารระดับสูง ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ประกอบไปด้วย ประเด็นการให้สัมภาษณ์ ดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

2) นโยบายในด้านงานข่าว ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ เป็นอย่างไร

3) โครงสร้างด้านงานข่าว เป็นอย่างไร

4) เทคโนโลยีสื่อสารในยุคดิจิทัล ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย หรือไม่ อย่างไร

5) สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีวิธีการในการปรับเปลี่ยนและรับมือกับความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล อย่างไร

6) สภาพการแข่งขันในการนำเสนอข่าว ของสื่อในปัจจุบันมีผลกระทบต่องานด้านกรข่าวของสถานีหรือไม่ อย่างไร และมีวิธีการรับมือ แก้ปัญหา หรือต่อสู้กับการแข่งขันนั้นอย่างไร

7) ปัจจัยใดบ้างที่มีผลกระทบต่อการบริหารงานข่าวของสถานี

(ปัจจัยภายใน ได้แก่ 1. ด้านบุคลากร จำนวนคน ความเชี่ยวชาญความรู้ความสามารถของบุคลากร การสื่อสารด้านงานข่าวในองค์กรเป็นอย่างไร 2. ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงานเพียงพอหรือไม่อย่างไร ส่วนปัจจัยภายนอก อาทิ ด้านการแข่งขัน การหารายได้ เทคโนโลยี เป็นต้น)

8) สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีปัญหาหรือ อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานข่าวอย่างไร

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 2

กลุ่มผู้บริหารระดับปฏิบัติการ ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ประกอบไปด้วยประเด็นการให้สัมภาษณ์ ดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

2) จากอดีตสู่ปัจจุบันการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง

3) สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีนโยบายในการบริหารงานข่าวอย่างไร

4) โครงสร้างและกระบวนการบริหารงานข่าว ของส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าว เป็นอย่างไร

5) ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลมีผลกระทบต่อกระบวนการข่าว ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย อย่างไรบ้าง

6) ในกระบวนการผลิตงานข่าว เรามีการปรับตัว เพื่อพัฒนาคุณภาพของงานข่าวอย่างไรบ้าง

7) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตงานข่าว มีอะไรบ้าง

(ปัจจัยภายใน ได้แก่ 1. ด้านบุคลากร จำนวนคน ความเชี่ยวชาญความรู้ความสามารถของบุคลากร การสื่อสารด้านงานข่าวในองค์กรเป็นอย่างไร 2. ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงานเพียงพอหรือไม่อย่างไร ส่วนปัจจัยภายนอก อาทิ ด้านการแข่งขัน การหารายได้ เทคโนโลยี เป็นต้น)

8) ขั้นตอนการผลิต ทั้งด้านการบริหารงานกองบรรณาธิการ การบริหารประเด็นข่าว แหล่งข่าว ตรวจสอบ การนำเสนอ เป็นอย่างไร

9) ปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานข่าววิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ เป็นอย่างไร

ฉบับที่ 3 แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 2

กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านการข่าว ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ประกอบไปด้วย ประเด็นการให้สัมภาษณ์ ดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
- 2) ท่านได้รับการสื่อสารนโยบายด้านการข่าวของสถานีหรือไม่อย่างไร (มีการสื่อสารนโยบายมาถึงผู้ปฏิบัติหรือไม่) อย่างไร
- 3) ขั้นตอนกระบวนการทำข่าว ผลิตรายการข่าว ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นอย่างไร (-ได้รับมอบหมายงาน/-การกำหนดประเด็น/-การหาข้อมูล/-การลงพื้นที่ทำข่าว/-การประเมินความน่าเชื่อถือ /-ตรวจสอบความน่าเชื่อถือ /-การนำเสนอ)
- 4) สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบวนการผลิตข่าวและรายการอย่างไร
- 5) บุคลากร อุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ ในการผลิตข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เพียงพอต่อความต้องการใช้หรือไม่
- 6) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการข่าว มีอะไรบ้าง (บุคลากร วัสดุ เครื่องมืองบประมาณ)
 ทั้งนี้ มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยใช้วิธีตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย
 - 1) นายอนุสรณ์ ปานะศุทธะ ผู้อำนวยการสำนักประชาสัมพันธ์เขต 8 (กาญจนบุรี) กรมประชาสัมพันธ์
 - 2) อาจารย์ ดร.เมธาวิณ สาระยาน ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
 - 3) นายธนวัติ วงศ์วิริยนิช นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ ผู้สื่อข่าวสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารระดับสูง กลุ่มผู้บริหารระดับปฏิบัติการ และ กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านการข่าว จำนวน 12 คน โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ และจดบันทึกรายละเอียดคำให้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง ซึ่งในระหว่างการสัมภาษณ์มีการบันทึกเสียง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงและความคิดเห็นจากผู้ให้ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงสภาพการการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และสำหรับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะนำเสนอโดยแยกเป็นประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

- 1) สภาพการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
- 2) ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
- 3) ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิจัย เรื่อง การบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สภาพการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

- 1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างการดำเนินการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
- 1.2 นโยบายด้านการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
- 1.3 โครงสร้างส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าวของวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
 - 1.3.1 โครงสร้างการบริหารงานส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการ
 - 1.3.2 บุคลากรและหน้าที่ของฝ่ายข่าวและรายการ
- 1.4 การบริหารงานข่าวของวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
 - 1.4.1 แผนปฏิบัติราชการกรมประชาสัมพันธ์
 - 1.4.2 แผนปฏิบัติการด้านการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
 - 1.4.3 กระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

- 2.1 ปัจจัยภายในที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
 - 2.1.1 ความเป็นระบบราชการ
 - 2.1.2 นโยบาย
 - 2.1.3 บุคลากร
- 2.2 ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
 - 2.2.1 ความเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี
 - 2.2.2 การแข่งขันและการหารายได้

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

- 3.1 โครงสร้างการบริหารด้านบุคลากรในระบบราชการ
- 3.2 ความไม่มั่นคงในอาชีพ
- 3.3 บุคลากรไม่เพียงพอ
- 3.4 กฎและระเบียบราชการที่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน
- 3.5 วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย

ส่วนที่ 1 สภาพการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ข้อมูลด้านการดำเนินการและการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับ โครงสร้างการดำเนินงาน นโยบายในด้านการบริหารงานข่าว โครงสร้างส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าว และ การบริหารงานข่าวของวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

จากการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย หรือที่หลายคนเรียกติดปากกันว่า สวท. พบว่า เป็นหน่วยงานของรัฐ มีสถานะเป็น สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติของประเทศไทย สังกัดกรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้กำกับดูแล

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นองค์กรหลักของประเทศที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ ปี 2482 เป็นต้นมา ถือเป็นวิทยุกระจายเสียงของชาติ มีเครือข่ายอยู่ทั่วประเทศมีบทบาทสำคัญที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของรัฐบาล เพื่อให้ประชาชนเกิดความเลื่อมใสในระบบอบประชาธิปไตย โดยต่อมาในปี 2540 กรมประชาสัมพันธ์ได้พัฒนางานวิทยุกระจายเสียง ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาฉบับที่ 8 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่มุ่งเน้นการดำเนินงานในฐานะสื่อของรัฐที่เป็นสาธารณะ เพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาคุณภาพคนและสังคม โดยปรับปรุงการบริหารงานวิทยุกระจายเสียง เป็น 3 ระดับ คือ

1) วิทยุกระจายเสียงแห่งชาติ เป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงหลักของประเทศ เพื่อบริการข้อมูลข่าวสารความรู้แก่ประชาชนทั่วประเทศ เกี่ยวกับเรื่องที่มีความสำคัญระดับชาติ หลากหลาย กว้างขวาง ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและศิลปวัฒนธรรม และมีเป้าหมาย

สำคัญเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจทัศนคติที่ดี จิตสำนึกของความเป็นไทย ความสามานสามัคคี และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนไทยในชาติ เพื่อดำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

2) **วิทยุกระจายเสียงท้องถิ่น** เป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงที่รับใช้บริการประชาชน ในระดับท้องถิ่น ส่งกระจายเสียงออกอากาศโดยมีเป้าหมายครอบคลุมพื้นที่ท้องถิ่นแต่ละจังหวัด ของประเทศ ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างส่วนราชการ องค์กรท้องถิ่นกับประชาชน และรวม ประชาชนด้วยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารความรู้ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยคำนึงถึง กลุ่มเป้าหมายและประโยชน์ ที่ประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับเป็นสำคัญ

3) **วิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศ** เพื่อให้ข่าวสารความรู้ เกี่ยวกับการเมืองของไทย ในต่างประเทศ สร้างภาพลักษณ์ที่ดีของชาติในสังคมโลก เป็นการบริการกระจายเสียงคลื่นสั้นและ เครื่องข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับคนไทย ที่พำนักอยู่ในต่างประเทศ รวมทั้งชาวต่างประเทศ ในภูมิภาคต่างๆ ของโลก ที่สนใจติดตามความเคลื่อนไหวจากเมืองไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศ เพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทย (72 ปี กรมประชาสัมพันธ์. 2548)

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และ โครงสร้างการบริหารงานดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์ "องค์กรหลักที่เป็นเลิศด้านการกระจายเสียงแบบมีอาชีพ เพื่อเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสาร นำสังคมไทยสู่ประชาคมอาเซียน"

พันธกิจ

1) กระจายเสียงเพื่อสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ของรัฐด้านนโยบาย ข้อมูลข่าวสาร และสะท้อนปัญหาของประชาชนสู่รัฐบาล ตลอดจนส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชน

2) สนับสนุน ส่งเสริมการศึกษาและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ทั้งภายในและ ภายนอกประเทศเพื่อประโยชน์ด้านความมั่นคงและส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3) ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมายยุทธศาสตร์

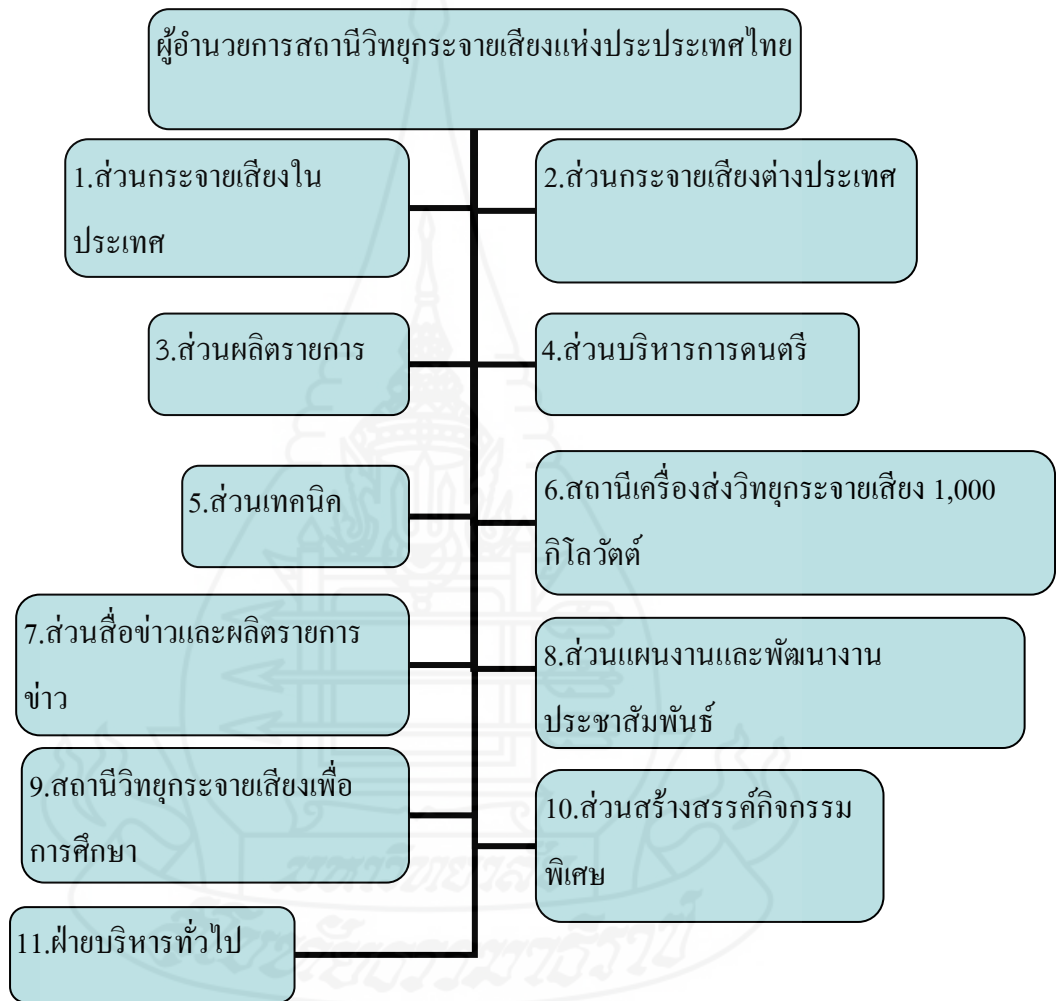
4) ขับเคลื่อนการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารนโยบายและดำเนินงานของรัฐ อย่างมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ

5) พัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพด้านการกระจายเสียง

6) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเป็น ที่ยอมรับอย่างมีอาชีพและมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

โครงสร้างการบริหารงาน

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย หน่วยงานอยู่ในสังกัดกรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี จัดการโครงสร้างการบริหารงาน ออกเป็น 11 ส่วนงาน และจัดตั้งเป็นการภายใน 3 ส่วนงาน ในการควบคุมของผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จัดการโครงสร้างการบริหารงานออกเป็น 11 ส่วนงาน ดังนี้

ภาพที่ 4.1 แผนผังแสดงโครงสร้างการบริหารงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

1) ส่วนกระจายเสียงในประเทศ

ส่วนกระจายเสียงในประเทศ (สจน.) มีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้

1.1) บริหารจัดการการกระจายเสียงภาคในประเทศ

1.2) ศึกษา วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย เพื่อวางแผนและจัดทำผังรายการหลักและผังรายการประจำวัน

1.3) ศึกษา วิเคราะห์เพื่อวางแผนการผลิตและเผยแพร่สื่อวิทยุกระจายเสียงเพื่อการประชาสัมพันธ์ให้กับหน่วยงานภาครัฐ

1.4) วางแผนและประสาน สวท.ภูมิภาคเพื่อร่วมกันผลิตรายการเฉพาะกิจในภาวะวิกฤตและเหตุการณ์สำคัญๆ

1.5) วิเคราะห์ความสำคัญของการกิจการถ่ายทอดเสียงและดำเนินงานถ่ายทอดเสียง

1.6) วางแผนและประสานงาน

2) ส่วนกระจายเสียงต่างประเทศ

กระจายเสียงต่างประเทศ (สพต.) มีบทบาทหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดทำนโยบาย วางแผนการกระจายเสียงและผลิตรายการ ตลอดจนดำเนินการกระจายเสียงเพื่อกลุ่มเป้าหมายชาวไทย ในต่างประเทศ และชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย เป็นศูนย์กลางในการบริการแลกเปลี่ยน ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมระหว่างประเทศ ดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกับนานาประเทศ โดยยึดหลักการประชาสัมพันธ์เพื่อความมั่นคงของชาติเป็นหลัก โครงสร้างการบริหารจัดการของส่วนกระจายเสียงต่างประเทศ ประกอบด้วย 4 กลุ่ม ภาชายุโรป 1 ภาชายุโรป 2 ภาษาเอเชีย 1 และ ภาษาเอเชีย 2

3) ส่วนผลิตรายการ

ส่วนผลิตรายการ (สพร.) มีบทบาทหน้าที่หลักในการจัดทำสปอต สารคดี บทความ และผลิตรายการ โดยเฉพาะงานที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ (ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนมาก) เป็นงานที่มีปัจจัยประกอบหลายด้าน เช่น

- เงื่อนไขเรื่องเวลาที่กระชั้น

- ความถูกต้องของเนื้อหาและการใช้ภาษาที่ถูกต้องและแม่นยำ

- ต้องส่งงานให้สำนักพระราชวังตรวจสอบก่อนออกอากาศทุกครั้ง

- ด้วยเหตุผลข้างต้น จึงเป็นความท้าทายอย่างยิ่งที่ สพร. ดำเนินการด้วยความ

เป็นมืออาชีพด้วยบุคลากรที่มีประสบการณ์มายาวนาน และจะรักษามาตรฐานเช่นนี้ตลอดไป

4) ส่วนบริหารการดนตรี

ส่วนบริหารการดนตรี มีหน้าที่ รับผิดชอบในการสร้างสรรค์และผลิตงานเพลงศึกษา คันทรี และพัฒนาดนตรีไทย ดนตรีสากล ให้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ในการเผยแพร่ นโยบายที่สำคัญของรัฐบาลและองค์กร อนุรักษ์ ส่งเสริม และสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย จัดฝึกอบรมและให้ความรู้ด้านวิชาการดนตรีและขับร้องจัดแสดงดนตรีเพื่อประชาชนและเยาวชน สนับสนุนการผลิตรายการ และสเปคต ตลอดจนดูแลและจดทะเบียนลิขสิทธิ์ รวมทั้งการรวบรวมผลงานเพลงของวงดนตรีกรมประชาสัมพันธ์ และเพลงอื่นที่เป็นสมบัติของกรมประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วยฝ่ายต่างๆ ดังนี้

- ฝ่ายดนตรีสากล
- ฝ่ายดนตรีไทย
- ฝ่ายประสานการผลิตสื่อดนตรีและคลังเพลง

5) ส่วนเทคนิค

ส่วนเทคนิค มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ ควบคุม กำกับดูแล สนับสนุนงานด้านช่างเทคนิคในความรับผิดชอบ เพื่อให้ภารกิจของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ดำเนินการไปได้ด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ สามารถตอบสนองแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายด้านต่างๆ ของรัฐบาลได้เป็นอย่างดี โครงสร้างการบริหารจัดการของส่วนเทคนิค ประกอบด้วย 5 ฝ่าย ดังนี้

- 5.1) ฝ่ายช่างห้องส่งวิทยุกระจายเสียง
- 5.2) ฝ่ายช่างเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียง 1
- 5.3) ฝ่ายช่างเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียง 2
- 5.4) ฝ่ายพัสดุช่างและบำรุงรักษา
- 5.5) ฝ่ายช่างถ่ายทอดและเชื่อมโยงสัญญาณ

6) สถานีเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียง 1000 กิโลวัตต์

สถานีเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียง 1000 กิโลวัตต์ มีหน้าที่ในควบคุมการส่งกระจายเสียง ดูแล ซ่อมบำรุงรักษา เครื่องส่งวิทยุกระจายเสียง ระบบ เอเอ็ม ความถี่ 891 กิโลเฮิรตซ์ ขนาดกำลังส่ง 1000 กิโลวัตต์ ให้สามารถส่งกระจายเสียงได้อย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ ประชาชนสามารถรับฟังข้อมูลข่าวสาร และนโยบายของรัฐบาล ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยได้อย่างทั่วถึง

7) ส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าว

ส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าว มีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้

7.1) บริหารงานข่าวตามนโยบายรัฐบาลและกรมประชาสัมพันธ์

7.2) ผลิตและเผยแพร่ข่าวประจำวัน แบ่งเป็น ข่าวภาคหลัก 4 ภาค ออกอากาศ เวลา 07.00น. 12.00น./ 19.00น./ 20.00น. และข่าวต้นชั่วโมง 13 ภาค เริ่มเวลา 16.00น. ถึง 01.00น.

7.3) ผลิตและเผยแพร่รายการข่าว ประกอบด้วย สารคดีเฉลิมพระเกียรติ สารคดีเชิงข่าว รายการพิเศษ ออกอากาศในข่าวภาคหลัก

7.4) ดำเนินงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

8) ส่วนแผนงานและพัฒนางานประชาสัมพันธ์

ส่วนแผนงานและพัฒนางานประชาสัมพันธ์ มีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้

8.1) จัดทำแผนงาน คำของบประมาณ และจัดทำคำรับรองปฏิบัติราชการตามตัวชี้วัด

8.2) รวบรวมและรายงานผลการดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โครงการประชาสัมพันธ์ตามยุทธศาสตร์ นโยบายเร่งด่วนและโครงการที่เกี่ยวข้องกับแผนงานและโครงการ

8.3) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งาน/กิจกรรมของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยทั้งภายในและภายนอก

8.4) รับผิดชอบดำเนินการ การศึกษาดูงาน การรับนักศึกษาเข้าฝึกทักษะภายในส่วน/ฝ่ายสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

9) สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา

สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา (สวศ.) เป็นสื่อวิทยุกระจายเสียงที่มุ่งเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้ที่หลากหลายแก่คนไทยทุกกลุ่มอายุอย่างต่อเนื่องตามอัธยาศัย มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

9.1) ทำหน้าที่สถานีแม่ข่ายในการส่งกระจายเสียงรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

9.2) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานการศึกษาของรัฐ เพื่อการใช้สื่อทางวิทยุกระจายเสียง และสื่อสารสนเทศเพื่อการกระจายเสียง (New Media)

9.3) ดำเนินการผลิตรายการเพื่อการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

9.4) ดำเนินการผลิตรายการที่สนองความต้องการของท้องถิ่น เพื่อให้ความรู้ข่าวสารในด้านต่างๆ

10) ส่วนสร้างสรรค์กิจกรรมพิเศษ

ส่วนสร้างสรรค์ กิจกรรมพิเศษ มีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้

10.1) ดำเนินการสร้างสรรค์งาน ออกแบบกิจกรรม เพื่อสนับสนุนภารกิจของหน่วยงานและการประชาสัมพันธ์ของรัฐ ให้สอดคล้อง ตรงตามแนวคิดหลักของงาน และตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

10.2) ดำเนินการสร้างสรรค์รูปแบบ วิธีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงานผ่านสื่อประเภทต่างๆ ทั้งสื่อเดิม และสื่อใหม่ โดยเฉพาะ Social Media เพื่อให้เข้าถึงและครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

10.3) ประสานงานกับหน่วยงานภายในและภายนอก เพื่อประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของหน่วยงาน

10.4) ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์ ในรูปแบบข่าวประชาสัมพันธ์ อินโฟกราฟิก คลิปวีดีโอ รายการ Live สด และสปอตประชาสัมพันธ์ตามนโยบายรัฐบาล

10.5) ตรวจสอบ ควบคุม เนื้อหาของสื่อออนไลน์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

10.6) ติดตามประเมินผลการดำเนินการประชาสัมพันธ์ทางสื่อออนไลน์

10.7) ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

11) ฝ่ายบริหารทั่วไป

ฝ่ายบริหารงานทั่วไป เป็นหน่วยงานอำนวยความสะดวกให้การสนับสนุน บริหารจัดการ และให้บริการเกี่ยวกับงานบริหารงานบุคคล งานการเงิน งานธุรการ งานเลขานุการ งานประชาสัมพันธ์ งานสวัสดิการ และงานบริหาร บริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (Radio Thailand ,nbt.prd.go.th)

1.2 นโยบายการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

การบริหารงานภายใต้ นโยบายสำคัญในฐานะสื่อมวลชนของรัฐ

ในปัจจุบันสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในฐานะสื่อมวลชนของรัฐ และเป็นกลไกหนึ่ง ของกรมประชาสัมพันธ์ ในการดำเนินงานให้บรรลุนิติสัมพันธ์ ได้กำหนดแนวทางที่จะพัฒนาการดำเนินงาน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีนโยบายที่จะมุ่งขยายโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเพิ่มขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ได้รับข้อมูลข่าวสารเหตุการณ์สำคัญๆ อย่างถูกต้อง รวดเร็วทันสมัย เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคประชาชน และประชาชนทั่วไป ไปเน้นการสร้างระบบสื่อสารสองทาง (Two Way Communication) โดยเปิดโอกาส

ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อสะท้อนความคิดข้อเสนอแนะจากประชาชน
สู่รัฐบาลและจากรัฐบาลสู่ประชาชน (72 ปี กรมประชาสัมพันธ์. 2548)

แม้ปัจจุบันปฏิเสธไม่ได้ที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจะเปลี่ยนแปลงไป จนหลายคน
มองว่าวิทยุกระจายเสียงจะเป็นสื่อที่ผู้คนให้ความสนใจลดลง ส่งผลให้คนฟังวิทยุค่อยๆ ลดลงจากเดิมมาก
ทั้งนี้ในด้านนโยบายการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จากการสัมภาษณ์
ผู้บริหารระดับสูงของกรมประชาสัมพันธ์ พบว่า ยังมีคนอีกกลุ่มหนึ่งที่ต้องการฟังวิทยุ เนื่องจากยัง
เข้าไม่ถึงเทคโนโลยี ยังจำเป็นต้องฟังวิทยุ จึงเลือกรับฟังวิทยุแห่งประเทศไทย เพราะประชาชนให้
ความสำคัญ รอฟังข่าวสารจากวิทยุกระจายเสียงของชาติ เนื่องจากราคาถูก ไร้อินเทอร์เน็ตฟังได้

"....ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้คนฟังวิทยุค่อยๆ ลดลง แต่มองว่า วิทยุไม่ได้
หายไปจากประเทศไทย เพราะยังมีคนอีกมากมายซึ่งเป็นกลุ่มที่เข้าไม่ถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่
ยังต้องฟังวิทยุอยู่...." (พิชญา เมืองนาวี, รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์, สัมภาษณ์เมื่อ 10 มิถุนายน
2563)

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จึงมีนโยบายการบริหารงานข่าวที่ต้อง
เน้นไปในการนำเสนอข่าวสารที่ให้ความสำคัญกับความถูกต้อง ชัดเจน เทียบตรงและครบถ้วน
มีการตรวจสอบค้นหาข้อเท็จจริงก่อนนำเสนอสำคัญที่สุด คือความน่าเชื่อถือ เพื่อให้ประชาชน
มั่นใจและมั่นคงในความเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารที่มาจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
พร้อมทั้ง นำเสนอนโยบายสำคัญของรัฐบาลให้ประชาชนรับรู้ เข้าใจ ได้ประโยชน์ จากข้อมูลข่าวสาร
ที่จำเป็นจากรัฐบาลสู่ประชาชน และสะท้อนความคิดเห็นความต้องการของประชาชนสู่รัฐบาล

"....นโยบายในด้านการบริหารงานข่าวของวิทยุแห่งประเทศไทย คือ การสร้าง
การรับรู้ ในข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น ไปสู่ประชาชน สะท้อนความคิดเห็นของประชาชน จากระดับ
ล่างสู่ภาครัฐ และจากภาครัฐสู่ประชาชน ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องและ
ครบถ้วน...." (พิชญา เมืองนาวี, รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์, สัมภาษณ์เมื่อ 10 มิถุนายน 2563)

ทั้งนี้ การเกิดขึ้นของสื่อในปัจจุบัน ที่ข่าวสารมาจากหลากหลายช่องทาง มีทั้ง
ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงและบิดเบือน และหากเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีผลกระทบต่อวงกว้าง
ประชาชนส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญและรอฟังข่าวสารจากวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
บางครั้งการนำเสนอข่าวของวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยอาจมีความล่าช้ากว่าสื่อช่องทางอื่น
เนื่องจากต้องมีการตรวจสอบ ถักนกรอง ค้นหาข้อเท็จจริง จนมั่นใจว่าข่าวสารที่จะนำเสนอเป็น
เรื่องจริง มีความถูกต้อง ส่วนเรื่องของความรวดเร็วในการนำเสนอข่าวสารก็เป็นสิ่งที่จำเป็นและ
สำคัญ แต่เป็นความสำคัญในลำดับถัดไป เพื่อให้ประชาชนมั่นใจและเชื่อถือในความเป็นวิทยุของ
ชาติของสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย

".....จำเป็นต้องเชื่อถือได้ เพราะเราขายความน่าเชื่อถือ เรื่องของความเร็วก็น่าเชื่อถือ เร็วเท่าที่จะทำได้ แต่สำคัญที่สุดต้องมีความน่าเชื่อถือ เพราะเราเป็นวิทยุกระจายเสียงของชาติ....." (ทองทศ มหามนตรี ,ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

นโยบายสำคัญในการนำเสนอข่าวสารสู่ประชาชน ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มี 3 ประการ คือ

1) ข่าวสารที่นำเสนอสู่ประชาชนต้องเป็นข่าวสารที่ประชาชนต้องรู้

ข้อสำคัญประการแรก คือข่าวสารนั้นเป็นเรื่องที่ประชาชนต้องรู้ หมายถึง หากไม่รู้ อาจมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง เช่น เรื่องการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ประชาชนต้องรู้วิธีการที่จะต้องป้องกันตัวเองอย่างไร หรือหากเป็นผู้ที่ติดเชื้อจะต้องปฏิบัติตัวอย่างไร เพื่อไม่ให้เชื้อโรคแพร่กระจายสู่ผู้อื่น เป็นต้น

2) ข่าวสารที่นำเสนอสู่ประชาชนต้องเป็นข่าวสารที่ประชาชนควรรู้

ประการที่สอง คือข่าวสารนั้น เป็นเรื่องที่ประชาชนควรรู้ เช่น นโยบายสำคัญๆ ของรัฐบาลที่เผยแพร่สู่ประชาชนเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงหรือรับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ตามสิทธิของตนเอง หรือเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย หากประชาชนไม่ทราบอาจต้องตกเป็นผู้กระทำผิด เป็นต้น

3) ข่าวสารที่นำเสนอสู่ประชาชนต้องเป็นข่าวสารที่ประชาชนอยากรู้

ประการที่สาม คือข่าวสารนั้น เป็นเรื่องที่ประชาชนอยากรู้ หมายถึง นอกจากจะนำข่าวสารสู่ประชาชนแล้ว การสะท้อนความคิดเห็นของประชาชนไปสู่ภาครัฐ เพื่อให้ภาครัฐทราบความเดือดร้อน ความต้องการของประชาชนนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ การพัฒนาคุณภาพชีวิต ประชาชนจะได้รับรู้ สิทธิประโยชน์ของตัวเอง เช่น การเข้าถึงสิทธิ์การรับเงินเยียวยา 5,000 บาท ในช่วง การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของประชาชนทั่วไป ผู้สูงอายุหรือคนพิการต้องดูแลอย่างไรบ้าง ในสิทธิต่างๆ นำเสนออย่างต่อเนื่อง เนื่องจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ถือเป็นหน่วยงานกลาง ในการสื่อสารระหว่างภาครัฐกับประชาชน ประชาชนมีความสงสัยในเรื่องใด รัฐมีหน้าที่ชี้แจง เพื่อให้ประชาชนรับทราบ

ดังนั้น นโยบายทั้ง 3 ข้อ นี้ จึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการนำเสนอข่าวสารสู่ประชาชนของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ที่ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้อง ชัดเจนและครบถ้วน ในรูปแบบการนำเสนอต่างๆ เพื่อให้ประชาชนรับรู้และเกิดความเข้าใจมากขึ้นเพื่อต่อยอดให้ประชาชนรู้สิทธิอันพึงมีของตนเองในการรับบริการจากภาครัฐ

".....การสร้างการรับรู้ การส่งข้อมูลข่าวสารไปสู่พี่น้องประชาชน สิ่งสำคัญ คือ 1) เป็นข่าวสารที่ประชาชนต้องรู้ 2) ข่าวสารที่ประชาชนควรรู้ และ 3) ข่าวสารที่ประชาชนอยากรู้ หมายถึง การสะท้อน ความคิดเห็น ของประชาชน จากระดับล่าง ผู้ภาครัฐ และจากภาครัฐสู่ประชาชนเพราะ ฉะนั้น ทั้งสามข้อนี้ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องและครบถ้วน" (พิชญา เมืองเนา ,รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์,สัมภาษณ์เมื่อ 10 มิถุนายน 2563)

นอกจากนี้ นโยบายการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่มาจากผู้บริหารระดับสูง ซึ่งเป็นไปตามโครงสร้างของสถานีที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ นำเสนอข่าวสารที่มาจากนโยบายรัฐบาลเป็นหลัก ถูกถ่ายทอดจากผู้บริหารระดับสูงแล้วนำไปสู่ผู้ปฏิบัติเพื่อนำไปขยายผลเผยแพร่ในรูปแบบของข่าว สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่พบ คือ เรื่องการเมืองมีส่วนสำคัญในการนำเสนอ สามารถกำหนดทิศทางการนำเสนอ หากนำเสนอเรื่องการเมือง ต้องนำเสนอทั้งสองฝ่าย ซึ่งหากมีนำเสนอไม่เป็นกลางไม่ชัดเจน ก็อาจส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของวิทยุแห่งประเทศไทย

".....นโยบายส่วนใหญ่มาจากผู้บริหารในระดับสูง แล้วนำไปขยายผลเพื่อเผยแพร่ ทั้งรูปแบบของข่าว และการเมืองมีส่วนสำคัญ ในการกำหนดทิศทางการนำเสนอ ข่าวจะต้องมีบวก มีลบ มีทั้งสองฝั่งสองฝ่าย ต้องมีความชัดเจน ต้องเข้มแข็ง ต้องเด็ดขาด ถ้าไม่เด็ดขาดก็มีปัญหา เกิดความลำเอียงประชาชนจะไม่เชื่อถือ....." (จำลอง อนันตสุข, ผู้อำนวยการส่วนข่าวและผลิตรายการข่าว,สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

ทั้งนี้ การรับนโยบายผู้บริหารมาสู่การปฏิบัติ นอกจากจะทำในรูปแบบของการนำเสนอข่าวแล้วเพื่อเป็นสื่อสารระหว่างรัฐกับประชาชน และสร้างความเข้าใจที่ง่ายขึ้น มีการนำไปขยายผลในรูปแบบต่างๆ อาทิ การรายงาน รายการข่าว สกู๊ปพิเศษ สารคดี การสัมภาษณ์ เป็นต้น

".....หากนำเสนอในรูปแบบรายงานข่าวประชาชนยังไม่เข้าใจ เราก็นำเสนอเพิ่มเติมในรูปแบบอื่น เช่น ทำสกู๊ปข่าว รายการข่าว....."(ทองทศ มหามนตรี ,ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

1.3 โครงสร้างการบริหารงานส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

1.3.1 โครงสร้างการบริหารงานส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าว

จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในประเด็นที่เกี่ยวกับ โครงสร้างและการบริหารงานส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าวของ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย พบว่า มีโครงสร้างการบริหารงานแบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย ดังนี้

1) ฝ่ายข้าวและรายการข้าว มีบุคลากรที่ประกอบด้วย หัวหน้าบรรณาธิการข้าว บรรณาธิการข้าวแต่ละสาย ผู้ช่วยบรรณาธิการ ผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศข่าว รับผิดชอบและควบคุมการผลิตข่าวทั้งในและต่างประเทศ

2) ฝ่ายเทคนิค มีบุคลากรที่ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายเทคนิค และ เจ้าหน้าที่เทคนิคทำหน้าที่ในการตัดต่อเสียง ที่มาจากรายงานข่าว รายงานพิเศษ และควบคุมเสียงและการออกอากาศ และมีทีมพิเศษเพิ่มขึ้นมาสำหรับดูแลสื่อใหม่ (ทีมโซเชียล) เป็นต้น

3) ฝ่ายบริหารทั่วไป ประกอบด้วย ส่วนงานธุรการ และงานการเงิน ที่ทำหน้าที่บริหารจัดการงานด้านการเงิน บัญชี งานเอกสาร วารสารงานต่างๆ เป็นต้น

“....โครงสร้างงานข่าว แบ่งตามสายงาน ฝ่ายข่าวและรายการข่าว ฝ่ายเทคนิค ฝ่ายบริหารทั่วไป เพื่อให้สะดวกในการทำงาน และงานอื่นๆ....” (จำลอง อนันตสุข, ผู้อำนวยการส่วนข่าวและผลิตรายการข่าว .สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

1.3.2 บุคลากรและหน้าที่ของฝ่ายข่าวและรายการข่าว

สำหรับเรื่องบุคลากรของฝ่ายข่าวและรายการข่าว ในส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย นั้น จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องพบว่า บุคลากรด้านข่าวมีบทบาทสำคัญในการผลิตข่าวสารสู่ประชาชน ต้องใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์เฉพาะด้าน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าว ผู้ควบคุมหรือหัวหน้าบรรณาธิการข่าว บรรณาธิการข่าวประจำวัน บรรณาธิการข่าวต้นชั่วโมง (ทีมข่าวต้นชั่วโมง) ผู้ช่วยบรรณาธิการ ผู้สื่อข่าว (ใน/ต่างประเทศ) ทีมพิเศษ (ทีมโซเชียล) ดูแลระบบสื่อใหม่ (เฟซบุ๊ก, อินสตราแกรม, ทวิตเตอร์) ช่างตัดต่อ และ ผู้ประกาศข่าว ทั้งนี้สายงานข่าวมีการแบ่งทีมข่าวออกเป็นทั้งหมด 7 สาย ประกอบด้วย สายข่าวการเมืองและความมั่นคง, สายข่าวเศรษฐกิจ, สายข่าวสังคม สายข่าวพิเศษและภูมิภาค, สายข่าวเกษตร และดิจิทัล, สายข่าวต่างประเทศ, สายข่าวกีฬา และบุคลากรในตำแหน่งต่างๆ ทำหน้าที่ดังต่อไปนี้

- ผู้อำนวยการส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าว

มีหน้าที่ในการรับนโยบายด้านการข่าวมาถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติ กำกับและควบคุมประชุมหารือ ติดตามนโยบายด้านการข่าวของผู้บริหารระดับสูง เพื่อนำมากำหนดเป็นประเด็น และวางทิศทางการนำเสนอพร้อมทั้งควบคุมดูแลให้เป็นไปตามนโยบายหรือข้อสั่ง พร้อมทั้งวางแนวทางการพัฒนาในด้านต่างๆ

- หัวหน้าบรรณาธิการข่าว

มีหน้าที่ติดตามนโยบายด้านการข่าวจากผู้บริหาร เพื่อนำมากำหนดเป็นประเด็น และวางแผนการนำเสนอข่าวสาร ควบคุม ดูแล และนำผู้ปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายหรือข้อสั่ง ง่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติ และประชุมบรรณาธิการข่าวทุกสายเพื่อมอบหมายงานข่าว

- บรรณาธิการข่าวประจำวัน

มีหน้าที่ในการวิเคราะห์ ติดตามข่าว นำเสนอประเด็นที่น่าสนใจ เข้าสู่ที่ ประชุมโต๊ะข่าว เมื่อโต๊ะข่าวเห็นชอบให้ติดตามข่าวใด จะมอบหมายให้หัวหน้าสายข่าวรับไปสั่งการ ให้ผู้สื่อข่าว ในสายที่รับผิดชอบไปทำข่าว เมื่อผู้สื่อข่าวรายงานข่าวเข้ามายังกองบรรณาธิการแล้ว บรรณาธิการสามารถสัมภาษณ์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องเป็นการต่อยอดประเด็นข่าวให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นได้ หรือจะมอบหมายให้ผู้สื่อข่าวติดตามข่าวหรือประเด็นต่างๆ เพิ่มเติมจากการประชุม โต๊ะข่าว และ เรียบเรียงข่าวก่อนที่จะนำมาคัดเลือกเพื่อนำเสนอแก่ผู้ฟัง

- บรรณาธิการข่าวต้นชั่วโมง

นอกจากบรรณาธิการสายข่าวต่างๆ ทั้ง 7 สายแล้ว สถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย ยังมีการแบ่งการทำงานในส่วนของบรรณาธิการข่าวต้นชั่วโมง เนื่องจากสถานี วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเป็นสถานีหลักในการเป็นแม่ข่ายถ่ายทอดข่าวภาคบังคับ ที่สถานี วิทยุกระจายเสียงทุกแห่งรับสัญญาณออกอากาศ เวลา 07.00 น. /12.00 น. /19.00 น./20.00น.และข่าว ต้นชั่วโมงให้สถานีวิทยุกระจายเสียงในส่วนของภูมิภาค เครือข่ายสถานีวิทยุกระจายเสียงของกรม ประชาสัมพันธ์ ถ่ายทอดข่าวทุกต้นชั่วโมงมีทั้งหมด 10 ช่วง เวลา 09.00 น. /10.00 น. /11.00 น./14.00 น. /15.00 น./16.00 น./17.00 น. /21.00 น. /22.00 น. /23.00 น. ดังนั้น จึงต้องมีการบริหารงานข่าวทุก ต้นชั่วโมง เพื่อเตรียมพิจารณาประเด็นที่จะนำเสนอให้สอดคล้องกับที่ประชุมโต๊ะข่าว ทั้งนี้ทีมที่จะ ผลิตข่าวต้นชั่วโมงประกอบด้วย บรรณาธิการ 3 คน และ ผู้ช่วย บรรณาธิการ 3 คน

- ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ หรือที่เรียกว่าไม้สอง จะมีหน้าที่ช่วยบรรณาธิการ ติดตามข่าวหรือเข้าประชุมโต๊ะข่าวแทนตามที่บรรณาธิการข่าวมอบหมาย คัดเลือกประเด็นประเด็น หลัก-รอง ตรวจสอบเช็คข่าวให้ครบ ตามกรอบของประเด็นที่จะนำเสนอ ร้อยเรียงข่าวเป็นร่าง สคริปต์ข่าว ตรวจสอบก่อนส่งให้กับช่างเทคนิคและผู้ประกาศข่าวเพื่อเตรียมอ่านก่อนออกอากาศจริง

- ผู้สื่อข่าว (ทั้ง 7 สายข่าว)

ผู้สื่อข่าวแต่ละสายข่าว ประกอบด้วย สายข่าวการเมืองและความมั่นคง, สายข่าวเศรษฐกิจ, สายข่าวสังคม, สายพิเศษและภูมิภาค, สายข่าวเกษตร และดิจิทัล, สายข่าวต่างประเทศ, สายข่าวกีฬา เป็นผู้ที่จะต้องออกไปตระเวนหาข้อมูลข่าวสาร ลงพื้นที่ทำข่าวตามหมายข่าว หรือตามที่

บรรณาธิการ ได้มอบหมาย เมื่อได้ประเด็นที่ต้องการแล้ว เรียบเรียงเขียนข่าว ส่งกลับมายังสถานี หรือรายงานเรื่องราว หรือข้อเท็จจริงนั้นๆ เข้ามายังกองบรรณาธิการ เพื่อพิจารณานำออกอากาศต่อไป

- ผู้ประกาศข่าว

เมื่อบรรณาธิการข่าว ตรวจสอบบทสคริปต์ข่าว เรียบร้อยแล้ว ผู้ประกาศข่าว มีหน้าที่ ในการเตรียมความพร้อมก่อนออกอากาศ ทำความเข้าใจเนื้อหา ซ้อมอ่าน ก่อนออกอากาศจริง เพื่อลดความผิดพลาด

- ช่างเทคนิค-ตัดต่อ

ช่างเทคนิค-ตัดต่อ มีหน้าที่ในการควบคุมการออกอากาศ ลำดับข่าวให้ เป็นไปตามบท สคริปต์ข่าว พร้อมทั้งบันทึกเสียงสัมภาษณ์ในห้องส่งและตัดต่อเสียงจากการ สัมภาษณ์ที่ผู้สื่อข่าวลงพื้นที่ไปเก็บข้อมูลมาหากมีเสียงแทรก หรือมีคำผิด เป็นหน้าที่ของช่างเทคนิค

- ทีมพิเศษ (ทีมโซเชียล FB, IG ,TW)

สำหรับทีมพิเศษ (ทีมโซเชียล FB, IG ,TW) เป็นทีมสำหรับดูแลงานสื่อใหม่ ที่ต้องทำควบคู่ไปกับวิทยุ เช่น งานข่าวออนไลน์ ลงเพจเฟซบุ๊ก อินสตราแกรม ทวิตเตอร์ ผลิต อินโฟ กราฟิก เป็นต้น เป็นส่วนงานที่ดั่งขึ้นใหม่

".....โครงสร้าง สสข. ประกอบด้วย ผอ.สสข ผู้ควบคุม (หัวหน้า บก.) บก. ประจำวัน สายงานข่าว 7สาย การเมืองและความมั่นคง, เศรษฐกิจ, สังคม, สายพิเศษและภูมิภาค, เกษตรและดิจิทัล, ต่างประเทศ, สายข่าวกีฬา และทีมพิเศษ (ทีม โซเชียล) ช่างตัดต่อ....." (พรหมธิดา ทิพยานนท์, ผู้สื่อข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 26 สิงหาคม 2563)

ส่วนการทำงานระหว่าง สวท.ภูมิภาคกับ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (สวท.ส่วนกลาง) นั้นเป็นลักษณะของการผลิตข่าวเพื่อเป็นแม่ข่ายให้กับ สวท.ภูมิภาค รับสัญญาณ ออกอากาศทั้งในช่วงข่าว ภาคบังคับ ข่าวต้นชั่วโมงและเวลาที่เหมาะสมของแต่ละสถานี

".....การทำงานในส่วนของ ภูมิภาคกับส่วนกลาง ซึ่งจะมีช่วงที่ร่วมกัน ได้ ก็คือช่วงข่าวที่ส่วนภูมิภาค Link สัญญาณจากส่วนกลาง ส่วนข่าวจะผลิตให้กับทุกคลื่น....." (จำลอง อนันตสุข, ผู้อำนวยการส่วนข่าวและผลิตรายการข่าว, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

นอกจาก โครงสร้างงานข่าวที่แบ่งออกตามสายงาน ส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าว ฝ่ายเทคนิค ฝ่ายบริหารงานทั่วไปแล้ว สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยยังเตรียม วางแผนเพิ่ม โครงสร้างด้านงานสื่อใหม่และ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร รวบรวมจัดเก็บข้อมูลข่าวสารเพื่อไว้ สำหรับศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ และนำมาเผยแพร่ และเพิ่มความสะดวกในการทำงานมากขึ้น

".....งานออนไลน์ มีการเพิ่มเว็บไซต์ เรื่องเพจเฟซบุ๊กเข้ามา ปัจจุบัน เตรียม ที่จะเพิ่ม เรื่องศูนย์ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูลข่าว ค้นคว้า วิเคราะห์ สืบค้น

และนำมาเผยแพร่ เพื่อให้สะดวกในการทำงาน....." (จำลอง อนันตสุข, ผู้อำนวยการส่วนข่าวและ
ผลิตรายการข่าว, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

ภาพที่ 4.2 แผนผัง โครงสร้าง ส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าวสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

1.4 การบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

1.4.1 แผนปฏิบัติราชการกรมประชาสัมพันธ์

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนงานปฏิบัติการด้านการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย พบว่า มีความเชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติราชการกรมประชาสัมพันธ์ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ที่ได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษาและมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2561 เป็นต้นมา ได้กำหนดแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศภายใต้วิสัยทัศน์ที่ว่า “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง” รวมทั้งกำหนดแผนสำคัญของประเทศ ได้แก่ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 -2564) นโยบายและแผนความมั่นคงแห่งชาติ ตลอดจนแผนระดับชาติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางสำคัญและทิศทางหลักในการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2562 ยังได้กำหนดให้ทุกส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการฯ 5 ปี โดยเริ่มแรกให้จัดทำแผน 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนสำคัญของประเทศ

กรมประชาสัมพันธ์ ในฐานะหน่วยงานหลักในการประชาสัมพันธ์ภาครัฐ จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติราชการกรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ. 2563-2580 ให้สามารถรองรับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ตลอดจนแผนระดับชาติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งต้องให้สอดคล้องกับบริบทแวดล้อม พฤติกรรมการบริโภคสื่อของประชาชน ฯลฯ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในแวดวงสื่อสารประชาสัมพันธ์ ทั้งในประเทศและในระดับสากล

โดยเมื่อศึกษาข้อมูลรายละเอียดของแผนดังกล่าวแล้ว พบว่า แผนปฏิบัติราชการกรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ. 2563-2580 และระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ที่รองรับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งเป็นไปตามภารกิจที่กรมประชาสัมพันธ์ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการ ตามบทบาทภารกิจหลักของกรมประชาสัมพันธ์ ในงานสื่อสารประชาสัมพันธ์ในฐานะส่วนราชการที่รับผิดชอบด้านการประชาสัมพันธ์ภาครัฐ

โดยแผนปฏิบัติราชการกรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ. 2563-2580 และระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ระบุว่า กรมประชาสัมพันธ์ **มีวิสัยทัศน์** “เป็นองค์กรที่ได้รับความเชื่อถือด้านข้อมูลข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ”

แผนปฏิบัติราชการกรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ. 2563-2580 และระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ระบุถึง การพิจารณาข้อได้เปรียบด้านสภาพแวดล้อมและบริบทของกรมประชาสัมพันธ์

นำไปสู่การออกแบบ**กลยุทธ์** ที่พิจารณาข้อได้เปรียบด้าน สถานภาพ จำนวนคน ความครอบคลุมในเชิงพื้นที่ ทักษะเฉพาะทางต่างๆ ที่มีอยู่ โอกาสของตลาด ที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ และมุ่งเน้นแนวทางดังต่อไปนี้

1) เน้นการรับฟังประชาชนและสื่อสารสองทาง กรมประชาสัมพันธ์มีได้ทำหน้าที่เพียงนำสารไปสู่ประชาชนเท่านั้น แต่ยังคงนำสารจากประชาชนไปสู่กันและกัน อีกทั้งรับกลับมาเป็นข้อมูลในการกำหนดทิศทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์ต่อไปด้วย การรับฟังประชาชนเป็นพื้นฐาน ไปสู่การผลิตเนื้อหาและสาระบันเชิงที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม นอกจากนี้ ในยุคสมัยปัจจุบันที่ทุกคนสามารถผลิตสื่อเผยแพร่ในสังคมได้ การสื่อสารสองทางและการแลกเปลี่ยนความเห็นอย่างทันทั่วถึง ยังเป็นแนวทางการสื่อสารที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ หากสื่อหลักเช่นกรมฯ ยังคงต้องการรักษาบทบาทสถานะของตนไว้

2) เน้นการชี้แนะประเด็นอย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานของข้อมูล ในฐานะส่วนราชการที่รับผิดชอบด้านการประชาสัมพันธ์ภาครัฐ บทบาทหลักของกรมประชาสัมพันธ์ ย่อมไม่ใช่การผลิตสื่อและสาระเพื่อแข่งขันกับสื่ออื่นๆ แต่ควรเป็นผู้ชี้แนะประเด็นที่สมควรสื่อสาร รวมทั้งระดมความร่วมมือจากส่วนราชการอื่นๆ และนักประชาสัมพันธ์ในทุกสถานภาพ ให้นำเสนอข้อมูลข่าวสารอย่างมีพลัง ส่งเสริมกันในทางบวกในเรื่องที่กรมประชาสัมพันธ์ได้พิจารณาแล้วว่าเป็นประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการลด/ขจัดข้อมูลข่าวสารที่บิดเบือนหรือเป็นโทษต่อประชาชน โดยเห็นว่า กรมฯ จะแสดงบทบาทนี้ได้เมื่อมีการประมวลผลข้อมูลอย่างชัดเจนว่าประเด็นและวิธีการประชาสัมพันธ์ที่นำเสนอ นั้น เหมาะสมกับสถานการณ์และกลุ่มเป้าหมาย

3) เน้นการร่วมมือ ไม่แข่งขัน เนื่องจากตลาดการสื่อสารเปิดกว้างจนมีผู้แข่งขันมากมายในทุกระดับ กรมประชาสัมพันธ์ไม่จำเป็นต้องแข่งขันเพื่อแย่งชิงส่วนแบ่งตลาดกับบุคคลและองค์กรเหล่านี้ แต่ควรมีบทบาทหน้าที่ในการนำเสนอสิ่งที่ถูกต้องเพื่อเป็นหลักที่ฟังที่อ้างอิงได้สนับสนุนให้สื่อต่างๆ นำเสนอข้อมูลข่าวสารตามข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงบทบาทนาใน เชิงนโยบาย กฎกติกา ฯลฯ อีกทั้งกรมประชาสัมพันธ์ยังจำเป็นต้องขยายความร่วมมือกับสื่อในทุกระดับ เพื่อเป็นเครือข่ายการสื่อสารประชาสัมพันธ์ไปสู่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม

4) เร่งพัฒนาโดยตระหนักถึงข้อจำกัดด้านบุคลากรและทรัพยากร เมื่อคำนึงถึงอัตราความเปลี่ยนแปลงของสังคมและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ควบคู่ไปกับการตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องปรับองค์กรเพื่อให้ระบบราชการมีประสิทธิภาพ กรมประชาสัมพันธ์อยู่ในฐานะที่จะต้องเร่งนำองค์กรเข้าสู่กระแสการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลและสร้างผลงานที่มีคุณค่าในระดับที่สูงขึ้นไป แต่ก็จำเป็นต้องเลือกแนวทางการพัฒนาที่เป็นไปได้ภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่

5) เน้นการส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ในฐานะที่กรมประชาสัมพันธ์ เป็นผู้แทนประเทศไทยในการผลักดันข้อริเริ่มส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสำหรับประชาชน ทุกกลุ่ม (Accessibility for All) ในการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านสนเทศ เมื่อปี พ.ศ. 2562 กรมประชาสัมพันธ์จึงยังอาจปิดช่องว่างทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารตลอดจนสาระบันเทิงของผู้ด้อยโอกาสในประเทศได้อีกมาก เนื่องจากผู้ด้อยโอกาสเหล่านั้นขาดแคลนช่องทางเข้าถึงสื่อที่หลากหลาย หรือมีความพิการ หรือไม่มีความคุ้มค่าทางธุรกิจในสายตาของสื่อเอกชน ฯลฯ ทำให้ไม่อาจเข้าถึงข่าวสารได้ทัดเทียมกับประชาชนทั่วไป

ดังนั้น ในการกำหนดยุทธศาสตร์และรายละเอียดในแผนปฏิบัติการกรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ. 2563 - 2580 และระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) จึงมีจุดเน้นเหล่านี้แทรกอยู่ในทุกประเด็นยุทธศาสตร์ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนชาวไทยทุกกลุ่ม ได้รับโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเชื่อถือได้ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และภูมิปัญญา มีข้อมูลอ้างอิงที่พร้อมนำไปใช้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล ด้วยการนำเสนอและให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึงผ่านกลไกของรัฐและเครือข่าย

ทั้งนี้ จึงกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ 4 ประเด็น ซึ่งตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ประเทศและแผนแม่บทด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเหมาะสมกับสภาพการณ์ของกรมประชาสัมพันธ์ ดังนี้

- 1) การรับฟังเสียงประชาชนทุกภาคส่วนและชี้แนะประเด็นสำคัญ เพื่อนำมาประกอบการ พิจารณากำหนดนโยบายภาครัฐ
- 2) การสร้างสังคมที่ประชาชนมีภูมิรู้ในการดำรงชีพเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริม ภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ
- 3) การเป็นผู้นำด้านข้อมูลดิจิทัลและเครือข่ายข้อมูล
- 4) การเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูง

จากแผนปฏิบัติการ กรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ. 2563 - 2580 และระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ดังกล่าว ถือเป็นแนวทางสำคัญ ที่ถ่ายทอดออกมาเป็น โครงการยุทธศาสตร์ ให้นักเรียนในสังกัดของกรมประชาสัมพันธ์ทั่วประเทศ ทั้ง **สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย** สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย และสำนักประชาสัมพันธ์ทั้ง 8 เขต ประชุมร่วมกันเพื่อสื่อสารแผนงานในแต่ละปี และนำมาประกอบเป็นแผนงานด้านการผลิตข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชน

ดังนั้น จากแผนปฏิบัติการ กรมประชาสัมพันธ์ดังกล่าว จึงถือเป็นเป้าหมายและแนวทางสำคัญของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในการนำบริหารงานข่าว เพื่อให้มีทิศทางในการดำเนินงานด้านการข่าวให้เป็นแนวทางเดียวกัน เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็น

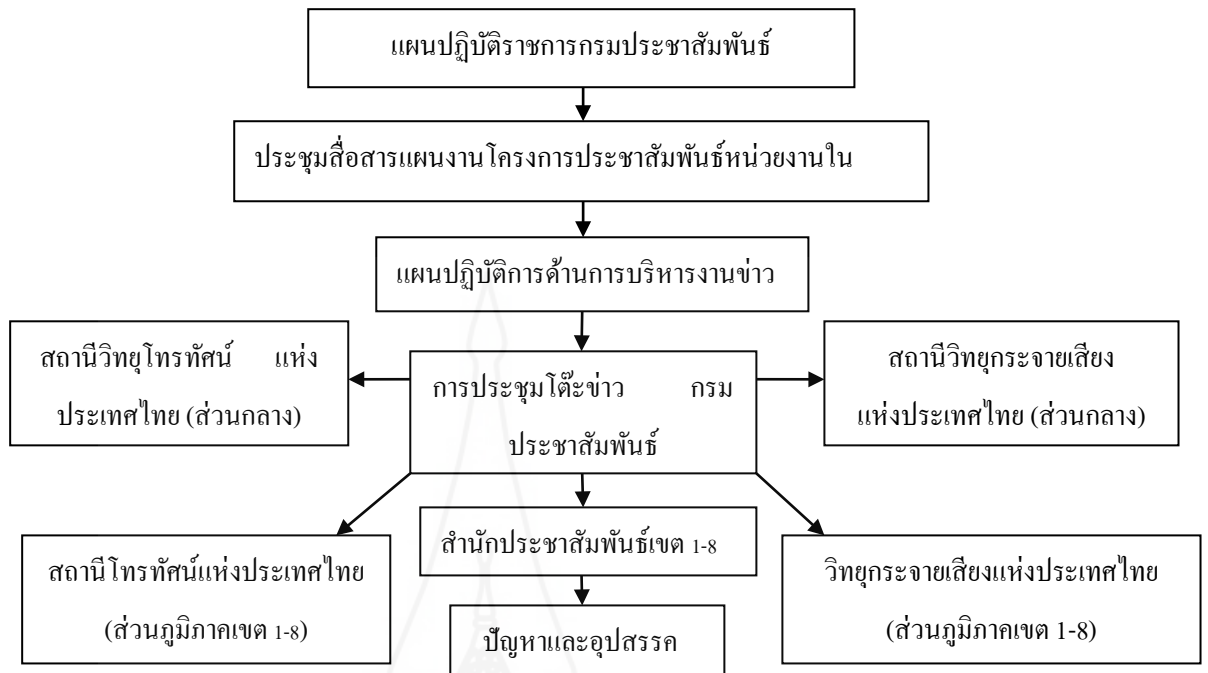
ประโยชน์ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เป็นสำคัญ (แผนปฏิรูปราชการกรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ. 2563-2580 และระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ฉบับสมบูรณ์ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานนายกรัฐมนตรี)

ทั้งนี้ ในเรื่องของแผนการบริหารงานข่าวของสถานีฯ จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง พบว่า มีเป้าหมายเพื่อให้บริการประชาชน บริการเผยแพร่ข่าวสารให้ประชาชนรับรู้ โดยเฉพาะ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์กับการดำรงชีวิตของประชาชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เป็นสำคัญ

“.....เป้าหมายหลักตามแผนปฏิบัติการด้านการข่าวของกรมประชาสัมพันธ์ คือ ทำเพื่อให้บริการประชาชน เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชนรับรู้ข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์กับการดำเนินชีวิตของประชาชน.....”(ทองทศ มหามนตรี, ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

1.4.2 แผนปฏิบัติการด้านการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้สังกัด กรมประชาสัมพันธ์ จึงต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนปฏิรูปราชการกรมประชาสัมพันธ์ (ในข้อ 1.4.1) เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ในด้านการบริหารงาน ข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย พบว่า หน่วยงานสื่อทั้งสถานีวิทยุกระจายเสียง และสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ มีแผนการดำเนินงานที่สอดคล้องกัน เชื่อมโยงกันกับแผนปฏิรูปราชการกรมประชาสัมพันธ์เป็นไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ ที่สำคัญ เพื่อให้การบริหารงานข่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ภาพที่ 4.3 แผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างแผนปฏิบัติราชการกรมประชาสัมพันธ์
สู่แผนปฏิบัติการด้านการบริหารงานข่าว

มีการจัดการประชุมแผนงานด้านการข่าว ที่เรียกว่า "การประชุมโต๊ะข่าวกรมประชาสัมพันธ์" ที่ห้องประชุมของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ถือเป็นการทำงานระหว่างสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (สวท.ส่วนกลาง) และส่วนภูมิภาค ทั้ง 8 เขต รวมถึงสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (ทั้งส่วนกลางและภูมิภาค) โดยมีกองบรรณาธิการข่าวของโทรทัศน์และสถานีวิทยุกระจายเสียงแต่ละพื้นที่ ประชุมหารือร่วมกัน ทุกวันเวลา 10.00 น ผ่านระบบวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ ไปยังหัวหน้าฝ่ายข่าวของสำนักประชาสัมพันธ์ทั้ง 8 เขต เพื่อติดตามประเด็นข่าวในแต่ละวันให้เป็นที่ไปในทิศทางเดียวกัน ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ภาครัฐของกรมประชาสัมพันธ์ เพื่อดำเนินการตามแผนงานและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค พร้อมทั้งทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน และที่สำคัญคือเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่ควรรู้และเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต

".....แผนงานด้านการข่าว มีการประชุมโต๊ะข่าวกรมประชาสัมพันธ์ระหว่าง สวท.ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมถึงสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ทุกวันเวลา 10.00 น ผ่านระบบออนไลน์ เพื่อติดตามประเด็นข่าวในแต่ละวันให้เป็นที่ไปในทิศทางเดียวกัน....."(ทองทศ มหามนตรี ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

".....วัตถุประสงค์ของเราทำเพื่อให้บริการประชาชน เราออกอากาศเพื่อให้ประชาชนรับรู้ข่าวสาร สิ่งที่เขาควรจะรู้และเป็นประโยชน์กับชีวิตของประชาชน....." (ทองทศ มหามนตรี ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

1.4.3 กระบวนการบริหารงานข่าวของ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

กระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ เริ่มจากการบริหารงานกองบรรณาธิการข่าว การบริหารประเด็นการนำเสนอข่าว ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารประเด็นข่าว ขั้นตอนการผลิตและเผยแพร่

1) กองบรรณาธิการข่าว

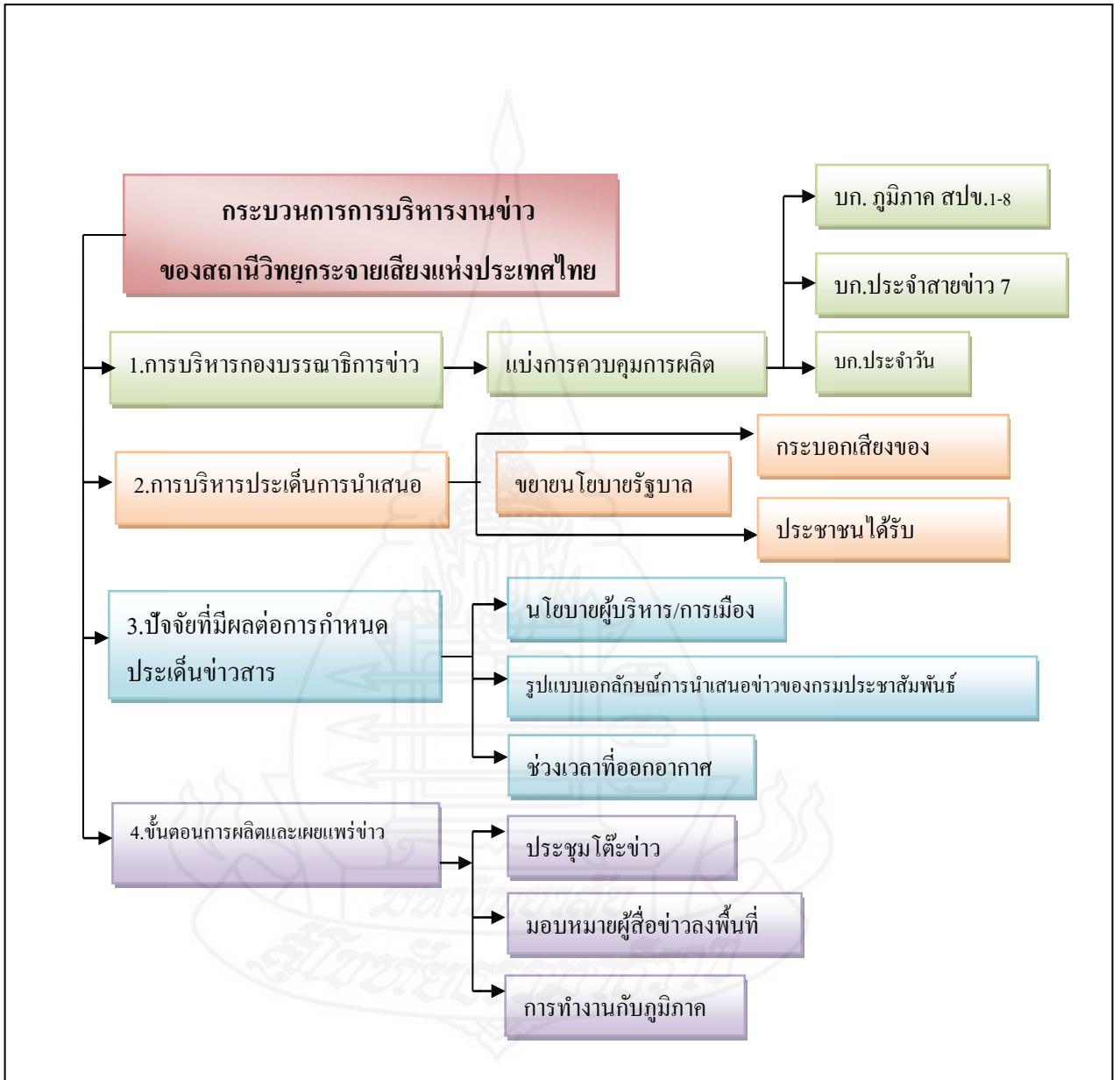
การจากสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง เรื่องกองบรรณาธิการข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย พบว่า มีการทำงานร่วมกันของระหว่างบรรณาธิการข่าวของวิทยุและโทรทัศน์ หน่วยงานสื่อของกรมประชาสัมพันธ์ โดยก่อนที่จะมีการบริหารประเด็นข่าวสารที่จะนำเสนอ หรือพิจารณาคัดเลือกประเด็นข่าวสารที่จะนำเสนอต่อประชาชน เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันนั้น สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ได้มีการนำเสนอในที่ประชุมผู้บริหารของกรมประชาสัมพันธ์ ในเรื่องของการทำงานระหว่างสถานีวิทยุและโทรทัศน์ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ว่าควรทำงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการประสานเชื่อมโยงกัน สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จึงเสนอให้มีการประชุมโต๊ะข่าวกรมประชาสัมพันธ์ขึ้น โดยมีกองบรรณาธิการข่าว ทั้งของโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงภูมิภาคแต่ละพื้นที่ ประชุมโต๊ะข่าวร่วมกัน

".....สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย นำเสนอในที่ประชุมผู้บริหารกรมประชาสัมพันธ์ เรื่องการทำงานระหว่างสวท.ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมถึงสถานีโทรทัศน์ว่าทำงานกันในลักษณะต่างคนต่างทำ ไม่มีการประสานเชื่อมโยงกัน ส่งผลกระทบต่อประเด็นข่าวที่ไปคนละทิศคนละทาง สวท.จึงเสนอให้มีการประชุมโต๊ะข่าวกรมประชาสัมพันธ์ขึ้น....." (ทองทศ มหามนตรี ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

การบริหารงานกองบรรณาธิการข่าวหรือร่วมกัน ระหว่างบรรณาธิการข่าวของวิทยุ บรรณาธิการข่าวของโทรทัศน์ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค นั้น เป็นการเสนอประเด็นที่น่าสนใจเพื่อพิจารณาคัดเลือกและตัดสินใจร่วมกัน ว่าควรที่จะเลือกนำเสนอประเด็นไหนที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ซึ่งจะประชุมโต๊ะข่าวร่วมกันทุกวันเวลา 10.00 น ผ่านระบบวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ผ่านระบบออนไลน์ ไปยังหัวหน้าฝ่ายข่าวทั้ง 8 เขต เพื่อติดตามประเด็นข่าวในแต่ละวันให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

".....โดยมีกองบรรณาธิการข่าว ทั้งของโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงแต่ละพื้นที่ ประชุมโต๊ะข่าวร่วมกัน ทุกวันเวลา 10.00 น ผ่านระบบ Conference ผ่านระบบออนไลน์

ไปยังหัวหน้าฝ่ายข้าวทั้ง 8 เขต เพื่อติดตามประเด็นข้าวในแต่ละวันให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน" (ทองทศ มหามนตรี, ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

ภาพที่ 4.4 แผนผังแสดงกระบวนการบริหารงานข้าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ในส่วนของสถานีวิทยุกระจายแห่งประเทศไทย มีการบริหารกองบรรณาธิการข่าว โดยผู้อำนวยการส่วนข่าวและผลิตรายการ มอบหมายหัวหน้าบรรณาธิการข่าวของสถานี ร่วมประชุมและส่งต่อกองบรรณาธิการข่าวประจำวันของสถานี ซึ่งมีจำนวน 6 คน ประชุมโต๊ะข่าว ร่วมกัน วันละ 2 ครั้ง ช่วงเช้า เวลา 9.30 น. และ ช่วงบ่าย เวลา 15.00 น. เพื่อนำเสนอประเด็นที่แต่ละคนสนใจ และคัดเลือกว่าวันนี้เช้า และบ่ายจะนำเสนอประเด็นใดบ้าง

".....จะมีกองบก.ประจำวัน จำนวน 6คน ประชุม กันตอนเช้า 9:30 น กับ 15:00 น เรียกว่า การประชุมโต๊ะข่าว นำเสนอกันว่า วันนี้ จะเลือกประเด็นอะไร ซึ่งก็คือการบริหาร ประเด็นข่าวกันแต่ละวัน....." (วนิดา สุขกาย, บรรณาธิการข่าวเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

"..... มีการประชุมโต๊ะข่าว กอง บก.ประจำวัน เวลา 09:30 น หรือ 10:00 น บก.จะนำเสนอประเด็นข่าวเพื่อมาพิจารณาคัดเลือก..." (กรรณิกา แก้วใส, บรรณาธิการข่าวสายการเมือง และความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

นอกจากนี้ การบริหารงานกองบรรณาธิการข่าว ของสถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย มีการกำหนดให้บรรณาธิการข่าวแต่ละวัน ซึ่งมีจำนวน 6 คน นั้น เป็นผู้ควบคุม การผลิตข่าวภาคหลัก อาทิ ภาคเช้า ภาคเที่ยง และข่าวภาคค่ำ (7.00 น./12.00 น. /19.00 น./ 20.00 น.) โดยมีบรรณาธิการสายข่าวต่างๆ ทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบกำหนดประเด็นตามสายข่าวของตนเอง อาทิ สายข่าวการเมืองและความมั่นคง/เศรษฐกิจ / เกษตรและดิจิทัล/ สังคม /กีฬา/ ต่างประเทศ / สายพิเศษ และภูมิภาค ทั้ง 8 เขต

".....สายการข่าว อาทิ สายเศรษฐกิจ การเมือง สายเกษตรและไอที สายสังคม สายรายงานงานพิเศษ สกู๊ป ติดตามเรื่องของสำนักนายกรัฐมนตรี และสายกีฬา สายข่าวต่างประเทศ ทั้งหมดประมาณ 7 สาย....." (จำลอง อนันตสุข, ผู้อำนวยการส่วนข่าวและผลิตรายการข่าว, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

บรรณาธิการสายข่าวทั้ง 7 สายจะนำเสนอประเด็นที่น่าสนใจ เพื่อนำมา พิจารณาร่วมกัน แล้วแยกเป็นประเด็นหลัก ประเด็นรอง ประเด็นไหนเหมาะสำหรับข่าวต้นชั่วโมง ประเด็นไหนสำหรับข่าวภาคหลัก บรรณาธิการข่าวแต่ละสายก็จะนำประเด็นมาข่าวในสายของตนเองมาเสนอ ภาษาข่าวเรียกว่า "เอาประเด็นมาเซลส์กัน" ประเด็นของใครน่าสนใจที่สุดในครั้งวันนี้ โดยเฉพาะข่าวภาคเที่ยง แต่ละสายจะแจ้งในที่ประชุมด้วยว่าได้มอบหมายให้ผู้สื่อข่าวในสายลง พื้นที่ไปจุดไหน ทำข่าวประเด็นอะไรบ้าง เป็นต้น

".....แต่ละสายข่าวเอาประเด็นข่าวที่ตัวเองมี เอามาเซลส์ เรียกภาษาข่าวว่าเรา เอาประเด็นมาเซลส์กัน ว่าประเด็น ใครน่าสนใจที่สุดในครั้งวันนี้ เพราะว่าเป็นข่าวภาคใหญ่เป็น

ข่าวภาคเที่ยง แต่ละคนก็ต้องบอกว่า ผู้สื่อข่าวในสาย ออกไปทำงานอะไรบ้าง ออกไปทำประเด็นอะไรบ้าง....." (อภิสิทธิ์ จันทรเต็ม ผู้สื่อข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 26 มิถุนายน 2563)

โดยหลังจากประชุม โตะข่าวช่วงเวลาต่างๆ แล้วจะมีการมอบหมายให้กับผู้สื่อข่าวในสายลงพื้นที่ทำข่าวเพื่อเตรียมเก็บรวบรวมข้อมูลหรือสัมภาษณ์แหล่งข่าวแล้วส่งกลับเข้ามายังสถานี เช่น ประเด็นที่นายกรัฐมนตรีลงพื้นที่ ก็จะส่งผู้สื่อข่าวลงไปทำข่าวเก็บข้อมูล เขียนข่าวจากนั้นจะนำเสนอมายังกองบรรณาธิการแล้วนำมาพิจารณาจัดเรียงประเด็นตามความสำคัญทำเป็นบทสคลิปต์ข่าวเพื่อเตรียมนำออกอากาศ โดยคำนึงถึงข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนเป็นหลัก

"..... จัดเรียงเสนอตามประเด็นและวาระที่สำคัญ อะไร ก่อน-หลัง บกจะพิจารณานำออกอากาศ โดยต้องเน้นว่าประชาชนจะได้อะไร...." (กรรณิกา แก้วใส, บรรณาธิการข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

2) การบริหารประเด็นการนำเสนอข่าว

การบริหารประเด็นการนำเสนอข่าวสารทาง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย นั้น พบว่า มีสิ่งที่จะต้องคำนึงและยึดเป็นหลักในการบริหารประเด็นข่าว หรือการเลือกประเด็นข่าวที่จะนำเสนอในแต่ละวันมีประเด็นหลักๆ อยู่ 3 ประการ มีดังนี้

(1) เป็นกระบอกเสียงของรัฐบาล เนื่องจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานของรัฐ ที่อยู่ภายใต้การดูแลกรมประชาสัมพันธ์ การเป็นกระบอกเสียงของรัฐบาลจึงเป็นอีกหน้าที่ที่ต้องให้ความสำคัญ เพื่อนำเสนอชี้แจงและแจ้งให้ประชาชนทราบ ดังนั้นการกำหนดประเด็นแต่ละวันจะต้องให้ความสำคัญและคำนึงถึงหน้าที่ดังกล่าว เช่น ขณะนี้รัฐบาลมีการดำเนินงานตามแผนงาน การแก้ปัญหา หรือทำอะไรขั้นตอนไหนแล้ว เพื่อแจ้งและสร้างความเข้าใจอันเป็นภาพลักษณ์ที่ดีในการดำเนินงานของรัฐบาลต่อประชาชน

(2) ขยายผลนโยบายรัฐบาล เมื่อประชาชนเข้าใจแล้วว่ารัฐบาลกำลังดำเนินการพัฒนา ช่วยเหลือหรือแก้ปัญหาเรื่องราวต่างๆ ถึงไหนแล้วสิ่งที่ต้องดำเนินการต่อคือนำข่าวสารที่เป็นเรื่องนโยบายสำคัญของรัฐบาล มาขยายความในรายละเอียด หรือเงื่อนไขต่างๆ ให้เข้าใจง่ายขึ้น ซึ่งอาจเป็นเรื่องราวที่ทางรัฐบาลต้องการความร่วมมือจากประชาชน โดยมีเป้าหมายในการสื่อสาร เพื่อเป็นการขับเคลื่อนการทำงานของรัฐบาลไปสู่การพัฒนาประเทศและความเป็นอยู่ของประชาชน

(3) ประชาชนจะต้องได้รับประโยชน์ และหลักสำคัญอีกประการหนึ่ง นอกจากการทำหน้าที่สื่อซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ หรือการแจ้งผลการดำเนินงานของรัฐบาลให้ประชาชน

ทราบแล้ว สิ่งสำคัญคือประเด็นที่จะนำเสนอต้องเป็นประโยชน์ต่อประชาชน เช่น การลงทะเบียนรับสิทธิต่างๆ มีขั้นตอนการทำอย่างไร ธนาคารช่วยเหลือเงินต้น ประชาชนซึ่งเป็นลูกค้ายากู๋เราก็ต้องนำข้อมูลข่าวสารมาสู่ประชาชน

ดังนั้น หลักการกำหนดประเด็นทั้งสามข้อ นอกจากประชาชนจะได้รับทราบข่าวสารที่เป็นประโยชน์แล้ว ยังทราบถึงการดำเนินงานของรัฐบาลและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของรัฐบาลสู่ประชาชนด้วย

".....การเลือกประเด็นข่าวที่จะนำเสนอ คือ 1. เป็นนโยบายรัฐบาล ประเด็นไหนที่ควรเลือก กลุ่มเป้าหมาย คือประชาชน 2. กระบอกเสียงของรัฐบาล มันเป็นการแสดงผลงานของรัฐบาล 3. ประชาชนจะต้องได้รับประโยชน์ คือ เราทำข่าวต้องได้ ทั้งภาครัฐ ได้ทั้งภาพลักษณ์ของรัฐบาลและประชาชนก็ได้ประโยชน์ด้วย....." (วนิดา สุขกาย,บรรณาธิการข่าวเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

นอกจากนี้ การกำหนดประเด็นข่าวสารที่นำเสนอต้องคำนึงถึงหน้าที่หลักของกรมประชาสัมพันธ์ในฐานะหน่วยงานกลางด้านการประชาสัมพันธ์ของรัฐ ที่มีหน้าที่สื่อสารทำความเข้าใจ ระหว่างรัฐกับประชาชน นำนโยบายที่สำคัญของรัฐขยายผลและเผยแพร่ให้ประชาชนรับรู้และเข้าใจ พร้อมทั้งมีการสื่อสารกลับจากประชาชนสู่รัฐ ประชาชนต้องการอะไรก็มีการสะท้อนความต้องการของประชาชนให้รัฐรับทราบและหาแนวทางแก้ไขต่อไปด้วย

"....." หน้าที่ของกรมประชาสัมพันธ์ คือ "เป็นหน่วยงานกลาง การสื่อสารระหว่างรัฐกับประชาชน ประชาชนสงสัยรัฐมีหน้าที่ชี้แจง ประชาชนร้องขอรัฐอธิบายความ หรือรัฐแจ้งนโยบายสำคัญๆเพื่อให้ประชาชนรับทราบ" (ทองทศ มหามนตรี, ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

ทั้งนี้ การนำเสนอข้อมูลข่าวสารในประเด็นต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงข่าวสารที่อยู่บนพื้นฐานของความจริง นำเสนออย่างเป็นกลาง ถูกต้อง ชัดเจน เป็นธรรม และคำนึงถึงการให้บริการข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนเป็นหลัก ทำให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย วิทยุกระจายเสียงของภาครัฐเป็นหน่วยงานสื่อวิทยุที่ประชาชนให้ความมั่นใจ และเชื่อถือในข่าวสารที่นำเสนอ นำนโยบายและข่าวสารที่ดีจากรัฐสู่ประชาชน

"....."เราต้องให้แต่ความจริงเท่านั้น ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับประชาชน ถ้ารักษาความจริงได้ ประชาชนเกิดข้อสงสัย ก็จะมาหาความจริงจากเรา เราเป็นวิทยุของรัฐรับใช้ประชาชนเป็นหลัก โดยนำนโยบายของรัฐที่ดีมาสู่ประชาชน....." (ทองทศ มหามนตรี, ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

3) ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดประเด็นข่าวสาร

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีปัจจัยหลายด้านที่มีผลต่อการพิจารณากำหนดประเด็นที่จะนำเสนอข่าวสารสู่ประชาชน ดังนี้

(1) นโยบายหรือข้อสั่งการของผู้บริหารและการเมือง

การกำหนดประเด็นข่าวสารในการนำเสนอ ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย พบว่า นอกจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จะให้ความสำคัญและมีบทบาทในการเผยแพร่ นโยบายสำคัญของรัฐบาลแล้ว พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดประเด็นข่าวสารมีการเชื่อมโยงกับนโยบายหรือข้อสั่งการของผู้บริหารนำมาสู่การกำหนดประเด็น นโยบายส่วนใหญ่มาจากผู้บริหาร ผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการกำหนดประเด็น เนื่องจากเป็นการทำงานในระบบราชการ ข้อสั่งการของผู้บริหารถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาปฏิบัติ ดังนั้น จึงต้องมีการพิจารณาให้รอบคอบและมีความระมัดระวังในการนำเสนอข่าวสารสู่ประชาชน

".....นโยบายส่วนใหญ่มาจากผู้บริหาร ส่งนโยบายมาและเรานำไปขยายผลเพื่อเผยแพร่....." (จำลอง อนันตสุข, ผู้อำนวยการส่วนข่าวและผลิตรายการข่าว, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

".....ด้านนโยบายในการบริหารข่าว คือ ผู้บริหารระดับสูง มีการมอบนโยบายลงมา แต่ไม่สามารถ แต่งเติมการนอกเหนือกว่านี้ได้" นายจำลอง อนันตสุข, ผู้อำนวยการส่วนข่าวและผลิตรายการข่าว, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

".....นโยบายหรือคำสั่งการของผู้บริหารก็มีความจำเป็นเพราะเราเป็นข้าราชการ และหากเป็นประเด็นด้านการเมือง ที่ล่อแหลม ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ก่อนจะนำออกอากาศ...." (วนิดา สุขกาย, บรรณาธิการข่าวเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

".....นโยบายรัฐบาล ก็เป็นส่วนสำคัญ รวมถึง นโยบายของผู้บริหารกรมประชาสัมพันธ์...." (วนิดา สุขกาย, บรรณาธิการข่าวเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

".....ผู้บริหารก็มีส่วนในการกำหนดทิศทางของรายการและข่าวว่าจะไปในทิศทางไหน" (ทรงพล ชูเวช, ผู้ประกาศและผู้ดำเนินรายการ, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

โดยเฉพาะเรื่องการเมือง ซึ่งหากต้องการนำเสนอประเด็นทางการเมือง ต้องมีความรอบคอบเพราะการเมืองส่วนใหญ่มีแต่เรื่องขัดแย้ง อาจทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อ แต่หากจำเป็นต้องนำเสนอ ก็ต้องนำเสนอทั้งสองฝ่าย เป็นกลาง ซึ่งอาจมีผลเกี่ยวเนื่องกับรัฐบาล หรือประเด็นที่ล่อแหลมต้องมีการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนก่อนออกอากาศ ปัจจุบันมักเลี่ยงไม่

นำเสนอในประเด็นการเมืองที่มีผลกระทบหรือประเด็นที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือข้อพิพาท และด้วยความเป็นหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้านสื่อเป็นหน่วยงานราชการ ซึ่งแตกต่างจากสื่ออื่น ต้องมีการนำเสนออย่างระมัดระวัง

"...การเมืองมีส่วนสำคัญในการกำหนดทิศทางการนำเสนอ ถ้าเสนอการเมืองมากๆ ก็, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

".....นโยบายผู้บริหาร มีผลต่อการพิจารณาประเด็นข่าวที่จะนำเสนอ โดยเฉพาะถ้าเกี่ยวข้องกับการเมือง ปัจจุบันหลีกเลี่ยงที่จะมีประเด็นที่เป็นข้อพิพาทระหว่างสองฝ่าย จำเป็นที่จะต้องเลี่ยงไม่นำเสนอ....." (กรรณิกา แก้วใส, บรรณาธิการข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

".....ด้วยความเป็นข้าราชการ จำเป็นที่จะต้องนึกถึงทั้งความเป็นข้าราชการ และความเป็นสื่อ ซึ่งบางครั้งไม่สามารถแยกกันออกได้.... " (วนิดา สุขกาย, บรรณาธิการข่าวเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

นอกจากนี้ยังพบว่า นโยบายผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายที่ไม่ชัดเจน มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการนำเสนอ เพื่อให้เกิดความสนใจ ซึ่งอาจมีผลกระทบกับความน่าเชื่อถือ และความเป็นเอกลักษณ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นวิทยุของชาติ ประชาชนกลุ่มผู้ฟังให้ความมั่นใจเชื่อถือในข่าวสาร ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในผู้บริหารระดับสูงของกรมประชาสัมพันธ์ก็มีส่วนเกี่ยวข้องเนื่องกับการกำหนดนโยบายด้านการข่าวด้วยเช่นกัน

".....อยู่ที่คนและผู้บริหารของกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะต้องมีจุดยืนของเรา ทุกคนจะมาฟังที่เรา เพราะเราเป็นวิทยุแห่งประเทศไทย แต่ด้วยนโยบายที่มีการปรับเปลี่ยน และควบคุมการนำเสนอ ย่อมทำให้ผู้ฟัง ไม่สนใจ ซึ่งจุดขายของเราก็คือวิทยุแห่งประเทศไทย กระบวนการนำเสนอหลักวิธีการก็คือวิทยุแห่งประเทศไทย นี่คือนี่ที่ทำให้เราอยู่ได้ทุกวันนี้" (กรรณิกา แก้วใส, บรรณาธิการข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

".....นโยบายด้านการข่าวส่วนใหญ่ เป็นไปตามภารกิจของรัฐบาล อยู่แล้ว รวมทั้งนโยบายจะปรับไปตามผู้บริหารของกรมฯ บ้าง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูง" (นฤนาถ แจ่มจันทร์, ผู้สื่อข่าวและผลิตรายการข่าวสายเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์เมื่อ 26 มิถุนายน 2563)

(2) ความสนใจของประชาชนและคุณค่าของข่าว

ทั้งนี้ การกำหนดประเด็นข่าวสารที่จะนำเสนอของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยนั้นมีการกำหนดและพิจารณาเสนอประเด็น ข่าวสารต่างๆจากนโยบายรัฐบาล และเป็นประเด็นที่ประชาชน ประชาชนให้ความสนใจและได้รับผลกระทบเป็นสถานการณ์ภาพรวมสังคม

เป็นเรื่องที่ผู้คนในสังคมกำลังให้ความสำคัญ สนใจเป็นที่พูดถึงเป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์ หรือเป็นประเด็นที่ล่อแหลม ก็จำเป็นต้องนำเสนอซึ่งอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง

โดยประเด็นไหนที่ประชาชนต้องการทราบคำตอบหรือหาแนวทางการให้ความช่วยเหลือ และสามารถแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้ จะมีการเชื่อมโยงไปยังการทำงานของหน่วยงาน กระทรวง กรม ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือจากเรื่องหรือแหล่งข้อมูลที่มีอยู่จริง แล้วจึงร้อยเรียงข่าวให้เกิดความน่าสนใจ โดดเด่นประชาชน และเข้าถึงง่ายมองเห็นถึงการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ซึ่งเป็นรูปธรรมมากขึ้น

".....ประเด็นไหนที่เป็นกระแส ที่มีการล่อแหลม ก็เน้นในเรื่องคุณค่าของข่าว หนึ่งในนั้นคือการเผยแพร่ข้อเท็จจริง.... " (วนิดา สุขกาย, บรรณาธิการข่าวเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

".....การกำหนดประเด็นต่างๆ จะพยายามให้เชื่อมโยงกับกระทรวงที่ได้รับมอบหมาย เชื่อมโยงเพื่อจะได้ร้อยเรียงข่าวที่น่าสนใจ มิเช่นนั้น ก็ดูจะเป็นลักษณะของนามธรรมที่ประชาชนอาจจะไม่เข้าถึง ต้องหาประเด็นอะไรที่เกาะกระแสสังคม หรือสถานการณ์ภาพรวมของสังคม"....(มาลี ไชโย, ผู้สื่อข่าวสายสังคม, สัมภาษณ์เมื่อ 26 มิถุนายน 2563)

".....นโยบายของรัฐบาลก็ควรที่จะมีสีสัน มีความสร้างสรรค์ แต่ไม่ให้หลุดไปจากความจริง ต้องเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ไม่ใช่ข่าวที่เอาเจ้านายมา หรือข่าวที่ฝากกันมา ซึ่งประชาชนไม่สนใจ ควรจะเป็นข่าวที่ประชาชนสนใจ และ ช่วยประชาชนแก้ปัญหาในเรื่องต่างๆ ได้".... (มาลี ไชโย, ผู้สื่อข่าวสายสังคม, สัมภาษณ์เมื่อ 26 มิถุนายน 2563)

(3) รูปแบบและเอกลักษณ์การนำเสนอข่าวของวิทยุแห่งประเทศไทย

จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการข่าวในการกำหนดประเด็นข่าวสารของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สิ่งสำคัญคือนำเสนอข่าวสารสู่ประชาชน แต่ต้องยังคงไว้ในรูปแบบและเอกลักษณ์ที่สร้างความเชื่อมั่น และเชื่อถือให้กับวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ที่มีมาอย่าง ช้านาน ดังนี้

- นำเสนอข่าวสารด้วยความจริง ไม่บิดเบือน

แม้การนำเสนออาจเป็นไปในรูปแบบทางการ การนำเสนอข่าวที่มีแต่ความน่าเชื่อถือ เสนอข่าวสารที่มีแต่ความจริง เน้นข่าวสารวิชาการมากกว่าความบันเทิง จึงมีจุดแข็งที่การนำเสนอแต่เรื่องจริงจึงเป็นจุดยืนสำคัญที่วิทยุแห่งประเทศไทยยึดมั่นในการดำเนินการด้านข่าวตลอดมา

"....ต้องนำเสนอความจริง ความน่าเชื่อถือเกิดจากความจริง ความจริงเท่านั้น...."(ทองทศ มหามนตรี, ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

".... จุดแข็งของวิทยุกรรมประชาสัมพันธ์ คือการนำเสนอข่าวที่มีความเชื่อถือ ไม่แสดงความคิดเห็นในข่าว เสนอข่าวที่มีแต่ความเป็นจริง" (วนิดา สุขกาย, บรรณาธิการข่าวเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

- นำเสนอข่าวสารข่าวสารอย่างถูกต้อง ชัดเจน

ด้วยความที่เป็นวิทยุของชาติ ที่มีมาช้านานมีการนำเสนอที่มีแบบแผน รูปแบบที่เป็นทางการ คือ ความเป็นเอกลักษณ์ของวิทยุแห่งประเทศไทย ทำให้ประชาชนให้ความเชื่อถือ ดังนั้นการนำเสนอข่าวแต่ละครั้งในประเด็นต่างๆ ต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบระมัดระวังในการนำเสนอ เพื่อไม่ให้เกิดการผิดพลาด ต้องถูกต้องทุกครั้ง ไม่แสดงความคิดเห็น ซึ่งการนำเสนออาจมีความล่าช้าแต่ต้องมีความถูกต้อง

".... วิทยุแห่งประเทศไทย ไม่สามารถทำข่าวที่ผิดพลาดได้ จะต้องมีความถูกต้อง ผิดไม่ได้ ถูกต้อง ชัดเจน" จำลอง อนันตสุข, ผู้อำนวยการส่วนข่าวและผลิตรายการข่าว, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

".... เราก็จำเป็นที่จะต้องยึดหลักเดิมที่เราดำเนินมาอย่างยาวนาน ซึ่งวิทยุแห่งประเทศไทย นำเสนอข่าวที่มันที่ก็จริงแต่มันถูกต้อง ชัดเจน มีแบบแผน และคงความเป็นเอกลักษณ์ของวิทยุแห่งประเทศไทย (กรรณิกา แก้วใส, บรรณาธิการข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

- ความเร็วก็สำคัญ แต่ความถูกต้องและความน่าเชื่อถือสำคัญกว่า

การนำเสนอข่าวสารที่มีความรวดเร็วเป็นสิ่งสำคัญ ประชาชนจะได้รับข่าวสารอย่างทันท่วงทีแต่สิ่งสำคัญที่สุดและสำคัญกว่าความรวดเร็ว คือ ความน่าเชื่อถือ เพราะวิทยุแห่งประเทศไทยเป็นวิทยุของชาติ โดยเฉพาะปัจจุบันช่องทางการรับข่าวสารมากมาย ถูกบ้าง ผิดบ้าง บิดเบือนบ้าง ประชาชนก็จะให้ความสำคัญวิทยุของชาติ ก็จะรอและติดตามรับฟังข่าวสารข้อเท็จจริงจากวิทยุแห่งประเทศไทย

"....เรื่องของความเร็วก็สำคัญ เร็วเท่าที่จะทำได้ แต่สำคัญที่สุดต้องมีความน่าเชื่อถือเพราะเราเป็นวิทยุของชาติ ประชาชนรอฟัง โดยเฉพาะปัจจุบันสื่อเกิดขึ้นมากมายบ่อยครั้ง หลายประเด็นเกิดความสงสัยไม่แน่ใจ ประชาชนก็ต้องการฟังจากวิทยุของชาติว่าข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร ดังนั้น ความเร็วก็สำคัญ แต่ต้องมาทีหลังความน่าเชื่อถือ""(ทองทศ มหามนตรี, ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

".....ในเรื่องของความเร็วก็น่ามีส่วนสำคัญและจำเป็น ในการนำเสนอ แต่ถ้าเร็วแล้วผิด และผิดบ่อย ความน่าเชื่อถือของเราจะลดลง แต่ถ้าช้าอีกนิดแต่มันเป็นความจริง และถูกต้อง ก็จะทำให้ความน่าเชื่อถือ อยู่กับเรา ซึ่งผู้ฟังอยู่กับเรา เพราะเชื่อถือข่าวของเรามีความ ถูกต้อง....." (วนิดา สุขกาย, บรรณาธิการข่าวเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

".....อาจจะช้านิดนึง แต่จะต้องถูกต้อง ไม่แสดงความคิดเห็น เสนอแต่ ความจริง...." (จำลอง อนันตสุข, ผู้อำนวยการส่วนข่าวและผลิตรายการข่าว, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

".....หลักของวิทยุแห่งประเทศไทย ช้าแต่ขอให้ถูกต้อง ต้องมีความ ระมัดระวัง....." (กรรณิกา แก้วใส, บรรณาธิการข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

- นำเสนอด้วยความเป็นกลาง เป็นธรรม

ด้วยความเป็นวิทยุแห่งประเทศไทย จึงให้ความสำคัญกับการนำเสนอ ข่าวสารสู่ประชาชนด้วยความเป็นกลาง เป็นธรรม ถือเป็นจุดยืนสำคัญ ต้องเป็นกลางในทุกเรื่อง เพราะหากเป็นเรื่องการเมือง ก็จะความสำคัญกับการนำเสนอทั้งสองฝ่าย ทั้งฝ่ายค้านและรัฐบาล เพื่อให้ประชาชนเห็นถึงข้อเท็จจริงทั้งสองฝ่าย เป็นการกำหนดทิศทางการนำเสนอด้วยความ เป็นกลางอย่างชัดเจน

".....ทิศทางคือเราต้องมีความชัดเจนกว่าคนอื่น เพราะเราเป็นสิ่งที่ เป็น ทิศทาง เพราะฉะนั้น ความเป็นกลางของเราต้องมีสูง....." (อภิสิทธิ์ จันทรเต็ม, ผู้สื่อข่าวสายการเมือง และความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 26 มิถุนายน 2563)

".....วิทยุแห่งประเทศไทยต้องรักษาจุดยืนของตัวเองว่า ต้องเป็นกลาง ของทุกอย่าง...." (ทองทศ มหามนตรี, ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

- ประชาชนต้องได้รับประโยชน์

นอกจากความจริง ความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือและเป็นกลางแล้ว การพิจารณาหรือกำหนดประเด็นข่าวสารสู่ประชาชน ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ที่สำคัญอีกประการ คือ ประชาชนได้ประโยชน์อะไรจากการนำเสนอ เรื่องปาก ท้อง เรื่องสิทธิประโยชน์ เรื่องอาชีพ ต้องนำเสนอต่อเนื่อง เพื่อเข้าไปเติมเต็มและพัฒนาคุณภาพ ชีวิตประชาชนอย่างแท้จริง

"....เลือกจากข่าวที่เป็นประโยชน์กับประชาชนมากที่สุด ให้ประชาชนทราบ....." (กรรณิกา แก้วใส,บรรณาธิการข่าวสายการเมืองและความมั่นคง,สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

"....ต้องให้แต่ความจริงเท่านั้น ให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์กับประชาชน" (ทองทศ มหามนตรี, ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

"....เรื่องเกี่ยวกับปากท้อง ชาวบ้านได้รับรู้ สิทธิประโยชน์ของตัวเอง นี่คือนี่ที่กรมประชาสัมพันธ์ เข้าไปเติมเต็มให้กับประชาชนมากขึ้น"(ทองทศ มหามนตรี ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

"....ผู้สูงอายุนับเบี่ยยังชีพเท่าไร คนพิการต้องดูแลอะไรบ้าง สิทธิต่างๆ เราต้องเป็นผู้นำเสนออย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนรู้สิทธิอันพึงมีในการรับบริการจากภาครัฐ หรือในลักษณะของการแนะนำอาชีพต่างๆที่ประชาชนควรจะเอาไปต่อยอดในชีวิตได้" (ทองทศ มหามนตรี ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

ดังนั้น กำหนดประเด็นที่คงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของวิทยุแห่งประเทศไทย นำเสนอข่าวสารด้วยความจริง ไม่บิดเบือน ถูกต้อง ชัดเจน มีความน่าเชื่อถือ เป็นกลาง เป็นธรรม และประชาชนได้รับประโยชน์ เป็นส่วนทำให้ประชาชนกลุ่มคนฟังเกิดความเชื่อถือ และรอฟังความจริงจากวิทยุแห่งประเทศไทย แต่หากเมื่อใดที่วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยไม่รักษาจุดยืนตรงเรื่องนี้ไว้ อาจส่งผลกระทบต่อฐานคนฟัง ประชาชนอาจหันไปเลือกรับฟังข่าวที่อื่นแทนได้

"....ถ้ารักษาความจริงได้ประชาชนจะเชื่อเรา ถ้าวันใดวิทยุแห่งประเทศไทย ไม่รักษาความจริง เสนอข่าวบิดเบือน คนก็จะหนีไปเอง....."(ทองทศ มหามนตรี, ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

"....ซึ่งการทำให้ความน่าเชื่อถือ ความศรัทธาของข่าว ของกลุ่มคนฟังที่ฟังข่าววิทยุกรมประชาสัมพันธ์ อยู่กับเราตลอดไป" (วนิดา สุขกาย,บรรณาธิการข่าวเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

(4) ช่วงเวลาที่ออกอากาศ

สำหรับช่วงเวลาที่ออกอากาศ ข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย แบ่งเป็น ช่วงข่าวภาคหลักและข่าวต้นชั่วโมง ซึ่งการลำดับความสำคัญของประเด็นที่จะนำเสนอ มีผลต่อการกำหนดประเด็นเช่นกัน วิธีการกำหนดประเด็นที่มีความเชื่อมโยงกันดังนี้

1) ข้าราชการหลัก หรือ ข้าราชการบังคับ

ข้าราชการหลัก มีทั้งหมด 3 ภาค คือ ข้าราชการเช้า (07.00 น.) จะนำเสนอข่าวประมาณ 10 ข่าว ใช้เวลาประมาณ 13 นาที ภาคเที่ยง (12.00 น.) นำเสนอข่าวประมาณ 16-17 ข่าว ใช้เวลาประมาณ 30 นาที (ข่าวละประมาณไม่เกิน 1.00 นาที) และข้าราชการค่ำ (19.00น.) นำเสนอข่าวประมาณ 12 ข่าว ใช้เวลาประมาณ 20 นาที และข่าวพระราชสำนัก (20.00 น.)

เป็นช่วงเวลาที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในส่วนภูมิภาคและสถานีวิทยุชุมชนต้องรับสัญญาณถ่ายทอดเสียง จึงเรียกอีกอย่างว่าข้าราชการบังคับ และมีวิธีการเลือกประเด็นนั้น จะเลือกประเด็นหลัก ที่มาจากการประชุมโต๊ะข่าวในแต่ละวัน ประเด็นใดที่น่าสนใจที่สุดในครั้งเช้าวันนี้ ข่าวที่นำเสนอในช่วงเที่ยงจะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเช้าถึงเที่ยง มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นหรือเป็นเรื่องอะไรที่ต่อเนื่องจากเมื่อวาน จะมีการมารายงานเพิ่มเติมและหากยังไม่มีผล ยังไม่มีความชัดเจนในช่วงเที่ยงก็จะนำเสนอในช่วงข่าวภาคค่ำ (19.00 น.) หรือข่าวต้นชั่วโมงตอนเช้า เป็นต้น และข้าราชการหลัก เช่น ข่าวเที่ยง จะมีการเลือกประเด็นจากพื้นที่ต่างๆ ให้ครอบคลุม ทั้ง สวท.ส่วนกลาง และ สวท.ภูมิภาค

2) ข่าวด่วนชั่วโมง

สำหรับข่าวด่วนชั่วโมงในแต่ละวัน จะมีการออกอากาศทั้งหมด 10 ช่วง เวลา 09.00 น./10.00 น./11.00 น./14.00 น./15.00 น./16.00 น./17.00 น./18.00 น./21.00 น./22.00 น. ส่วนประเด็นที่จะนำเสนอในข่าวด่วนชั่วโมงนั้น มักเป็นประเด็นรองที่สรุปมาจากมติที่ประชุมโต๊ะข่าวในแต่ละวัน ซึ่งในแต่ละช่วง จะมีเวลาประมาณ 8 นาที เน้นความรวดเร็วใช้ข่าวประมาณ 3 ข่าว ประกอบด้วย ข่าวจากส่วนกลางที่ผู้สื่อข่าวของสวท.ลงพื้นที่ออกไปปฏิบัติหน้าที่ตามกระทรวงต่างๆรายงานเข้ามา และ ข่าวจาก สวท.ภูมิภาค ผู้สื่อข่าวจังหวัดต่างๆ รายงานเข้ามา 1 ข่าว เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายรัฐบาล ที่จังหวัดต่างๆ นำไปดำเนินการสานต่อ เป็นต้น

ทั้งนี้ สิ่งสำคัญในการกำหนดประเด็นที่จะนำเสนอข่าว ทั้งภาคหลักและภาครอง อย่างข่าวด่วนชั่วโมง คือ ต้องเลือกข่าวที่เป็นประโยชน์กับประชาชนมากที่สุด ให้ประชาชนทราบหรือถ้าเป็นประเด็นข่าวที่มีความสำคัญพิเศษ เช่น เกี่ยวข้องสถาบันฯ เกี่ยวกับในหลวง จะต้องนำออกเป็นประเด็นแรกถือว่าเป็นประเด็นภาคบังคับที่จะต้องนำออกอากาศก่อนเนื่องจากเป็นสถาบันหลักของชาติ

"....ข้าราชการหลัก ช่วงเช้าเวลา 7:00 น. มีเวลาประมาณ 13 นาที ช่วงข่าวเที่ยงมีประมาณ ครึ่งชั่วโมง ใช้ข่าวประมาณ 16-17 ข่าว ข่าวละประมาณไม่เกิน 1.00 นาที ข่าวภาคค่ำเวลา 19:00 น. ประมาณ 20 นาที ใช้ข่าวประมาณ 12 ข่าว โดยส่วนข่าวด่วนชั่วโมงจะเน้น ความรวดเร็วประมาณ 3 ข่าว แต่ก็ต้องแทรกนโยบายรัฐบาลไปด้วย ต้องมีผลกระทบในวงกว้าง มีข่าวภูมิภาค

ประมาณ 1 ชั่วโมง.... " (วนิดา สุขกาย, บรรณาธิการข่าวเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2564)

....."สำหรับการนำเสนอข่าวเช้า ข่าวเที่ยง ข่าวภาคค่ำ จะมีวิธีเลือกประเด็น เช่น ข่าวที่นำเสนอในช่วงเที่ยง จะเป็นเหตุการณ์ที่ครึ่งวันแรกมีอะไร หรือถ้ามีอะไรที่ต่อเนื่องจากเมื่อวาน จะมีการมารายงานเพิ่มเติม และหากยังไม่มีผล ยังไม่มีความชัดเจนในช่วงเที่ยงก็จะนำเสนอในช่วงภาคค่ำ หรือข่าวต้นชั่วโมงตอนเช้า เลือกจากข่าวที่เป็นประโยชน์กับประชาชนมากที่สุด ให้ประชาชนทราบ หรือถ้าเป็นข่าวพิเศษ เช่น สถาบันกัญชาช็อกกับในหลวง เราก็จะต้องนำออกเป็นประเด็นแรก ถือว่าเป็นประเด็นบังคับ".....(กรรณิกา แก้วใส บรรณาธิการข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2564)

4) ขั้นตอนการผลิตและเผยแพร่ข่าว

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีขั้นตอนในการผลิตและเผยแพร่ข่าว มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การประชุม โต๊ะข่าวเพื่อกำหนดประเด็นข่าวในแต่ละวัน การมอบหมายงานให้ผู้สื่อข่าวลงพื้นที่การทำงานร่วมกับภูมิภาค และช่องทางการออกอากาศและเผยแพร่

4.1) การประชุมโต๊ะข่าว เพื่อกำหนดประเด็นข่าวในแต่ละวัน

บรรณาธิการข่าวและกองบรรณาธิการข่าวประจำวัน ประชุมโต๊ะข่าวร่วมกัน ประกอบด้วย บรรณาธิการข่าวการเมือง, บรรณาธิการข่าวเศรษฐกิจ, บรรณาธิการข่าวเกษตร ไอที สิ่งแวดล้อม, บรรณาธิการข่าวสังคม, บรรณาธิการข่าวกีฬา, บรรณาธิการข่าวต่างประเทศ ร่วมกันประชุมโต๊ะข่าว เพื่อบริหารประเด็นข่าว แต่ละวันจะนำเสนอข่าว ประเด็นตามที่ประชุม IOC หรือประเด็นข่าวตามนโยบายศูนย์ปฏิบัติการข้อมูลข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ ของกรมประชาสัมพันธ์ และตามทิศทางของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เน้นข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ผลงานของหน่วยงานภาครัฐสู่ประชาชน ซึ่งจะมีทั้งประเด็นหลักและประเด็นรอง และร่วมกันนำเสนอประเด็นที่น่าสนใจในสายข่าวของตนเอง โดยประเด็นไหนที่เป็นกระแส ที่มีการล่อแหลม ก็เน้นในเรื่องคุณค่าของข่าว ซึ่งต้องนำเสนอประเด็นที่เป็นข้อเท็จจริง แต่ข้อจำกัดของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย คือความเป็นสื่อของรัฐและความเป็นข้าราชการ จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงข้อนี้เป็นสำคัญ

ทั้งนี้ การประชุมโต๊ะข่าวของ กอง บก.ประจำวัน จะมีการประชุมสองช่วง คือ ช่วงเช้าเวลาประมาณ 9:30 น หรือ 10:00 น สายข่าวต่างๆจะนำเสนอ ประเด็นข่าวของตัวเอง แล้วร่วมกันพิจารณาประเด็นข่าว ที่จะออกอากาศในแต่ละช่วงเวลาออกอากาศ นำมาพิจารณาจัดเรียงเสนอตามประเด็นและวาระที่สำคัญก่อน-หลัง ทั้งข่าวต้นชั่วโมงและข่าวภาคหลัก

โดยจะมีบรรณาธิการข่าวประจำวันรับผิดชอบ พิจารณานำข่าวออกอากาศ ในข่าวภาคหลักของสถานีฯ คือ ข่าวภาค ข่าวเที่ยง 07:00 น. , 12.00 น. , 19.00 น. เช่นข่าวเที่ยง 12.00 น. ต้องนำเสนอให้ครอบคลุม นอกจากข่าวจากวิทยุแห่งประเทศไทยแล้ว ยังมีข่าวสารจากภูมิภาคในพื้นที่ต่างๆ ส่งเข้ามาด้วย

"....มีการประชุมกองบก.ประจำวัน ตอนเช้า 9:30 น กับ 15:00 น เรียกว่า การประชุมโต๊ะข่าว นำเสนอกันว่า วันนี้ จะเลือกประเด็นอะไร ซึ่งก็คือการบริหารประเด็นข่าวกันแต่ละวัน....." (วนิดา สุขกาย,บรรณาธิการข่าวเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2564)

"....การกำหนดประเด็นแต่ละวัน จะมีการประชุมโต๊ะข่าว กองบก.ประจำวัน แล้วจะเห็นภาพรวม วันนี้จะนำเสนอประเด็นไหน เช้า-บ่าย บก.จะรับผิดชอบข่าวเช้าเที่ยง ทูม จะเรียงไปตามแต่ละช่วงว่าจะเสนอประเด็นไหน ซึ่งเป็นความร่วมมือกับส่วนภูมิภาคด้วย โดยนำมาพิจารณาจัดเรียงเสนอตามประเด็นและวาระที่สำคัญอะไร ก่อน-หลัง เน้นว่าประชาชนจะได้อะไร....." (กรรณิกา แก้วใส, บรรณาธิการข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2564)

".... เราจะนำเสนอข่าว/ประเด็นตามที่ประชุม IOC ของกรมประชาสัมพันธ์ และตามทิศทางแนวเดียวกันของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เน้นข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ผลงานของหน่วยงานภาครัฐสู่ประชาชน" (ชยศิลป์ คนคล่อง, ผู้ประกาศและผู้ดำเนินรายการ, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

"....การเสนอประเด็นข่าวของบก.แต่ละสายข่าว จะพิจารณาจากประเด็นข่าวที่ตัวเองมี หรือ นักข่าวในสายข่าวออกไปทำงานอะไรบ้าง เช่น ประเด็นความคืบหน้าช่วยเหลือ 5,000 บาท ผลกระทบ covid ประเด็นช่วยเหลือเกษตรกร ปรับปรุง. เป็นต้น จากนั้น ที่ประชุมจะกำหนด เป็นข่าวต้นชั่วโมง แบ่งเป็นประเด็นอะไรบ้าง ส่วนภาคเที่ยง ประเด็นไหนเป็นประเด็นหลัก ประเด็นไหนเป็นประเด็นรอง หลังจากนั้น บก. แต่ละสายจะพยายามกำชับหรือสั่งการ ไปที่ผู้สื่อข่าวของตัวเองที่อยู่ในพื้นที่ ว่าจะต้องเน้นประเด็นอะไรบ้าง...." (อภิสิทธิ์ จันทร์เต็ม, ผู้สื่อข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 26 มิถุนายน 2563)

4.2) การมอบหมายงานให้ผู้สื่อข่าวลงพื้นที่

เมื่อมีการประชุมโต๊ะข่าวเรียบร้อยแล้ว บรรณาธิการข่าวแต่ละสายจะมอบหมายให้ผู้สื่อข่าวในสายลงพื้นที่ ทำข่าวตามประเด็นต่างๆ ผู้สื่อข่าวทุกคนจะทราบว่ประเด็นใดเป็นประเด็นหลัก และประเด็นรอง แล้วลงพื้นที่ โดยจะต้องส่งข่าวเข้ามาตามกรอบเวลาที่กำหนด คือต้องไม่เกินเวลา 11:00 น ของทุกวัน ซึ่งมีขั้นตอนสำคัญของผู้สื่อข่าวในการผลิตข่าวแต่ละวันดังนี้

(1) ผู้สื่อข่าวลงพื้นที่ สัมภาษณ์แหล่งข่าว บางครั้งอาจมีการนัดหมายล่วงหน้า ซึ่งผู้สื่อข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแต่ละสายข่าว จะส่งไปประจำการตามกระทรวงหรือหน่วยงานสำคัญๆ เพื่อติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวเข้ามายังสถานี ตามมติที่ประชุมโต๊ะข่าวอยู่แล้ว ดังนั้นเมื่อได้ประเด็นส่วนใหญ่ก็จะทราบแหล่งข่าวของตนเองว่าเป็นใคร จะทำการสัมภาษณ์ บันทึกเสียง และเรียบเรียงเป็นข่าวของตนเอง

ทั้งนี้ แหล่งข่าว หรือผู้ให้ข้อมูล ผู้สื่อข่าวจะเป็นผู้ที่ดูความเหมาะสมของประเด็นและผู้ที่เป็นแหล่งข่าว ผู้ที่จะให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ผู้สื่อข่าวจะมีเครือข่ายแหล่งข่าวของแต่ละกระทรวงที่อยู่ในสายข่าวของตนอยู่แล้ว

(2) จากนั้นผู้สื่อข่าวจะส่งข่าวเข้าไปในระบบถึงข่าวของสำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์ พร้อมทั้งส่งเนื้อหาข่าวเข้ามาทางอีเมล และรายงานข่าวเสียงทางโทรศัพท์เข้ามา หากมีเสียงของแหล่งข่าวหรือเสียงของผู้ที่ให้ข้อมูลต้องนำส่งด้วย จะมีเจ้าหน้าที่บันทึกเสียงเพื่อตัดต่อรอกออกอากาศ

สำหรับการส่งข่าวเข้ามาในรูปแบบรายงานข่าวเสียงจะมี "คนรับข่าวคน" คือจะมีเจ้าหน้าที่คอยรับสายโทรศัพท์เพื่อให้ผู้สื่อข่าวรายงานเข้ามา หรือเป็นผู้ประสานงานข่าวต้องทราบว่าใครส่งข่าวเข้ามา หรือผู้สื่อข่าวประเด็นนี้รายงานข่าวเข้ามาหรือยัง เนื้อหาเรื่องนี้ส่งเข้ามาหรือยัง ต้องสามารถอัพเดทกับผู้สื่อข่าวที่ส่งเข้ามาได้ รับข่าวเสร็จ เรียบเรียงข่าว ทั้งข่าวหลักและข่าวต้นชั่วโมงจะต้องประสานงานกับช่างเทคนิค ให้ช่างได้เห็น script เพื่อตัดต่อเสียงรายงาน และเสียงแหล่งข่าวได้ถูกต้องตาม Script

(3) หลังจากที่ผู้สื่อข่าวส่งข่าวเข้ามาตามช่องทางต่างๆ เจ้าหน้าที่ในกองบก. จะต้องทำหน้าที่เลือกประเด็นข่าว ซึ่งจะทราบอยู่แล้ว ว่าประเด็นไหนเป็นประเด็นหลัก จึงคัดเลือกข่าวที่เกี่ยวข้องมาเรียบเรียง ลำดับความสำคัญ แล้วเขียนเป็นบทสคริปข่าว หรือข่าวต้นฉบับในแต่ละช่วง เพื่อส่งต่อให้ผู้ประกาศข่าวอ่าน

ทั้งนี้ ขั้นตอนในการคัดเลือกข่าวที่ผู้สื่อข่าวส่งเข้ามา มีความสำคัญมาก เพราะต้องคำนึงถึงความถูกต้อง ครบถ้วน ครบประเด็น และเสียงของผู้สื่อข่าวที่รายงานเข้ามาต้องนำฟัง อักษรถูกต้อง ชัดเจน ผู้ที่ทำหน้าที่นี้คือ บรรณาธิการข่าวแต่ละวัน จะเป็นผู้พิจารณาและจะมี ผู้ช่วยบก. หรือที่นี้เรียกว่า "ไม้ 2" ทำหน้าที่ช่วยบก. ตามประเด็น เช็กประเด็น และคอยปรับเปลี่ยนหากมีการเพิ่มเติมประเด็นต่างๆ เข้ามา

(4) เมื่อข่าวต้นฉบับเสร็จเรียบร้อย ผู้ประกาศข่าวจะต้องเตรียมอ่านข่าวให้เป็นไปตาม Script พร้อมทั้งมีการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อให้เป็นไปตาม Script ที่บรรณาธิการข่าวกำหนด

และนี่คือขั้นตอนการผลิตข่าวก่อนออกอากาศ ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันในส่วนของผลิตงานข่าวและรายการข่าว ทั้งบรรณาธิการข่าว ผู้ประกาศข่าว ช่างเทคนิค ผู้สื่อข่าว มีการทำงานร่วมกัน สำหรับการนำเสนอข่าวภาคต้นชั่วโมงนั้นจะมีความหลากหลาย เพราะมีหลายช่วงข่าว แต่กระบวนการข่าวจะเป็นลักษณะเดียวกันกับข่าวภาคหลัก

"..... หลังจากลงพื้นที่ทำข่าว คือ ส่งข่าวเข้าระบบ ส่งเนื้อข่าวเข้าไปในเมล และรายงานข่าวเข้ามา พร้อมทั้งมีเสียงแหล่งข่าวด้วย เจ้าหน้าที่ในกองบก จะต้องทำหน้าที่ เลือกประเด็นข่าว ประเด็นไหนเป็นประเด็นหลัก-รอง มาปรับ เป็นบทสคริปข่าว เพื่อส่งให้ผู้ประกาศได้อ่าน เน้นความถูกต้อง ครบถ้วน น่าฟัง และมี ไม่น่า 2 หรือ ผู้ช่วยบก. ทำหน้าที่ช่วยบก. คอยตามประเด็น เช็คประเด็น ส่วนคนรับข่าวคนก็คือเจ้าหน้าที่ รับประสานงานข่าว ใครส่งข่าวเข้ามาต้องรู้ เนื้อข่าวเข้ามาหรือยัง ต้องสามารถอัปเดตกับผู้สื่อข่าวที่ส่งเข้ามาได้..... " (อภิสิทธิ์ จันทร์เต็ม, ผู้สื่อข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 26 มิถุนายน 2563)

"..... ในขณะที่ต้นชั่วโมง เล่นได้หลากหลาย เพราะมีหลายเบรกข่าว กระบวนการเหมือนกัน รับข่าวเสร็จ เรียบเรียงข่าว ทั้งข่าวหลักและข่าวต้นชั่วโมงก็ต้องประสานงานกับช่างเหมือนกัน ให้ช่างได้เห็น script ช่างตัดต่อเสียงรายงาน และเสียงแหล่งข่าวได้ถูกต้องตาม Script เมื่อ script เสร็จเรียบร้อย ผู้ประกาศข่าว เตรียมอ่านข่าว นี่คือการทำงานร่วมกันในส่วนงานข่าวและผลิตรายการ ทั้งผู้ประกาศข่าว บก. ช่าง. ผู้สื่อข่าวมีการทำงานร่วมกัน แล้วต้องมีการตรวจสอบร่วมกันว่าถูกต้อง ครบถ้วนหรือไม่ เป็นไปตามที่บก.กำหนดหรือไม่"..... (อภิสิทธิ์ จันทร์เต็ม, ผู้สื่อข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 26 มิถุนายน 2563)

4.3) การทำงานร่วมกับภูมิภาค

นอกจากนี้การผลิตข่าวจะมีการเชื่อมโยงการทำงานในส่วนของ สวท.ภูมิภาค ในการส่งข่าวเข้ามาออกอากาศ มีการประชุมร่วมระหว่างสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (ส่วนกลาง) และ สวท.ภูมิภาค มีทั้งโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง พร้อมทั้งผู้แทนจากสำนักประชาสัมพันธ์เขต ทั้ง 8 เขต ของกรมประชาสัมพันธ์ประชุมร่วมกัน เพื่อเสนอประเด็นที่น่าสนใจ ส่วนประเด็นในแต่ละจังหวัด ที่บรรณาธิการพิจารณาแล้ว จะมีประสานไปโดยตรงถึงผู้สื่อข่าวแต่ละจังหวัดลงพื้นที่ทำข่าวส่งเข้ามา

การส่งข่าวของผู้สื่อข่าวในภูมิภาควิธีการส่งข่าวจะมีลักษณะคล้ายๆ กัน คือผู้สื่อข่าวจะส่งข่าว ทั้งเนื้อข่าวและการรายงานข่าวเสียงเข้ามาที่กองบก. แต่ละข่าวจะเป็นการรายงานข่าวสารความเคลื่อนไหวของจังหวัดต่างๆ เช่น ในพื้นที่จังหวัดประจวบฯ มีการสานต่อนโยบายสำคัญของรัฐบาลไปสู่ประชาชนอย่างไรบ้าง, ประชาชนในจังหวัดได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลในเรื่องใด เป็นต้น ผู้สื่อข่าวส่งเนื้อข่าวเข้าระบบถึงข่าวของกรมประชาสัมพันธ์ ส่วนการ

รายงานข่าวเสียงผู้สื่อข่าวจะโทรศัพท์จากพื้นที่จังหวัดต่างๆ เข้ามารายงานข่าวเสียง ซึ่งปกติประจำวัน ก็จะเป็นผู้คัดเลือกข่าวในการออกอากาศ แต่ถ้าต้องการความเร็ว ต้องการประเด็นในจังหวัดที่ต้องการ บก.ส่วนกลางก็จะประสาน สวท.ภูมิภาค โดยตรงถึงผู้สื่อข่าวแต่ละจังหวัด เพื่อให้ผู้สื่อข่าวจังหวัดนั้นๆ ลงพื้นที่ส่งข่าวมาทันที

ทั้งนี้ การรายงานข่าวเสียงแต่ละข่าวจะมีข้อจำกัดเรื่องเวลา เนื่องจากเวลาในการออกอากาศ แต่ละช่วงจะมีเวลาไม่เท่ากันและมีระยะเวลาที่ชัดเจน และข่าวที่จะรายงานเข้ามาต้องมีความยาวไม่เกิน 1.00 นาที เช่น ข่าวที่จะออกอากาศ ในช่วงข่าวภาคหลัก คือ ช่วงเช้าเวลา 07:00 น. จะมีเวลาประมาณ 13 นาที หรือประมาณ 6-7 ข่าว ช่วงข่าวเที่ยง 12:00 น. มีเวลาครึ่งชั่วโมง หรือประมาณ 16-17 ข่าว ข่าวภาคค่ำเวลา 19:00 น มีเวลาประมาณ 20 นาที หรือประมาณ 12 ข่าว ส่วนข่าวต้นชั่วโมงจะเน้นความรวดเร็วจะใช้ข่าวประมาณ 3 ข่าว นำข่าวภูมิภาคมาออกอากาศด้วย 1 ข่าว แต่ต้องเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายรัฐบาล และมีผลกระทบในวงกว้าง

"..... การเชื่อมโยงการทำงานในส่วนของ สวท.ภูมิภาค จะมีการประชุมร่วมระหว่าง สวท.ส่วนกลางและ สวท.ภูมิภาค ตัวแทนแต่ละเขตประชุมร่วมกันเพื่อเสนอประเด็น ที่น่าสนใจในแต่ละเขต แต่ถ้าต้องการความเร็ว ประเด็นในแต่ละจังหวัดที่ต้องการก็จะต่อสายโดยตรงถึงผู้สื่อข่าวแต่ละจังหวัดตามข่าวนั้นๆ ส่วนการส่งข่าว อาจเป็นการรายงานข่าวเสียง หรือ ข่าวอ่าน (เนื้อข่าวอย่างเดียว)....." (วนิดา สุขกาย, บรรณาธิการข่าวเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

"..... ข่าวภาคหลัก ช่วงเช้าเวลา 7:00 น. มีประมาณ 13 นาที ช่วงข่าวเที่ยงมีประมาณ ครึ่งชั่วโมงประมาณ 16-17 ข่าว ข่าวละประมาณไม่เกิน 1.00 นาที ข่าวภาคค่ำเวลา 19:00 น ประมาณ 20 นาที ใช้ข่าวประมาณ 12 ข่าว โดยส่วนข่าวต้นชั่วโมงจะเน้น ความรวดเร็ว แต่ก็ต้องแทรกนโยบายรัฐบาลไปด้วย ต้องมีผลกระทบในวงกว้าง ซึ่งต้นชั่วโมง ประมาณ 3 ข่าว โดยจะมีภูมิภาคประมาณ 1ข่าว)...." (วนิดา สุขกาย บรรณาธิการข่าวเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

4.4) ช่องทางการออกอากาศและเผยแพร่

จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในเรื่องช่องทางการออกอากาศ และเผยแพร่ นั้น สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานหลักถือเป็นหน่วยงานแม่ที่อยู่ส่วนกลางจึงเรียกว่า สวท.ส่วนกลาง เป็นแม่ข่ายในการผลิตและเผยแพร่ข่าว ออกอากาศทางคลื่นวิทยุ FM92.5 MHz. ให้ สวท.เครือข่ายในส่วนภูมิภาค 84 คลื่นความถี่ รับสัญญาณการถ่ายทอดเสียงข่าว ทั้งข่าวภาคหลัก เช้าเที่ยง ค่ำข่าวพระราชสำนัก และข่าวทุกต้นชั่วโมงให้สถานีวิทยุกระจายเสียง

ทั่วประเทศถึงคดียุทธยาน นอกจากนั้น สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ยังพัฒนาช่องทางการเผยแพร่ให้มีความหลากหลาย นำเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนาช่องทางการเข้าถึงคนรุ่นใหม่ และประชาชนทั่วไปได้ง่ายขึ้น สามารถรับฟังผ่านช่องทางอื่นๆเช่น ผ่านสมาร์ตโฟน ผ่านสื่อออนไลน์ อย่างเว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ แอปพลิเคชันต่างๆ

".....เพราะเป็นแม่ข่ายให้สถานีวิทยุกระจายเสียงทั่วประเทศ ถึงคดียุทธยานในช่วงข่าวภาคบังคับ 3 ภาค เข้า กลางวันและเย็น" (จำลอง อนันตสุข, ผู้อำนวยการ ส่วนข่าวและผลิตรายการข่าว, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

".....กรมประชาสัมพันธ์ก็พยายามนำเทคโนโลยีเข้ามาเพื่อให้ผู้ฟัง เข้ามาบริโภค และสามารถรับฟังผ่านช่องทางอื่นๆเพิ่มเติมขึ้น โดยเฉพาะอุปกรณ์สมาร์ตโฟน ซึ่งเป็นอุปกรณ์สำคัญที่คนรุ่นใหม่ใช้".....(พิชญา เมืองเนา, รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์, สัมภาษณ์เมื่อ 10 มิถุนายน 2563)

"..... มีการใช้เป็น platform ต่างๆ เข้ามาช่วย อาทิ ,ทวิตเตอร์ และ พอดแคสต์ เราพยายามทำผ่านแพลตฟอร์ม Application ของตัวเองและปรับปรุง Application ใหม่ เว็บไซต์ใหม่ รวมทั้งทำผ่านทาง facebook Life คล้ายๆกับที่อื่น....."(ทองทศ มหามนตรี, ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย

การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย ประกอบไปด้วย ปัจจัยภายใน คือ โครงสร้างระบบราชการที่ต้องมีการย้ายสายงานเพื่อดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น ส่งผลต่อศักยภาพความรู้ ความสามารถของบุคลากร, นโยบายผู้บริหารระดับสูง, ด้านบุคลากร และปัจจัยภายนอก คือ ความเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี รวมทั้ง การแข่งขันและการหารายได้

2.1 ปัจจัยภายในที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่ง ประเทศไทย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องพบว่า ปัจจัยภายในที่มีผล ต่อการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีด้วยกันหลายด้าน ดังนี้

2.1.1 ความเป็นระบบราชการ

เนื่องจาก สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานสื่อของรัฐ มีรูปแบบการบริหารงานที่เป็นไปตามระบบราชการ ทำให้มีปัจจัยภายในที่มีผลกระทบต่อการบริหารงานข่าวของสถานีฯ ในหลายด้าน จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องพบว่า

1) การโยกย้ายตามโครงสร้างเพื่อดำรงตำแหน่งสูงขึ้น

ด้วยระบบราชการตามโครงสร้างของกรมประชาสัมพันธ์ การดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นจะต้องมีการโยกย้ายตามโครงสร้างที่กำหนด ซึ่งทำให้บุคลากรกรมประชาสัมพันธ์ได้เติบโตในสายงานของตนเอง ตำแหน่งที่สูงขึ้นจึงไม่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญในวิชาชีพของตนอย่างแท้จริง เช่น บุคลากรตำแหน่งผู้สื่อข่าวควรเติบโตในสายงานด้านข่าว แต่เนื่องจากในสายงานข่าวมีกองบรรณาธิการข่าว จำนวน 5 คน ซึ่งในตำแหน่งที่สูงขึ้น คือ ตำแหน่งผู้อำนวยการ แต่ตำแหน่งนี้จะสามารถแต่งตั้งได้เพียง 2 คน คือ ตำแหน่งผู้อำนวยการส่วน และตำแหน่งหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว ทำให้อีกสามคนไม่สามารถเติบโตในสายงานนี้ได้พร้อมๆ กัน ส่งผลให้ต้องรอเวลา และหากมีระดับอายุใกล้เคียง ก็จำเป็นต้องไปหาดำแหน่งที่อื่นเพื่อเลื่อนในตำแหน่งที่สูงขึ้น โดยการโยกย้ายไปเป็นผู้บริหารที่อื่น เป็นต้น

....." บุคลากร จึงไม่มีโอกาสเติบโตในสายงานของตัวเอง เช่น ในกองบรรณาธิการข่าว มี 5 คน ผู้ที่จะมีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการได้ มีเพียงแค่ 2 คน คือผู้อำนวยการส่วนข่าวหนึ่งคน และหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าวอีกหนึ่งคน ส่วนที่เหลือก็ไม่สามารถเติบโตในสายงานนี้ได้พร้อมๆ กัน ก็ต้องรอเวลาและหากบังเอิญ มีอายุ ระดับอาวุโส ใกล้เคียง ก็ต้องไปหาดำแหน่งเพื่อเลื่อนในตำแหน่งที่สูงขึ้น โดยการย้ายไปเป็นผู้บริหารที่อื่น" (ทองทศ มหามนตรี, ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

2) บุคลากรขาดความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ

เมื่อบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญต้องโยกย้าย ทำให้คนที่มีความสามารถที่เก่งๆ ออกไปหาดำแหน่งที่อื่นและตำแหน่งเดิมว่างลง ต้องมีการเปิดรับสมัคร สรรหา คัดเลือกบุคลากรใหม่เข้ามาปฏิบัติงานแทนซึ่งประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ ยังมีไม่เพียงพอ เมื่อบุคลากรในตำแหน่งที่สูง มีความรู้ความสามารถน้อย ประสบการณ์น้อย ส่งผลให้คุณภาพงานข่าวที่ออกมาด้อยกว่าที่อื่น เมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรด้านสื่ออื่น โดยเฉพาะภาคเอกชนที่มีการแบ่งแยกโครงสร้างที่ข้อยออกมาได้หลายตำแหน่ง เติบโตในสายงานเดียวมีความเชี่ยวชาญสูง ทำให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จำเป็นต้องมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

"..... คนเก่งๆ ที่จะโตในสายงานข่าว ก็จะถูกไปอยู่ตามหน่วยงานต่างๆ และสุดท้ายต้องเผชิญกับภาวะที่บุคลากรใหม่ๆ เข้ามา พื้นฐานความรู้ไม่มากพอ ถ้าเปรียบเทียบแล้ว

บุคลากรในองค์กรอื่น มันเทียบกับเด็กอนุบาลกับคนจบมหาลัยมันเทียบไม่ได้ เมื่อคนของเราระดับหัวหน้าสู้เขาไม่ได้ โอกาสที่ข่าวจะเข้มข้นแบบเขาก็ลำบาก ดังนั้นกระบวนการของราชการ ทำให้คนไม่เติบโต ทำให้คนต้องสรรหาดำแหน่งที่อื่น ส่งผลให้บุคลากรด้านข่าวของเราไม่มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ..." (ทองทศ มหามนตรี, ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

3) การเป็นสื่อที่เป็นข้าราชการ

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานสื่อของรัฐ ดำเนินงานในระบบราชการ ดังนั้นด้วยความเป็นสื่อที่อยู่ในระบบราชการ จะต้องมีความละเอียดรอบคอบ มีความระมัดระวังในการนำเสนอ หากเป็นประเด็นด้านการเมือง ประเด็นที่มีความล่อแหลม ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ก่อนจะนำออกอากาศ

".....แต่สถานีวิทยุแห่งประเทศไทยด้วยความเป็นข้าราชการ จำเป็นที่จะต้องนึกถึงทั้งความเป็นข้าราชการและความเป็นสื่อ ซึ่งบางครั้งไม่สามารถแยกกันออกได้...." (วนิดา สุขกาย, บรรณาธิการข่าวสายเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

4) ขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นไปตามระเบียบราชการ

วิธีการทำงานข่าวในระบบราชการ บางครั้งไม่สามารถทำข่าวในประเด็นที่มีความเร่งด่วนมากๆ ได้เนื่องจากต้องดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบราชการ เช่น การทำข่าวนอกพื้นที่ ต้องทำหนังสือราชการ อาจไม่ทันต่อเหตุการณ์ และหากการทำขั้นตอนต่างๆ ไม่เป็นไปตามกรอบเวลาก็อาจได้ข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนทั้งนี้ การลงพื้นที่ทำข่าวควรให้ผู้สื่อข่าวไปถึงก่อนเวลาที่กำหนดเพื่อให้ทันเหตุการณ์

"....การจะให้ผู้สื่อข่าวลงพื้นที่ตามความจริงต้องออกไปก่อน ให้ทันเหตุการณ์ แต่เราต้องขออนุมัติเดินทาง ซึ่งในระบบราชการต้องทำอย่างนั้น และเราไม่ได้มีวิธีปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับกรณีฉุกเฉิน...." (อภิสิทธิ์ จันทร์เต็ม, ผู้สื่อข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 26 มิถุนายน 2563)

2.1.2 นโยบายผู้บริหาร

นอกจากนี้ การศึกษาพบว่า นโยบายผู้บริหารในระดับสูง ถือเป็นส่วนสำคัญ และมีผลโดยตรงต่อการบริหารงานข่าว เนื่องด้วยการทำงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ที่เป็นสื่อของรัฐ ขณะที่ทำงานเป็นสื่อก็จะต้องคำนึงถึงความเป็นข้าราชการประกอบด้วย ดังนั้นในการทำงานของระบบราชการ ย่อมเป็นไปตามลำดับโครงสร้างหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ลดหลั่นกันลงมา จากนโยบายหรือข้อสั่งการของผู้บริหารระดับสูงลงมาสู่การปฏิบัติงาน แต่ต้องดำเนินการด้วย

ความรอบคอบโดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเมืองต้องมีความเข้มแข็ง นำเสนออย่างชัดเจน ทั้งสองฝ่าย ไม่ลำเอียง ประชาชนจึงจะเชื่อถือ

"... การนำเสนอข่าวในปัจจุบัน นโยบายผู้บริหาร มีผลต่อการพิจารณาประเด็นข่าวที่จะนำเสนอ โดยเฉพาะถ้าเกี่ยวข้องกับการเมือง..." (กรรณิกา แก้วใส, บรรณาธิการข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

"... ด้านนโยบายในการบริหารข่าว คือ ผู้บริหารระดับสูง มีการมอบนโยบายลงมา แต่ไม่สามารถ แต่งเติมนอกเหนือกว่านี้ได้...." (จำลอง อนันตสุข, ผู้อำนวยการส่วนข่าวและผลิตรายการข่าว, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

"...ในส่วนของนโยบายหรือคำสั่งของเจ้านาย ก็จำเป็นเพราะเราเป็นข้าราชการ ก็จำเป็นต้องเผยแพร่...." (วนิดา สุขกาย, บรรณาธิการข่าวเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

ทั้งนี้ การนำเสนอข่าวสารเป็นไปตามนโยบายผู้บริหารระดับสูงที่มีการปรับเปลี่ยน โดยเฉพาะเรื่องการเมือง ที่มีส่วนสำคัญอย่างมาก หากนำเสนอข่าวอย่างไม่เป็นกลาง ก็จะส่งผลถึงความน่าเชื่อถือและมีผลต่อผู้ฟัง เพราะสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จะต้องนำเสนอข่าวที่ถูกต้อง ชัดเจน มีแบบแผน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของวิทยุแห่งประเทศไทย ซึ่งนโยบายผู้บริหาร มีผลต่อการพิจารณาประเด็นข่าวที่จะนำเสนอ โดยเฉพาะถ้าเกี่ยวข้องกับการเมือง หรือเป็นประเด็นที่ล่อแหลม

".... การเมืองมีส่วนสำคัญ ในการกำหนดทิศทางการนำเสนอ บางครั้งเป็นนโยบายผู้บริหาร หากนำเสนอเรื่องการเมือง ก็ต้องมีทั้งสองฝั่งสองฝ่าย ต้องมีความชัดเจน ต้องเข้มแข็ง ต้องเด็ดขาด ถ้าไม่เด็ดขาด ก็มีปัญหา เกิดความลำเอียง ประชาชนจะไม่เชื่อถือ...." (จำลอง อนันตสุข, ผู้อำนวยการส่วนข่าวและผลิตรายการข่าว, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

แม้ว่านโยบายผู้บริหารระดับสูงมีส่วนสำคัญในการกำหนดประเด็นที่จะนำเสนอ แต่อดีตที่ผ่านมาการนำเสนอเรื่องการเมือง หรือเรื่องที่มีความล่อแหลม ก็เป็นสิ่งที่กระทำได้ โดยต้องคำนึงถึงความถูกต้องเป็นกลาง นำเสนอทั้งสองฝ่ายด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง คำนึงถึงคุณค่าของข่าวและข้อเท็จจริงเป็นสำคัญเพื่อให้ประชาชนทราบข้อเท็จจริง ไม่บิดเบือนหรือปิดบังเพื่อเพิ่มความหลากหลาย แต่ปัจจุบันนโยบายผู้บริหารระดับสูง มีการเปลี่ยนแปลงไป คือพยายามให้หลีกเลี่ยงการนำเสนอข่าวสารที่เป็นประเด็นและมีผลกับรัฐบาล ความหลากหลายหรือสีสัน ในการนำเสนอข่าวสารจึงน้อยลง

"....นโยบายผู้บริหาร มีผลต่อการพิจารณาประเด็นข่าวที่จะนำเสนอ การนำเสนอข่าวเรา ต้องมีความเป็นกลางบาลานซ์กัน หมายถึง ไม่ได้โจมตี แต่ แข็ง ว่าเขากำลังทำ

อะไร ภาครัฐทำอะไร ฝ่ายค้านทำอะไร ไปคู่กัน แต่ปัจจุบันนโยบายผู้บริหาร พยายามให้เสียง ประเด็นที่มีผลกับรัฐ ความหลากหลาย สีสันต่างๆ จึงหายไป ซึ่งขึ้นอยู่กับนโยบายผู้บริหารระดับสูง ด้วย...." (กรรณิกา แก้วใส, บรรณาธิการข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

วิฑูยแห่งประเทศไทย จำเป็นต้องมีจุดยืนที่ชัดเจน ซึ่งขึ้นอยู่กับนโยบาย ผู้บริหารระดับสูง แต่หากนโยบายของผู้บริหารมีการปรับเปลี่ยน หรือเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อยครั้ง รวมถึงการควบคุมการนำเสนออาจส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กร ซึ่งเอกลักษณ์สำคัญที่ทำให้ คนฟังสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มาอย่างยาวนาน คือ นำเสนอข่าวอย่างถูกต้อง ชัดเจน และมีแบบแผน คงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

".....นโยบายผู้ใหญ่ที่ควบคุมการนำเสนอ เฉพาะบางฝ่าย ปิดกั้นการนำเสนอ จริงๆแล้วกรอบของการนำเสนอ เราจะพยายามนำเสนอให้ครอบคลุมในทุกสาย เพื่อให้มีความ หลากหลาย อยู่ที่คนและผู้บริหารของกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะต้องมีจุดยืน" (กรรณิกา แก้วใส, บรรณาธิการข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

".....นโยบายที่มีการปรับเปลี่ยน และควบคุมการนำเสนอ ย่อมทำให้ผู้ฟังไม่ สนใจ จุดขายของเราก็คือ วิฑูยแห่งประเทศไทย นี่คือนี่ที่ทำให้เราอยู่ได้ทุกวันนี้ และในเมื่อเรายืน หยัดในความเป็นวิทยุแห่งประเทศไทย เราก็จำเป็นที่จะต้องยึดหลักเดิมที่เราดำเนินมา นำเสนอข่าว ที่มันถือก็จริงแต่มันถูกต้อง ชัดเจน มีแบบแผน และคงความเป็นเอกลักษณ์ของวิทยุแห่ง ประเทศไทย....." (กรรณิกา แก้วใส, บรรณาธิการข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

ทั้งนี้ แม้นโยบายผู้บริหารมีส่วนในการกำหนดทิศทางทางการนำเสนอ แต่เป็นไป ตามกรอบการทำงานของวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ที่สอดคล้องกัน ทั้งในด้านนโยบายและ วิสัยทัศน์ ดังนั้นนโยบายของผู้บริหาร จึงไม่ได้สร้างความกดดัน ในการปฏิบัติงาน โดยจะมีการ มอบนโยบายเป็นประเด็น หัวข้อ เรื่องต่างๆที่มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล เพื่อนำเสนอ สู่ประชาชน ในรูปแบบและวิธีการที่เข้าใจง่าย

".....นโยบายผู้บริหารก็มีส่วนในการกำหนดทิศทางของรายการและข่าว ว่าจะไปในทิศทางไหน นโยบายและวิสัยทัศน์ สอดคล้องกับสิ่งที่ผู้บริหารสื่อสารลงมา ซึ่งไม่ได้ยู่ นอกกรอบการทำงาน ในหน่วยงานของเรา ดังนั้นนโยบายของผู้บริหาร จึงไม่ได้สร้างความกดดัน ในการปฏิบัติงาน" (ทรงพล ชูเวช, ผู้ประกาศและผู้ดำเนินรายการ, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

".....ผู้บริหารมักจะมอบนโยบายเป็นหัวข้อ เป็นเรื่องที่จะให้นำเสนอ ตามนโยบายรัฐบาล โดยไม่รู้ตัวว่าเป็นการตีกรอบ ในการนำเสนอ และต้องพยายามใช้วิธีการ

ในการนำเสนอให้เป็นภาษาต่างๆ เข้าใจง่าย.... " (บุญมา ศรีหมาด, ผู้ประกาศและผู้ดำเนินรายการ, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

2.1.3 ด้านบุคลากร

จากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง ทำให้พบว่าปัจจัยภายในที่มีผลต่อการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย คือเรื่อง บุคลากร ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ทั้งนี้พบว่า

1) บุคลากรมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

ปัจจุบัน บุคลากรของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีจำนวนน้อยลง เนื่องจาก ส่วนใหญ่เป็นลูกจ้าง จ้างเหมาบริหาร ที่ไหนให้ค่าตอบแทนสูงกว่าก็ลาออกไปทำงานที่อื่น และนอกจากผลิตงานด้าน สื่อวิทยุกระจายเสียงแล้ว ยังมีการผลิตงานด้านสื่อใหม่ สื่อออนไลน์ ที่ดำเนินการควบคู่กันไป เพื่อให้ทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป และตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้ฟัง ทำให้เกิดเป็นภาระงานที่มากกว่างานด้านการข่าว เนื่องจากมีสื่อใหม่เข้ามา ดังนั้นจึงส่งผลให้บุคลากรแต่ละคนต้องทำหน้าที่มากกว่างานในตำแหน่งของตนเอง โดยสถานีดำเนินการตามแนวคิดที่ว่า ใช้บุคลากรที่มีอยู่เดิมผลิตงาน แล้วหาผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้ด้านสื่อใหม่มาอบรม เพิ่มทักษะ ความรู้ ให้บุคลากร และด้วยจำนวนคนที่ลดลง เนื่องจาก ค่าตอบแทนเงินเดือนที่ค่อนข้างน้อย ทำให้มีการลาออกแล้วไปหางานใหม่ที่ได้ค่าตอบแทนที่สูงกว่า รวมทั้งข้าราชการเองต้องการโยกย้ายเพื่อเลื่อนขั้นในตำแหน่งที่สูงขึ้น หรือเกษียณอายุราชการ ทำให้บุคลากรมีน้อยลง ดังนั้น การบริหารทรัพยากรบุคคลให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก

".....เรื่องบุคลากร ถือว่าเป็นผลกระทบสำคัญต่อการบริหารงานข่าวของสถานี เรามีข้อจำกัดเรื่องบุคลากร เพราะบุคลากรน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นลูกจ้าง จ้างเหมาบริการ....." (จำลอง อนันตสุข, ผู้อำนวยการส่วนข่าวและผลิตรายการข่าว, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

"..... โดยมีแนวหลักคิด คือ ใช้บุคลากรที่มีอยู่เดิม ผลิตงาน แต่หน้าที่ขององค์กรคือ ต้องหาคนที่เก่ง ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญมีประสบการณ์ เข้าไปเทรนและให้ความรู้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง...." (ทองทศ มหามนตรี, ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

".....แม้แต่ข้าราชการเอง ต้องมีการโยกย้ายเติบโต เกษียณ ซึ่งมองว่าการบริหารทรัพยากร เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากทรัพยากรบุคคล ไม่ได้มีมากขึ้น.... " (นฤนาถ แข็งขัน, ผู้สื่อข่าวและผลิตรายการข่าว, สายเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

2) บุคลากรมีความเชี่ยวชาญไม่ตรงสายงาน

ในขณะที่การดำเนินงานตามภารกิจหลักของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ต้องดำเนินงานควบคู่กันไปกับสื่อใหม่อย่างโซเชียลมีเดีย มีการใช้ platform ต่างๆ เข้ามาช่วย อาทิ ทวิตเตอร์ Application เว็บไซต์ใหม่ รวมทั้งทาง facebook Life ซึ่งดำเนินการโดยบุคลากรที่มีอยู่เดิม มีความเชี่ยวชาญด้านวิทยุ มาเรียนรู้และพัฒนาทางด้านสื่อใหม่ จึงทำให้งานที่ผลิตออกมาเป็นไปตามศักยภาพ

อีกทั้ง การโยกย้ายงาน ที่เป็นไปตามโครงสร้าง เพื่อเลื่อนระดับที่สูงขึ้น ทำให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในสายงานด้านข่าว และพยายไปตำแหน่งที่สูงขึ้นความเชี่ยวชาญก็คนละด้านกัน ทำให้ขาดบุคลากรรุ่นพี่ที่มีความสามารถมาสอนงานรุ่นน้อง

"....ด้านบุคลากร มีการพัฒนา นำเทคโนโลยี สื่อใหม่ เข้ามามีบทบาทเยอะขึ้น โดยมีแนวหลักคิด คือ ใช้บุคลากรที่มีอยู่เดิม ผลิตงาน แต่หน้าที่ขององค์กรคือ ต้องหาคนที่เก่ง ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญมีประสบการณ์ เข้าไปเทรนและให้ความรู้กับบุคคลกรอย่างต่อเนื่อง...." (ทองทศ มหามนตรี ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

"....การเติบโตของระบบราชการไม่ได้เติบโตในสายงาน ต้องเติบโตโดยที่ต้องเปลี่ยนสายงาน ซึ่งต้องนำไปใช้ในความเชี่ยวชาญคนละด้านกัน"... (จำลอง อนันตสุข, ผู้อำนวยการส่วนข่าวและผลิตรายการข่าว, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

3) เกิดภาวะสมองไหล เนื่องจากไม่มีความมั่นคงในอาชีพ

ด้วยสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานราชการ ภายใต้สังกัดกรมประชาสัมพันธ์ มีการเปิดรับสมัครบุคลากรตามโครงสร้าง มีทั้งข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราว จ้างเหมาแต่ส่วนใหญ่ ตำแหน่งที่เปิดรับ มักเป็นตำแหน่งพนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราว จ้างเหมา อัตราเงินเดือนและค่าตอบแทนที่น้อย มีระยะเวลาการจ้างที่กำหนดชัดเจน สัญญาการจ้างปีต่อปี เป็นต้น ทำให้บุคลากรในสายงานข่าว มีความรู้สึกไม่มีความมั่นคงในอาชีพ เข้ามาเพื่อเรียนรู้การทำงาน เมื่อมีประสบการณ์ ก็จะสรรหางานใหม่ สมัครงานในองค์กรและหน่วยงานอื่นเพื่อให้ได้เงินเดือนที่สูงขึ้น ทำให้เกิดภาวะที่เรียกว่า "สมองไหล" เนื่องจากไม่มีความมั่นคงในอาชีพ จึงลาออกและย้ายไปทำงานที่ใหม่ ซึ่งมักพบในหน่วยงานราชการมากกว่าเอกชน

"....เพราะความมั่นคงไม่มี พอเริ่มมีความเชี่ยวชาญ เริ่มเก่งก็ไป ที่ไหนให้เงินเดือนดีก็ไป เกิดภาวะที่เรียกว่า "สมองไหล....." (จำลอง อนันตสุข, ผู้อำนวยการส่วนข่าวและผลิตรายการข่าว, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

"....ด้วยความเป็นหน่วยงานราชการ ปัญหาสมองไหล ซึ่งมีมากกว่าเอกชน เนื่องจากเงินน้อยและไม่มีความมั่นคง จึงเกิดภาวะสมองไหล...."(นฤนาถ แข็งขัน, ผู้สื่อข่าวและผลิตรายการข่าวสายเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์ 11 มิถุนายน 2563)

4) วัฒนธรรมองค์กรที่เปลี่ยนไป

นอกจากนี้ ยังพบว่า วัฒนธรรมองค์กรมีส่วนสำคัญที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ เนื่องจากในอดีต ส่วนข่าวและผลิตรายการข่าวสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีวัฒนธรรมองค์กรในการทำงานแบบพี่สอนน้อง มีการให้ความช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน เมื่อรุ่นน้องเข้ามาใหม่ ยังไม่มีประสบการณ์ไม่ทราบรายละเอียดและขั้นตอนการทำงาน รุ่นพี่ซึ่งมีความเชี่ยวชาญมากกว่าจะทำหน้าที่สอนน้อง ถ่ายทอดประสบการณ์การทำงานให้รุ่นน้อง ส่งต่อความเชี่ยวชาญในวิชาชีพให้รุ่นน้อง เช่น การลงพื้นที่ทำข่าว สัมภาษณ์ เลือกลงประเด็นเขียนข่าว รายงานข่าว เป็นต้น เพื่อให้มีความพร้อมและเกิดความศรัทธาในอาชีพ ส่งผลให้มีความทุ่มเท เสียสละ อดทน และมีจิตวิญญาณในการเป็นผู้สื่อข่าว และเมื่อรุ่นพี่ถึงเวลาเกษียณอายุราชการรุ่นน้องก็กลายเป็นรุ่นพี่และสอนงานกันต่อไปจากรุ่นสู่รุ่น ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในองค์กร แต่ปัจจุบันวัฒนธรรมองค์กรที่กล่าวมาข้างต้นเปลี่ยนไป เมื่อรุ่นน้องซึ่งเป็นเด็กยุคใหม่มีความมั่นใจในตนเองสูง มีความเก่ง มีความสามารถ แต่ขาดการรับฟัง มักไม่ยอมรับรู้ในสิ่งที่รุ่นพี่สอน ไม่มีการทำงานด้วยจิตวิญญาณที่รักในอาชีพผู้สื่อข่าว แต่ทำงานเพราะกลัวไม่มีงานทำ จึงส่งผลให้บุคลากรรุ่นใหม่ไม่มีความพร้อมในการทำงาน เกิดความขัดแย้ง และทำให้บุคลากรรุ่นน้องขาดความพร้อมที่จะทำงานขาดการทุ่มเทเสียสละ ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร

"....ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ บุคลากรและวัฒนธรรมองค์กรต่างหากที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ...." (วนิดา สุขกาย, บรรณาธิการข่าวสายเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

".... เมื่อก่อนวัฒนธรรมองค์กรเป็นลักษณะของการช่วยเหลือกัน การเอื้อเฟื้อมีการให้ความรู้ระหว่างพี่สอนน้อง แต่สิ่งที่เป็นห่วง คือการเปลี่ยนแปลงของคน โดยเฉพาะเด็กจบใหม่มีความมั่นใจเยอะ (วนิดา สุขกาย, บรรณาธิการข่าวสายเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

".... ผู้สื่อข่าวที่มีประสบการณ์น้อย จำเป็นที่ต้องนำมาบอกและสอนกันกับเด็กรุ่นใหม่...." (กรรณิกา แก้วใส, บรรณาธิการข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

"....เด็กรุ่นใหม่ ไม่ค่อยรับฟังการสอนจากรุ่นพี่ และเด็กรุ่นใหม่ต้องมี individual เฉพาะตัว เช่น ต้องมีความทุ่มเท มีความใส่ใจ ต้องรู้วิธีการ แล้วมาประยุกต์ใช้กับประสบการณ์

ที่หัวหน้าหรือรุ่นพี่สอน มีความพร้อมที่จะทำงานด้วยวิชาชีพไม่ใช่ทำเพราะกลัวไม่มีงานทำ...."
(วนิดา สุขกาย บรรณาธิการข่าวสายเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

"....ควรมีการ ถ่ายทอดความรู้ในการปฏิบัติงาน แต่ละขั้นตอน ให้กลับ
คนรุ่นใหม่ๆที่เข้ามา ได้เรียนรู้งานอย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะได้เรียนรู้แต่ละขั้นตอนอย่างเป็นระบบ
ทั้งการฝึกออกเสียง ฝึกจับ โทรศัพท์ ฝึกการเขียนข่าว เมื่อมีประสบการณ์สักระยะหนึ่ง รู้จักการ
ทำงานมากขึ้น จะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องมีการอบรมให้กับรุ่นใหม่ๆ เป็น
ลักษณะของพี่สอนน้อง...."(มาลี ไชโย, ผู้สื่อข่าวสายสังคม, สัมภาษณ์เมื่อ 26 มิถุนายน 2563)

5) ข้าราชการลาออกก่อนกำหนด

ความสามารถในการเป็นนักสื่อสารมวลชน ทั้งตำแหน่งนักสื่อสารมวลชน
ที่เป็นผู้สื่อข่าว ผู้ดำเนินรายการ ผู้ประกาศ มักเป็นความสามารถที่ต้องใช้เวลาฝึกฝน สะสม
ประสบการณ์ ใช้เวลาในการเรียนรู้ ดังนั้น การบรรจุข้าราชการใหม่ เข้ามาปฏิบัติงาน มีจำนวนไม่
มากที่จะสามารถทำงานได้เลย ข้าราชการบรรจุใหม่จำเป็นต้องใช้เวลาในการฝึกฝน
กว่าจะปฏิบัติงานได้ก็ต่อใช้เวลาพอสมควร ขณะที่รุ่นพี่บางส่วนใกล้เกษียณอายุราชการ และ
บางส่วนลาออกก่อนเกษียณ ทำให้ผู้ที่ปฏิบัติงานทุกวันนี้ ต้องทำหน้าที่หลายอย่าง ทั้งบริหารงาน
องค์กรและปฏิบัติงาน พร้อมทั้งฝึกสอนทักษะด้านสื่อสารมวลชนให้น้องรุ่นใหม่ไปพร้อมๆ กัน
ต้องทำหลายอย่างในเวลาเดียวกัน จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้เกิดความเหนื่อยล้าและท้อแท้ทำให้หลาย
คนลาออกจากราชการก่อนครบวันเกษียณอายุราชการ

".... การบรรจุข้าราชการใหม่ ที่จะสามารถทำงานได้เลยมีน้อยมาก
หรือหากบรรจุใหม่ก็ยังต้องใช้เวลาในการฝึกฝน ขณะที่รุ่นพี่บางส่วน ลาออกก่อนเกษียณ เพราะ
ต้องทำหน้าที่หลายอย่างในเวลาเดียวกัน ทำให้เกิดความเหนื่อยล้าและท้อแท้ จนยุคหลังๆ มีรุ่นพี่
ลาออกจากราชการก่อนครบวันเกษียณอายุราชการจำนวนมาก" (ชัยศิลป์ คนคลอง, ผู้ประกาศ
และผู้ดำเนินรายการ, สัมภาษณ์เมื่อ 30 มิถุนายน 2564)

2.2 ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของ สถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย

ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของ สถานีวิทยุกระจายเสียง
แห่งประเทศไทย นั้น จากการศึกษาข้อมูลในการสัมภาษณ์ มีประเด็นหลักๆ อยู่ 2 เรื่อง คือ
ความเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และภาวะการแข่งขันและการ
หารายได้

2.2.1 ความเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี

เรื่องความเปลี่ยนแปลงด้านภูมิทัศน์สื่อและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี นั้น พบว่า สถาบันวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จำเป็นที่ต้องนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ เข้ามา มีบทบาทสำคัญในการช่วยเสริมช่องทางการเข้าถึงที่หลากหลาย เนื่องจากเทคโนโลยีการสื่อสารมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว นอกจากเครื่องวิทยุกระจายเสียงแล้วยังต้องดำเนินการควบคู่ไปกับสื่อใหม่ อย่างสื่อออนไลน์บนสมาร์ตโฟนด้วย ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่มีความสำคัญสำหรับคนรุ่นใหม่อย่างมากทำให้กระบวนการข่าววิทยุจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

"....สมัยก่อนวิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อหลัก เข้าถึงประชาชนมากที่สุดสื่อหนึ่ง แต่ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี กรมประชาสัมพันธ์จึงนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย ผ่านช่องทางอื่นๆเพิ่มเติมขึ้น โดยเฉพาะอุปกรณ์สมาร์ตโฟน ซึ่งเป็นอุปกรณ์สำคัญที่คนรุ่นใหม่ใช้...." (พิชญา เมืองเนา, รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์, สัมภาษณ์เมื่อ 10 มิถุนายน 2563)

พร้อมทั้ง มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ สร้างคอนเทนต์ที่น่าสนใจ นำเสนอข่าวสารที่มีความหลากหลาย มีการศึกษากลุ่มเป้าหมายมากขึ้น เนื่องจากในยุคปัจจุบันสื่อเกิดขึ้นมากมายหลายช่องทาง ที่สำคัญประชาชนเป็นผู้เลือกรับข่าวสารจากช่องทางสื่อในรูปแบบต่างๆ เอง ซึ่งแตกต่างจากเมื่อก่อนที่มีเพียงสื่อหลักอย่างวิทยุและโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ประชาชนไม่มีทางเลือกมากนัก คล้ายกับถูกบังคับให้ฟัง นำเสนอข่าวสารแบบไหนรูปแบบใดก็จำเป็นต้องฟัง เนื่องจากมีทางเลือกน้อย

"....ศึกษากลุ่มเป้าหมาย พร้อมกับเลือก Content ที่เหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย เพราะจะคิดว่าจะผลิตอะไรก็ได้ คนก็ฟังหมด เหมือนสมัยก่อนไม่ได้ เพราะสมัยก่อนประชาชนถูกบังคับให้ฟัง แต่ ณ ปัจจุบัน ช่องทางการเลือกรับสื่อเยอะมาก จึงต้องมีการปรับเปลี่ยน เพิ่มช่องทางเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย ".....(พิชญา เมืองเนา, รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์, สัมภาษณ์เมื่อ 10 มิถุนายน 2563)

"....การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อแน่นอน เมื่อก่อนไม่มีเทคโนโลยีมากมาย มีเพียงสื่อหลักอย่างโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง ประชาชนจึงเหมือนถูกบังคับให้ฟังให้ดู ไม่มีทางเลือกในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากนัก ปัจจุบันวิทยุจึงมีดิจิทัลและสมาร์ตโฟนเข้ามาเกี่ยวข้อง รับข่าวสารจากสมาร์ตโฟน มากขึ้น มีการโต้ตอบพูดคุยกันโดยไม่ต้องรอ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่ากลัวและไปเร็วมาก...." (จำลอง อนันตสุข, ผู้อำนวยการส่วนข่าวและรายการข่าว, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

ทั้งนี้ สถาบันวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีนโยบายด้านการนำเทคโนโลยีสื่อใหม่มาใช้ในกระบวนการข่าวมากขึ้น มีการสร้างเพจเฟซบุ๊ก ไลน์สดและแทรกภาพ

insert แต่ข่าวภาคหลักยังเป็นข่าวเสียง เพิ่มบุคลากรส่วนสื่อออนไลน์หรือสื่อใหม่ ทั้งด้านเว็บไซต์ สื่อออนไลน์ต่างๆ

"....ปัจจุบันสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีการทำเพจ Facebook ขึ้นมา โดยบางรายการวิทยุ มีการไลฟ์สดและแทรกภาพ insert แต่ข่าวภาคหลักยังเป็นข่าวเสียง มีส่วนสื่อออนไลน์หรือสื่อใหม่ มีเจ้าหน้าที่ 3คน ดูแลทั้งเว็บไซต์ และสื่อออนไลน์ต่างๆ" (จำลอง อนันตสุข, ผู้อำนวยการส่วนข่าวและรายการข่าว, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

ส่วนด้านเนื้อหา ข่าวสารที่น่าเสนอ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีการศึกษาและกำหนดข่าวสารให้ตรงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น แม้จะมีกลุ่มคนฟังที่ยังต้องฟังวิทยุอยู่ตามบ้าน จากรถยนต์ ท้องไร่ท้องนา แต่ก็ยังมีบางกลุ่มที่หันมาใช้สื่อรูปแบบออนไลน์มากขึ้น ทำให้ทิศทางการรับฟังข่าวสารของประชาชนมีหลายรูปแบบ และเปลี่ยนแปลงไปตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี สถานีฯ จึงมีการศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนขึ้น แล้วพัฒนาใช้สื่อออนไลน์เข้ามามีบทบาท ผ่าน platform ต่างๆ อาทิ ทวิตเตอร์ และ พอดแคสต์ ผลิตรายการผ่านช่องทางสื่อใหม่ รวมถึงปรับปรุง Application ที่มีอยู่เดิมให้น่าสนใจเข้าถึงและใช้งานง่าย พร้อมกับพัฒนาสิ่งที่มีอยู่เดิมอย่าง เว็บไซต์ของสถานีให้ทันสมัยมากขึ้น และพัฒนาช่องทางกรรับข่าวสารผ่าน facebook Live ทำให้วิทยุแห่งประเทศไทย จึงไม่ได้มีแค่เสียงที่ส่งออกไปเท่านั้น ยังสามารถมองเห็นภาพการจัดรายการสดได้ เป็นการปรับปรุงรายการวิทยุในรูปแบบใหม่ นำสื่อออนไลน์เข้ามามีบทบาทสำคัญ เพื่อเข้าถึงประชาชนได้หลายกลุ่มอายุ และเพิ่มความสะดวกให้ประชาชนและเข้าถึงประชาชนให้มากที่สุด

จากการที่วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย นำสื่อออนไลน์เข้ามา เพิ่มช่องทางผ่าน เฟซบุ๊ก ทำให้ในปัจจุบันมีผู้ติดตามและเป็นสมาชิกแฟนเพจของ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยกว่า 500,000 คน ที่เข้ามาติดตามข้อมูลข่าวสาร และมีการปรับปรุงรายการข่าววิทยุ รายการใหม่ เช่น รายการข่าวยามเช้าเป็นรายการนำร่อง ที่นำสื่อออนไลน์เข้ามามีบทบาทเยอะขึ้น มีผู้ฟังวันหนึ่งเป็นแสนคน ซึ่งพบว่าทิศทางการรับฟังสื่อวิทยุของประชาชนเปลี่ยนแปลงไป มีทั้งทางออนไลน์ โขเซียมมีเดีย แต่ที่ว่า กลุ่มที่รับฟังผ่านเครื่องวิทยุตามท้องไร่ท้องนาก็ยังมีไม่น้อย รวมถึงผู้ที่ฟังจากรถยนต์ก็ยังมี จึงทำให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแม้จะทำในรูปแบบใหม่ผ่านสื่อออนไลน์ มากขึ้น แต่ก็ต้องทำควบคู่กัน ไปด้วยกับสื่อเก่า เพื่อให้เกิดความสะดวกกับผู้ฟังที่สามารถรับฟังได้ทุกที่และเข้าถึงอย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพ

"...มีการใช้เป็น platform ต่างๆ เข้ามาช่วย อาทิ, ทวิตเตอร์ และพอดแคสต์ และปรับปรุง Application ใหม่ เว็บไซต์ใหม่ รวมทั้งทำผ่านทาง facebook Live ปัจจุบันมีสมาชิกแฟนเพจรวมกัน 500,000 แสนกว่าคน ทิศทางการรับฟังสื่อของประชาชนย่อมเปลี่ยนแปลงไป บาง

คนรับฟังทางโซเชียล แต่ก็ยังมีบางคนฟังผ่านเครื่องรับวิทยุตามท้องไร่ท้องนา ฟังจากในรถยนต์บ้าง ดังนั้นเราจึงพยายามทำให้คนรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ง่ายที่สุด เข้าถึงมากที่สุด จะเป็นแพลตฟอร์มไหนก็ตาม เพื่อให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารตามที่ตนเองสะดวกนั่นเอง...." (ทองทศ มหามนตรี, ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

ทั้งนี้ การเพิ่มช่องทางผ่านสื่อออนไลน์ อย่าง facebook Live ทำให้เกิดการสื่อสารสองทางระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารในขณะนั้น ได้ทันที ผู้ดำเนินรายการสามารถจัดรายการไปแล้วดูข้อความของผู้ฟังที่ส่งเข้ามาผ่านทางหน้าจอได้ และตอบคำถามกลับได้ขณะนั้น ทำให้ทราบผลทันที ซึ่งเป็นข้อดี เพราะเมื่อผู้ฟังได้มีส่วนร่วม สามารถโต้ตอบได้ทันทีก็ยิ่งทำให้น่าสนใจมากขึ้น ซึ่งแตกต่างจากเมื่อก่อนที่ต้องรอเพียงจดหมายใช้เวลาานกว่าจะถึงผู้รับ แต่ด้วยความที่สื่อออนไลน์มีความรวดเร็ว แชร์ต่อกันอย่างง่าย จึงต้องมีความระมัดระวังในการนำเสนอมากขึ้น มิเช่นนั้น อาจจะกระทบกับความน่าเชื่อถือของสถานี ซึ่งยังคงต้องคงไว้ในเรื่องความถูกต้องของข้อมูลข่าวสาร รอบคอบ เพราะหากผิดพลาดแล้วก็ยากที่จะแก้ไข

"..... facebook Live ทำให้เกิดการสื่อสารสองทางมากขึ้น เมื่อก่อนการตอบรับของผู้ฟังคือการรอจดหมาย หรือรอโทรศัพท์ แต่ปัจจุบัน ดูทางผ่านทางหน้าจอ จัดเอง ดูเอง เช็กเอง และตอบคำถามตอบกลับได้ขณะนั้น ซึ่งเป็นข้อดี แต่ด้วยความรวดเร็วก็จะมีจุดอ่อน เกิดความผิดพลาดได้สูง หากมีการแชร์ต่อ ทำให้ไม่สามารถกลับไปแก้ไข ต้องมีความระมัดระวังมากขึ้น...." (บุญมา ศรีหมาด, ผู้ประกาศและผู้ดำเนินรายการ, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2564)

และเมื่อวิทยุกระจายเสียงมีการนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากขึ้น เข้าถึงประชาชนได้หลายกลุ่ม สามารถอำนวยความสะดวกให้กับทั้งผู้ผลิต ในขั้นตอนต่างๆ อาทิ การค้นคว้าหาข้อมูล การนำเสนอที่มีหลายช่องทาง เผยแพร่ผ่านโซเชียล การตัดต่อด้วยโปรแกรมตัดต่อเสียงที่ทันสมัย และ ประชาชนผู้ฟังเองก็สามารถรับชมย้อนหลังได้ ไม่ต้องคอยเปิดอยู่ตลอดเวลา เป็นความเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่ชัดเจนมาก

....สมัยก่อน ไม่มี Facebook Live และ โปรแกรมตัดต่อเสียง เดียวนี้มันขึ้นมาเยอะ อำนวยความสะดวกให้กับทั้งผู้ผลิต ผู้ดำเนินรายการ และคนฟังด้วย คนฟังสามารถฟังย้อนหลังได้ ไม่จำเป็นต้องฟังอยู่ตลอดเวลา...." (ทรงพล ชูเวช, ผู้ประกาศและผู้ดำเนินรายการ, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2564)

นอกจากนี้ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเสริมในการผลิตข่าวเพิ่มขึ้น หลักๆ แบ่ง เป็น 2 ส่วน คือเทคโนโลยีที่เรียกว่า โครงสร้างหลักของการผลิตข่าวและรายการข่าว เรียกว่า เครื่องรับส่งสัญญาณ มีความเป็นดิจิทัลมากขึ้น ส่วนการผลิตชิ้นงานข่าว ใช้ระบบออนไลน์เข้ามาช่วย เช่นการใช้ mail การใช้ Line การบันทึกเสียง

ด้วยสมาร์ทโฟน ซึ่งในขั้นตอนการทำข่าวเก็บเสียง บันทึกเสียงแห่งข่าว สมัยก่อนจะใช้เครื่องอัดเสียง เวลาบันทึกแล้วไม่สามารถส่งได้เลย ต้องกลับไปทำสำนักงานเพื่อจะได้เสียงที่มีคุณภาพ ซึ่งปัจจุบันสามารถใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ ที่ทางกรมประชาสัมพันธ์มอบไว้เพื่อปฏิบัติงานด้านข่าว หรือของผู้สื่อข่าวเอง ซึ่งค่อนข้างมีประสิทธิภาพ สมาร์ทโฟนบันทึกเสียงได้ชัดเจนและสามารถตัดต่อเสียงในเครื่องได้เลย รวมทั้งปัจจุบันต้องผลิตงานที่ใช้ภาพ ทำคลิปวิดีโอ ทำให้มีความสะดวก รวดเร็ว ลดขั้นตอน การทำงาน เทคโนโลยีในส่วนนี้สามารถช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงานได้มาก

".....ใช้ระบบดิจิทัล ระบบออนไลน์ต่างๆ มากขึ้น เช่นการใช้ mail การใช้ Line การบันทึกเสียง ด้วยสมาร์ทโฟน สมัยก่อน เครื่องอัด เวลาบันทึกแล้วไม่สามารถส่งได้เลย ต้องเข้ามาที่ออฟฟิศ เพื่อที่จะได้เสียงแหล่งข่าวที่มีคุณภาพ...." (อภิสิทธิ์ จันทรเต็ม, ผู้สื่อข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 26 มิถุนายน 2563)

".....ปัจจุบันสมาร์ทโฟนอัดได้ชัดกว่านี้ และสามารถตัดต่อในเครื่องได้ ทำให้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น เทคโนโลยีส่วนนี้มันช่วยได้มาก อาจจะต้องมีคลิป มีภาพ เทคโนโลยีพวกนี้มันรวมอยู่ใน สมาร์ทโฟนในเครื่องเดียว...." (นายอภิสิทธิ์ จันทรเต็ม, ผู้สื่อข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 26 มิถุนายน 2563)

".....เวลาบันทึกเสียงหลักๆ ปัจจุบันจะใช้สมาร์ทโฟนในการบันทึกเสียง นอกจากนี้ยังใช้ในการ พิมพ์ข่าว บันทึกเสียง ถ่ายภาพ สัมภาษณ์แหล่งข่าวอะไรต่างๆ ตัดต่อเสียง ส่งเสียง ก็ใช้สมาร์ทโฟน คือพูดง่ายๆ ว่าปัจจุบันนี้ ใช้สมาร์ทโฟนเครื่องเดียวในการทำงาน" (มาลี ไชโย, ผู้สื่อข่าวสายสังคม, สัมภาษณ์เมื่อ 26 มิถุนายน 2563)

แต่อย่างไรก็ตาม ในด้านของการนำเสนอ แม้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จะมีการปรับเปลี่ยน และพัฒนานำเทคโนโลยี เข้ามามีบทบาทสำคัญ แต่ก็ยังเป็นเพียงส่วนเสริมเท่านั้น ซึ่งจะต้องทำควบคู่กันไป ทั้งสื่อเก่าอย่างวิทยุและสื่อใหม่อย่างโซเชียลในรูปแบบต่างๆ เช่น เฟซบุ๊กไลฟ์ อินสตาแกรม แต่ต้องคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของวิทยุกระจายเสียง คือสื่อออกมาแล้วคงฟังเข้าใจง่าย ฟังแล้วเห็นภาพ ใช้ภาษาที่ถูกต้อง ชัดเจน เป็นกลาง และสิ่งที่สำคัญคือ สถานฯจะต้องไม่ลืมตัวตนของตัวเองว่าเป็นสื่อวิทยุกระจายเสียง

".....ในยุคปัจจุบันสื่อจะต้องเป็นผู้ที่ผลิต แบบครบวงจร ไม่ว่าจะเป็น old media หรือ new media ต้องทำควบคู่กันไป ซึ่งจะทั้งสื่อเก่าแล้วมาทำสื่อใหม่หรือจะผลิตสื่อใหม่โดยไม่สนใจสื่อเก่าก็ได้...." (บุญมา ศรีหมาด, ผู้ประกาศและผู้ดำเนินรายการ, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2564)

".....การพัฒนาทางด้านรายการข่าว สามารถนำ เทคโนโลยีสื่อใหม่ เข้ามาช่วย เช่น Facebook ไลฟ์ Instagram และออนไลน์ในรูปแบบต่างๆ แต่ วิทยุ ก็ยังเป็นวิทยุ Facebook เป็นอีกช่องทางหนึ่งเท่านั้นที่จะช่วยในการที่จะแพร่กระจายข่าว เป็นส่วนเสริม มิใช่ส่วนหลัก....." (ทรงพล ชูเวช, ผู้ประกาศและผู้ดำเนินรายการ, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2564)

".....แต่ไม่อยากจะหลงทิศทาง ซึ่งสิ่งสำคัญ คือ เราจะต้องทำให้คนฟัง ฟังแล้วเห็นภาพและเข้าใจในสิ่งที่เราพูด โดยที่สำคัญเราต้องไม่ลืมตัวตนของเราว่าเราเป็นวิทยุ" (ทรงพล ชูเวช, ผู้ประกาศและผู้ดำเนินรายการ, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2564)

2.2.2 การแข่งขันและการหารายได้

จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องพบว่า แม้ว่าสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จะเป็นหน่วยงานที่เป็นสื่อของภาครัฐแต่ก็มีการหารายได้เพื่อดำเนินการ

ท่ามกลางความก้าวหน้าของเทคโนโลยีส่งผลให้พฤติกรรมผู้บริโภคสื่อของประชาชนเปลี่ยนไป ความรวดเร็วของข่าวสารที่หลั่งไหลมาจากช่องทางสื่อที่หลากหลาย แพลตฟอร์มต่างๆ เกิดขึ้นมากมายจนกลายเป็นการแข่งขันกันระหว่างธุรกิจสื่อ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายของตนเอง ทำให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยมีการปรับตัว แม้ว่าจะเป็นสื่อของภาครัฐ ที่ไม่จำเป็นต้องแข่งขันกับใคร ต่างจากเอกชนที่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ การลงทุน และกำไรแต่ด้วยความเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี การสื่อสารที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้ฟัง ทำให้จำเป็นต้องเกิดการแข่งขันโดยอัตโนมัติ แต่ไม่ได้ทำเพื่อหาผลกำไร แต่เพื่อพัฒนาช่องทางสื่อให้มีความหลากหลาย ทันสมัย เข้าถึงผู้ฟัง ประชาชนรับรู้ข่าวสารได้สะดวก รวดเร็ว และเป็นประโยชน์กับชีวิตของประชาชน และมีคุณภาพทัดเทียมสื่ออื่น

"..... เราจำเป็นต้องแข่งขันโดยอัตโนมัติ เพื่อพัฒนา เพื่อให้บริการประชาชนรับรู้ข่าวสาร สิ่งที่เขาฟังจะรู้และเป็นประโยชน์กับชีวิตของประชาชน แต่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์มุ่งหวังเพื่อแข่งขันกับเอกชน" (ทองทศ มหามนตรี, ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2564)

ส่วนเรื่องการหารายได้นั้น ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มองว่า การผลิตรายการที่มีคุณภาพจำเป็นต้องใช้งบประมาณ ซึ่งแต่ละปีจะมีงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้ แต่อาจไม่เพียงพอต่อการผลิตรายการที่มีคุณภาพได้ทุกรายการ รายการที่จะเป็นประโยชน์ มีความสร้างสรรค์ ทันสมัย และมีคุณภาพ จำเป็นต้องใช้งบประมาณในการผลิต ดังนั้น การหารายได้ของวิทยุแห่งประเทศไทย จึงเป็นไปเพื่อความอยู่รอด เพื่อพัฒนาสื่อของตนเองเท่าที่จะทำได้ ซึ่งมีได้มุ่งหวังแสวงหากำไร หรือความร่ำรวย

"..... งบประมาณก็เป็นส่วนสำคัญ เพราะเงินงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้ ไม่เพียงพอต่อการผลิตรายการที่ดี ที่มีคุณภาพได้ทุกรายการ รายการที่ดีมีคุณภาพ จำเป็นต้องใช้ งบประมาณในการผลิต ซึ่งการหารายได้เราทำเพียงเพื่อให้เลี้ยงตัวเอง คุ้มค่างบประมาณ ให้ตัวเองอยู่ ได้ตามข้อจำกัดที่มีอยู่แต่ไม่ใช่มุ่งแสวงหากำไร หรือต้องการความร่ำรวย ซึ่งมีใช้ภารกิจเรา...." (ทองเทศ มหามนตรี, ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2564)

ทั้งนี้ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเป็นสื่อของรัฐ ได้รับการ จัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล การหารายได้จึงมิได้มุ่งเน้นในเรื่องการแสวงหากำไร แต่สิ่งที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่ง คือ การทำหน้าที่สื่อที่ดีและเห็นประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ นำเสนอ ข่าวสารที่สะท้อนข้อมูลจากรัฐสู่ประชาชนและสะท้อนความต้องการจากประชาชน ไปสู่ภาครัฐ เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจไปสู่ประชาชนได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ประชาชน และประเทศ ทำหน้าที่สื่อสร้างสรรค์ ปรับปรุงและพัฒนาช่องทางสื่อของตนเองให้เข้า ยุคสมัย จึงจำเป็นที่ต้องทำคู่กันทั้งสื่อเก่าและสื่อใหม่ ให้ถึงกลุ่มเป้าหมาย

"..... เรา คือ สื่อของรัฐ ไม่จำเป็นที่ต้องหารายได้ แต่จำเป็นที่จะต้องทำ คือ การสะท้อนข้อมูลจากรัฐสู่ประชาชนและสะท้อนความต้องการจากประชาชน ไปสู่ภาครัฐ นำความรู้ จากรัฐที่ถูกต้องไปสู่ประชาชน ทำหน้าที่สื่อสร้างสรรค์ ต้องปรับตัว สื่อเก่า old media จะต้องไม่ทิ้ง และสื่อใหม่ new media ก็ต้องถูกเข้าไป ให้ถึงกลุ่มเป้าหมาย เดินไปพร้อมกันทั้งสื่อเก่าและสื่อ ใหม่".... (บุญมา ศรีหมาด, ผู้ประกาศและผู้ดำเนินรายการ, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2564)

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย

ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของวิทยุกระจายเสียงแห่ง ประเทศไทย ประกอบด้วย โครงสร้างการบริหารด้านบุคลากรในระบบราชการ ภาวะสมองไหลไม่ มั่นคงในอาชีพ บุคลากรไม่เพียงพอ กฎและระเบียบราชการที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย

3.1 โครงสร้างการบริหารด้านบุคลากรในระบบราชการ

จากการสัมภาษณ์ ผู้เกี่ยวข้องพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อกระบวนการ บริหารงานข่าวของวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ โครงสร้างบุคลากรใน ระบบราชการส่งผลให้บุคลากรไม่มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ

โครงสร้างของบุคลากรในระบบราชการ กรมประชาสัมพันธ์ ไม่มีความสอดคล้องกับตำแหน่งและหน้าที่ เนื่องจากบุคลากรไม่มีโอกาสเติบโตในสายงานของตัวเอง หากข้าราชการหรือบุคลากรในสถานีดต้องการก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้น ตามโครงสร้างแล้วต้องมีการโยกย้ายเพื่อไปรับตำแหน่งที่สูงกว่า จากผู้สื่อข่าวในตำแหน่งนักสื่อสารมวลชนระดับชำนาญการ ต้องการเลื่อนขึ้นในตำแหน่งชำนาญการพิเศษ จะต้องย้ายไปเติบโตที่อื่น เนื่องตำแหน่งที่รองรับในระดับที่สูงขึ้นมีจำนวนน้อยไม่มีระดับอาวุโส เช่น ผู้สื่อข่าวตำแหน่งนักสื่อสารมวลชนชำนาญการ มีจำนวน 5 คน แต่ละคนอายุและประสบการณ์การทำงานใกล้เคียงกัน ต้องการเลื่อนขึ้นในระดับชำนาญการพิเศษ ซึ่งมีเพียงสองตำแหน่งคือตำแหน่งผู้อำนวยการ และ หัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว จึงทำให้ ส่วนที่เหลือไม่สามารถเติบโตในสายงานนี้ได้พร้อมๆ กัน และหากมีอายุใกล้เคียง ก็ต้องไปหาเส้นทางเลื่อนตำแหน่งโดยการย้ายไปเป็นผู้บริหารที่อื่น อีกสองคนต้องย้ายไปเติบโตในสายงานอื่น เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สำนักประชาสัมพันธ์ หรืองานประชาสัมพันธ์จังหวัด ที่กระจายไปในจังหวัดต่างๆ บางรายไปเป็นผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงภูมิภาค บางรายไปเป็นนักประชาสัมพันธ์จังหวัด เป็นต้น

ในส่วนนี้เอง ส่งผลให้ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกรข่าว ถ่ายทอดความรู้ แนะนำ ดูแลและควบคุมการผลิตงานข่าวให้มีคุณภาพได้ โดยเมื่อบุคลากรใหม่ที่มาแทนที่ยังไม่มีประสบการณ์ ขาดความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ ทำให้เกิดอุปสรรคในการผลิตงานข่าวที่มีคุณภาพ อีกทั้งบุคลากรที่ต้องไปเติบโตในสายงานอื่นๆ ไม่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะด้านที่แท้จริง และต้องเผชิญกับภาวะที่บุคลากรใหม่เข้ามาทำงานข่าวทั้งๆ ที่มีพื้นฐานความรู้ยังเพียงพอกับตำแหน่งอยู่บ่อยครั้ง ถือเป็นอุปสรรคต่อการผลิตข่าวที่มีคุณภาพ

นอกจากนี้ยังพบว่า ปัญหาของบุคลากรที่มีความชำนาญในสายงานข่าวน้อย สาเหตุมาจากการที่กรมประชาสัมพันธ์ไม่มีการรับข้าราชการบรรจุใหม่ไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งทำให้เกิดช่องว่างระหว่างข้าราชการเก่าที่มีประสบการณ์มาก กับข้าราชการใหม่ส่วนใหญ่อายุยังน้อยไม่มีประสบการณ์ในการทำงาน เกิดช่องว่างระหว่างวัยและประสบการณ์ทำงานที่ต่างกันจึงเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งในการสื่อสารถ่ายทอดประสบการณ์ในการทำงานที่มีคุณภาพ เกิดเป็นข้อจำกัดในการทำงานอีกด้วย

"...อุปสรรคสำคัญในการบริหารงานข่าว ของ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ คือ กรมประชาสัมพันธ์ เป็นระบบราชการ บุคลากรจึงไม่มีโอกาสเติบโตในสายงานของตัวเอง ดังนั้นคนเก่งๆ ที่จะโตในสายงานข่าว ก็จะถูกไปอยู่ตามหน่วยงานต่างๆ และสุดท้ายต้องมาเผชิญกับภาวะที่บุคลากรใหม่ๆ เข้ามา ซึ่งพื้นฐานความรู้ยังมากพอ ดังนั้นกระบวนการของราชการ มันทำให้คนไม่เติบโตทำให้คนต้องสรรหาดำแหน่งที่อื่น ส่งผลให้บุคลากร

ด้านข่าวของเราไม่มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ....." (ทองทศ มหามนตรี, ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

"..... ปัญหาเรื่องบุคลากร เป็นเรื่องที่สำคัญ ข้าราชการน้อย ความก้าวหน้าในสายงานของบุคลากรไม่มี บางทีไปไม่ตรงงาน การเติบโตของระบบราชการไม่ได้เติบโตในสายงาน มันจะเติบโตโดยที่ต้องเปลี่ยนสายงาน ซึ่งต้องนำไปใช้ในความเชี่ยวชาญคนละด้านกัน...."(จำลอง อนันตสุข, ผู้อำนวยการส่วนข่าวและรายการข่าว, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

นอกจากนี้ พบว่า มีช่วงเวลานึ่งที่กรมประชาสัมพันธ์ ไม่มีการเปิดรับสมัครบรรจุข้าราชการใหม่ เป็นเวลาติดต่อกันหลายปี ในขณะที่ทุกปีมีบุคลากรที่ต้องเกษียณอายุราชการไป ทำให้เมื่อมีการเปิดรับสมัครใหม่เกิดช่องว่างระหว่างบุคลากรรุ่นเก่าและรุ่นใหม่มาก ทำให้บุคลากรที่เข้ามาแทนตำแหน่งที่ว่างลงมีอายุและประสบการณ์ที่ต่างกันเยอะ จึงส่งผลให้เกิดช่องว่างในการทำงาน

".....มีอยู่ช่วงหนึ่งที่ไม่ให้รับข้าราชการบรรจุใหม่ ทำให้เกิดการห่างกัน คนที่ขึ้นมาแทนส่วนใหญ่ อายุยังน้อย ยังไม่มีประสบการณ์ในการทำงาน ด้วยข้อจำกัดของอัตรากำลังคน ด้วยปัญหาที่ประสบการณ์คนทำงานไม่เยอะพอ มีข้อจำกัด ที่ ว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง รวมถึงวัฒนธรรมองค์กร หน่วยงานของรัฐ จึงเป็นข้อจำกัดของการเสนอข่าว....." (กรรณิกา แก้วใส, บรรณาธิการข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

3.2 ความไม่มั่นคงในอาชีพ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า นอกจากจำนวนบุคลากรที่น้อยแล้ว อีกปัญหาที่สำคัญในเรื่องของบุคลากร คือ ปัญหาที่มาจากภาวะสมองไหล เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นลูกจ้าง ลูกจ้างชั่วคราว จ้างเหมาบริการตำแหน่งเหล่านี้เป็นการจ้างงานในระยะสั้น มีเงินเดือนหรือค่าตอบแทนน้อย กำหนดระยะเวลาการจ้างเป็นรายปี หรือตามงบประมาณที่ได้ ไม่มีสวัสดิการหรือเงินอื่นเพิ่ม ซึ่งถือว่ายังไม่มีความมั่นคงในอาชีพ รายได้อาจไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ทำให้เด็กจบใหม่ที่เข้ามาทำงานพอเริ่มมีประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญมากขึ้น มักจะลาออกไปทำงานที่อื่น ไปหาความก้าวหน้าที่มีเงินเดือนหรือผลตอบแทนสูงกว่า

"...เพราะความมั่นคงไม่มี พอเริ่มมีความเชี่ยวชาญ เริ่มเก่งก็ไป ที่ไหนให้เงินเดือนดีกว่า เกิดภาวะที่เรียกว่า “สมองไหล” ฝึกเด็กใหม่ทำงานต่อเนื่องไม่ได้ ปัญหาเรื่องบุคลากรเป็นเรื่องที่สำคัญ ความก้าวหน้าของบุคลากรที่เป็นลูกจ้าง ไม่โต...."(จำลอง อนันตสุข, ผู้อำนวยการส่วนข่าวและผลิตรายการข่าว, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

"...ช่วงห่างระหว่างวัยหรือ การบรรจุข้าราชการใหม่ ที่จะสามารถทำงานได้เลยมีน้อยมากหากบรรจุใหม่ก็ยังคงต้องใช้เวลาในการฝึกฝน..." (ชัยศิลป์ คนคล่อง, ผู้ประกาศและผู้ดำเนินรายการ, สัมภาษณ์เมื่อ 30 มิถุนายน 2563)

3.3 บุคลากรไม่เพียงพอ

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรสื่อที่อยู่ในระบบราชการ ซึ่งผู้ที่เข้ามาปฏิบัติงานได้ต้องผ่านการสอบแข่งขัน เพื่อผ่านการบรรจุแต่งตั้งในตำแหน่งต่างๆ ซึ่งการเปิดรับสมัครสอบ แต่ครั้งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน มีบางช่วงที่ไม่เปิดรับสมัครสอบเป็นระยะเวลานาน จนเกิดการขาดแคลนบุคลากร และเมื่อบรรจุเข้ามาใหม่ส่งผลให้บุคลากรขาดการต่อ ยอดทักษะ ความรู้ ความสามารถจากรุ่นที่รุ่นก่อน เนื่องจากบุคลากรที่เข้ามาใหม่ยังไม่มีประสบการณ์ การทำงานทำให้เกิดความห่างในเรื่องอายุของบุคลากร มีความห่างช่วงระหว่างวัย และผู้ที่เข้ามาใหม่ จำเป็นต้องเรียนรู้ฝึกฝนซึ่งต้องใช้เวลาดังสมประสบการณ์

นอกจากพบว่า สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ขาดแคลนบุคลากร มีบุคลากรจำนวนน้อยแล้วยังพบว่า เมื่อบุคลากรน้อยส่งผลให้เกิดปัญหาอื่นตามมา คือเรื่องของ “ภาระงานล้นมือ” คนไม่เพิ่ม แต่ปริมาณงานเพิ่ม มีภาระงานนอกเหนือจากงานในหน้าที่ และเกิดความเหนื่อยล้าและท้อแท้ ส่งผลให้บุคลากรลาออกจากราชการก่อนครบวันเกษียณอายุราชการ.

"..... รุ่นพี่ใกล้ชิดเกษียณอายุราชการ หรือ ลาออกก่อนเกษียณ ทำให้ผู้ที่ปฏิบัติงานทุกวันนี้มีน้อยและ ต้องทำหน้าที่หลายอย่าง ทั้งบริหารและปฏิบัติ เรียกว่า ทำหลายอย่างในเวลาเดียวกัน จึงทำให้เกิดความเหนื่อยล้าและท้อแท้ จนยุคหลังๆ มีรุ่นพี่ลาออกจากราชการก่อนครบวันเกษียณอายุราชการจำนวนมาก....." (ชัยศิลป์ คนคล่อง, ผู้ประกาศและผู้ดำเนินรายการ, สัมภาษณ์เมื่อ 30 มิถุนายน 2563)

".....มีอยู่ช่วงหนึ่งที่ไม่ได้รับข้าราชการบรรจุใหม่ ทำให้เกิดการห่างกัน คนที่ขึ้นมาแทนส่วนใหญ่ อายุยังน้อย ยังไม่มีประสบการณ์ในการทำงานเท่าไร ด้วยข้อจำกัดของอัตรากำลังคน ด้วยปัญหาที่ประสบการณ์คนทำงานที่ยังไม่เยอะพอ....."(กรรณิกา แก้วใส, บรรณาธิการข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

3.4 กฎและระเบียบราชการที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ดำเนินงานในระบบราชการ เวลาปฏิบัติงานด้านข่าว จะต้องดำเนินการตามระเบียบที่กำหนด เช่น การเดินทางข้ามจังหวัดจะต้องมีหนังสือราชการเรียกว่าอนุมัติเดินทางเพื่อขออนุญาตออกนอกพื้นที่ งบประมาณที่นำไปใช้ในรายจ่ายต่างๆ อาทิ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าที่พัก ค่าอาหาร จะต้องเป็นไปตามระเบียบ แต่ละขั้นตอนจะต้องใช้เวลาในการทำเอกสารขออนุมัติ ทำให้เกิดอุปสรรคในการทำงาน โดยเฉพาะการลงพื้นที่ทำข่าวด่วน

กรณีฉุกเฉิน เป็นประเด็นที่มีความเร่งด่วนมากๆ ซึ่งหากดำเนินการตามขั้นตอนทั้งหมด ทำให้เกิดความล่าช้า ไม่ทันการณ์ เช่น กรณีเกิดเหตุการณ์รุนแรงที่โคราช คนร้ายกราดยิงที่ห้างเทอร์มินอล 21 เป็นเหตุการณ์ด่วนที่จะต้องรีบเดินทางไปยังจุดเกิดเหตุ เหตุการณ์เกิดขึ้นเวลา 09.00 น. แต่เดินทางไปถึงประมาณเที่ยงคืน แต่ด้วยระบบราชการ ต้องทำหนังสือเดินทางก่อนเพื่อเป็นไปตามระเบียบของทางราชการ แต่บ่อยครั้งที่ผู้สื่อข่าวใช้วิธีประสานที่นอกเหนือจากระบบราชการ ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ของแต่ละคน ซึ่งไม่มีวิธีปฏิบัติที่ชัดเจนในกรณีฉุกเฉิน ทำให้เกิดอุปสรรคในการทำงาน

"....ความเร่งด่วนของงานกับ วิธีการทำงานระบบราชการ ไม่เหมือนกัน การทำงานในประเด็นที่มีความเร่งด่วนมากๆ เช่น กรณีของเหตุการณ์รุนแรงที่โคราช เหตุการณ์เกิดตั้งแต่ 9:00 น. ไปถึงเที่ยงคืน การจะให้ผู้สื่อข่าวลงพื้นที่ตามความจริงต้องออกไปก่อน ให้ทันเหตุการณ์ แต่เราต้องขออนุมัติเดินทาง ก่อนออกพื้นที่ เราแก้ปัญหาเฉพาะหน้าทั้งนั้น เรียกว่าต้องใช้วิธี เสดบายเสด บางครั้งต้องใช้วิธีเข้าหาผู้ใหญ่ มันไม่ได้มีวิธีปฏิบัติที่ชัดเจน สำหรับกรณีฉุกเฉิน กรณีที่มีน้ออาจจะอยู่นอกเหนือระเบียบราชการ นี่คืออุปสรรค...." (อภิสิทธิ์ จันทรเต็ม, ผู้สื่อข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 26 มิถุนายน 2563)

3.5 วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย

ด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ที่ใช้ยังเป็นเทคโนโลยีเดิม เครื่องมือในขั้นตอนการผลิตข่าวยังไม่ทันสมัย เป็นแบบแมนนวล คุณภาพของเทคโนโลยีไม่สูงมาก ยังมีลักษณะการดำเนินงานแบบเก่าที่นำเทคโนโลยีที่เคยใช้ทำงานและนำอุปกรณ์เสริม เช่น เครื่องบันทึกเสียงที่บันทึกแล้ว มีเสียงรบกวนแทรก ซึ่งถือเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของงานรวมทั้ง จำนวนโทรศัพท์พื้นฐานที่มีไว้เพื่อทำงาน ที่น้อยและชาร์จใช้งานไม่ได้และเครื่องสำรองไฟที่มีไม่ครบกับคอมพิวเตอร์ทุกเครื่อง พอไฟฟ้าดับงานอาจเสียหายได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อภาพลักษณ์ในฐานะที่เป็นวิทยุกระจายเสียงของชาติได้

"...เทคโนโลยีที่ใช้กับข่าววิทยุส่วนใหญ่ ยังไม่ได้เป็นอุปกรณ์ที่ล้ำสมัยเป็นเทคโนโลยีเดิม เช่น เครื่องบันทึกเสียง ที่บันทึกเสียงแล้วยังมีเสียงชาวดรบกวน เสียงฟ้า เสียงฝน แทรกเข้ามาเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งที่ทำให้งานให้เกิดประสิทธิภาพ...."(นฤนาถ แจ่มจัน, ผู้สื่อข่าวและผลิตรายการข่าวสายเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

"...อุปสรรคที่เจอก็อย่างเช่น โทรศัพท์มี 3 เครื่องเสีย 1 เครื่องก็ไม่มีมาทดแทนเครื่องสำรองไฟไม่ได้มีกับคอมพิวเตอร์ทุกเครื่อง ซึ่งอาจทำให้เสียหายได้เมื่อไฟฟ้าดับ...."(นฤนาถ แจ่มจัน, ผู้สื่อข่าวและผลิตรายการข่าวสายเกษตรและเทคโนโลยี, สัมภาษณ์เมื่อ 11 มิถุนายน 2563)

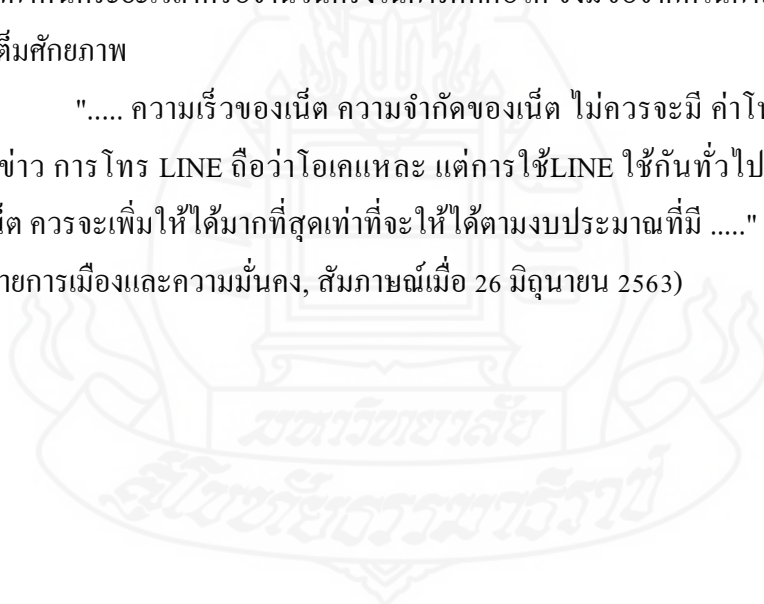
".....อุปกรณ์ในสถานที่ทำงาน ไม่เพียงพอ และค่อนข้างมีประสิทธิภาพน้อย ไม่รองรับกับการทำงานในปัจจุบัน อยากให้พัฒนาในเรื่องของระบบ เพราะเราเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย หรือสถานีแห่งชาติ ก็ควรจะมีระบบ หรือเครื่องมือที่รองรับ และทำให้งานมีประสิทธิภาพกว่านี้...." (มาลี ไซโย, ผู้สื่อข่าวสายสังคม, สัมภาษณ์เมื่อ 26 มิถุนายน 2563)

นอกจากนี้ยัง พบว่าเรื่องยานพาหนะในการลงพื้นที่ไปทำข่าวไม่เพียงพอ บางครั้ง ผู้สื่อข่าวในสายข่าว มีหลายคนต้องไปหลายที่ในเวลาเดียวกัน อาจทำให้พลาดหมายข่าวที่มีการนัดหมาย จึงจำเป็นต้องหายานพาหนะไปเอง ซึ่งอาจไปไม่ทันและก่อให้เกิดความเสียหายต่องานได้

".....เรื่องรถ ไปทำข่าว บางครั้ง การลงพื้นที่ทำข่าวของแต่ละสาย ผู้สื่อข่าวในแต่ละสายมีหลายคน โดยเฉพาะ ถ้าต้องทำงาน ในเวลาเดียวกัน หมายเลขตรงกัน การใช้รถก็จะเป็นอุปสรรค ดังนั้น บางครั้งก็ต้อง ไปเองนั่งแท็กซี่ไปเอง หรือหาทางที่จะต้องออกไปด้วยตัวเอง ซึ่งบางครั้งอาจจะไม่ทันแหล่งข่าว..." (มาลี ไซโย, ผู้สื่อข่าวสายสังคม, สัมภาษณ์เมื่อ 26 มิถุนายน 2563)

รวมทั้งเรื่องของความเร็วอินเทอร์เน็ต และค่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้ในการทำงาน เนื่องจาก ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตเป็นส่วนสำคัญในการผลิตงานข่าว และการติดต่อสื่อสารกับแหล่งข่าว ไม่สามารถกำหนดระยะเวลาหรือจำนวนครั้งในการติดต่อได้ จึงมีข้อจำกัดในการใช้ทำให้ไม่สามารถทำงานได้เต็มศักยภาพ

"..... ความเร็วของเน็ต ความจำกัดของเน็ต ไม่ควรมี ค่าโทรศัพท์ก็เหมือนกัน เช็กละแหล่งข่าว การโทร LINE ถือว่าโอเคแหละ แต่การใช้LINE ใช้กันทั่วไป ไม่เสถียร แพ้คเคจ อินเทอร์เน็ต ควรจะเพิ่มให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะให้ได้ตามงบประมาณที่มี" (อภิสิทธิ์ จันทร์เต็ม, ผู้สื่อข่าวสายการเมืองและความมั่นคง, สัมภาษณ์เมื่อ 26 มิถุนายน 2563)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีแหล่งข้อมูล 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ทั้งหมดรวม 12 คน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บริหารระดับสูงของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นผู้บริหารระดับสูงมีหน้าที่บริหารงานองค์กร ทั้งนี้ ผู้ศึกษาทำการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 2 คน คือ รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ และ ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้บริหารระดับปฏิบัติการและผู้ปฏิบัติงานด้านการข่าว ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ไม่ต่ำกว่า 10 ปี โดยเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในตำแหน่ง ผู้อำนวยการส่วนสื่อข่าวและผลิตตรายการข่าว บรรณาธิการข่าว ผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศและดำเนินรายการ รวมจำนวน 10 คน

ส่วนที่ 2 แหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ประกอบไปด้วย หนังสือวารสาร 72 ปี กรมประชาสัมพันธ์ และแผนปฏิบัติราชการกรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ. 2563-2580 และระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ฉบับสมบูรณ์ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี รวมถึง แหล่งข้อมูลที่มาจากรีบบอร์ดของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (Radio Thailand)

โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มี 3 ฉบับ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้อง พร้อมกับศึกษาจากเอกสารนำมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลแบบการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ มีดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

สามารถแบ่งประเด็นตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

- 1.1 สภาพการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
- 1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
- 1.3 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อกระบวนการงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่ง

ประเทศไทย

1.1 สภาพการการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับ สภาพการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีประเด็นที่ประกอบไปด้วย โครงสร้างการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย นโยบายการบริหารงานข่าว โครงสร้างการบริหารงานส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าว และการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

1.1.1 โครงสร้างการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานของรัฐ สังกัดกรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นผู้กำกับดูแล มีสถานะเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติ มุ่งเน้นการดำเนินงานในฐานะสื่อของรัฐที่เป็นสาธารณะ เพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาคุณภาพคนและสังคม มีหน้าที่ในการสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ของรัฐ ด้านนโยบาย ข้อมูลข่าวสาร และสะท้อนปัญหาของประชาชนสู่รัฐบาล ตลอดจนส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชน ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

โครงสร้างการบริหารงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย แบ่งออกเป็น 11 ส่วนงาน สำหรับส่วนที่เกี่ยวข้องในด้านการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยมากที่สุด คือ ส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าว มีหน้าที่ผลิตและเผยแพร่ข่าวประจำวัน ข่าวภาคหลัก 4 ภาค ออกอากาศเวลา 07.00 น. 12.00 น./ 19.00 น./ 20.00 น. และข่าวต้นชั่วโมง 13 ภาค ซึ่งมีการบริหารงานภายใต้ นโยบายสำคัญในฐานะสื่อมวลชนของรัฐ มุ่งขยายโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์สำคัญๆอย่างถูกต้อง รวดเร็ว ทันสมัย โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อสะท้อนความคิด ข้อเสนอแนะจากประชาชนสู่รัฐบาลและจากรัฐบาลสู่ประชาชน

1.1.2 นโยบายการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

นโยบายการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญในเรื่องการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความถูกต้อง ความชัดเจน ความเที่ยงตรงและครบถ้วน เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นใจและเชื่อถือในความเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงของชาติ นำเสนอข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของรัฐบาล เพื่อสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจ ในข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นจากรัฐบาลสู่ประชาชน และสะท้อนความคิดเห็นจากประชาชนสู่รัฐบาล ทั้งนี้จะต้องเป็นเรื่องที่ประชาชนต้องรู้ ควรรู้ และอยากรู้ เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างครบถ้วน ในรูปแบบต่างๆ อาทิ รายการข่าว รายงานพิเศษ สกู๊ป สารคดีเชิงข่าว เป็นต้น ซึ่งนโยบายการบริหารงานข่าวส่วนใหญ่มาจากผู้บริหารระดับสูง ซึ่งเป็นไปตามโครงสร้างของสถานีที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ อีกทั้งเรื่องการเมืองมีส่วนสำคัญในการนำเสนอข่าวสารและมีผลต่อการกำหนดทิศทางการนำเสนออีกด้วย

1.1.3 โครงสร้างการบริหารงานส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

โครงสร้างการบริหารงานส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าว ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย แบ่งการบริหารงานออกเป็น 3 ฝ่าย ดังนี้

- 1) ฝ่ายข่าวและรายการข่าว
- 2) ฝ่ายเทคนิค
- 3) ฝ่ายบริหารทั่วไป

สำหรับบุคลากรด้านการข่าวที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตข่าวสารสู่ประชาชน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าว หัวหน้าบรรณาธิการข่าว บรรณาธิการข่าวประจำวัน บรรณาธิการข่าวต้นชั่วโมง ผู้ช่วยบรรณาธิการ ผู้สื่อข่าว (ใน/ต่างประเทศ) ทีมพิเศษ (ทีมโซเซียล) คู่มือระบบสื่อใหม่ ช่างตัดต่อ และผู้ประกาศข่าวและดำเนินรายการ ทั้งนี้สายงานข่าวมีการแบ่งทีมข่าวออกเป็นทั้งหมด 7 สาย ประกอบด้วย สายข่าวการเมืองและความมั่นคง, สายข่าวเศรษฐกิจ, สายข่าวสังคม, สายข่าวพิเศษและภูมิภาค, สายข่าวเกษตรและดิจิทัล, สายข่าวต่างประเทศ, สายข่าวกีฬา

ทั้งนี้ การดำเนินงานด้านการข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีการเชื่อมโยงส่วนภูมิภาคซึ่งเป็นเครือข่ายสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ โดยสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจะเป็นส่วนกลางหรือที่เรียกว่าแม่ข่ายในการผลิตและเผยแพร่ข่าวสาร เพื่อให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยที่เป็นเครือข่าย รับสัญญาณออกอากาศพร้อมกันในภาคข่าวต่างๆ ส่วนการผลิต

ข่าวนั้น เช่นเดียวกัน สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในภูมิภาคก็ผลิตข่าวในพื้นที่ของตนเองส่งเข้าส่วนกลาง บรรณาธิการข่าวแต่ละภาคข่าวจะเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกประเด็นที่น่าสนใจเผยแพร่ออกอากาศด้วยเช่นกัน

1.1.4 การบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ผลการวิจัย เกี่ยวกับการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีประเด็นที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แผนปฏิบัติงานด้านการข่าว และกระบวนการบริหารงานข่าว ดังนี้

1) แผนปฏิบัติงานด้านการข่าว

แผนปฏิบัติงานด้านการข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีความเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ตามวิสัยทัศน์ที่ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” กรมประชาสัมพันธ์ในฐานะหน่วยงานหลักในการประชาสัมพันธ์ภาครัฐ จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการกรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ. 2563-2580 และระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ให้สามารถรองรับยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งเป็นไปตามบทบาทภารกิจหลักของกรมประชาสัมพันธ์ ในฐานะส่วนราชการที่รับผิดชอบด้านการประชาสัมพันธ์ภาครัฐ

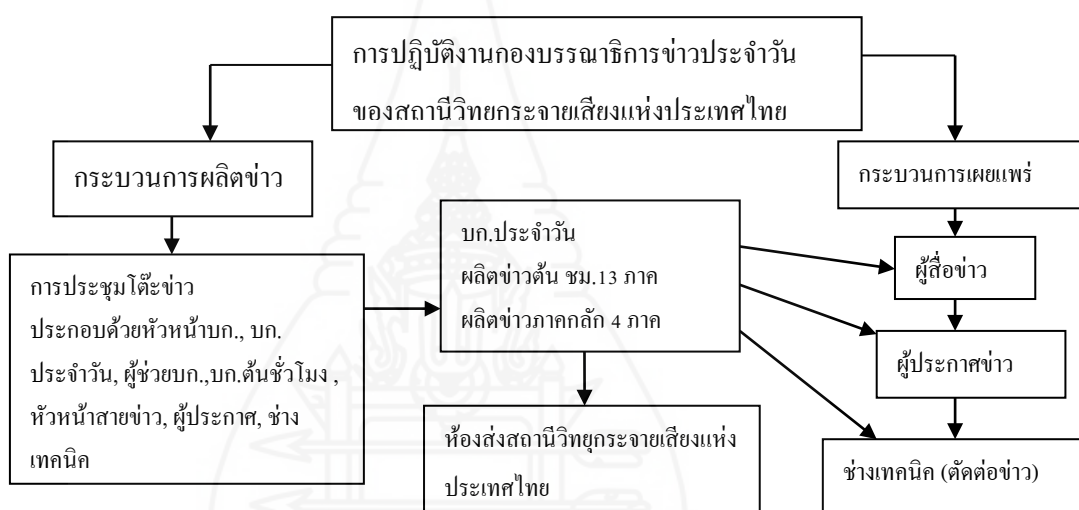
โดยมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ 4 ประเด็น ซึ่งตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ประเทศและแผนแม่บทด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเหมาะสมกับสภาพภาพของกรมประชาสัมพันธ์ ดังนี้

- (1) การรับฟังเสียงประชาชนทุกภาคส่วนและชี้้นำประเด็นสำคัญ เพื่อนำมาประกอบการ พิจารณากำหนดนโยบายภาครัฐ
- (2) การสร้างสังคมที่ประชาชนมีภูมิรู้ในการดำรงชีพเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริม ภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ
- (3) การเป็นผู้นำด้านข้อมูลดิจิทัลและเครือข่ายข้อมูล
- (4) การเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูง

โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนชาวไทยทุกกลุ่ม ได้รับโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเชื่อถือได้ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและภูมิปัญญา ถือเป็นแนวทางสำคัญที่ถ่ายทอดออกมาเป็น โครงการยุทธศาสตร์ ให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย นำมาประกอบเป็นแผนงานด้านการผลิตข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชน จึงถือเป็นแนวทางสำคัญในการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

2) กระบวนการบริหารงานข้าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

กระบวนการบริหารงานข้าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เริ่มจากการจัดการประชุมแผนงานด้านการข้าว หรือที่เรียกว่า "การประชุมโต๊ะของข้าวกรมประชาสัมพันธ์" ซึ่งมีกองบรรณาธิการข้าว ทั้งสถานีวิทยุกระจายเสียง และสถานีโทรทัศน์ของกรมประชาสัมพันธ์ ประชุมร่วมกัน ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อกำหนดทิศทาง การนำเสนอ ร่วมกันทุกวัน เวลา 10.00 น ผ่านระบบ Conference ระบบออนไลน์ เพื่อติดตามประเด็นข่าวในแต่ละวันให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ภาพที่ 5.1 แผนผังแสดงการปฏิบัติงานกองบรรณาธิการข้าวของสถานีวิทยุกระจายเสียง
แห่งประเทศไทย

ในส่วนของการบริหารงานด้านข้าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีการประชุมโต๊ะข้าวร่วมกันในสถานีจะดำเนินการ วันละ 2 ครั้ง เพื่อให้บรรณาธิการข้าวแต่ละสาย นำเสนอประเด็นที่แต่ละคนสนใจและคัดเลือกออกมานำเสนอ ทั้งข่าวภาคหลักทั้ง 4 ช่วง รวมทั้งข่าวต้นชั่วโมง โดยมีบรรณาธิการสายข่าวต่างๆ ทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบกำหนดประเด็นตามสายข่าวของตนเอง จากนั้นจะมีการมอบหมายผู้สื่อข่าว ในสายลงพื้นที่ทำข่าว เพื่อรวบรวมข้อมูลและส่งข่าวกลับมายังสถานีตามเวลาที่กำหนด เพื่อให้กองบรรณาธิการนำมาพิจารณาจัดเรียงประเด็น

ตามความสำคัญ ทำเป็นบทข่าว สคริปต์รายการ เพื่อส่งต่อไปให้กับช่างเทคนิคผู้ควบคุมและผู้ประกาศเตรียมซ้อมอ่านก่อนออกอากาศ

ทั้งนี้ ด้านการบริหารประเด็นการนำเสนอข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย นั้นต้องคำนึงและยึดเป็นหลักในการพิจารณาคัดเลือกประเด็นข่าวที่จะนำเสนอในแต่ละวัน คือ

1) เป็นประเด็นที่แสดงถึงความเป็นกระบอกเสียงของรัฐบาล เนื่องจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้การดูแลของกรมประชาสัมพันธ์ การเป็นกระบอกเสียงของรัฐบาลจึงเป็นอีกหนึ่งหน้าที่ ที่ต้องให้ความสำคัญเพื่อนำเสนอ ชี้แจง และแจ้งให้ประชาชนทราบ ว่าขณะนี้ รัฐบาลกำลังทำอะไร ถึงขั้นตอน เป็นต้น

2) เป็นประเด็นที่นำมาขยายผลนโยบายสำคัญของรัฐบาล เมื่อประชาชนทราบแล้วว่ารัฐบาลกำลังดำเนินการอะไร สิ่งที่ต้องดำเนินการต่อคือ นำประเด็นนั้นมาขยายความในรายละเอียดให้เข้าใจง่ายขึ้น โดยมีเป้าหมายในการสื่อสารเพื่อเป็นการขับเคลื่อนการทำงานของรัฐบาล ไปสู่การพัฒนาประเทศและความเป็นอยู่ของประชาชน

3) เป็นเรื่องที่ประชาชนได้รับประโยชน์ ในฐานะหน่วยงานกลางด้านการประชาสัมพันธ์ของรัฐ ที่มีหน้าที่สื่อสารทำความเข้าใจ ระหว่างรัฐกับประชาชน พร้อมทั้งมีการสื่อสารกลับจากประชาชนสู่รัฐ ซึ่งต้องเป็นข่าวสารที่อยู่บนพื้นฐานของความจริง นำเสนออย่างเป็นกลาง ถูกต้อง ชัดเจน เป็นธรรม และคำนึงถึงการให้บริการข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนเป็นหลัก

ทั้งนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อการพิจารณากำหนดประเด็นที่จะนำเสนอข่าวสารสู่ประชาชน ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย นั้น ประกอบด้วย

1) นโยบายหรือข้อสั่งการของผู้บริหารและการเมือง มีส่วนสำคัญในการกำหนดประเด็นการนำเสนอข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีการเชื่อมโยงกับนโยบายหรือข้อสั่งการของผู้บริหาร เนื่องจากเป็นการทำงานในระบบราชการ ข้อสั่งการของผู้บริหารถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาปฏิบัติ และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างผู้บริหารระดับสูงของกรมประชาสัมพันธ์ มีผลเกี่ยวเนื่องกับการกำหนดนโยบายด้านการข่าวด้วยเช่นกัน ส่วนเรื่องการเมือง เนื่องจากเป็นสื่อของภาครัฐ ทำให้การนำเสนอประเด็นทางการเมืองต้องเป็น ไปด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังอย่างยิ่ง หากมีการนำเสนอข่าวสารเรื่องการเมืองต้องนำเสนอทั้งสองฝ่าย โดยในปัจจุบันมักเลี่ยงไม่นำเสนอประเด็นทางการเมือง โดยเฉพาะเป็นประเด็นการเมืองที่มีผลกระทบหรือประเด็นที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือข้อพิพาท

2) เป็นเรื่องที่ประชาชนให้ความสนใจและมีคุณค่าของข่าว การกำหนดประเด็นข่าวสารที่จะนำเสนอ ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย นั้น ส่วนใหญ่เป็นสถานการณ์ภาพรวมของสังคม เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต เศรษฐกิจ สังคม เป็นเรื่องที่คุณกำลังให้ความสำคัญ สนใจและเป็นที่สุดถึง เป็นกระแสสังคม ซึ่งการนำเสนอประเด็นดังกล่าวต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง

3) รูปแบบและเอกลักษณ์การนำเสนอข่าวของวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย คือ การนำเสนอข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชนด้วยหลักการมีข้อเท็จจริง มีแบบแผนที่เป็นทางการ ไม่บิดเบือน มีความถูกต้องมีความชัดเจน เป็นกลาง และเป็นประโยชน์กับประชาชน ทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่น และมีความเชื่อถือในความเป็นวิทยุกระจายเสียงของชาติ แม้ในปัจจุบันความนิยมการรับฟังวิทยุกระจายเสียงของคนยุคใหม่ จะลดลงเพราะช่องทางสื่อที่หลากหลายเข้าถึงง่ายแต่วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยยังมีความโดดเด่นในเรื่องความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง เพราะสื่อสารด้วยการใช้ภาษาที่เป็นทางการ มีแบบแผน มีมาตรฐาน เสนอข่าวสารที่เน้นความถูกต้อง แหล่งข่าวเชื่อถือได้ เป็นต้น

4) ช่วงเวลาที่ออกอากาศ การนำเสนอข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย แบ่งเป็นช่วงข่าวภาคหลักและข่าวต้นชั่วโมง ถือเป็นปัจจัยในการกำหนดประเด็นการนำเสนอเนื่องจาก แต่ละช่วงเวลามีความสำคัญไม่เท่ากัน ช่วงข่าวภาคหลัก หรือ ข่าวภาคบังคับ จะเป็นประเด็นหลักที่มีความสำคัญเป็นลำดับต้นๆ ความสำคัญที่ว่าอาจเป็นเรื่องที่เด่น เรื่องดัง เรื่องที่คุณให้ความสนใจ เป็นกระแสสังคมเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์เรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือความสำคัญของคุณคน เป็นต้น ส่วนข่าวภาครองหรือข่าวต้นชั่วโมง จะเป็นประเด็นที่ขยายจากประเด็นหลัก ดังนั้นช่วงเวลาจึงมีผลต่อการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นที่จะนำเสนอ ซึ่งมีผลต่อการกำหนดประเด็น รวมทั้งเวลาในการออกอากาศ ช่วงข่าวภาคหลักจะใช้เวลามากกว่าข่าวภาครอง สามารถนำออกอากาศได้หลายข่าวและมีเวลาในการขยายความหรือใส่รายละเอียดได้มากจึงต้องนำมาพิจารณาด้วย

ทั้งนี้ ขั้นตอนการผลิตและเผยแพร่ข่าว ประกอบด้วย

1) ประชุมโต๊ะข่าวของ กอง บก.ประจำวัน จะมีการประชุม สองช่วง คือ ช่วงเช้าและช่วงบ่าย บก. แต่ละสายจะเสนอประเด็นข่าวของตัวเอง นำมาพิจารณาจัดเรียงประเด็นตามวาระที่สำคัญก่อน-หลัง ทั้งข่าวต้นชั่วโมงและข่าวภาคหลัก

2) มอบหมายผู้สื่อข่าวลงพื้นที่ สัมภาษณ์แหล่งข่าว จากนั้นผู้สื่อข่าวส่งข่าวเข้าระบบ พร้อมทั้งส่งเนื้อข่าวเข้ามาทางอีเมล และรายงานข่าวเสียงทางโทรศัพท์ ส่วนผู้สื่อข่าวภูมิภาคก็เช่นเดียวกัน ลงพื้นที่ทำข่าวแล้วส่งเข้ามากระบวนการเดียวกัน

3) เจ้าหน้าที่ในกองบก.เลือกประเด็นข่าว เพื่อนำมาตรวจสอบความถูกต้อง คัดเลือกข่าวที่เกี่ยวข้อง มาเรียบเรียง ลำดับความสำคัญ แล้วเขียนเป็นบทสคริปต์ เมื่อข่าวต้นฉบับเสร็จเรียบร้อย ส่งให้ทีมเทคนิคและผู้ประกาศข่าวเตรียมอ่านข่าว

4) ช่องทางการออกอากาศและเผยแพร่ เมื่อผลิตข่าวเรียบร้อยแล้วมาถึงขั้นตอนเผยแพร่โดยออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กระจายเสียงด้วยระบบ F.M.ความถี่ 92.5MHz. ให้ สวท.เครือข่ายในส่วนภูมิภาค 84 คลื่นความถี่ รับสัญญาณการถ่ายทอดเสียง ทั้งข่าวภาคหลัก และข่าวทุกต้นชั่วโมง นอกจากนี้ มีการพัฒนาช่องทางการเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ แอปพลิเคชันต่างๆ

ในส่วนขั้นตอนการผลิตข่าวที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ทำงานร่วมกันกับภูมิภาคนั้น จะให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยที่อยู่ในภูมิภาคผลิตข่าวสารเข้ามาออกอากาศยังส่วนกลาง เป็นการขยายประเด็นในเชิงพื้นที่ เช่น จังหวัดต่างๆ มีการนำนโยบายรัฐบาลไปสานต่อหรือขยายผลอย่างไร ประชาชนในพื้นที่ที่ต้องการความช่วยเหลือหรือได้รับความเดือดร้อนในเรื่องใดเพื่อสะท้อนประเด็นในพื้นที่ถือเป็นประโยชน์และผลดีของการผลิตข่าวที่มีเครือข่ายอยู่ทั่วประเทศ ประชาชนได้รับทราบข่าวสาร สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ อย่างทั่วถึง โดยมีผู้สื่อข่าวและแหล่งข่าวในพื้นที่พร้อมให้ข้อมูล อีกทั้งทำให้สามารถผลิตข่าวสารได้ทันต่อเหตุการณ์ รวดเร็ว ลดขั้นตอนการทำงานหากต้องการทราบข่าวในพื้นที่ไหนก็มีบุคลากรในพื้นที่สามารถออกไปผลิตข่าวสารได้ทันเหตุการณ์ อย่างไรก็ตามยังมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาในการออกอากาศ เนื่องจากข่าวแต่ละภาคของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (ส่วนกลาง) มีเวลาจำกัด การมีเครือข่ายอยู่ทั่วประเทศ จึงไม่สามารถนำข่าวที่ผลิตทั้งหมดมาออกอากาศได้ครบถ้วน

1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ประกอบไปด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความเป็นระบบราชการ นโยบายผู้บริหาร บุคลากรขาดความเชี่ยวชาญและไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และปัจจัยภายนอก ได้แก่ ความเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี รวมทั้งเรื่องของการแข่งขันและการหารายได้

1.2.1 ปัจจัยภายในที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

1) ความเป็นระบบราชการ บังคับภายในที่เกี่ยวข้องกับระบบราชการ ได้แก่ การโยกย้ายตำแหน่งเพื่อความก้าวหน้า บุคลากรขาดความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ และ การเป็นสื่อที่เป็นข้าราชการ

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นระบบราชการเมื่อบุคลากรมีการโยกย้ายต้องไปดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นในระดับผู้บริหาร ซึ่งเป็นไปตามโครงสร้างในระบบราชการจึงส่งผลต่อการบริหารงานข่าว เนื่องจากบุคลากรเดิมเลื่อนขึ้นเป็นผู้บริหารต้องไปดำรงตำแหน่งในสายงานอื่น จึงขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ อีกทั้งสถานีต้องรับบุคลากรใหม่เข้ามาซึ่งยังไม่มี ความชำนาญมากพอ ต้องใช้เวลาสั่งสมประสบการณ์ เมื่อบุคลากรในระดับหัวหน้ามีความเชี่ยวชาญน้อยจึงส่งผลต่อประสิทธิภาพของงานข่าว โดยเฉพาะเมื่อต้องเปรียบเทียบกับองค์กรอื่น นอกจากนี้การเป็นสื่อที่เป็นหน่วยงานราชการต้องมีความระมัดระวังรอบคอบในการนำเสนอ การบริหารงานข่าวจึงเป็นไปตามรูปแบบของราชการซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ ซึ่งมีหลายขั้นตอนถือเป็นข้อจำกัดที่ทำให้ไม่สามารถนำเสนอข่าวสารได้รวดเร็ว ทันท่วงที เหตุการณ์ จึงมีผลต่อการดำเนินงานด้านการข่าว

2) นโยบายผู้บริหาร

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเป็นระบบราชการ นโยบายผู้บริหารในระดับสูง ถือเป็นเรื่องสำคัญและมีผลโดยตรงต่อการบริหารงานข่าว โดยเฉพาะประเด็นการนำเสนอ ผู้บริหารระดับปฏิบัติการและบรรณาธิการข่าว ผู้สื่อข่าว มองว่านโยบายของผู้บริหารระดับสูง เกี่ยวข้องกับการประเด็นการนำเสนอในเรื่องของประเด็นทางการเมืองหรือเป็นประเด็นที่ล่อแหลม ให้เสียงการนำเสนอทำให้ผู้ปฏิบัติงานขาดความเป็นอิสระในการกำหนดประเด็นที่นำเสนอ ในขณะที่เดียวกันผู้ประกาศข่าว ผู้ดำเนินรายการข่าวมองว่า แม้นโยบายผู้บริหารมีส่วนในการกำหนดทิศทางการนำเสนอ แต่เป็นไปตามกรอบการทำงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ที่สอดคล้องกันทั้งในด้าน นโยบายและวิสัยทัศน์ ดังนั้น นโยบายของผู้บริหาร จึงไม่ได้สร้างความกดดันในการปฏิบัติงาน โดยจะมีการมอบนโยบายเป็นประเด็น หัวข้อ เรื่องต่างๆ ที่มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล เพื่อนำเสนอสู่ประชาชน ในรูปแบบและวิธีการที่เข้าใจง่าย

ด้วยการทำงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเป็นสื่อของรัฐอยู่ในระบบราชการ การดำเนินงานย่อมเป็นไปตามลำดับโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ที่ลดหลั่นกันลงมา จากนโยบายหรือข้อสั่งการของผู้บริหารระดับสูงลงมาสู่การปฏิบัติงาน ดังนั้น การนำเสนอข่าวสารจึงเป็นไปตามนโยบายผู้บริหารระดับสูง นอกจากนี้ ยังพบว่า การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูง มีผลต่อประเด็นการนำเสนอและหากมีการปรับเปลี่ยนบ่อยครั้งก็จะส่งผลให้นโยบายด้านการข่าวไม่มีความชัดเจน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือ ทั้งนี้การเป็นสื่อของรัฐจำเป็นต้อง

คำนึงถึงความเป็นข้าราชการ ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

3) บุคลากรขาดความเชี่ยวชาญ และไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย อีกเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญ คือเรื่องของบุคลากร ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านการบริหารงานข่าว พบว่าสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีบุคลากรจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างชั่วคราว จ้างเหมาบริหาร ทำให้เมื่อบุคลากรเริ่มมีความรู้ความสามารถ ก็มักจะมองหาตำแหน่งงานว่างที่อื่น ที่ไหนมีค่าตอบแทนหรือเงินเดือนที่สูงกว่าก็ไป เกิดภาวะสมองไหลเนื่องจากต้องการความมั่นคงในอาชีพ แล้วต้องฝึกฝนบุคลากรใหม่ที่ยังไม่มีความชำนาญ มาเรียนรู้กระบวนการทำงานใหม่อยู่บ่อยครั้ง งานในหน้าที่ของตนเองก็เยอะแล้วยังต้องคอยฝึกเด็กใหม่ รวมทั้งสื่อใหม่ที่เข้ามา ทำให้เกิดภาระงานมากกว่างานในตำแหน่ง เนื่องจากสถานีมีแนวคิดที่ว่าใช้บุคลากรเดิมผลิตงานสื่อใหม่แล้วหาผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้มาอบรม การดำเนินงานในลักษณะดังกล่าว ส่งผลให้ประสิทธิภาพด้านการข่าวลดลง บุคลากรขาดความเชี่ยวชาญในสายการข่าว รวมทั้งพบว่ามีการลาออกก่อนกำหนดเนื่องจากภาระงานที่ล้นมือ อีกทั้งพบว่าสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีวัฒนธรรมองค์กรที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เนื่องจากสมัยก่อนจะมีการทำงานแบบพี่สอนน้อง มีการให้ความช่วยเหลือเพื่อแลกเปลี่ยน รุ่นน้องเข้ามาใหม่ยังไม่มีการสนทนารุ่นพี่จะทำหน้าที่สอน แต่ปัจจุบันเปลี่ยนไปเนื่องด้วยเด็กรุ่นน้องซึ่งเป็นเด็กยุคใหม่ มีความมั่นใจในตนเองสูง แต่ขาดการรับฟัง ไม่มีการทำงานด้วยจิตวิญญาณที่รักในอาชีพผู้สื่อข่าว จึงส่งผลให้บุคลากรรุ่นใหม่ไม่มีความพร้อมในการทำงานขาดการทุ่มเทเสียสละ และเกิดความขัดแย้งในหน่วยงาน ส่งผลต่อกระบวนการข่าวและความสำเร็จขององค์กร

1.2.2 ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย ความเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และการแข่งขันและการหารายได้ ดังนี้

1) ความเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีความจำเป็นที่จะต้องนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ เข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วยเสริมช่องทางการเข้าถึงกลุ่มผู้ฟังที่มีความหลากหลาย เนื่องจากเทคโนโลยีการสื่อสารมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทุกคนมีอุปกรณ์พกพาอย่างสมาร์ทโฟนที่สามารถดูหนัง ฟังเพลง ใช้ชีวิตบนโลกออนไลน์มากขึ้น จึงทำให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยมีปรับตัว ดำเนินการควบคู่ไปกับสื่อใหม่ กระบวนการข่าวจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย มีการนำเสนอข่าวสารผ่านเพจเฟซบุ๊ก มีการไลฟ์สดและแทรกภาพ insert

พร้อมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีสื่อใหม่ ปรับปรุงเว็บไซต์ สื่อออนไลน์ต่างๆ ให้ทันสมัยสร้างการรับรู้และเข้าถึงประชาชนได้หลายกลุ่มมากขึ้น

ด้านการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีการศึกษาและกำหนดประเด็นข่าวสารให้ตรงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น จากฐานคนฟังที่รับฟังจาก เครื่องรับวิทยุกระจายเสียง มีบางกลุ่มที่หันมาใช้สมาร์ตโฟนรับฟังผ่านช่องทางออนไลน์ ทำให้ทิศทางการรับฟังข่าวสารมีหลายรูปแบบเปลี่ยนแปลงไป ผลิตรายการข่าววิทยุในรูปแบบใหม่นำสื่อออนไลน์เข้ามามีบทบาทสำคัญ ทำให้เกิดการสื่อสารสองระหว่งผู้ดำเนินรายการกับผู้ฟังสามารถ ตอบคำถามกลับได้ทันที ทำให้น่าสนใจมากขึ้น ผู้ฟังรับฟังได้ทุกที่และสามารถรับชมย้อนหลังได้ โดยไม่ต้องคอยเปิดอยู่ตลอดเวลา

ทั้งนี้ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย เสริมในการผลิตข่าวเพิ่มขึ้น หลักๆ แบ่ง เป็น 2 ส่วน คือ เครื่องรับส่งสัญญาณ มีความทันสมัยเป็น ดิจิทัลมากขึ้น คุณภาพเสียงและสัญญาณมีประสิทธิภาพมากขึ้นและส่วนการผลิตชิ้นงานข่าว มีการ ใช้ระบบออนไลน์เข้ามาช่วยในขั้นตอนต่างๆ การค้นคว้าหาข้อมูล การตัดต่อด้วยโปรแกรมตัดต่อ เสียงที่ทันสมัย หรือ การใช้ E-mail , การใช้แอปพลิเคชัน Line ส่งข้อมูลส่งข่าวส่งไฟล์เสียง การบันทึกเสียงด้วยสมาร์ตโฟน ทำให้มีความสะดวก รวดเร็ว ลดขั้นตอนการทำงานได้อย่างมาก

แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มที่รับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ผ่านเครื่องรับวิทยุตามท้องไร่ท้องนาที่ยังมีจำนวนไม่น้อย รวมถึงผู้ที่รับฟังจากรถยนต์ก็ยังมีมาก จึงทำให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม้จะทำในรูปแบบใหม่ผ่านสื่อออนไลน์ ขยาย ฐานคนฟังให้ครอบคลุมทุกกลุ่ม เป็นส่วนสนับสนุนให้สื่อหลักอย่างวิทยุกระจายเสียงมีความ เข้มแข็งและเข้าถึงผู้ฟังได้ง่าย สะดวก รวดเร็วตามยุคสมัยมากขึ้น สิ่งสำคัญต้องไม่ลืมความเป็น วิทยุกระจายเสียง สื่อเสียงที่ยังมีกลุ่มคนฟังที่อยู่ตามหัวไร่ปลายนามีวิทยุกระจายเสียงติดตาม ข่าวสารจากการฟัง ฟังแค่เสียงแต่สามารถเห็นภาพ ซึ่งควรคงไว้ในรูปแบบและเอกลักษณ์ของ วิทยุกระจายเสียง โดยจะต้องทำควบคู่กันไป ทั้งสื่อเก่าอย่างวิทยุและสื่อใหม่อย่างโซเชียลมีเดีย ที่เข้ามามีบทบาทในขั้นตอนต่างๆ เป็นเพียงส่วนเสริมเท่านั้น

2) การแข่งขันและการหารายได้

ท่ามกลางความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าไป อย่างรวดเร็ว ข่าวสารมาจากหลายช่องทาง จนเป็นการแข่งขันกันระหว่างธุรกิจสื่อ เพื่อตอบสนอง ความต้องการของประชาชน ทำให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยมีการปรับตัว แม้ว่าจะ เป็นสื่อของภาครัฐ ที่ไม่จำเป็นต้องแข่งขันกับใคร ต่างจากเอกชนที่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ การลงทุน และกำไรแต่ด้วยความเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้ฟัง

ทำให้จำเป็นต้องเกิดการแข่งขันโดยอัตโนมัติ แต่มีได้ทำเพื่อหาผลกำไร แต่เพื่อพัฒนาช่องทางสื่อให้มีความหลากหลาย ทันสมัย เข้าถึงผู้ฟัง ประชาชนรับรู้ข่าวสารได้สะดวก รวดเร็ว และเป็นประโยชน์กับชีวิตของประชาชน โดยมีคุณภาพทัดเทียมสื่ออื่น

สำหรับด้านการหารายได้นั้น สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยได้รับการจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐ ซึ่งงบประมาณจำนวนดังกล่าวอาจไม่สามารถทำให้ทุกรายการมีคุณภาพได้ ทั้งนี้การผลิตรายการที่มีคุณภาพจำเป็นต้องใช้งบประมาณ รายการที่จะเป็นประโยชน์ มีความสร้างสรรค์ และทันสมัย จำเป็นต้องใช้งบประมาณในการผลิต ดังนั้น การหารายได้ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จึงดำเนินการเพื่อความอยู่รอด เพื่อการพัฒนาสื่อของตนเองเท่าที่จะทำได้ซึ่งมิได้มุ่งหวังหรือแสวงหากำไรและความร่ำรวย

1.3 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อกระบวนการข่าวของวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ผลการวิจัย เกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อกระบวนการข่าวของวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ได้แก่ โครงสร้างการบริหารด้านบุคลากรในระบบราชการ ภาวะสมองไหลเพราะขาดความไม่มั่นคงในอาชีพ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ ระเบียบปฏิบัติของทางราชการที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย

1.3.1 โครงสร้างการบริหารด้านบุคลากรในระบบราชการ

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีโครงสร้างด้านบุคลากรที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตในสายงาน ไม่มีความสอดคล้องกับตำแหน่งและหน้าที่ตามโครงสร้าง ซึ่งต้องมีการโยกย้ายเพื่อไปดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น ต้องย้ายไปเติบโตที่อื่น เนื่องตำแหน่งที่รองรับในระดับที่สูงขึ้นมีจำนวนน้อยไม่มีระดับอาวุโส ทำให้บุคลากรต้องไปเป็นผู้บริหารที่อื่น ส่งผลให้ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านการข่าว ถ่ายทอดความรู้ แนะนำ ดูแลและควบคุมการผลิตงานข่าวให้มีคุณภาพ โดยเมื่อบุคลากรใหม่เข้ามาแทนที่ยังไม่มีประสบการณ์ ขาดความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ ทำให้เกิดอุปสรรคในการผลิตงานข่าวที่มีคุณภาพ ซึ่งต้องเผชิญกับภาวะนี้อยู่บ่อยครั้ง ถือเป็นอุปสรรคต่อการผลิตข่าวที่มีคุณภาพ

นอกจากนี้ยังพบว่า ปัญหาของบุคลากรที่มีความชำนาญในสายงานข่าวน้อย สาเหตุมาจากการที่กรมประชาสัมพันธ์ไม่มีการรับข้าราชการบรรจุใหม่ไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งทำให้เกิดช่องว่างระหว่างข้าราชการเก่าที่มีประสบการณ์มาก กับข้าราชการใหม่ส่วนใหญ่อายุยังน้อย ไม่มีประสบการณ์ในการทำงาน เกิดช่องว่างระหว่างวัยและประสบการณ์ทำงานที่ต่างกันจึงเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งในการสื่อสารถ่ายทอดประสบการณ์ในการทำงานที่มีคุณภาพเกิดเป็นข้อจำกัดในการทำงาน

1.3.2 ภาวะสมองไหลเพราะขาดความไม่มั่นคงในอาชีพ

ปัญหาและอุปสรรคอีกประการหนึ่ง ในการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย คือ ความไม่มั่นคงในอาชีพ ค่าตอบแทนน้อย และเกิดภาวะสมองไหล เนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างชั่วคราว จ้างเหมาบริการ ตำแหน่งเหล่านี้มีเงินเดือนหรือค่าตอบแทนน้อย ระยะเวลาจ้าง ปีต่อปี และส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาจบใหม่ ทำให้เกิดความรู้สึกยังไม่มีความมั่นคงในอาชีพ พอเริ่มมีความรู้และประสบการณ์ สามารถทำงานในด้านต่างๆ ได้ดีขึ้น มักจะลาออกเพื่อไปสมัครงานใหม่ในที่ที่มีรายได้และความมั่นคงสูงกว่า ส่งผลให้ต้องมีการเปิดรับสมัครและสอนงานกันใหม่เรื่อยๆ ทำให้บุคลากรที่มีอยู่ไม่มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ ขาดความรู้และประสบการณ์ในสายงานข่าว ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนางานข่าวให้มีประสิทธิภาพของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

1.3.3 จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ

จำนวนบุคลากรของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยมีน้อย เนื่องจากปัจจัยหลายด้านดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เช่น การโยกย้ายเปลี่ยนสายงานเพื่อเลื่อนขึ้นตำแหน่งผู้บริหาร ภาวะสมองไหลหางานใหม่ที่มีมั่นคง การลาออกก่อนเกษียณ ส่งผลให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเกิดภาวะขาดแคลนบุคลากร เมื่อบุคลากรน้อยจึงเกิดปัญหาอื่นตามมา คือ เรื่องของ“ภาระงานล้นมือ” เพราะนอกจากงานด้านวิทยุกระจายเสียงโดยตรงแล้ว ปัจจุบันยังทำผลิตงานเพื่อเผยแพร่ผ่านสื่อใหม่ที่เป็นการเพิ่มช่องทางด้วยจำนวนงานที่เพิ่มขึ้นแต่จำนวนคนไม่เพิ่ม มีภาระงานนอกเหนือจากงานในหน้าที่ ทำให้งานด้านการผลิตข่าวถูกลดความสำคัญลง คุณภาพงานข่าวลดลงจากภาระงานที่เพิ่ม ทำให้บุคลากรเกิดความเหนื่อยล้า ท้อแท้ ส่งผลให้บุคลากรลาออกจากราชการก่อนครบเกษียณอายุราชการ

1.3.4 ระเบียบปฏิบัติของทางราชการที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นการดำเนินงานในระบบราชการ ดังนั้นการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นด้านใดจะต้องเป็นตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการ ซึ่งการดำเนินงานด้านการข่าวจำเป็นต้องใช้ความรวดเร็ว ความสะดวกคล่องตัว ในกรณีฉุกเฉินจะต้องทำข่าวด่วน ทำให้เป็นอุปสรรคและปัญหาไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน เช่น การเดินทางออกนอกพื้นที่จะต้องทำหนังสือราชการเพื่อขออนุมัติเดินทาง รายละเอียดจะต้องเป็นไปตามระเบียบของราชการ ซึ่งแต่ละขั้นตอนจะต้องใช้เวลาทำให้เกิดความล่าช้า ไม่ทันต่อเหตุการณ์ ทั้งนี้ยังไม่มีข้อปฏิบัติหรือแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรณีฉุกเฉินอย่างชัดเจน ว่าสามารถลดขั้นตอนการดำเนินการในด้านใดได้บ้าง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาและเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานหน้าที่

ส่วนใหญ่ที่ผ่านมาผู้สื่อข่าวของสถานีฯจะเป็นผู้แก้ปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล

1.3.5 วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย

ด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการผลิตข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ยังเป็นอุปกรณ์และเทคโนโลยีเก่าที่ผ่านการใช้งานข่าวยาวนาน ยังไม่ทันสมัย ส่งผลต่อประสิทธิภาพของงาน เช่นการบันทึกเสียงยังใช้อุปกรณ์เดิมที่มีเสียงแทรกต้องนำไปสู่กระบวนการตัดต่อ ซึ่งทำให้เสียเวลาและไม่สามารถลดขั้นตอนในการผลิตได้ รวมถึงมีอุปกรณ์ที่พบว่าชำรุดเสียหายยังไม่มีการซ่อมแซมทำให้ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่สำหรับผู้สื่อข่าว ที่มาพร้อมกับอินเทอร์เน็ตที่มีการจำกัดค่าโทรและความเร็วอินเทอร์เน็ต ซึ่งการปฏิบัติงานจริงไม่สามารถควบคุมได้ เนื่องจาก ปัจจุบันต้องใช้อินเทอร์เน็ตเป็นส่วนสำคัญในการผลิตงานข่าว พร้อมทั้งการติดต่อสื่อสารกับแหล่งข่าวไม่สามารถกำหนดระยะเวลาหรือจำนวนครั้งในการติดต่อได้ จึงมีข้อจำกัดและเป็นปัญหาในการทำงานทำให้ไม่สามารถทำงานได้เต็มศักยภาพ ส่งผลต่อประสิทธิภาพของงาน

นอกจากนี้ เรื่องของอุปกรณ์พื้นฐานที่ต้องใช้ในการทำงานยังไม่เพียงพอ เช่น โทรศัพท์พื้นฐาน เครื่องสำรองไฟ ยานพาหนะในการลงพื้นที่ไปทำข่าวไม่เพียงพอ บางครั้งผู้สื่อข่าวจำเป็นต้องหายานพาหนะไปเอง ซึ่งอาจไปไม่ทันและก่อให้เกิดความเสียหายและส่งผลต่อภาพลักษณ์ในฐานะที่เป็นวิทยุกระจายเสียงของชาติได้

2. อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การบริหารงานข่าวของวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

นโยบายการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่มาจากผู้บริหารระดับสูง สอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารองค์การ (ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ, 2557) จัดอยู่ในประเภทองค์การตามแนวความคิดเก่า มีการรวมศูนย์อำนาจในการตัดสินใจ ลดหย่อนตามโครงสร้างสายการบังคับบัญชา ซึ่งผู้บริหารระดับสูงจะมีอำนาจในการตัดสินใจมาก เป็นไปตามโครงสร้างขององค์กรที่มีความสัมพันธ์ ในแนวดิ่ง เพราะสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยมีโครงสร้างองค์กรแบบระบบราชการ ที่ให้ความสำคัญกับความเป็นมืออาชีพของบุคลากร บุคลากรจะมีความรู้ความสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีมาตรฐาน การทำงานจะแบ่งงานตามความเชี่ยวชาญ เช่น ส่วนผลิตรายการ บุคลากรต้องมีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการผลิตรายการ ส่วนเทคนิค

มีความรู้ด้านเทคนิค ทั้งนี้ การดำเนินงานตามแนวความคิดเก่า ส่งผลให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีขั้นตอนการทำงานที่ยังยึดติดกับองค์กรแบบเก่า การทำงานในรูปแบบรายการที่ไม่เอื้อต่อการทำงานข่าว เป็นไปตามระเบียบ แบบแผน ซึ่งในปัจจุบันอาจจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยน กระจายอำนาจการควบคุมดูแลตามส่วนงาน พร้อมทั้งขั้นตอนต่างๆ บุคลากรสามารถแสดงความคิดเห็น มีความเป็นอิสระในการทำงานมากขึ้น เป็นต้น

นอกจากนี้ นโยบายด้านการข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในเรื่อง การนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน เทียบตรง ชัดเจนและเชื่อถือได้ เป็นเรื่อง ที่ประชาชนต้องรู้ ควรรู้ และอยากรู้ เป็นสิ่งสำคัญแม้ว่าสถานีวิทยุแห่งประเทศไทยจะเป็นสถานีวิทยุ ประเภทสาธารณะ ที่ไม่เน้นในเรื่องการหารายได้ แต่ความนิยมของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ หากสถานีใดที่กระจายเสียงออกไปแล้วไม่ได้รับความนิยมนจากประชาชน แม้จะนำเสนอข่าวสารที่มี คุณภาพ มีคุณค่าข่าวมากเพียงใดก็ไร้ประโยชน์ เพราะไม่มีคนฟัง ดังนั้น การดำเนินการด้านการข่าว ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยที่มีนโยบายด้านการข่าวที่ว่า มีความถูกต้อง ครบถ้วน เทียบตรง ชัดเจนและเชื่อถือได้ และเป็นเรื่อง ที่ประชาชนต้องรู้ ควรรู้ และ อยากรู้ ถือว่าตรงตาม ความต้องการของประชาชนในยุคนี้อย่างมาก สอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง การเข้าถึงผู้รับสารในเรื่อง ความสำคัญของรายการข่าว (ของสุรินทร์ แปลงประสพโชค, 2557) ที่ว่า "ความนิยมและความมี ชื่อเสียงเป็นเป้าหมายสำคัญของการส่งกระจายเสียง ไม่ว่าจะ เป็น สถานีวิทยุประเภทใดก็ตาม ขณะ ที่สื่อเพื่อบริการสาธารณะหรือสื่อของรัฐบาลจะไม่มุ่งหวังในเชิงการแข่งขันทางธุรกิจ แต่ก็ยัง ต้องมุ่งหวังผู้ฟังซึ่งเป็นผู้รับบริการที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน เพราะความสำเร็จของการ บริหารจัดการสถานีก็ขึ้นอยู่กับความนิยม ของประชาชน เพราะการสื่อสารใดๆ แม้ข่าวสารนั้นจะมี คุณค่า มีความสำคัญต่อสาธารณะ หากไม่มีผู้รับฟัง ก็คือความล้มเหลวนั่นเอง ดังนั้นการผสมผสาน ในการนำเสนอข่าวให้รอบด้าน จึงเป็นแนวคิดที่สำคัญในการนำเสนอข่าวสารทางวิทยุกระจายเสียง ไม่ว่าจะ เป็น โครงสร้างการบริหารจัดการอย่างไร จะแตกต่างกันเพียงจุดเน้นของการนำเสนอว่าจะ ให้ความสำคัญกับข่าวประเภทใด "

การบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ดำเนินการภายใต้ แผนงานปฏิบัติการด้านการบริหารงานข่าว ที่มีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ที่กรมประชาสัมพันธ์ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแผนปฏิบัติราชการกรมประชาสัมพันธ์ ให้หน่วยงาน ในสังกัดนำไปเป็นแนวทางในการบริหารจัดการด้านข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชน เพื่อให้เป็นไปใน ทิศทางเดียวกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนชาวไทยทุกกลุ่ม ได้รับโอกาสในการเข้าถึง **ข้อมูล ข่าวสารที่ถูกต้องเชื่อถือได้ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต** ถือเป็นแนวทางสำคัญ

ที่ถ่ายทอดออกมาเป็นโครงการยุทธศาสตร์ให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย นำมาประกอบเป็นแผนงานด้านการผลิตข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชน

ทั้งนี้ เมื่อนำวิสัยทัศน์ ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ที่ว่า "องค์กรหลักที่เป็นเลิศด้านการกระจายเสียงแบบมีอาชีพ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร นำสังคมไทยสู่ประชาคมอาเซียน และ พันธกิจ ในกระจายเสียงเพื่อสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ของรัฐด้านนโยบาย สะท้อนปัญหาของประชาชนสู่รัฐบาล ตลอดจนส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชน สนับสนุน ส่งเสริมการศึกษาและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ทั้งภายในและภายนอกประเทศประกอบกับ นโยบายผู้บริหารระดับสูง ที่ต้องการสร้างการรับรู้ ในข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นไปสู่ประชาชน สะท้อนความคิดเห็นของประชาชน จากระดับต่างสู่ภาครัฐ และจากภาครัฐสู่ประชาชน ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องและครบถ้วน โดยนโยบายสำคัญในการนำเสนอข่าวสารสู่ประชาชน มี 3 ประการ คือ 1) นำเสนอข่าวสารที่ประชาชน ต้องรู้ 2) นำเสนอข่าวสารที่ประชาชน ควรรู้ และ 3) นำเสนอข่าวสารที่ประชาชน อยากรู้ เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้อง ชัดเจนและครบถ้วน ในรูปแบบการนำเสนอต่างๆ ตลอดจนทำให้ประชาชนรู้สึกมีสิทธิอันพึงมีของตนเองในการรับบริการจากภาครัฐ นั้น

โดยเมื่อนำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี, แผนปฏิบัติราชการกรมประชาสัมพันธ์, พันธกิจ และนโยบายผู้บริหารระดับสูง มาพิจารณาแล้วพบว่า มีการเชื่อมโยงกันและชัดเจนในเป้าหมายเดียวกัน คือ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้วยการผลิตข่าวสารที่มีความจำเป็นต่อประชาชน สะท้อนความคิดเห็นของประชาชนสู่ภาครัฐ และจากภาครัฐสู่ประชาชน อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อถือได้ ทั้งนี้ คือการนำเสนอข่าวสารในเรื่องที่ประชาชนต้องรู้ ควรรู้ และอยากรู้ อย่างไรก็ตามพบว่าในส่วน of แผนปฏิบัติการด้านข่าวนั้น ไม่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์องค์กร

ด้านปัจจัยที่มีผลต่อการพิจารณากำหนดประเด็นที่จะนำเสนอข่าวสารสู่ประชาชน ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในเรื่องนโยบายหรือข้อสั่งการของผู้บริหารและเรื่องการเมือง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างผู้บริหารระดับสูงของกรมประชาสัมพันธ์ ล้วนมีผลเกี่ยวเนื่องกับการกำหนดนโยบายด้านการข่าว โดยในปัจจุบันมักเลี่ยงไม่นำเสนอประเด็นทางการเมือง นั่นคือว่าไม่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการบริหารกองบรรณาธิการข่าว (สุรินทร์ แปลงประสพโชค, 2557) เพราะหัวใจสำคัญของการบริหารงานกองบรรณาธิการ คือ ความเป็นอิสระและความคิดสร้างสรรค์งานด้านข่าวให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยไม่ถูกแทรกแซงจากหน่วยงานบุคคลหรือธุรกิจใดๆ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญ ที่ทำให้สามารถบริหารจัดการข่าวสารให้เที่ยงธรรม เป็นกลาง น่าเชื่อถือสำหรับประชาชนได้ ดังนั้น แม้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จะมีการประชุมโต๊ะร่วมกันระหว่างฝ่ายต่างๆ เพื่อติดตามประเด็นข่าวในแต่ละวัน ซึ่งต้องอยู่ภายใต้กรอบที่กำหนดอย่าง

ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถสร้างสรรค์งานให้มีความน่าสนใจได้อย่างเต็มที่ การนำเสนอข่าวสารจึงอาจไม่มีความเข้มข้น หรือขาดสีสันสนั่นในการนำเสนอ และแม้ไม่ใช่องค์กรที่แสวงหากำไรแต่ก็สามารถผลิตข่าวสารที่สร้างความนิยมและตรงกับความต้องการของประชาชนได้ ทั้งนี้ การดำเนินงานตามกรอบนโยบายคำสั่งหรือข้อกำหนดต่างๆ ของผู้บริหาร ถือเป็นแนวทางที่ชัดเจนให้บุคลากรดำเนินงานตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งทำให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันทำให้การทำงานมีความเข้มแข็ง โดยเฉพาะการดำเนินงานในระบบราชการข้อสั่งการถือเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมามีการนำเสนอประเด็นทางการเมืองของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีการดำเนินการด้วยความระมัดระวัง เนื่องจากเป็นประเด็นที่อ่อนไหว และต้องเสนออย่างเป็นกลาง เป็นธรรมทั้งสองฝ่าย สอดคล้องกับประมวลจรรยาบรรณวิชาชีพและจรรยาบรรณวิทยุและโทรทัศน์ พ.ศ. 2538 หมวดที่ 2 ว่าด้วยจรรยาบรรณในการเสนอข่าว ในข้อที่ 5 ไม่เสนอข่าวและภาพด้วยความลำเอียงอันอาจทำให้สาธารณชนวินิจฉัยคลาดเคลื่อน เพื่อลดปัญหาสังคม ไม่สร้างความขัดแย้งให้กับคนในชาติ และสอดคล้องกับประมวลจรรยาบรรณวิชาชีพและจรรยาบรรณวิทยุและโทรทัศน์ พ.ศ. 2538 หมวดที่ 2 ว่าด้วยจรรยาบรรณในการเสนอข่าว ในข้อที่ 2 ไม่เสนอข่าวและภาพซึ่งทำให้ประชาชนเสียขวัญเกิดการแตกแยกกระทบกระเทือนความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และสัมพันธไมตรีอันดีระหว่างประเทศในประเด็นนี้ ซึ่งเรื่องการเมืองเป็นเรื่องสำคัญมีผลต่อความรัก ความสามัคคีและความมั่นคงของประเทศ มองว่าการนำเสนอทั้งสองฝ่าย ทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน ผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย เสนออย่างเป็นธรรม จะสามารถลดความขัดแย้งได้มากกว่าการนำเสนอฝ่ายใดฝ่ายเดียว หรือปิดกั้นการนำเสนอ ที่อาจกลายเป็นจุดเริ่มต้นของความขัดแย้งในสังคม โดยเฉพาะสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นสื่อของชาติเป็นที่พึ่งของประชาชน ย่อมเป็นสิ่งที่ประชาชนคาดหวังในความถูกต้อง เป็นกลาง เป็นธรรม และเชื่อถือได้ อีกทั้งการนำเสนอข่าวสารที่เป็นอิสระ อยู่ในกรอบของจริยธรรม จรรยาบรรณ จะสามารถสะท้อนปัญหาและความจริงของสังคมนำไปสู่การแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรมได้ชัดเจนขึ้น

ด้วยสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยมีโครงสร้างตามระบบราชการ อำนาจการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ จึงอยู่ที่ผู้บริหารสูงสุด เป็นไปตามโครงสร้างและสายการบังคับบัญชาหรือการควบคุมที่ชัดเจน สอดคล้องกับ ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานองค์การแบบระบบราชการของแมกซ์ เวบเบอร์ (Max webber) ที่ระบุว่าระบบราชการจะดำเนินงานได้ต้องมีโครงสร้างของอำนาจภายในองค์การ 3 ประการ อำนาจตามประเพณี อำนาจบารมี และอำนาจตามกฎหมาย โดยแบ่งกันทำหน้าที่และความชำนาญเฉพาะ มีสายการบังคับบัญชาหรือการควบคุมที่ชัดเจน มีความเป็นทางการ สื่อสารด้วยลายลักษณ์อักษร แนวปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบประกาศ

ปัจจัยภายในที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เรื่อง โครงสร้างที่ต้องโยกย้ายตำแหน่งเพื่อความก้าวหน้า ด้วยความเป็นระบบราชการที่มีโครงสร้างผู้บริหารระดับต้นในตำแหน่ง ผู้อำนวยการ (ชำนาญการพิเศษ) มีจำนวนอัตราน้อย แต่จำนวนบุคลากรที่พร้อมด้วยวุฒิ คุณวุฒิ ความสามารถ ประสบการณ์ พร้อมทั้งจะเติบโตในสายงานข่าว มีจำนวนมาก ส่งผลให้บุคลากรเหล่านี้ต้องโยกย้ายไปรับตำแหน่งผู้บริหารที่อื่นในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงในภูมิภาคบ้าง ประชาสัมพันธ์จังหวัดบ้าง ซึ่งเป็นการบริหารงานที่ไม่ตรงสาย จึงมองว่าควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีตำแหน่งที่สูงขึ้นในสายงานข่าวของตนเอง ตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ของตนเอง เพื่อนำความรู้ที่มีมาถ่ายทอดสู่บุคลากรรุ่นน้อง อาทิ บรรณาธิการข่าวอาวุโส นายช่างไฟฟ้าอาวุโส ผู้สื่อข่าวอาวุโส เป็นต้น เพื่อเปิดโอกาสและขยายกรอบการทำงานในตำแหน่งให้ตรงสายงานและตรงกับความสามารถของบุคลากร ทำให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญในตำแหน่งหน้าที่และสามารถพัฒนางานข่าวของสถานีให้มีคุณภาพเทียบเท่ากับองค์กรอื่น เมื่อบุคลากรในระดับผู้บริหารมีความแข็งแกร่ง เชี่ยวชาญด้วยประสบการณ์ ก็จะนำพาให้สถานีฯ ผลงานข่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแข่งขันกับที่อื่นได้อย่างเต็มที่

ด้านนโยบาย นโยบายผู้บริหารระดับสูง มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เนื่องจากนโยบายต่างๆเปรียบเสมือนคำสั่งการของผู้บังคับบัญชา ที่ต้องการสื่อสารมายังผู้ใต้บังคับบัญชา ถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติประเด็นการนำเสนอส่วนใหญ่จึงมาจากผู้บริหาร มองว่าเป็นผลดีแม้ นโยบายผู้บริหารมีส่วนในการกำหนดทิศทางการนำเสนอ แต่เป็นไปตามกรอบการทำงาน ที่ทำให้ผู้ปฏิบัติมีความชัดเจนในการทำงานผลิตข่าวสารเป็นไปตามกรอบ ถือเป็นแนวทางในการนำเสนอข่าวสารที่สอดคล้องกับการทำงานสื่อของภาครัฐ เพื่อลดความขัดแย้งในสังคม ทั้งนี้ ในส่วนของประเด็นทางการเมือง ที่นโยบายผู้บริหารระดับสูง ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ให้เลี่ยงการนำเสนอเพราะถือเป็นประเด็นที่ล่อแหลม ซึ่งอาจมีผลต่อการทำงานของภาครัฐ จึงมีผลต่อกระบวนการข่าวซึ่งทำให้ผู้ปฏิบัติงานขาดความเป็นอิสระในการสื่อสาร ส่งผลต่อความสร้างสรรค์ในกระบวนการข่าวที่วางกรอบการทำงาน อาจทำให้ข่าวสารขาดสีสัน ไม่น่าสนใจเท่าที่ควร และที่สำคัญอาจส่งผลต่อภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารมีผลกระทบต่อกระบวนการข่าว เนื่องจากหากมีการปรับเปลี่ยนผู้บริหารบ่อยครั้งนโยบายต่างๆ ก็มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ส่งผลให้เห็นนโยบายด้านการข่าวที่ไม่มีความชัดเจน และกระทบต่อความน่าเชื่อถือของสถานี

ด้านบุคลากร เป็นสิ่งสำคัญและส่งผลกระทบต่อกระบวนการดำเนินงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ประสิทธิภาพของงานข่าวลดลงเกิดจากหลายสาเหตุ อาทิ บุคลากรมีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างไม่มีความมั่นคงในอาชีพ ส่งผลให้ลาออกเพื่อไปหางานใหม่ จึงต้องรับสมัครบุคลากรเข้ามาใหม่ ฝึกฝนจนมีประสบการณ์ สุดท้ายก็ลาออกไปเพื่อต้องการค่าตอบแทนที่สูงขึ้น กลายเป็นปัญหาสมองไหลทำงานได้แล้วมีประสบการณ์แล้วก็ไปอยู่ที่อื่น ทำให้จำนวนคนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ส่งผลให้ประสิทธิภาพด้านการข่าวลดลง บุคลากรขาดความเชี่ยวชาญในสายการข่าว และมีวัฒนธรรมองค์กรที่เปลี่ยนไปขาดการทำงานแบบพี่สอนน้อง เกิดความขัดแย้ง ส่งผลต่อกระบวนการข่าวและความสำเร็จขององค์กร ทำให้พบว่ามีข้าราชการลาออกก่อนกำหนดเนื่องจากภาระงานที่ล้นมือ สอดคล้องกับ แนวคิดในเรื่อง ปัจจัยและแรงกดดันที่มีผลต่อการบริหารงานข่าว ในด้านบริหารการเปลี่ยนแปลงในองค์กรวิทยุกระจายเสียง ควรมีการวางแผนด้านบุคลากร เพราะบุคลากรคือทรัพยากรที่สำคัญ สำหรับองค์กรทุกประเภท ต้องมีการสรรหาบุคลากรที่มีคุณภาพมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถทำงานได้อย่างหลากหลาย โดยเพิ่มรายได้ หรือแรงจูงใจอื่นๆ เพื่อรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพเอาไว้และมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

ในส่วนนี้มองว่าสถานีฯ ควรให้ความสำคัญด้านบุคลากรอย่างมาก เนื่องจากเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนการทำงานของสถานี สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจะผลิตงานได้ดีมีคุณภาพเพราะมีคนที่มีคุณภาพอยู่ในสถานีฯ พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีจำนวนบุคลากรที่เหมาะสมกับจำนวนภาระงาน โดยสร้างความมั่นคงในอาชีพอย่างทั่วถึง เปิดรับสมัครหรือบรรจุเป็นข้าราชการให้มากขึ้น หรือ มีสวัสดิการเพิ่มเติมเพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บุคลากรเกิดความรัก ห่วงแหนและภักดีดีในองค์กร มีความศรัทธาในอาชีพ มีใจทำเพื่อค่าตอบแทน หรือทำเพราะมาฝึกเพื่อให้มีประสบการณ์แล้วไปต่อยอดในงานที่มีคุณภาพที่อื่น จึงควรส่งเสริมบุคลากรให้ทำงานด้วยความมุ่งมั่นเต็มกำลัง ส่งเสริมความสามารถบุคลากรในด้านต่างๆ อบรม สัมมนาเพิ่มเติมความรู้ให้บุคลากร ซึ่งจะทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อสถานี ให้ทุกคนรู้สึกได้ว่าเมื่อก้าวมาทำงานกับสถานีแล้ว จะพบกับความมั่นคง บุคลากรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเมื่อถึงเวลาที่ต้องเกษียณอายุราชการ บุคลากรรู้สึกอาลัยรักไม่อยากจะจากไปและพร้อมเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ เพื่อมองความก้าวหน้าของสถานีดีกว่าให้บุคลากรทำงานด้วยความเหนื่อยล้า จนลาออกก่อนครบกำหนดเกษียณอายุราชการ

อีกทั้ง โดยเฉพาะปัจจุบัน นอกจากทำงานข่าวด้านวิทยุกระจายเสียงแล้วยังต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการผลิตงานด้านสื่อใหม่ โดยสถานีฯ ใช้แนวคิดที่ว่า ใช้บุคลากรเดิมผลิตงานด้านสื่อใหม่แล้วจึงหาผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้มาอบรม ลักษณะการทำงานดังกล่าว มองว่า งานด้าน

สื่อใหม่เป็นงานที่มีเรื่องของเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่ต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะความชำนาญเฉพาะด้าน ใช้เวลาในการฝึกฝน เรียนรู้การทำงานในกระบวนการต่างที่มีความซับซ้อน การใช้บุคลากรเดิมมาทำงานด้านสื่อใหม่ เป็นสิ่งที่บุคลากรไม่มีความรู้ไม่เคยทำมาก่อน อาจทำให้องค์กรเกิดความล่าช้า ก้าวไม่ทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป และไม่สามารถผลิตงานด้านสื่อใหม่ได้ดีพอ เมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรอื่นอาจไม่เหมาะสมกับความเป็นวิทยุแห่งประเทศไทย แม้จะมีงบประมาณในการจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ในการผลิตสื่อใหม่ก็ตาม หากบุคลากรไม่มีความสามารถในการใช้ก็ไม่เกิดความคุ้มค่า และส่งผลให้เกิดภาระงานที่ล้นมือ อีกทั้งอาจส่งผลให้งานเดิมลดประสิทธิภาพลง ซึ่งไม่เกิดผลดีต่อประสิทธิภาพงาน จึงควรเปิดรับบุคลากรใหม่ที่มีความสามารถเฉพาะด้าน ทำงานในด้านนี้โดยตรง มีเวลาในการสร้างสรรค์งานอย่างเต็มที่ พัฒนางานให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเข้าถึงผู้ฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

และอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการบริหารงานข่าว คือ ภูมิทัศน์สื่อและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป สื่อทุกแขนงจำเป็นต้องพัฒนาให้ทันสมัยตามการพัฒนาของเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อเข้าถึงประชาชนได้หลายกลุ่มอายุ และเพิ่มความสะดวกให้กับผู้ฟัง ทั้งนี้ ในด้านการผลิตสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเสริมในการผลิตข่าว ทั้งเครื่องรับส่งสัญญาณมีความเป็นดิจิทัลมากขึ้น และส่วนการผลิตชิ้นงานข่าว ใช้ระบบออนไลน์เข้ามาช่วยอำนวยความสะดวกขั้นตอนการทำงานได้มากขึ้น สอดคล้องกับ แนวคิดบทบาทของเทคโนโลยีในการบริหารงานข่าว (ณัฐรัชดา วัฒนาชัยผล, 2560) ด้วยรูปแบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทำให้พฤติกรรมการดำรงชีพ ของคนเราเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะเรื่องของการสื่อสาร ผู้ที่ทำหน้าที่สื่อจึงต้องนำเทคโนโลยีมาเป็นตัวช่วยสำคัญ ในการส่งข้อมูลข่าวสารให้ตรงต่อความต้องการตามภูมิทัศน์สื่อเปลี่ยนไปในแต่ละวัน

ปัจจัยภายนอกที่เลี่ยงไม่ได้แม้จะเป็นวิทยุกระจายเสียงของรัฐ คือ เรื่องการแข่งขันและการหารายได้ การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีส่งผลให้ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีต้องพัฒนาคุณภาพให้ทัดเทียมสื่ออื่น จึงเกิดการแข่งขันโดยอัตโนมัติ แข่งขันเพื่อนำข่าวสารข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์มาสู่ประชาชน มิได้หวังเพื่อหาผลกำไร แข่งขันเพื่อให้ประชาชนยังมีความนิยมฟังข่าวสารจากทางราชการในรูปแบบที่พัฒนาตามยุคสมัย เพื่อสร้างความไว้วางใจและเชื่อมั่นในความเป็นสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นสื่อของรัฐ จึงไม่จำเป็นต้องหารายได้ แต่สิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง คือการทำหน้าที่สื่อที่ดีและเห็นประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ นำเสนอข่าวสารที่สะท้อนข้อมูลจากรัฐสู่ประชาชนและสะท้อนความต้องการจากประชาชนไปสู่ภาครัฐ เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจไปสู่ประชาชนได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และประเทศ สอดคล้องกับ แนวคิดการประกอบกิจการสื่อสารที่เป็นหน่วยงานราชการ

เรื่องของผลตอบแทนกองกิจการ (พรสิทธิ์ พัฒนานุรักษ์, 2549) โดยผลตอบแทนของหน่วยงานราชการนั้น มิได้มีวัตถุประสงค์ในการมุ่งแสวงหากำไร หากแต่ต้องการตอบสนองความต้องการในการให้บริการแก่ประชาชนและการบรรลุภารกิจตามแผนนโยบายของรัฐบาล

ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อกระบวนการดำเนินงานข่าวของวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ได้แก่ โครงสร้างการบริหารบุคลากรในระบบราชการ ที่ไม่เอื้อต่อการเติบโตในสายงาน ไม่สอดคล้องกับตำแหน่งและหน้าที่ ต้องมีการโยกย้ายเพื่อไปเติบโตที่อื่น ส่งผลให้ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการข่าว โดยเฉพาะบุคลากรใหม่ที่มาแทนที่ยังไม่มีประสบการณ์ ขาดความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ ทำให้เกิดอุปสรรคไม่สามารถผลิตงานข่าว ที่มีคุณภาพได้เท่าที่ควร อีกทั้งประสบปัญหาภาวะที่เรียกว่า สมองไหล ส่วนใหญ่เกิดขึ้นกับการรับสมัครเด็กจบใหม่เข้าทำงาน เมื่อเริ่มทำงานได้มีประสบการณ์ ก็จะหาช่องทางไปทำงานที่อื่นที่มีค่าตอบแทนสูงกว่า เพื่อหาความมั่นคงในอาชีพ เป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนางานข่าว จึงต้องคอยสอนงานเด็กใหม่อยู่บ่อยครั้ง อีกทั้ง จำนวนบุคลากรของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยมีน้อย บุคลากรไม่เพียงพอ เนื่องจากปัจจัยหลายด้านดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เช่น การโยกย้ายเปลี่ยนสายงานเพื่อเลื่อนขึ้นตำแหน่งผู้บริหาร การลาออกก่อนเกษียณ ภาวะสมองไหลหางานใหม่ที่มั่นคง ส่งผลให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเกิดภาวะขาดแคลนบุคลากร นอกจากนี้ เรื่อง กฎและระเบียบราชการที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน หากมีกรณีฉุกเฉิน ทำข่าวด่วน ต้องดำเนินการตามระเบียบทุกขั้นตอนทำให้เกิดความล่าช้า ไม่ทันการณ์ ทำให้เกิดอุปสรรคในการทำงานไม่สามารถทำข่าวได้ทันเวลา และ เรื่องของ วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย อุปกรณ์พื้นฐานที่ต้องใช้ในการทำงานยังไม่เพียงพอ ส่งผลต่อประสิทธิภาพของงาน

อีกทั้ง ด้วยจำนวนคนที่ไม่เพียงพอในตำแหน่งต่างๆ ซึ่งทุกตำแหน่งมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร ฝ่ายไหน ส่วนไหน ตำแหน่งไหนที่ไม่มีควรจัดสรร เปิดสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุแต่งตั้งในตำแหน่งราชการ หรือพนักงานราชการ หากไม่มีกรอบการจัดสรรหรือเปิดกรอบอัตราจำกัด ให้มีความชัดเจน เพื่อให้เกิดความมั่นคงในอาชีพทุกตำแหน่งและมีบุคลากรที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้ง การมอบหมายงานที่ถูกต้อง บริหารจัดการที่เหมาะสม ความสามารถของคนจะต้องตรงกับงานบุคลากรที่มีควรทำหน้าที่ให้ตรงสายงาน จะเป็นตำแหน่ง นายช่างไฟฟ้าก็ควรปฏิบัติงานด้านช่าง เป็นนักสื่อสารมวลชนก็ควรปฏิบัติงานด้านสื่อข่าวหรือรายการ หรืองานด้านสื่อใหม่ ก็ควรเป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านสื่อใหม่ เทคโนโลยีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การทำงานที่ตรงกับตำแหน่งตรงกับสายงาน ตรงกับความสามารถ ย่อมทำให้การทำงานประสบความสำเร็จ หากเกิดข้อผิดพลาดก็จะแก้ไขได้ตรงจุด รวมถึงเรื่องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างที่ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีโอกาสในการเติบโตในสายงานของตนเอง เพื่อสร้างขวัญกำลังใจใน

การปฏิบัติงาน พร้อมทั้งยังสามารถถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ แนะนำและให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงานกับรุ่นน้อง และเมื่อมีบุคลากรในตำแหน่งหัวหน้างานที่แข็งแกร่ง เชี่ยวชาญ งานก็ย่อมมีคุณภาพดีทัดเทียมกับองค์กรอื่น รวมทั้งอุปสรรคในการทำงานที่ล่าช้า หรือช้ารอด ด้วยความเป็นหน่วยงานรัฐอาจมีอุปสรรคในเรื่องการใช้งบประมาณ แต่สามารถเขียนโครงการเพื่อซ่อมแซมปรับปรุง หรือขอรับการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานได้ จึงควรมีการตรวจสอบ และจัดทำโครงการเพื่อขอรับงบประมาณดำเนินการทุกปี สรรวจอุปสรรคที่เสียหายทำการซ่อมแซมปรับปรุง ทั้งนี้ควรมีส่วนงานที่รับผิดชอบเรื่องนี้โดยตรงมีความรู้ในเรื่องอุปสรรคต่างๆ ดำเนินการ

ทั้งนี้ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นและมีผลกระทบในกระบวนการงานข่าวของสถานีฯ หากได้รับการแก้ไข โดยเร็วและตรงจุด จะสามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากมีองค์ประกอบที่พร้อมและบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ เชี่ยวชาญในวิชาชีพ รับผิดชอบงานได้อย่างเต็มที่ สามารถทำงานภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประจักษ์ชัดเจนจากชื่อเสียงของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยที่มีมาช้านาน ความเป็นแบบแผน การเป็นต้นแบบ ความถูกต้อง ถูกนำไปอ้างอิงในด้านความน่าเชื่อถือ เป็นการันตีถึงคุณภาพ แต่หากปล่อยให้ปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้เกิดขึ้นเป็นเวลานาน ไม่เร่งแก้ไขให้ตรงจุด อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์กรในระยะยาวได้

3. ข้อเสนอแนะ

จากสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้ผลการวิจัย

3.1.1 สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ควรมีการปรับกฎระเบียบการปฏิบัติงานด้านการข่าว ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้การปฏิบัติการด้านการข่าวที่ต้องอาศัยความรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ สามารถลดขั้นตอนการดำเนินงานด้านการข่าวได้

3.1.2 สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ควรพิจารณาร่างระเบียบข้อปฏิบัติ แนวทางปฏิบัติ หรือคู่มือ ที่ระบุถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านการข่าวในกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน ให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ปฏิบัติงานด้านการข่าวทั้งในส่วนภูมิภาคและพื้นที่ต่างๆ นำไปปฏิบัติ คาดว่าจะสามารถลดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการข่าวที่มีข้อจำกัดเรื่องระเบียบวิธีปฏิบัติที่ไม่ชัดเจน ไม่เอื้อต่อการทำงานข่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.3 สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีจุดบกพร่องและข้อจำกัดในเรื่องการบริหารบุคลากร ทั้งเรื่อง ภาวะสมองไหล ความไม่มั่นคงในอาชีพ บุคลากรลาออกก่อน

เกษียณอายุราชการ สถาบันวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ควรมีการสร้างขวัญกำลังใจหรือแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานด้านการข่าวเกิดความรักและภักดีในองค์กร และนอกจากนี้ บุคลากรทุกระดับมีความสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร "Put the right man on the right job" เป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากบุคลากรจะสามารถทำงานให้ประสบผลสำเร็จด้วยดี ควรมีการบริหารจัดการให้ถูกต้อง บริหารคนอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้คนให้ตรงกับงาน ตรงตำแหน่ง ตรงความสามารถ เพื่อแก้ปัญหา ด้านบุคลากรและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อสถานี

3.1.4 สถาบันวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ควรมีบุคลากรที่อยู่ในส่วนสื่อใหม่เพิ่มขึ้นอย่างเป็นทางการ อาจมีการสร้างกรอบอัตรากำลังที่เปิดรับสมัครใหม่โดยตรง มีบุคลากรในตำแหน่งหัวหน้าและผู้ปฏิบัติงานในการพัฒนางานด้านสื่อใหม่อย่างชัดเจน เพราะต้องอาศัยความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน ผลิตคอนเทนต์ในรูปแบบสื่อสมัยใหม่ควบคู่กับงานวิทยุกระจายเสียง อีกทั้งเพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนกับงานฝ่ายข่าวหรือฝ่ายงานเทคนิค และเป็นการแก้ปัญหางานล้นมือที่กระทบต่อประสิทธิภาพงานข่าว ซึ่งหากมีบุคลากรในตำแหน่งโดยตรงแล้วคาดว่าจะสามารถพัฒนาช่องทางการเข้าถึงประชาชนผ่านสื่อใหม่ได้อย่างเต็มศักยภาพ และส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีให้กับสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงลึก ในด้านโครงสร้างบุคลากรด้านการข่าวสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เพื่อดูความเหมาะสมทั้งในเชิงคุณภาพ (ความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ) และเชิงปริมาณบุคลากร (จำนวนเพียงพอ มากน้อยเพียงใด เหมาะสมหรือไม่) เพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาบุคลากร กำหนดอัตรากำลัง หรือ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างตามความเหมาะสมต่อไป

3.2.2 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะการสนทนากลุ่ม (Focus group) กับผู้บริหารระดับสูงและระดับปฏิบัติเพื่อนำผลการวิจัยในเชิงลึกมาพัฒนาคุณภาพงานข่าวระหว่างสถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย (ส่วนกลาง) สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในส่วนภูมิภาค

3.2.3 ควรมีการศึกษาคำแนะนำสื่อใหม่ในกระบวนการข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย ว่ามีการพัฒนาและใช้แพลตฟอร์มใดบ้างที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมประชาสัมพันธ์. (2548). *วารสาร 72 ปี กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี*.
การสื่อสารและเทคโนโลยี. (2558) *วิวัฒนาการของวิทยุในประเทศไทย* สืบค้นจาก
<https://allitsite.wordpress.com/>
- คณะทำงานเพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ กรมประชาสัมพันธ์. (2553). *คู่มือ
มาตรฐานการปฏิบัติงาน กระบวนการผลิตและเผยแพร่ข่าววิทยุกระจายเสียง PMQA
หมวด 6 การจัดการกระบวนการ กรมประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพมหานคร: กรมประชาสัมพันธ์.
ครรชิต สิงหเสนานนท์. (2562). *ลมหายใจวิทยุกระจายเสียงในยุคดิจิทัล Radio Broadcasting Breath in the
Digital Age*. ใน *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง ฉบับเทคโนโลยีการศึกษาปีที่
3 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม.คณะนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ประเทศไทย*.
ชุดีสันท์ เกิดวิบูลย์เวช และ อัครวิน เนตรโพธิ์แก้ว.(2560). *ทฤษฎีนวัตกรรมการสื่อสารและสื่อใหม่ .
แนวคิดเกี่ยวกับสื่อใหม่ ใน เอกสารการสอนชุดวิชาทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 14.*
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ณัฐชัชดา วัฒนาชัยผล. (2560). *สื่อใหม่กับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว*. ใน *วารสารมหาวิทยาลัย
นครพนม ; ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2560*
- ชนกร ศรีสุขใส. (2561). *วิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย: อดีต ปัจจุบัน และแนวทางพัฒนา ในอนาคต สำนัก
คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ".
วารสารวิชาการ กสทช. ประจำปี 2561*
- ชาม เชื้อสถาปนศิริ. (2556). *User generated Content ยุคสื่อของผู้ใช้*. สืบค้นจาก
<https://positioningmag.com/58244>
- ธีรารักษ์ โพธิ์สุวรรณ. (2557). *ความหมายความสำคัญของการบริหารองค์การและประเภทขององค์การ.
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารองค์การวิทยุกระจายเสียง ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงาน
วิทยุกระจายเสียง หน่วยที่ 3* นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- _____. (2557). *การบริหารองค์การวิทยุกระจายเสียง*. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงาน
วิทยุกระจายเสียง หน่วยที่ 3* นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- นภากรณ อัจฉริยะกุล, และ ธีรารักษ์ โพธิ์สุวรรณ. (2546). *รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง*. ใน *เอกสารการ
สอนชุดวิชาการบริหารงานวิทยุกระจายเสียง*. หน่วยที่ 8 นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แผนปฏิบัติการราชการกรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ. 2563-2580 และระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ฉบับสมบูรณ์.

(2563). ส่วนแผนงาน โครงการและงบประมาณ สำนักพัฒนานโยบายและแผนการ
ประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี

พจน์ ใจชาญสุขกิจ. (2558). กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อบริหารแบรนด์และสื่อสารการตลาดในยุคดิจิทัล .

กรุงเทพมหานคร: สมาคมประชาสัมพันธ์ไทย.

พรสิทธิ์ พัฒนานุรักษ์. (2549). รูปแบบองค์การของกิจการสื่อสาร. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหาร

กิจการสื่อสาร สาขาวิชานิติศาสตร์. หน่วยที่ 7 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พัชรพร ดีวงษ์. (2559). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดในวิทยุกระจายเสียงยุคดิจิทัล ภาควิทยุกระจายเสียง

และวิทยุโทรทัศน์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขา
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน)

_____. (2559). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดในวิทยุกระจายเสียงยุคดิจิทัล. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 .

_____. (2557). การคิดสร้างสรรค์รายการวิทยุกระจายเสียงในยุคดิจิทัล กรณีศึกษา สถานีวิทยุ SEED

95.75. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

พัชรภรณ์ สุวลัย. (2553). บทบาทสื่อวิทยุกระจายเสียงของรัฐกับการรับรู้ข่าวสารภาครัฐของประชาชน

จังหวัดพะเยา. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

เพ็ญภา เจริญตรง. (2554). การบริหารงานสื่อภาครัฐภายใต้ พ.ร.บ. องค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการ

ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 กรณีศึกษา :

การบริหารงานสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ในเขต

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เพ็ญพักตร์ เตียวสมบูรณ์กิจ. (2557). ความรู้เท่าทันสื่อของผู้ใช้สื่อโทรทัศน์ไทยภายใต้ภูมิทัศน์สื่อโทรทัศน์

ที่เปลี่ยนไป. ภูมิทัศน์สื่อปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

มนวิภา วรจิริระ. (2560). ปัจจัยและแรงกดดันจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี . ใน *ประมวลสาระชุดวิชา*

ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสาร. หน่วยที่ 2 นนทบุรี:

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

มาลี บุญศิริพันธ์. (2560). ภูมิทัศน์สื่อและแนวคิดการบริหารกิจการสื่อสาร. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎี*

เกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสาร. หน่วยที่ 1 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

วีระยุทธ วีระสังจะจิตร. (2556) การบริหารงานข่าววิทยุไทยพีบีเอสออนไลน์ที่มีผลต่อการทำหน้าที่สื่อ

สาธารณะ . (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.)

- ศิริวรรณ อนันต์โท. (2561). นโยบายและการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์. ใน *ประมวลสาระชุดวิชา นโยบายการสื่อสารและการกำกับดูแล* หน่วยที่ 4 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย. สืบค้นจาก <https://nbt.prd.go.th>
- สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย. (2560). สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย. สืบค้นจากจาก <http://www.thaibja.org>: <http://www.thaibja.org/?p=3330>
- _____. (2548) *อิทธิพลของสื่อ ความเด่นชัดใน “อดีต” จนเป็นรูปธรรมใน “ปัจจุบัน”* สืบค้นจาก <http://www.thaibja.org/?p=1509>.
- สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี). (2560). *การปรับตัวของสื่อวิทยุกระจายเสียงในจังหวัดเชียงใหม่ ช่วงทศวรรษที่ผ่านมา* (พ.ศ.2550 – 2560). ปีที่ 23 ฉบับที่ 1 มกราคม-กรกฎาคม 2560
- สำนักนโยบายและวิชาการกระจายเสียงและโทรทัศน์. (2562). สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) *สำรวจพฤติกรรมและแนวโน้มการรับฟังสื่อทางเสียงของคนไทยปี 2562*
- สุมน อยู่สิน. (2557). การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี. วิทยุกระจายเสียงในโลกปัจจุบัน. *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานวิทยุกระจายเสียง* หน่วยที่ 1 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- _____. (2557). การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง. วิทยุกระจายเสียงในโลกปัจจุบัน ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานวิทยุกระจายเสียง* หน่วยที่ 1 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- _____. (2557). การบริหารการเปลี่ยนแปลงในองค์กรวิทยุกระจายเสียง. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานวิทยุกระจายเสียง* หน่วยที่ 1 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สุรินทร์ แปลงประสพโชค. และ ณัฐสุพงศ์ สุขโสด. (2558). การสื่อข่าว. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและเทคนิคการผลิตรายการข่าว*. หน่วยที่ 9 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สุรินทร์ แปลงประสพโชค. (2557). การบริหารจัดการกองบรรณาธิการข่าว. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานวิทยุกระจายเสียง*. หน่วยที่ 3 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- _____. (2557). การบริหารจัดการด้านข้อมูลและแหล่งข่าว. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานวิทยุกระจายเสียง*. หน่วยที่ 3 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- _____. (2557). โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ฝ่ายข่าว. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานวิทยุกระจายเสียง*. หน่วยที่ 3 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- _____. (2557). จริยธรรมและการบริหารงานข่าว, ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานวิทยุกระจายเสียง* หน่วยที่ 9 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- _____. (2557). แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารรายการข่าววิทยุกระจายเสียง. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานวิทยุกระจายเสียง* หน่วยที่ 9 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- เสน่ห์ จួយโต. (2549). ทฤษฎีการบริหารองค์การ. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารกิจการสื่อสารสาขาวิชา นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช* หน่วยที่ 2 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- FEBC RADIO THAILAND. วันวิทยุโลก World Radio Day. สืบค้นจาก <https://febcthailand.org/main/?p=74>
- gypzyworld. (2559). 6 ยอดนักโฆษณาชวนเชื่อในสงครามโลกครั้งที่ 2. สืบค้นจาก <http://www.gypzyworld.com/article/view/141>
- Linetoday. ก่อนจะเป็นพอดแคสต์การฟังวิทยุของประเทศไทยเป็นแบบไหน ย้อนวิวัฒนาการกลายร่างมาเป็นวิทยุ สืบค้นจาก <https://today.line.me/th/pc/article/>
- positioning. (2557). “USER-GENERATED CONTENT” : ยุคสื่อของผู้ใช้. สืบค้นจาก www.positioningmag.com: <https://positioningmag.com/58244>
- Radio Thailand. คณะผู้บริหารหน่วยงาน. สืบค้นจาก <https://nbt.prd.go.th/about-us/about-sub-3/>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

กระบวนการปฏิบัติการข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ภาคผนวก ก ที่ 1

กระบวนการปฏิบัติการข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

พลโท สรรเสริญ แก้วกำเนิด อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์
 ตรวจสอบและมอบนโยบายด้านการข่าว ณ ห้องปฏิบัติการข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

การประชุมโต๊ะข่าวเพื่อกำหนดประเด็นการนำเสนอข่าวสารที่น่าสนใจในแต่ละวัน

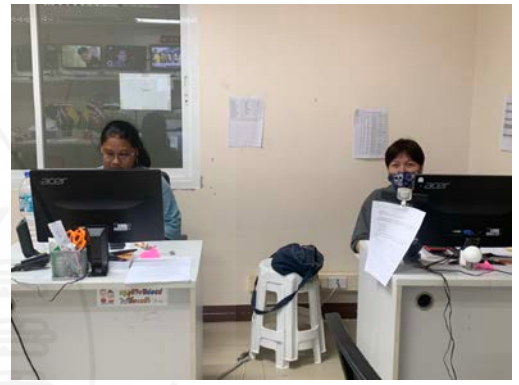
การดำเนินงานด้านการข่าวในห้องปฏิบัติงานข่าว (เรียบเรียงจัดทำบทสคริปต์และการตัดต่อเสียง)

ภาคผนวก ก ที่ 2

กระบวนการปฏิบัติการข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

เจ้าหน้าที่รับสายการรายงานข่าวของผู้สื่อข่าวที่ลงพื้นที่ทางโทรศัพท์พร้อมบันทึกเสียง

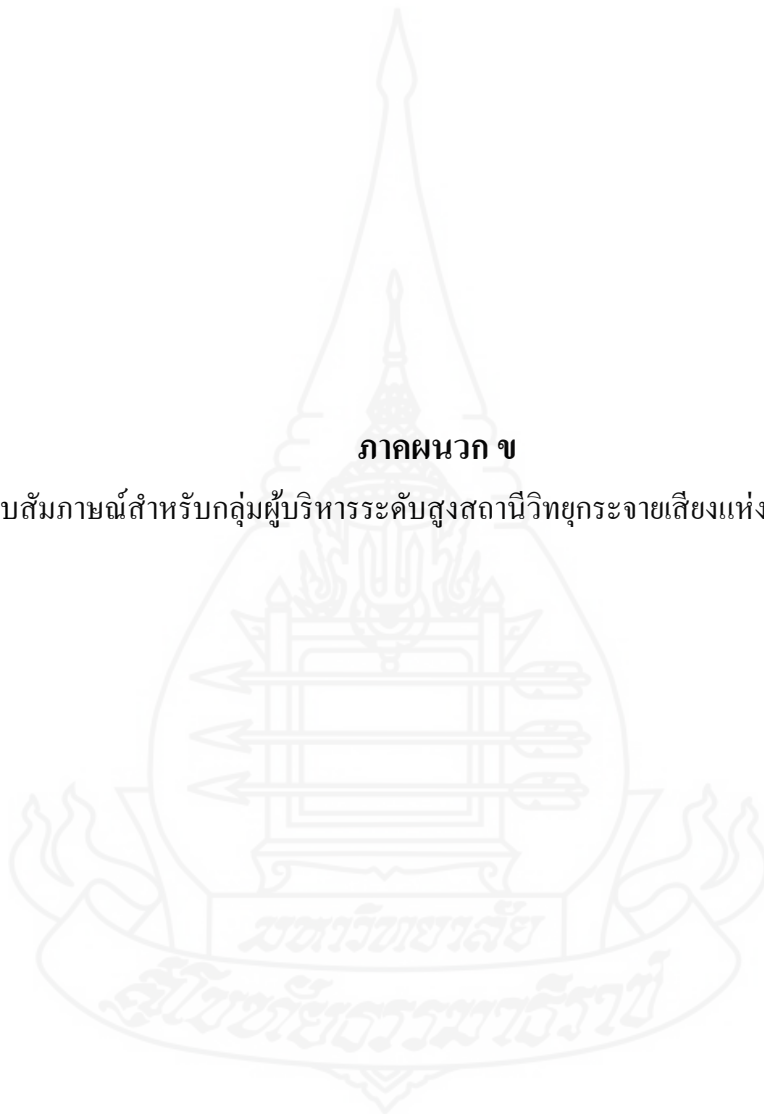
ตรวจสอบเนื้อหาและคุณภาพเสียงข่าวของผู้สื่อข่าวก่อนนำออกอากาศ

การดำเนินการด้านการข่าวในส่วนผลิตรายการข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มผู้บริหารระดับสูงสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มผู้บริหารระดับสูงสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ประเด็นการให้สัมภาษณ์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
2. นโยบายในด้านงานข่าว ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ เป็นอย่างไร
3. โครงสร้างด้านงานข่าว เป็นอย่างไร
4. เทคโนโลยีสื่อสารในยุคดิจิทัล ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานข่าวของ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย หรือไม่ อย่างไร
5. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีวิธีการในการปรับเปลี่ยนและรับมือกับความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล อย่างไร
6. สภาพการแข่งขันในการนำเสนอข่าว ของสื่อในปัจจุบันมีผลกระทบต่องานด้านการข่าวของสถานีหรือไม่ อย่างไร และมีวิธีการรับมือ แก้ปัญหา หรือต่อสู้กับการแข่งขันนั้นอย่างไร
7. ปัจจัยใดบ้างที่มีผลกระทบต่อการบริหารงานข่าวของสถานีฯ
(ปัจจัยภายใน ได้แก่ 1.ด้านบุคลากร จำนวนคน ความเชี่ยวชาญความรู้สามารถของบุคลากร การสื่อสารด้านงานข่าวในองค์กรเป็นอย่างไร 2.ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงาน เพียงพอหรือไม่อย่างไร ส่วนปัจจัยภายนอก อาทิ ด้านการแข่งขัน การหารายได้ เทคโนโลยี เป็นต้น)
8. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีปัญหาหรือ อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานข่าว อย่างไร และมีวิธีการแก้ปัญหามาอย่างไร

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มผู้บริหารระดับปฏิบัติการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มผู้บริหารระดับปฏิบัติการสถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย

ประเด็นการให้สัมภาษณ์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
2. จากอดีตสู่ปัจจุบันการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง
3. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีนโยบายในการบริหารงานข่าวอย่างไร
4. โครงสร้างและกระบวนการบริหารงานข่าว ของส่วนสื่อข่าวและผลิตรายการข่าวเป็นอย่างไร
5. ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลมีผลกระทบต่อกระบวนการข่าว ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย อย่างไรบ้าง
6. ในกระบวนการผลิตงานข่าว เรามีการปรับตัว เพื่อพัฒนาคุณภาพของงานข่าวอย่างไรบ้าง
7. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตงานข่าว มีอะไรบ้าง
(ปัจจัยภายใน ได้แก่ 1.ด้านบุคลากร จำนวนคน ความเชี่ยวชาญความรู้ความสามารถของบุคลากร การสื่อสารด้านงานข่าวในองค์กรเป็นอย่างไร 2.ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงาน เพียงพอหรือไม่อย่างไร ส่วนปัจจัยภายนอก อาทิ ด้านการแข่งขัน การหารายได้ เทคโนโลยี เป็นต้น)
8. ขั้นตอนการผลิต ทั้งด้านการบริหารงานกองบรรณาธิการ การบริหารประเด็นข่าว แหล่งข่าว ตรวจสอบ การนำเสนอ เป็นอย่างไร
9. ปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานข่าววิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ เป็นอย่างไร

ภาคผนวก ง

แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านการข่าวสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านการข้าวสถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย

ประเด็นการให้สัมภาษณ์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
2. ท่านได้รับการสื่อสารนโยบายด้านการข้าวของสถานีหรือไม่อย่างไร (มีการสื่อสารนโยบายมาถึงผู้ปฏิบัติหรือไม่) อย่างไร
3. ขั้นตอนกระบวนการทำข้าว ผลิตรายการข่าว ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นอย่างไร (-ได้รับมอบหมายงาน /-การกำหนดประเด็น /-การหาข้อมูล /- การลงพื้นที่ทำข่าว /-การประเมินความน่าเชื่อถือ /-ตรวจสอบความน่าเชื่อถือ /-การนำเสนอ)
4. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบวนการผลิตข่าวและรายการอย่างไร
5. บุคลากร อุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ ในการผลิตข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เพียงพอต่อความต้องการใช้หรือไม่
- 6 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการข้าว มีอะไรบ้าง (บุคลากร วัสดุ เครื่องมืองบประมาณ)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวคงขวัญ กลิ่นจันทร์
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 5 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2529
สถานที่เกิด	ตำบล ตันมะม่วง อำเภอ เมืองเพชรบุรี จังหวัด เพชรบุรี
ประวัติการศึกษา	หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ (วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ปีที่สำเร็จการศึกษา 2552
สถานที่ทำงาน	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเพชรบุรี
ตำแหน่ง	นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ

